neredeyse müzik dergisi

Lull

şubat 2003
sayı 8

2.750.000. TL

68 sayfa

2002'nin en iyi 50 albümü

Hitchcock
Luis Bunuel
Dogma
Eddie Vedder
U2
Delgados
Antonin Artaud
Sigur Ros
Fennesz
Pulse Programming
Leonard Cohen
Ladytron
Lloyd
Cronenberg
George Harrison
Avril Lavigne

strummer

trip v2.0 @HERA

yalnızlar partisi

14 şubat

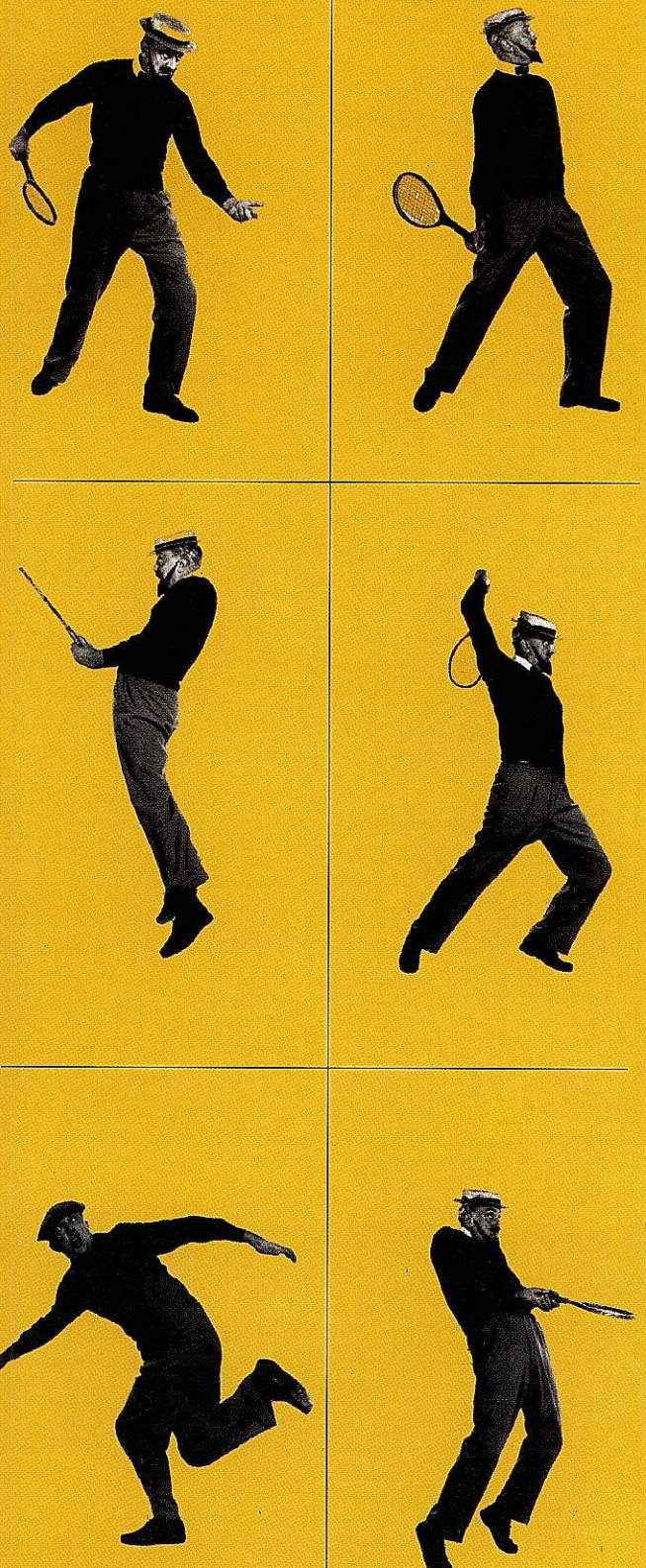

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

numoon
www.numoon.info

Numoon Records

Numoon, RH Pozitif Müzik Yapım Şirketi bünyesinde hayata geçen ikinc
plak şirketi. 2002 sonbaharında kurulan şirket, Doublemoon'dan farklı olarak
cazın yanısıra elektronik müziğin farklı açılımlarını da kapsıyor. Numoon
yayınlayacağı albümleri daha çok uluslararası pazarda tanıtmayı hedefliyor.
Numoon, İlhan Erşahin tarafından New York'ta kurulan Nublu plak şirket
işbirliği içinde çalışıyor. Nublu etiketli albümlerin Türkiye, Avrupa ve
Japonya'daki dağıtımını üstlenen Numoon şu ana kadar 3 albüm yayınladı

Nublu Presents TheTempleOfSoulSessions

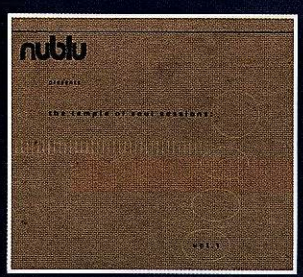

Vol.1

Caz, hip-hop, drum'n'bass, acid- jazz ve
elektronika..İlhan Erşahin ve New York
tayfasından "dans formatında bir kolaj" zengin
bir proje...

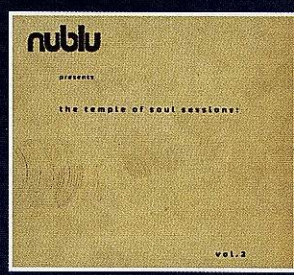

Vol.2

LoveTrio

Elektronika ve güncel sesler "jam banc
geleneğinde buluşuyor... Efsanevi trompet
Eddie Henderson ise albümün sürprizi.

Numoon2003

İlhan Erşahin'in Wax Poetic albümünde yer alan ve daha sonra da İngiltere'de
çıkardığı albümüyle tüm müzik dünyasının dikkatini üzerine çeken Norah
Jones'un yeniden Wax Poetic ruhuna dahil olduğu Wax Poetic 2 albümü
ve İlhan Erşahin'in Eric Truffaz ile gerçekleştirdiği albüm Numoon'un 2003
projeleri arasında yer alıyor.

RH pozitif
Rh Pozitif Müzik Yapım
Havyar Sok. No:54 80060 Cihangir/Istanbul
Tel: (212) 292 97 71-72
Faks: (212) 292 97 73
e-mail: numoon@numoon.info

EMI
Türkiye Dagıtım: EMI-Kent
Tel: (212) 514 16 22

Lull

muhteviyat şubat '03

Şubat 2003

Genel Yayın Kurulu
Alkan Avcıoğlu
Mete Avunduk
Alper Bahçekapılı
Kaan Çaydamlı
Devin Aylin Komar
Bora Şimşek

Yazarlar
Fati
Yiğit Atılgan
Cem Bakır
Nitsa Çukurel
Hira Doğrul
Selin Ever
Pınar Tınaz Gürmen
Cahit İnal
Cüneyt Kaşeler
Kadir Kıvılcımlı
Esin Konuk
Alper Maral
Selda Tan Özdemir
Saffet Sözen
Gül Yaşartürk

Katkıda Bulunanlar
Ekin Aksu
Hakan Aytutucu
Murat Babalık
Enis Batur
Faruk Besleme
Ali Ece
Frederic Gulgan
Burak Şuşut
Zafer Tipigil

Haber Naşirleri
Üner Altay
Hande Demiray
Gizem Yetim

Grafik
CemBak

Kısmi Redaksiyon
Yekta Majiskül

İmtiyaz Sahibi
Alper Bahçekapılı

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Utku Bahçekapılı

Baskı
Umut Matbaası 0212 637 09 34

Reklam/Halkla İlişkiler
0216 330 86 38

Basım, yayın, dağıtım hakları
Altıkırkbeş Basın Yayın Dağıtım ve Reklam Tic. Ltd. Şti.'ne aittir.
www.altikirkbes.com
Ömer Efendi sokak. Blok apt. No:7/15 Kızıltoprak, İSTANBUL

AYDA BİR YAYINLANIR

Lullmail@yahoo.com

4 Neler Oluyor
8 7 Soruda "Hitchcock"
9 Avril Lavigne
10 George Harrison
11 Luis Bunuel
14 Lullipop "5 Dedektif"
15 2002 Dosyası
23 Bilinesi Gruplar "Delgados"
26 Joe Strummer
30 Fennesz
31 Dogme 95
34 Sigur Ros
36 Leonard Cohen
38 Ladytron
39 Pulseprogramming
40 Lloyd
41 Eddie Vedder
43 Polaroid Android "Antonin Artaud"
46 David Cronenberg
49 Heavy Metal
50 U2
52 1 Kitap / Kitapsız
53 Peanuts
54 Velvet Screen "Trouble Everyday"
56 Vinil Düşkünleri
57 Vinly Extrem "Mussorgsky - Tomita"
59 Asosyolog "Cem Karaca"
60 Sinema Dersleri "Kamera Hareketleri"
62 Arıza "Chris Waddle"
63 Kritik
66 Idioteque

neler oluyor?

Supergrass'ın "Life On Other Planets" albümünden üçüncü single "Seen The Light" olarak belirlenmiş. Single'da yeni bir parça olan "The Truth"un yanı sıra Neil Young cover'ı "The Loner" da bulunuyor.

Electric Six elemanlarının, son albümde bulunan "Danger:High Voltage" adlı şarkıda geri vokallerde Jack White'ın bulunmadığı konusunda ısrarlı olmalarına rağmen pek çok yerde Jack White'ın adı bu şarkı ile birlikte anılıyor

Eski Pavement ön adamı Stephen Malkmus'un yeni grubu The Jicks ile kaydettiği 'Pig Lib' albümü Martta piyasaya çıkıyor. Pavement 1999'da dağıldıktan sonra 2001 yılında "Stephen Malkmus" isimli bir solo albüm çıkaran Malkmus, "Pig Lib"in bir "grup albümü" olduğunu üzerine basa basa belirtiyor. "Pig Lib"de bulunacak olan şarkılar şöyle:
'Water And A Seat'
'Ramp Of Death'
'(Do Not Feed The) Oyster'
'Vanessa From Queens'
'Sheets'
'Animal Midnight'
'Dark Wave'
'Witch Mountain Bridge'
'Craw Song'
'1% Of One'
'Us'

Moloko Echo Records'dan yayınlanacak dördüncü albüm **"Statues"**ü 3 Mart'ta yayınlamaya hazırlanıyor. Albümden ilk single "Familiar feeling" olarak belirlenmiş.Albümdeki diğer parçalar ise;

- Familiar Feeling
- Come On
- Cannot Contain This
- Statues
- Forever More
- Blow X Blow
- 100%
- The Only Ones
- I Want You
- Over & Over

Geçtiğimiz ay 2. If Bağımsız Filmler Festivalini 'Djital Dürbün' bölümünde gösterilen "Kaset Tape" 7 Şubat'ta gösterime giriyor. Dağıtımını B Film'in üstlendiği, yönetmenliğini Richar Linklater'ın yaptığı filmde başrolleri Um Thurman (Pulp Fiction - Ucuz Roman), Etha Hawke(Training Day - İlk Gün) ve Robert Sea Loenard (Dead Poets Society - Ölü Ozanla Derneği) paylaşıyorlar. Tamamı dijital kameray çekilen film, dijital sinemanın en başar örneklerinden biri olarak sayılıyor. Yönetme Richard Linklater hareketli kamerası i oyuncularına mümkün olduğu kadar fark açılardan yakın planlar yaparak tekinsiz v klostrofobik bir ortam yaratmış. Film konus şöyle: Vince uyuşturuculardan ve beladan uza duramayan gönüllü bir itfaiye eridir. Bulunduğ kasabaya bir festival için gelen lise arkadas John ise genç bir yönetmendir. John ve Vinc eski günleri yadederlerken ikisinin de geçmişind karanlık bir nokta olarak duran Amy'de bahsederler. Vince John'u Amy ile ilgili olara sıkıştırır ve konuşmalarını bir kasede kaydede Vince'ın planı bununla da sınırlı değildir. Geceni ilerleyen saatlerinde Amy'nin de katılımıyla, üçl kendilerini gerilimin her an arttığı sinsice b oyunun içinde bulurlar. Kısacası, geçtiğimi aylarda "Yeni Başlayanlar İçin İtalyanca" ve "Tez filmlerini gösterime sokan Bir Film'in yeni fil "Kaset" de sinemaseverlerin ilgisini hakediyo

İtalyan Sinemasının ünlü aktörlerinden Massimo Girotti 84 yaşında öldü. Girotti en son, çekimleri geçen ay biten Ferzan Özpetek'in *Karşıdaki Pencere*'sinde rol almıştı.

ÖZÜR

"Geçen ay dünyanın kendi ekseni etrafındaki dönüş hızına ayak uyduramadığımız için Bowie derlemesinde Merve Erol'un katkısını, Yüzüklerin Efendisi çevirisini yapan Cem Kurşun'un ismini, Billy Bragg yazısının yazarı Saffet Sözen'in ismini belirtmeyi unutmuşuz. Ayrıca Alper Maral'ın Vinyl Extrem köşesindeki arıza nedeniyle, yazıyı bu ay okunabilir bir şekilde tekrar yayınlamayı uygun gördük. Bol şans..."

Hindistan Sinema ve Televizyon Enstitüsü'unde yılın ilk haftası çıkan yangında 2000'den fazla orjinal film kopyası kül oldu. Yanan filmlerin çoğunun 1952 öncesi döneme ait olduğu açıklandı, ancak hasar tespit çalışmalarının henüz tamamlanmadığı belirtildi.

Tarantino, Pulp Fiction'daki *Vincent Vega* ve Reservoir Dogs'taki *Vic Vega* kardeş karakterlerinin aynı filmde olacağı bir proje gerçekleştirmek istiyor. *The Vega Brothers* adını vereceği bu filmde John Travolta ve Michael Madsen'i bir araya getirmeyi amaçlayan Tarantino yapımcılardan olumlu işaret almış durumda.

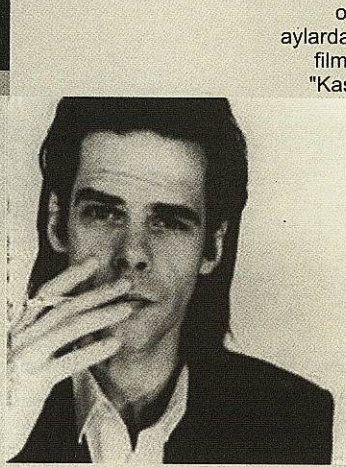

Nick Cave & The Bad Seeds'in yeni albümü **"Nocturama"**nın 3 şubatta yayınlanmasının ardından, grup 24 şubatta da single yayınlamayı planlıyor. **"Nocturama"**dan bir kaç sample dinlemek isterseniz link'i takip edin.http://www.nickcaveandthebadseeds.com/

Rock And Roll tarihinin en önemli sanatçıları arasında yer alan Elvis Presley anısına Türkiye'de yeni bir fan club kuruldu. Tüm dünyada 1500'ün üzerinde fan kulübü bulunan ve albümlerinin satışı 1.5 milyarı geçen Elvis'in yeni Türk sitesi **Elvis Fan Kulüp**, içerik bakımından dünyadaki benzerlerini aratmıyor.
Sitede neler var?
Elvis'in resmi Şirketi Elvis Presley Enterprises tarafından onaylanan ve resmi nitelik taşıyan kulübün web sayfasına www.elvisturk.com adresinden ulaşılabiliyor. Site yakında İngilizce versiyonu ile yurt dışındaki Presley fanatiklerine de hitap edecek. Bir haftada 200 civarında üyeye ulaşan Elvis Fan Kulüp'ün sitesinde yer alan başlıklar şunlar:
Haber
Yorum (albüm, kitap ve film yorumları)
Medyada Elvis
Türk Plakları
Muhtelif (Elvis'in Las Vegas konser sezonları)
Anket
Elvis linkleri

Lull

LULL SİNEMA DİZİSİNİN İLK KİTABI ÇIKTI!

Selda Tan Özdemir'in yazdığı "Kara Filmler" adlı kitap 6.45 Yayınları tarafından geçtiğimiz ay yayınlandı. Lull'un sinema serisinin ilk kitabı olma özelliğini taşıyan kitap, beyaz perdedeki modern film-noir'ları mercek altına yatırırken, bu janrın özelliklerini de ele alarak future-noir'un izlerini sürüyor. Lynch'ten Coenlere, Terry Gilliam'dan Cronenberg'e, Matrix'ten Blade Runner'a bir çok durağı ziyaret eden kitap, Selda Tan Özdemir'in konuya hakim, bol referans gösteren akıcı diliyle sinefilleri kolayca tatmin eden bir araştırma niteliğinde.

Sonic Youth 1992 yılında çıkardığı 'Dirty' albümünü daha önce yayınlanmamış yirmi şarkı ekleyerek tekrar piyasaya sürüyor.

Mart ayında çıkacak olan yeni versiyon grubun lideri Thurston Moore ve gitarist Lee Ranaldo tarafından yazılmış bölümleri de içeren kalın bir kitapçıkla birlikte satışa sunulacak.

"Dirty"nin yeni versiyonu iki cd'den oluşacak ve şu şarkıları içerecek:

Birinci CD:
'100%'
'Swimsuit Issue'
'Theresa's Sound World'
'Drunken Butterfly'
'Shoot'
'Wish Fulfillment'
'Sugar Kane
'Orange Rolls, Angels Spit'
'Youth Against Fascism'
'Nic Fit'
'On the Strip'
'Chapel Hill'
'JC'
'Purr'
'Creme Brulee'
'Stalker'
'Genetic'
'Hendrix Necro'
'The Destroyed Room'

İkinci CD:
'Is It My Body'
'Personality Crisis'
'The End of the End of the Ugly'
'Tamra'
'Little Jammy Thing'
'Lite Damage'
'Dreamfinger'
'Barracuda'
'New White Kross'
'Guido'
'Stalker'
'Moonface'
'Poet in the Pit'
'Theoretical Chaos'
'Youth Against Fascism'
'Wish Fulfillment'

The Rock, *Armageddon*, *Pearl Harbor* filmlerinin yönetmeni Michael Bay, 1995 yılında çektiği Bad Boys'un devam filmini çekiyor. Bad Boys II'da ilk filmde olduğu gibi yine Will Smith, Martin Lawrence var.

Ace Ventura: Pet Detective, *Liar Liar* filmlerinin yönetmeni Tom Shadyac uzun süre sonra yeniden Jim Carrey'i yönetiyor. Adı ***Bruce Almighty*** olan filmin konusu, Tanrı'nın herşeyden şikayet eden bir kulunu 24 saatliğine yerine geçirmesiyle ilgili. Mayıs 2003'te gösterime girecek filmin diğer oyuncuları, Tanrı rolünde olabilecek en iyi oyuncu seçimi olan Morgan Freeman ve Jennifer Aniston.

Bu seneki Grammy'lerde Bruce Springsteen ve Eminem gibi isimlerin yanı sıra Norah Jones ve Avril Lavigne de iddialı gözüküyor. 22 Şubatta New York'un ünlü Madison Square Garden'ında gerçekleşecek olan 45. Grammy Ödül Töreni'ndeki belli başlı kategoriler ve aday olan isimler şöyle:

Yılın 45'liği:
Without Me - Eminem
How You Remind Me - Nickelback
Don't Know Why - Norah Jones
A Thousand Miles - Vanessa Carlton
Dilemma - Nelly & Kelly Rowland

Yılın En İyi Albümü:
The Eminem Show - Eminem
Home - The Dixie Chicks
Come Away With Me - Norah Jones
Nellyville - Nelly
The Rising - Bruce Springsteen

Yılın Şarkısı:
Complicated - Avril Lavigne
Don't Know Why - Norah Jones
The Rising - Bruce Springsteen
A Thousand Miles - Vanessa Carlton
Where Were You (When The World Stopped Turning) - Alan Jackson

En İyi Yeni Sanatçı:
Ashanti
Michelle Branch
Norah Jones
Avril Lavigne
John Mayer

En İyi Rock Albümü:
When I Was Cruel - Elvis Costello
C'mon, C'mon - Sheryl Crow
Dreamland - Robert Plant
The Rising - Bruce Springsteen
Head On Straight - Tonic

En İyi Alternatif Müzik Albümü:
Sea Change - Beck
Walking With Thee - Clinic
A Rush Of Blood To The Head - Coldplay
Cruel Smile - Elvis Costello & The Imposters
Behind The Music - The Soundtrack Of Our Lives

Tüm kategorileri ve adayları görmek için www.grammy.com'u tıklayabilirsiniz.

Yönetmenlik görevini Alfonso Cuaron'un üstleneceği serinin üçüncü filmi *Harry Potter and the Prisoner of Azkaban*'ın çekimleri 17 Şubat'ta başlayacak. Film kadrosuna en son dahil olan isim, mahkum Sirius Black rolünde izleyeceğimiz Gary Oldman.

Linkin Park
"Meteora" olarak isimlendirdiği yeni albümün 5 Mart'ta yayınlanacağını açıkladı.

VIDEODROME

Saffet Sözen

Fade Into You - Mazzy Star

Yön. Kevin Kerslake

İlk notaların duyulmasıyla birlikte, koldan vitesli bir Citroen DS19'un (Bunnymen "Evergreen" albüm kapağında da yer alan, farlarını yolun dönüş yönüne göre ayarlayabilen, otomatik süspansiyonlu o şahane fransız icadı) motoru çalışır ve Amerika çöllerinin sonsuza uzayan asfalt yollarından birine çıkılır. Arka koltukta, 90'larda başımıza gelen en güzel şey, Hope Sandoval Hanımefendi, nam-ı diğer "L.A betlik amiri" oturmaktadır. Dalgın ve kayıtsız şekilde arabanın camından dışarıyı seyretmektedir. Sonra arabayı kullanan adamı görürüz. Aynı yatakta uyuyup farklı düşler gören bir başka çift izlenimi edinilir hemen. Klip, Angelopoulos'un "Puslu Manzaralar" filminin son sahnesini andıran bir kareye atlar. Masmavi bir gökyüzü altında uzanan göz alabildiğince büyük, sapsarı bir çöl, uzakta tek başına duran ulu bir ağaç ve boy çekimde Hope Hanım. Başı, her zaman olduğu gibi hafif yana dönüktür. Bir eliyle arkadan diğer kolunu tutmuş, uzun siyah saçları rüzgarda dalgalanmaktadır. Göbeğini açıkta bırakan askılı bir bluz, ekose mini etek ve bacaklarını saran siyah jartiyerli çorabıyla ve insana en ufak bir "umut" vermeyen yalın güzelliğiyle öylesine dikilmektedir.

Arada bütün grubu, mavi spotlar altında "Later with Jools Holland" programındaki canlı performanslarına benzer bir şekilde görürüz.

Hope Abla, burada da elinde zili ve klasik üzgün duruşuyla, "shoegazing" olayının kraliçesi şeklinde arz-ı endam eder. Son sahnede, otomobilin içine dönülür tekrar. Kadın, az önce adamın bulunduğu koltuğa doğru kollarını uzatmış oturmaktadır ve artık sarınabildiği tek şey Ümit Besenvari kocaman bir boşluktur. Her şey bir sigara içimi sürede olup bitiyor. Kendi standart hızını 5'le çarpıp hayata eşitlemeyenler içinse bu hikayeler böylece sürer gider: Morrissey'in "Yaşam Kitabı" adlı eserinden

Lull'ın bu ilk video-klip yazısını M.A'nın unutulmaz radyo anonslarından biriyle kapıyoruz: "Sigara ve alkol! Özellikle ikisinin birlikte kullanılması çok zararlı. Ama yine de size 'fade into you' çalıyorum." L

Neil LaBute şu günlerde yeni filmi *The Shape of Things*'in çekimleriyle uğraşıyor. Filmin konusu şöyle: Sanat okulu öğrencisi Evelyn, erkek arkadaşını proje olarak benimser ve onu faklı bir kişi yapmaya karar verir, ancak erkek arkaşının arkadaşları bu durumdan pek hoşlanmazlar. Filmde Paul Rudd, Rachel Weisz, Gretchen Mol var.

Pleasantville'in yönetmeni Gary Ross **Seabiscuit** adındaki yeni filminde Tobey Maguire, Jeff Bridges, William H. Macy, Chris Cooper gibi isimleri bir araya getiriyor. 1949 tarihli, aynı adlı *The Story of Seabiscuit*'in yeniden çevrimi olacak olan filmin Temmuz 2003'te gösterime girmesi bekleniyor.

Geçtiğimiz yaz tekrar bir araya gelip bir Amerika turnesiyle önemli bir başlangıç yapacakken basçı John Entwistle'ın ölümüyle planları alt üst olan efsane grup **The Who**, eğer başlarına yine bir talihsizlik gelmezse yirmi yılı aşkın suskunluktan sonraki ilk albümlerini bu yıl içerisinde çıkaracak. The Who denince akla ilk gelen isim olan gitarist Peter Townshend, "Eğer onbeş yeni şarkı yaparsa bunlardan on tanesini albüme koyarız. Bu on şarkıdan da iki ya da üç tanesi eski şarkılarla kıyaslanabilecek kadar güzel olur." diyor. Vokalist Roger Daltrey'in yeni albümde kullanılabilecek harika fikirleri olduğunu söyleyen Townshend'in söylediklerine bakılırsa, The Who, Entwistle'ı kaybedişlerinin ardından toparlanıp eski günlerine dönmek için büyük çaba harcıyor.

Bu günlerde İngiliz müzik basınında genel kabul gören bir fikir, şu anda herhangi bir plak şirketiyle anlaşmalı olmayan ve piyasaya çıkan son albümleri "Greatest Hits" İngiltere listelerinde başarısız olan **Pulp**'ın sonunun yaklaşıyor olduğu. Bu yıl içerisinde evlenen ve Fransa'ya taşınmayı planlayan Jarvis Cocker grubun bir yıl kadar ayrı kalacağını, eğer bu sürenin ardından hala söylemeye değecek bir şeyleri varsa "çok daha farklı bir Pulp olma şartıyla" yola devam edebileceklerini açıkladı. "Evlenmemek, çocuk yapmamak, düzgün bir işte çalışmamak... Bunlar benim bir gruba dahil olmaktan anladığım şeyler. Daha doğrusu şeylerdi. Eskiden normal bir yaşam süremeyeceğimi düşünürdüm ama bunun sonu boka varıyor. Sanırım son zamanlarda farkına vardığım şey benim de insan ırkından olduğum. Bunu anlayana kadar berbat hallere düşmem gerekti."
Cocker çifti 2003 yılı içerisinde bir bebek bekliyor.

Butch Cassidy and The Sundance Kid ve *The Sting* filmlerinin Amerikalı yönetmeni George Roy Hill 81 yaşında öldü. Hill *The Sting* filmiyle "En İyi Yönetmen" ve "En İyi Film Oscarı"nı almıştı.

Avusturalya'nın harika çocukları Natalie Imbruglia ile Silverchair vokalisti Jones 1999 yılından bu yana süren beraberliklerinin ardından nişanlandılar.
1998'de çıkardığı ilk albümü "Left Of The Middle" ve özellikle 'Torn' isimli şarkısı ile "milyonların gönlünde taht kuran" Natalie Imruglia (27) ile Avusturalya'dan çıkmış en iyi rock gruplarından Silverchair'in vokalisti Daniel Jones'un (23) nişanlandıkları Silverchair'in resmi sitesi www.chairpage.com'da açıklandı. Çift henüz evlilik gibi bir planları olmadığını söylüyor.

Gömülü Hazineler

James Hardway

Geçtiğimiz sene Babylon'da konuk ettiğimiz, asıl adı David Harrow olan James Hardway, 80'lerin sonu ve 90'ların başında hayatını soundtrack'ler hazırlayarak, filmlerde rol alarak ve Psychic TV'de olduğu gibi çeşitli gruplara prodüktörlük yaparak kazanıyordu. 80'lerin başında yerleştiği Almanya'da David Harrow adıyla bir albüm kaydetti (1983) ve zamanın elektro-pop yıldızı Anne Clark ile onun birkaç albümünde çalışma fırsatı buldu. 1986'da anavatanı İngiltere'ye dönen Harrow, burada Jah Wobble adıyla acid house fenomenine yakalandı ve çeşitli klüplerde djlik yaptı.

1995 yılında drum'n'bass ve jungle müziği üzerine gitme kararı aldığında, drum'n'bass'ı caz ile füzyonlayarak bir ilke imza attı. 1996 yılında çıkardığı debut albümü **Deeper, Wider, Smoother, Shit** ile adını James Hardway olarak değiştirdi. Konserlerinde, flüt haricinde tüm müzik aletlerini kendisi kullanıyor ve müzik aletlerine karşı olan yeteneğini sergiliyor. 1997 ve 1999 yıllarında yaptığı albümlerle kendini elektronik müzik dünyasına kanıtlayan, Dj Shadow'un da kankası olan James Hardway'in, 2001 çıkışlı albümü **Moors+Christians**'ı dinlerken, Küba ve Jamaika'ya yaptığı gezilerden ne kadar etkilendiğini hissedebiliyorsunuz.

Şimdilerde James Hardway'in adı, son albümü üzerinden 1 sene geçmemiş olmasına rağmen, yeni albümü **Straight From the Fridge**'in piyasaya çıkacak olması nedeniyle tekrar anılmaya başladı. Uzakta kalmayın.

Michael Winterbottom'ın yeni filmi *Code 46*'in çekimlerine içinde bulunduğumuz aylarda Londra'da başlanacak. Filmde, Minority Report'tan hatırlayacağımız Samantha Morton ve yılların deneyimli aktörü, yönetmeni Tim Robbins rol alıyorlar. Fütüristik bir aşk hikayesini konu alınacağı filmin senaristliğini, Winterbottom'la birçok kez çalışmış olan Frank Cottrell Boyce yapıyor.

Slipknot'da dağılma sesleri yükseliyor. "Olaya karşı ilgimizi kaybettikten sonra grup olarak öylesine takılmak mı? Asla!" diyen vokalist Corey Taylor ekliyor: "Bundan sonra en fazla bir tane daha albüm yapabileceğimizi düşünüyorum." Slipknot önümüzdeki ay yeni albümünün çalışmalarına başlayacak. Gruba ünlü prodüktör Rick Rubin eşlik edecek ve albüm 2003. sonlarında piyasaya çıkacak. Corey Taylor bir süredir başka bir proje grubu olan Stone Sour ile ilgileniyordu.

One Minute Silence üçüncü albümü **"One Lie Fits All"**un yayınlanmasından önce, bir EP yayınlıyor. Grup, **"Revolution"** olarak adlandırılan EP'de daha önce Stone Roses, Radiohead ve Supergrass'ın albümlerinin de yapımcılığını üstlenmiş olan John Leckie and John Cornfield ile çalışmış.

El Mariachi ve *Desperado*'yu üçlemeye tamamlayacak olan Robert Rodriguez filmi ***Once Upon A Time in Mexico*** Mart 2003'te ABD'de gösterime girecek. Antonio Banderas'ı yine El Mariachi olarak izleyeceğimiz filmde, Willem Dafoe, Johnny Depp ve Salma Hayek rol alıyor.

The Cardigans'ın beşinci stüdyo albümü "Long Before Daylight" 24 Mart'ta piyasaya çıkacak. Albümden çıkacak olan ilk single 'For What It's Worth' ise 10 Şubat'ta yayınlanacak. Grubun 1998'de çıkardığı "Gran Turismo" sonrasında verdiği beş yıllık aranın ardından yaptığı ilk albüm olan "Long Before Daylight"ın bir özelliği ise İsveç rock'unun önemli isimlerinin albümün kayıtlarında gruba eşlik etmiş olması.
The Hives'dan Howlin' Pelle Almqvist, The Soundtrack Of Our Lives'dan Ebbot Lundberg ve The Hellacopters'dan Nick Royale "Long Before Daylight"ın kayıtlarında The Cardigans'la birlikte stüdyoda olan isimler.

Nutty Professor II: The Klumps ve *Tommy Boy* filmlerinin yönetmeni Peter Segal **Anger Management** isimli filmde Jack Nicholson, Adam Sandler, Marisa Tomei, John Turturro'yu yönetiyor. Komedi-Drama tarzında olan filmin gösterim tarihi Nisan 2003.

Spiritualized elemanlarından Jason Pierce önümüzdeki günlerde Spring Heel Jack ve birkaç caz müzisyeni ile İngiltere'de sahne alacak. Bu kayıtların ilerde yayınlanıp yayınlanmayacağı henüz belli değil.

Damon Albarn ve **Robert '3-D' Del Naja**
Irak savaşına karşıt kampanya için tekrar hazırlık içinde. Geçtiğimiz sene kampanya boyunca NME ile ortak çalışan ikili bu sene karşıt propaganda ilanlarını yayınlatmak üzere tekrar NME ile anlaşmış.

Mayıs ayında gösterime girecek **Matrix Reloaded** ile aynı anda filmin bilgisayar oyunu **Enter The Matrix** piyasaya sürülecek. Wachowski kardeşler oyun için 244 sayfalık bir senaryo yazdı.

Dün gece bir albüm hayatımı değiştirdi

Volkan Karakaşoğlu - Winona Riders

Dead Kennedys

Fresh Fruit For Rotting Vegetables

(1980)

Bu albümü ilk dinlediğimde 15 yaşındaydım ve daha önceleri sadece Queen, Harry Connick Jr. ve Genesis dinlediğimi varsayarsak albümün müzik setimde ilk turunu tamamlamasının peşi sıra, birkaç gün boyunca prizlerle kendi kendime elektrikli şok tedavisi uyguladığımı itiraf etmeliyim. Yalanım varsa namerdim, işe yaramıştı. Eşcinsel bir böceğe dönüşmekten son anda kurtulmuştum.
O güne kadar ben de binlerce Amerikan polisi gibi punk'ı serseri, it, piçkurusu, iradesiz, evsiz vs. demek sanıyordum. Tabi özel kolejlerde tüp bebek gibi büyürsen punk'ın kendisinden bihaber, onlarca Türkçe karşılığını bilir, Sex Pistols'ı da dışavurumcu alman pornosu zannedersin. Üstüne üstlük o zamanlar fena halde öfkeli, fena halde ergen olmama rağmen grubun politik tavrının allahtan pek farkında değilmişim ve şarkıların kendi dünyamda anlam kazanmış birer soft yorumu varmış. Dönüp bakınca iyi ki de böyle olmuş diyorum. Bir eli pipisinde kızgın bir oğlanın şarkı sözlerine kapılıp "burası özgür bir ülke" diye kendisini sokaklara vurması oldukça trajik olabilirdi. İngilizce öğretmenim sağolsun, "Holiday in Cambodia" da sözü geçen Pol Pot o gün itibariyle gözüme mickey mouse'dan daha tehlikeli gözükmemişti.

Kariyeri süresince David Bowie, Saint Etienne, Jesus Jones ve Nine Inch Nails gibi pek çok ismin şarkılarını remikseleyen **Aphex Twin**'in iki cd'lik albümü "26 Mixes For Cash" 26 Mart'ta Warp Records tarafından yayınlanacak. Albümde daha önce yayınlanmamış şarkılar 'Windowlicker (Acid Edit)' ve 'SAW2 CD1 TRK2' da bulunacak.
"26 Mixes For Cash"in şarkı listesi şöyle:
CD1
Seefeel - Time To Find Me
Gavin Bryars - Raising The Titanic
Gentle People - Journey
Kinesthesia - Triachus
David Bowie & Philip Glass - Heroes Symphony
Buck Tick - In The Glitter Part 2
Jesus Jones - Zeros & Ones
Nav Katze - Ziggy
Saint Etienne - Your Head My Voice
Nav Katze - Change
The Beatniks - Une Femme N'est Pas Un Homme
Nine Inch Nails - The Beauty of Being Numb Section B
Nobukazu Takemura - Let My Fish Loose
CD2
Die Fantastischen Vier - Krieger
Phillip Boa & The Voodoo Club - Deep In Velvet
Curve - Falling Free
Mescalinum United - We Have Arrived
Nine Inch Nails - At the Heart of It All
Aphex Twin - Windowlicker
Baby Ford - Normal
Aphex Twin - SAW2 CD1 TRK2
Meat Beat Manifesto - Mindstream
DMX Krew - You Can't Hide Your Love
Wagon Christ - Spotlight
Mike Flowers Pops - Debase

Yeni bir **Clash** albümü "Essential Clash", Epic Records tarafından hazırlanıyor. Joe Strummer tarafından daha önceden seçilen 40 parçadan oluşan albümün 2003 ortalarında yayınlanacağı açıklandı.

Kariyerinde 9 Oscar adaylığı bulunan ve *Butch Cassidy and the Sundance Kid* ile *Americen Beauty*'deki çalışmaları ile 2 Oscar almış görüntü yönetmeni Conrad L. Hall öldü. Hall en son *Road to Perdition*'ın görüntülerini hazırlamıştı.

New York'ta düzenlenen **Ulusal Film Eleştirmenleri Birliği Ödül Töreni**'nde "En İyi Film", "En İyi Senaryo", "En İyi Aktör"(Adrian Brody), "En İyi Yönetmen" ödüllerini Roman Polanski'nin ***The Pianist***'i topladı. Diane Lane *Unfaithful* ile "En İyi Kadın Oyuncu" ödülünü alırken, *Catch Me If You Can* ile Christopher Walken ve *Far From Heaven ile* Patricia Clarkson "En İyi Yardımcı Oyuncu" ödüllerini aldılar. Gecede "Yılın En İyi İkinci Filmi" Alfonso Cuaron'un *Y Tu Mama Tambien*'i, "Yılın En İyi Üçüncü Filmi" ise Pedro Almadovar imzalı *Hable Con Ella* olarak belirlendi.

Radiohead beşinci albümün kayıtlarını sekiz haftanın ardından tamamladı. Albümün "Kid A" ve "Amnesiac"dan önceki albümlerin çizgisine daha yakın olması da bekleniyor. Radiohead, albümü 2003 Haziran'da yayınlanacağını açıkladı.

Altın Küre Ödülleri Los Angeles'ta düzenlenen törenle 60. kez sahiplerini buldu:
Drama dalında En İyi Film ödülü: The Hours (*Stephen Daldry*)
Komedi-Müzikal dalında En İyi Film ödülü: Chicago (*Rob Marshall*)
Drama dalında En İyi Erkek Oyuncu: Jack Nicholson (*About Schmidt*)
Drama dalında En İyi Kadın Oyuncu: Nicole Kidman (*The Hours*)
Komedi Müzikal dalında En İyi Erkek Oyuncu: Richard Gere (*Chicago*)
Komedi Müzikal dalında En İyi Kadın Oyuncu: Renée Zellweger (*Chicago*)
En İyi Yardımcı Erkek Oyuncu: Chris Cooper (*Adaptation*)
En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu: Meryl Streep (*Adaptation*)
En İyi Yönetmen: Martin Scorsese (*Gangs of New York*)
En İyi Senaryo: About Schmidt-*Alexander Payne, Jim Taylor*
En İyi Film Şarkısı: Gangs of New York-*Bono* (*The Hands That Built America*)
En İyi Orjinal Film Müziği: Frida-*Elliot Goldenthal*
En İyi Yabancı Film: Hable con ella (*Pedro Almodovar*)

Fear factory elemanlarından Burton Bell'in proje grubu The Watchers, 6 parçadan oluşan bir demo hazırlamış, parçaların mp3lerine grubun web sitesinden ulaşabilirsiniz. www.thewatchers.org

Bu yıl 14-25 Mayıs tarihlerinde gerçekleşecek Cannes Film Festivali'nin jüri başkanlığını Fransız film, opera ve tiyatro yönetmeni Patrice Chereau üstlenecek. Chereau, 1994 yılı Cannes Film Festivali'nde *Kraliçe Margot* ile 2 ödül kazanmış, 2001 Berlin Film Festivali'nde *Intimacy* ile "Altın Ayı"nın sahibi olmuştu.

The Thing from Another World, *The Vampire* ve *Gremlins* gibi bilim-kurgu ve korku filmlerinden tanıdığımız aktör Kenneth Tobey 85 yaşında yaşamını yitirdi.

Eski **Lemonheads** vokalisti Evan Dando yedi senenin ardından Setanta Records ile anlaştı. "Baby I'm Bored" isimli albüm 2003'ün ilk aylarında yayınlanacak.

Fransız ikili **Air** yapımcılığını Nigel Godrich'in üstlendiği "City Reading" adlı LP'yi Mart 25'de yayınlıyor. Bir saatlik setten oluşan LP, İtalyan yazar Alessandro Baricco'nun çalışmalarından alıntılar ile üç parça halinde hazırlanmış. Grubun kendi şirketi Record Makers martta yayınlamak üzere Fransız sanatçılardan oluşan bir albüm hazırlıyor. Albümde, *Damien, A Visible Boy, Los Chicros, Jack Lahana, Maxence Cyrin, Hypno-Love, Mr Learn, DSL, Electroménager, Newton, Mathieu Persan, Dayan Korolic, Notre Dame, Thomas Winter,* ve *D.I.E.U.* gibi gruplardan parçalar yer alıyor. Daha detaylı bilgi için http://www.astralwerks.com/ihv/'a bakabilirsiniz.

7 soruda "alfred hitchcock"

Alkan Avcıoğlu

Kimdir?

Gerilim'in Efendisidir. İyi şarap ve soğuk sarışınlara düşkün bir usta ve ayrıca Fransız Yeni Dalga'sının ilham perisidir kendisi.

Ne yaptı?

Hitchcock, Hollywood star sisteminin potansiyellerini fark eden ilk yönetmenlerdendi. Bu sayede izleyicinin beklentileri ile oynamayı iyi başardı (Psycho'da Janet Leigh'in filmin ilk yarısında öldürülmesi bunun en sert ve en iyi örneğidir). Sinema'yı algılayışı izleyiciler çerçevesinde şekilleniyordu, çünkü hikayelerini izleyicilere anlattığının bilincindeydi. Bu sayede filmleri hikaye anlatımı açısından hep zengindi. Gerilim türünü kusursuzlaştırdı ve önemsenen bir janr haline getirdi. Ayrıca ilk filmlerinde figüran bulmakta zorlandığı için ufak rollerde gözüken Hitchcock, bunu saplantı haline getirdi ve her filminin ufak bir planında gözüktü.

Neden hâlâ iyi?

Ermm, neredeyse tüm filmlerinin bir klasik olduğunu bilmiyor muyuz? En basit şöyle ifade edilebilir; çünkü kendi tarzında ondan iyisi yok! Gizemli mizah anlayışı hâlâ sırıtmadan, filmlerini eğlenceli kılabiliyor. Aradan geçen onca zamana karşı bir Hitchcock filmi rahatlıkla insanı sarıyor.

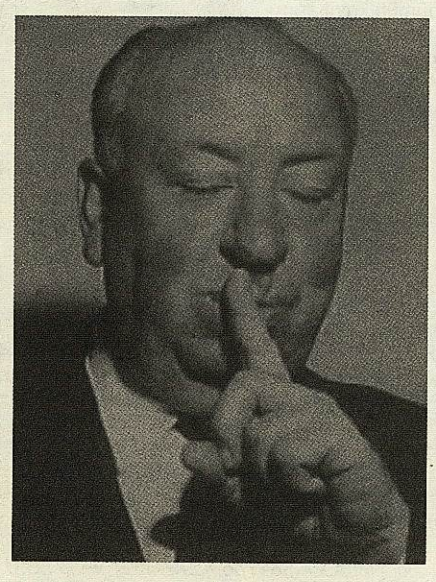

Hikayesi nedir?

Londra'nın bir işçi mahallesinde, bir manavın çocuğu olarak büyüyen Hitchcock çok katı bir katolik kültür içerisindeydi. Çok çekingen ve utangaç bir çocukluk geçirdi. Söylenildiğine göre 21 yaşına kadar eline kadın eli değmemiş. Sessiz filmlere ara yazılar yazmakla başlayan sinema kariyerinde, senaristlik, reji asistanlığı gibi işler sığdırdığı çok vasıflı 6 seneden sonra 1925'te ilk filmi The Pleasure Garden'ı çekti ve Hitchcock efsanesi başladı.

Sinema?

Hitchcock kendi adıyla anılan bir tarz yaratacak denliözgün bir biçem geliştirdi. Genelde masum insanların nedenini bilmeden suçlu konumuna düştüğü kaygı ve paranoya unsurunun yüksek olduğu temalar ekseninde filmler çekti. İyiden iyiye detaycı ve biçimciydi. Filmlerini daha çekim başlamadan her karesine kadar planlar, gerektiğinde oyuncularla rekora giden sayıda sahne tekrarları yapardı. Filmlerinin bir karesini dahi gördüğümüzde "Aaa Hitchcock filmi" diyebilmemizin nedeni ise şüphesiz biçimciliğine bağlıdır. F.W. Murnau ve Paul Leni'den etkilenmiştir. Fakat aynı zamanda eşi benzeri bulunmayacak türde stilistik ve teknik açıdan yeniliklere açıktır. Macguffin kavramını sinema literatürüne kazandırması dışında Vertigo filminde 19.000 dolara mal olan birkaç saniyelik merdiven sahnesinde, contra-zoom tekniğini keşfetti. Ne yapacağı ya da 'sinema'nın ne olduğu konusundaki görüşleri çok net ve basit olduğundan çektiği her filmde bir ustalık vardı.

Ne izlemeli?

50'den fazla filminin arasından seçme yapmak oldukça güçtür ama, röntgenci sinema başyapıtı Rear Window/Arka Pencere (1954), endişe ve paranoya konusunda zirvede yer alan North by Northwest/Gizli Teşkilat (1959), kamera açıları ve kurgu açısından bir destan sayılabilecek Psycho/Sapık (1960), sinema tarihinin en iyi cinayet filmlerinden biri olduğundan ve ayrıca Grace Kelly için Dial M For Murder/Cinayet Var (1954), özellikle dar alandaki kurgu teknikleri hakkında bir ders veya deneysel girişim olarak nitelenebilecek iki filmi Lifeboat/Yaşamak İstiyoruz (1943) ve The Rope/Ölüm Kararı (1948), en önemli filmlerinden Rebecca(1940) ve The Birds/Kuşlar (1963) ve son olarak suç unsurundan ziyade, obsesyon psikolojisiyle ilgilenen, kanımca en iyi filmi Vertigo/Yükseklik Korkusu (1958).

Daha fazla bilgi için?

Amazon.com ile haşır neşir iseniz Donald Spoto'nun "The Art of Alfred Hitchcock: 50 Years of His Motion Pictures" adlı kitabı çok faydalı olabilir. Ayrıca Seçil Büker'in "Kim Korkar Hain Hitchcock'tan?"(Öteki Yayınevi, 2000) adlı kitabı da dikkate şayan bir eser. Net aleminde ise www.cnn.com/showbiz/specials/1999/hitchcock adresini incelemek iyi olur.

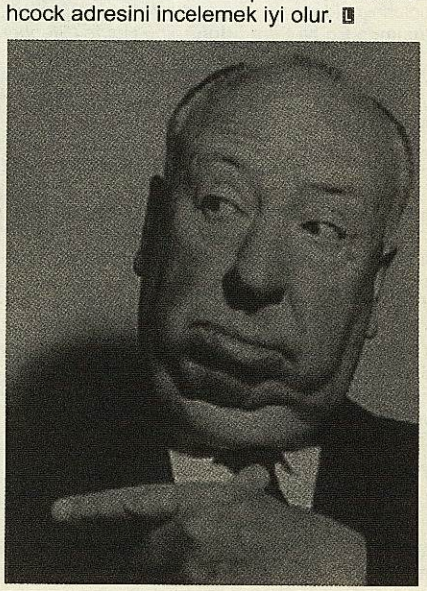

MTV ÇITIRI : AVRIL LAVIGNE

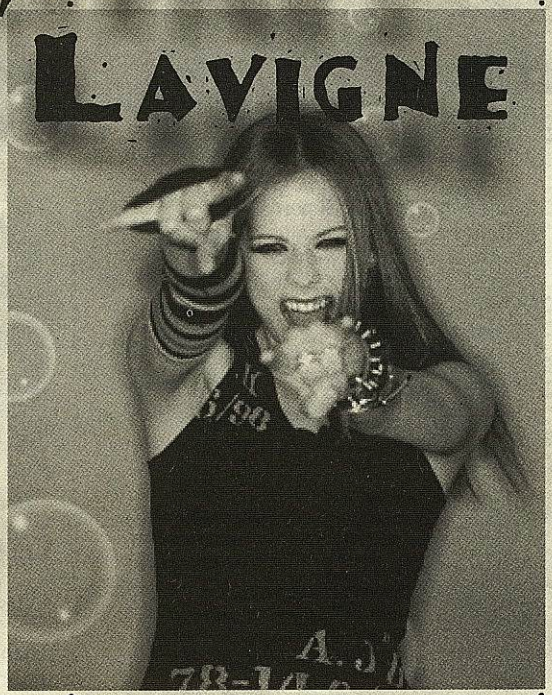

Hayatında hiç CD almamış ve müzik dinlemeye ancak altı yıl önce başlamış ama 18'indeki bu kaykaycı punk, şu anda listelerdeki en hot kadın...

İlk albümü **Let Go**'nun çıkmasını takip eden dört ay içinde, Ontario'nun küçücük Napanee kasabasından gelen bu 18 yaşındaki kız, albüm satışlarında üç milyonu buldu ve MTV'nin En İyi Yeni Sanatçı ödülünü kazandı bile. Yani bir şekilde süperünlü oldu da denebilir. O zaman niye bu kadar korkuyor? "Bir yanda ben varım, Avril Lavigne, kendi olmayı seven, kendi şarkılarını yazan" diyor. "Bir sürü insan 'Hatun ne hoş, kendi gibi davranıyor, değişik giyiniyor' falan diyor. Ama diğer yandan bir sürü başka insan da 'Aman Allah'ım, o sadece plak şirketinin bir ürünü' diye düşünüyor. Tüm bunlar benim için çok yeni ve nasıl baş edebileceğimi bilemiyorum. Son zamanlarda bu konularda çok düşünüyorum."

Kadın ya da erkek, kahramanların kimler?

Hep bir kahramanım olmadığını söylerim. İnsanlar bana bu soruyu sorduklarında "Örümcek Adam" diyorum. Ama Goo Goo Dolls'dan Johnny Rzeznik'e hayranım. Bir de (fısıldayarak) Alanis. Ama Johnny, öncelikle çok seksi, ayrıca müziğini de çok seviyorum.

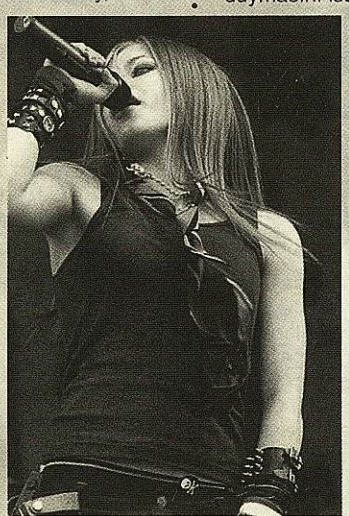

Neden Alanis? Bir Kanadalı dayanışması durumu mu var?

Kesinlikle! Ya Jagged Little Pill? Şarkılarında küfretmesine, çok dürüst olmasına falan bayılıyorum. İnsanlar "Aman Allahım bunu nasıl yapar" gibisinden davranıyorlardı ama o çok başarılıydı ve "Ben böyle yaparım" der gibiydi, bence bu çok güzel bir şey.

Kadın olmanın yazdığın şarkılara nasıl etki ettiğini düşünüyorsun?

Kızlar daha duygusal görünüyorlar değil mi? Belki bunun yazdığım şarkılara bir faydası olmuştur. Erkekler duygularını daha çok saklıyorlar. Ama bir kadın olarak yapmadığım bir tek şey varsa o da vücudumu satmak. Ben insanların bana saygı göstermelerini istiyorum, o yüzden de orada burada sallayıp (göğüslerini göstererek) *push-up* sütyenler falan giymiyorum.

Her zaman farklı mıydın?

Birçokları "Bu da kim?" diye baktılar bana. Genelde aşağıladılar falan. Kendime punk diyemem çünkü MTV'de punklar olmaz. Başka koşullarda ortalıkta koşturup duran, başını belaya sokan küçük punk olduğumu söylerdim. Ama söyleyemem çünkü punk değilim.

İstiyorsan kendine punk de...

Punk fazla dokunaklı bir kelime. TRL'ye falan çıkıyorum ve dünyanın müziğimi duymasını istemekte yanlış bir şey yok bence. Şu aralar birçok kişi bana kaykaycı punk diyor. Sonuçta ben bir Tony Hawk falan değilim. Lisede biraz kaykay yaptım diye şimdi beni burnu büyük bir kaykaycı yaptılar. Bundan fazlası var...

Şarkı yazabileceğini ilk sezdiğin zamanı hatırlıyor musun?

Herhalde on yaşımda falan, bir şekilde yazacağımı biliyordum. Kitaplar ve küçük romanlar falan yazacaktım.

İlki hangisiydi?

Hatırladığım kadarıyla "Can't Stop Thinking About You"ydu. On dört yaşımdaydım ve bir çocuğa aşık olup yazmıştım. Hatta şarkının içinde "Sadece on dört yaşındayım/Gerçekten o kadar yaşlı değil" diye bir şey geçiyordu. Annem bu lafa bayılmıştı...

Aldığın ilk plak neydi?

Bu kötü tınlayacak, biliyorum ama hayatımda hiç CD almadım. Hayatımda sahip olduğum ilk CD, annemlerin aldığı bir Faith Hill albümüydü. Çok az Cdye sahiptim çünkü pahalıydılar ve ailemin çok parası yoktu. Faith Hill, Shania Twain ve Dixie Chicks vardı. Şimdi canım bir CD isteyince şirkete gidip alıyorum.

Bu aralar hoşuna giden bir şey duydun mu?

Dilinger Four'u biliyor musun? Punklar. Goo Goo Dolls'un son albümü, **Gutterflower**. System of a Down'la da bağırıp zıplarım. Çıkıp devamlı yeni şeyler alan bir tip değilim. Hoşuma giden şeyleri bulup banyodayken falan dinliyorum. Sum41, Greenday, Alanis Morissette ve işte benim CDlerim. Daha çok dışarı çıkmalıyım! (gülüyor) Müzik dinlemeye on iki yaşımda başladım, hâlâ neleri sevdiğimi öğreniyorum.

Çeviren: Nitsa Çukurel
Kaynak: rollingstone.com

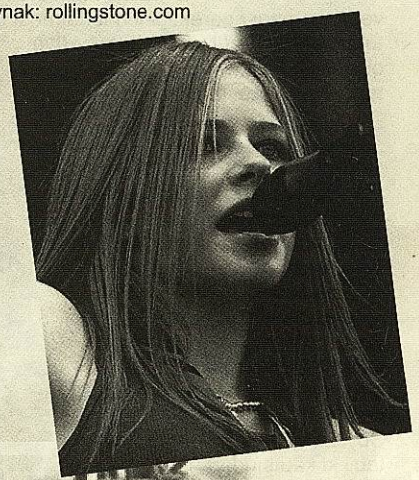

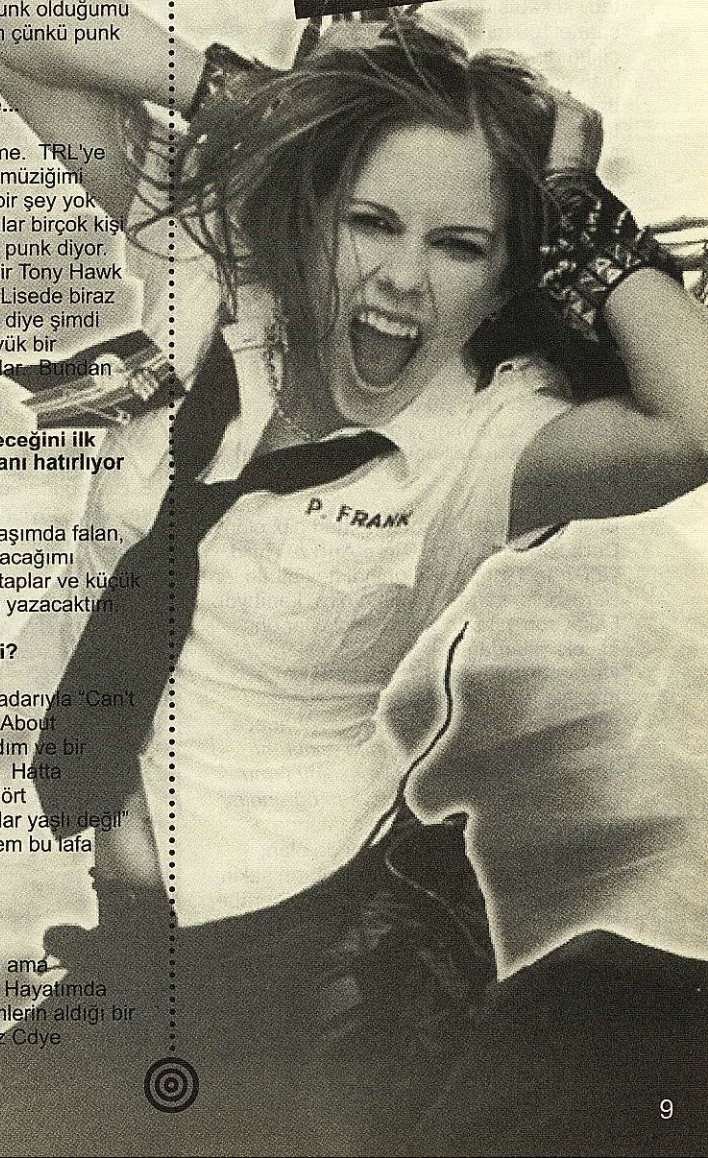

MÜZİSYENDEN ÇOK BAHÇIVAN:

George Harrison

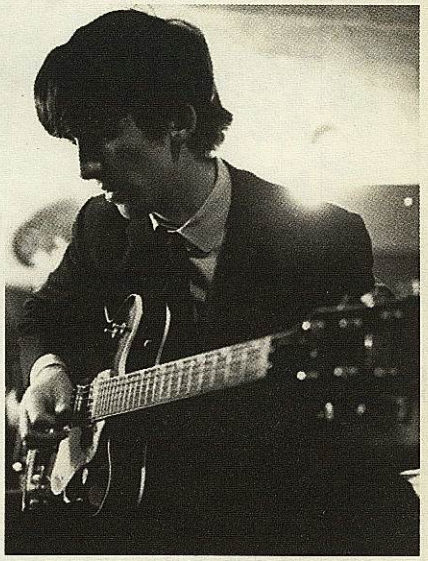

George Harrison solo albümlerinin en iyi parçalarını, giderayak, iki albümde topladı. **Brainwashed**, **All Things Must Pass**'ten bu yana en derin şarkılarını kapsayan olgun bir albüm. Prodüktörler Jeff Lyne ve Dhani Harrison'un amacı, albümde kendi izlerini bırakmadan, George'un sesi ve müziğine en uygun beşiği hazırlamaktı. Onlara yol gösteren, George'un şarkılar hakkında söyledikleri ve ne yapması gerektiğini hatırlatması için tuttuğu defterlerdi: "**Brainwashed**'ın ortasını düzenle, kulübenin arka tarafındaki ağaçları kes..."

George dünyadan ayrıldığında bir müzisyenden çok bir bahçıvandı. Albümün promosyonu için yapılan çekimlerde, modern dünyada kendini başıboş hissettiğini itiraf ediyor: "Bazen yanlış gezegende olduğumu düşünüyorum. Bahçemde kendimi harika hissediyorum ama kapıdan çıkar çıkmaz 'Benim burda ne işim var?' diye düşünüyorum." Söylemeyi atladığı şey ise tabii ki kapısından sık sık saatte 100 millik hızla çıktığıdır. Bu George'un hızlı arabaları seven barışsever bahçıvan olan tarafı. O, aynı zamanda, Oxbridge'li komedyenlerle arkadaşlık eden ama genelde aksi olan Budist bir Liverpoollu. Son şarkılarının çoğunu yeni profesyonel donanımıyla kaydettiği bir ukulele hayranı, hiçbirşeyi takmayan bir tarafı da olan bir mükemmeliyetçi, Within You Without You ve Taxman'in yazarı, solo çalışmalarının hakettiği ilgiyi görmemesinden yakınan ama aynı zamanda reklamını yapmaktan veya kendisi hakkında konuşmaktan kaçınan bir adam...

Bitkin bir yolcunun not defterleri gibi olan **Dark Horse**, **Thirty Three And A Third** ve **Gone Troppo** gibi unutulmaz albümler, Harrison'ın karmaşıklığının birer kanıtıydı. Fakat son yıllarda yaşadığı olaylar onu önceki yıllardan çok daha iyi şeyler yazmaya götürdü. Bu şarkıların içinde mizahla tatlandırılmış ve sessizce yerleştirilmiş imgeler barınıyor: *"Sadece kuşların ve arıların etrafında takılırım/ nesnelerin patladığını bilmezdim/ bunu ancak dizlerimin üzerindeyken öğrendim/ hayatıma bakarken."* Aynı zamanda şaşırtıcı derecede dokunaklı da olan, enstrümantal **Marwa Blues**, gitarın sakin sesi, oto-harp, ukulele ve bunlarla beraber George'un slide tekniği muhteşem bir melodi oluşturmuş. Bunlarla ahenk içinde olan **My Sweet Lord**'umsu single **Stuck Inside A Cloud**'da: *"Hiç bu kadar az uyumamıştım, hiç bu kadar çok sigara içmemiştim/ Kendi kendime konuşuyorum, bağırıyorum./ Ama kendimi yalnızca bir bulutun içinde sıkıştığımda duyabiliyorum."* Bu 3 parça ve felsefi **Rising Sun**, George'un müziğini seven herkesi yerinden oynatacak kümülatif bir güç taşıyorlar. Her zamanki gibi final daha iyidir, yaşam tarzımız hakkındaki bu Dylanvari laf kalabalığı birden meditatif ve sıcak bir duaya dönüşüyor. George'un ikiliğinin mükemmel bir ifadesi ve önemli kariyerini sonlandırmak için en iyi yol gibi görünüyor.

Dhani Harrison ile George Harrison'ın son albümü Brainwashed üzerine kısa bir söyleşi.

George öldüğü zaman kayıtların ne kadarı tamamdı?

Lüks demolar gibiydiler ve uygun kaydedilmeleri için doğru yapılmış tasarılardı. Üzerlerinde çalıştık ve onları düzenledik. Babam sağ olsaydı yine şimdi beraber çalıştığımız insanlarla çalışıyor olurduk. Ama onsuz bir takım kararlar almak, onun yapacağı gibi yapmak çok daha zor oldu.

Albüm babanızın kişiliğini yansıtıyor gibi?

Bu ve bundan önceki albüm arasında yaşadığı şeyler çok yoğundu. Neredeyse öldürülüyordu, 3 kere kansere yakalandı ve bunu atlatması yıllar sürdü, çok gezdi, çok çalıştı ve son 10 yılda iki yaşamı doldurmaya yetecek kadar yoğun yaşadı. Bence bu şarkılar bu durumu gerçekten yansıtıyor.

Hızlı çalışması gerektiğinin farkında mıydı?

Onun için acil bir durum yoktu. Zaman zaman motive olurdu ama öleceğini hissettiği için değil. Hiçbir zaman oturup kendisi için üzülmedi. Öldüğünde hiçbir korkusu ve endişesi kalmamıştı. Müzik endüstrisinin üzerindeydi. Ünlü olmak veya reklam yapmak gibi bir ihtiyacı kalmamıştı. O bir bahçıvandı. Bütün hayatım boyunca bahçedeydi.

O zaman, sence onu bu albümü yapmaya iten şey ne olabilir?

Çevremizde olan şeyler. Dışarı çıksanız da, oturup televizyon izleseniz de, devamlı olarak bir bilgi yağmuruna tutuluyorsunuz. Kimse bunların gerçek veya doğru olduğunu bilmiyor ama bu herkese ulaşıyor ve insanlar da korkmaya başlıyor, yeteri derecede sorgulamıyorlar. Batı dünyası biraz beyni yıkanmış (brainwashed) durumda, eğer düşünecek olursanız bu bölge bütün dünyanın sadece küçük bir bölümü. Dünya nüfusunun %70'i belki henüz hiç telefonla konuşmamıştır bile.

Çeviren: Esin Konuk
(Mojo aralık 2002)

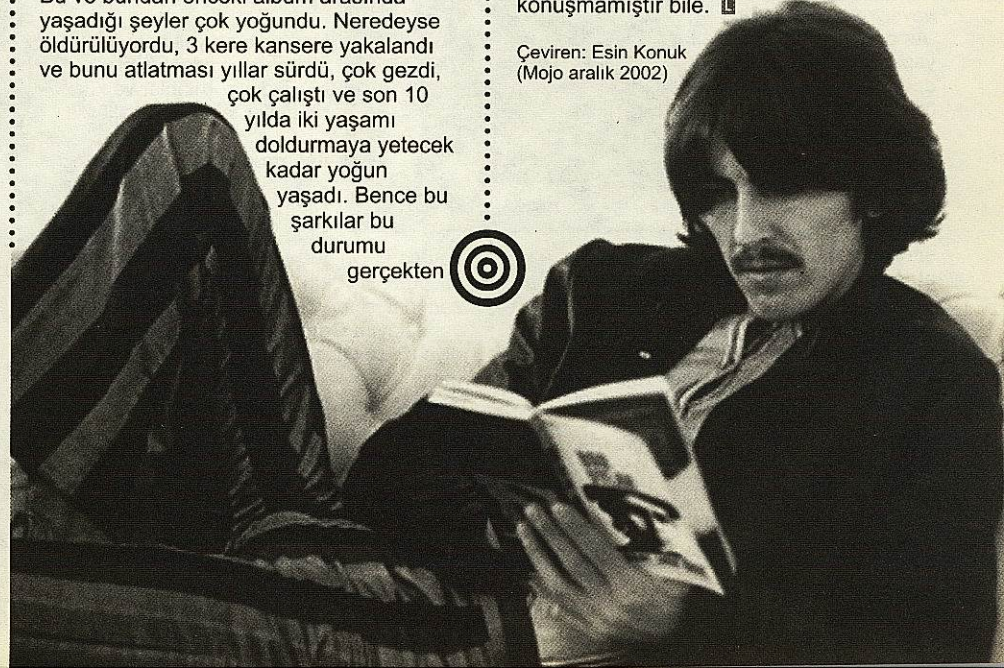

İnsan Bilincine Saldıran Son Anarşist:

Gül Yaşartürk

BUNUEL

1900 yılında İspanya'nın Calanda köyünde doğan Luis Bunuel sinema tarihinin en kendine özgü yönetmenlerinden biri. Son yıllarda Kusturica'nın Fellini'nin mirasçısı olduğu veya Fincher'ın Kubrick'in söylemine benzer bir tarz yarattığı konuşulmakta. Oysa ki, Bunuel için böyle bir şey söylemek gerçekten zor. Onun tarzını devam ettiren, onun mirasçısı kabul edilebilecek yeni yönetmenlerden söz etmek olası değildir. Sadece ondan etkilenenler olabilir. Bunuel; Fassbinder, Godard veya Tarkovski gibi bir sinema vakasıdır, bir "auteur"dür. Neden bir "auteur"? Bu soruyu en güzel Fassbinder yanıtlar: "Aklı başında her yönetmenin yalnızca bir konusu vardır; çektiği film daima aynı filmdir aslında" İşte Bunuel'i aynen bu cümlelerle tanımlamak mümkün. Ömrü boyunca, din başta olmak üzere, insanın mutlak özgürlüğünü kısıtlayan her şeye savaş açmış. Filmlerindeki anarşizan tavıra gerçeküstücülüğün eşlik etmesi, ortaya sinema tarihinin pek çok "en" niteliğini taşıyan bir filmografinin çıkmasıyla sonuçlanmış.

Bunuel'in çocukluk ve gençliğine göz attığımızda, filmlerinde etrafında dolanıp durduğu temaların izlerine rastlarız. Sanatçının ailesi tam bir burjuva ailesi. Babası toprak sahibidir. Köyün en zengin ailelerindendirler. Bunuel "Son Nefesim" adlı kitabında hizmetçilerinden, müzik öğretmeninden, dadısından söz eder. Yaşadıkları hayatı "Her türlü tehditten uzak, aylak bir yaşam" olarak tanımlar. Bu yaşamda yoksullara kayıtsız kalınmaktadır. Ailesiyle yaşadığı bu hayatla yoksulların yaşamı arasındaki uçurum, filmlerinde burjuvaziye duyduğu nefretin çıkış noktası. Bunuel'in genç kızlarla birlikte olan yaşlı karakterlerinin izlerini de, evlendiklerinde babasının 43, annesinin ise 18 yaşında oluşunda bulmak mümkün. İspanyolların katı ahlakçılığından kaynaklanan bu tarz evliliklerle "Tristana"da, "Viridiana"da, "İsteğin O Belirsiz Nesnesi"nde dalga geçer.

Burjuvazi ile birlikte din ve cinsellik, diğer bir deyişle baskı ve arzu Bunuel sinemasının ana temalarını oluşturur. Başta İtalya ve İspanya'da olmak üzere, Katolik mezhebi katı ahlak kurallarıyla bilinmekte. Dinin Avrupa insanına getirdiği bu baskılamalar Fellini'nin, Saura'nın, İsveçli Bergman'ın sinemalarının da çıkış noktası olmuş. Ancak baskının neden olduğu çarpıklıkları, patlamaları bu denli ustaca işleyen başka bir yönetmen yok. Bunuel, bir Cizvit kolejinde sürekli sessizlik, disiplin ve denetimin hüküm sürdüğü 7 yıl geçirir. Din İspanyolların yaşamının en ince, en küçük ayrıntılarına hakim. Ancak Bunuel'e göre, dinin yaşama dayattığı tüm baskılara rağmen galip gelen yaşamdır, arzudur. Çünkü engellerin tek işlevi isteği körüklemek. "Ölümcül bir günahmış gibi gösterildiği sürece yasak zevk daha da çekici hale gelir". Yönetmene göre cinselliğin yasa ve kurallara aykırı olan doğası, düzenli olması istenen bir toplum yapısı için tehdit unsuru. Bu nedenle özellikle Hıristiyanlıkta cinsellik bir amaca bağ

-lanarak(çocuk) kontrol altına alınmaya, bir zevk unsuru olmaktan çıkarılmaya çalışılmış.
Bunuel'in görüşlerini biçimlendiren yaşamsal referansları 1928'de Gerçeküstücülük ile buluşur ve ortaya ilk filmi "Bir Endülüs Köpeği" çıkar. André Breton'un öncüsü olduğu Gerçeküstücü hareket, rasyonelliğe karşıdır. Aklın hiçbir denetim, kontrol, kaygı söz konusu olmaksızın kendini ortaya koyması olarak ifade edilebilir. Amaç insan zihninin uygarlığın, modern dünya düzeninin dayattığı tüm basmakalıp düşüncelerden sıyrılarak üretebilmesidir, bağımsız olmasıdır. Bu üretim sonunda ortaya çıkan eserlerin ticari dolaşıma girmesine Breton karşıdır. Bu nedenle başta Dali olmak üzere pek çok sanatçı hareketin dışında bırakılacaktır. Hareketin ortaya çıkış nedeni olarak, Birinci Dünya Savaşı'nın neden olduğu umutsuzluk ve karamsarlığın yanı sıra Taylorist düzenin sonucu olan bant usulü üretim gösterilmekte. Taylorist üretim tarzının neden olduğu mekanikleşmeye Chaplin'in filmlerinde de rastlamak olası. Gerçeküstücülük'te kaynak bilinçaltıyken, karşı olunan ise 1920'lerin mekanikleşmeye başlayan hayatıdır. Bunuel, Gerçeküstücülerin (Eluard, Lorca, Dali, Aragon, Magritte...) eşitsizliğe, sömürüye, dine ve militarizme karşı toplumda skandallar yaratarak savaşma amacını benimsediklerini söyler.

En Sarsıcı Saldırıları

"Bir Endülüs Köpeği" 1928: Film, Bunuel ve Dali'nin gördükleri düşlere dayanır. Zamansal ve uzamsal devamlılığa sahip değildir. Bunuel, filmin hiçbir açıklamaya olanak vermeyecek şekilde alakasız sahnelerin arka arkaya dizilmesinden oluştuğunu söylese de bu açıklama caydırıcı olmamış. Film üzerine çok sayıda inceleme yapılmıştır. Yönetmen, kitabında filmin bir sahnesini açıklamakta. Adamın yüzü kadının göğsündedir ve yüzü birden ölü yüzüne dönüşür. Bunuel bu sahneyi, Katoliklerin cinselliği olanca güçleriyle yasaklamalarıyla açıklar. Tüm bu baskılar, bilinçaltında cinselliği ölümle bağdaştıran-eşleştiren bir korkuya neden olmakta. Filmin en meşhur sahnesinde, bir kadının gözü ustura ile kesilmekte. Bu çekimle insanın kültür dediğimiz sistem içinde öğrendikleriyle oluşturduğu bakış açısından kurtulmasının, özgürleşmesinin temsil edildiğini söyleyebiliriz.
"Altın Çağ" 1930: Film, önüne çıkan her türlü engele rağmen, aşık olduğu kadından vazgeçmeyen bir adamı konu alır. Bunuel, yasak olanın, bastırılanın ne denli çekici olduğunu, sanıyorum, en iyi bu filminde anlatır. Yönetmen aşkın önüne konan engelleri inceler. Bu engeller dinin yanı sıra burjuva sınıfının hayatını belirleyen saçma kurallar olarak çıkar karşımıza. Bunuel'in filmlerinde çizdiği burjuvazi portreleri günümüze ışık tutacak nitelikte. Burjuvaların katıldıkları bir yemekte

Gerçeküstücülük'te kaynak bilinçaltıyken

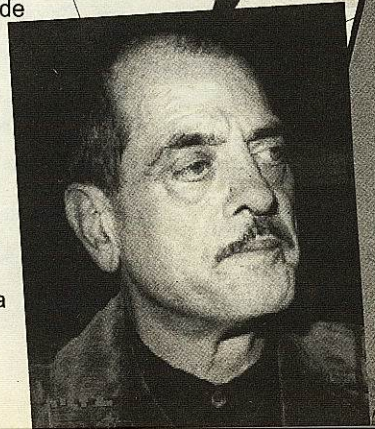

mutfakta yangın çıkar ancak kimsenin kılı kıpırdamaz. Salonun ortasından bir at arabası geçtiğinde de verilen tepki tepkisizliktir. Ne zaman kendilerinden bir davetli oğlunu öldürür, o zaman korkarlar. Verdikleri tepki yapıcı bir tepki de değildir. Adamı kınamazlar, gösterdiği bahaneyle sakinleşirler. 1930'larda, Bunuel, Avrupa insanının birbirine olan kayıtsızlığını keşfetmiş. Burjuvazi bencildir. Kendinden başkasını düşünmez, kendi küçük dünyasına ve kurallarına hapsolmuştur. Bugün gelinen noktada ise yalnızdır, tek başınadır ve hala tepkisizdir. "Altın Çağ" 1980 yılına dek İspanya'da gösterilmez, yasaklı kalır. "Ekmeksiz Toprak" 1932: "Las Hurdes", "Son Nefesim"de "Kıraç Topraklar" adıyla geçer. Yarım saate yakın süren bu kısa belgeselde, yönetmen Las Hurdes adındaki dağlık bölgeyi ve oradaki yaşamı anlatır. Film nedeniyle Bunuel ağır eleştirilerin hedefi olur. Bu eleştirileri yapanlar arasında Cumhuriyetçiler ve Duritti taraftarlarının da olması oldukça ilginç."Las Hurdes"in en önemli özelliği böylesine kötü şartlarda yaşayan insanlara karşı izleyicinin hiçbir duyguya kapılmasına olanak tanımaması. Yönetmenin görüntüleri son derece yalın ve olabildiğince nesnel, mesafeli. "Viridiana" 1961: Film, Franco henüz iktidardayken İspanya'da çekilir. Carlos Saura'nın İspanya sinema tarihini "sansür tarihi" olarak nitelediği düşünülürse "Viridiana"nın sansürden kurtulamayacağını tahmin etmek güç değil. Viridiana'nın teyzesi ölünce, eniştesi Don Jaime onu evine çağırır. Bunuel'in en sevdiği karakter olan "yaşlı çapkın"la ilk kez bu filmle tanışırız. Don Jaime önce Viridiana ile evlenmek ister, ardından intihar eder. Rahibe Viridiana'nın eniştesinin evinde yaşadıkları yoluyla yönetmen dinin tüm söylemlerinin içini boşaltır. Viridiana, duvarlarla çevrili hayatından sonra gerçek yaşamın aslında ne kadar farklı olduğunu görür. Çevredeki yoksullara bir yemek verir. Bunuel, yemek sahnesini Leonardo da Vinci'nin "İsa'nın Son Yemeği" resmini andıran biçimde düzenler. Son derece mitsel ve dini bir havada başlayan yemek, kısa süre sonra yoksulların ortalığı yağmalamasıyla son bulur. Burjuva sınıfının zenginliğini sergilediği büyük masa etrafında yenen yemek ritüeli de böylece Bunuel tarafından yıkıma uğratılır. Viridiana'nın manastıra dönmeyi reddetmesi ve filmin

sonunda, kuzeni ve kuzeninin alt sınıftan (hizmetçi) sevgilisiyle birlikte kağıt oynamasıyla yönetmen Katoliklere son darbeyi indirir! Film, Franco ölene dek yasaklı kalır. Viridiana'da, Katoliklerin korktukları, bastırıp bilinçdışına ittikleri her şey var. Bu film, onların tarafından bakınca bir kabustan farksız.

"Mahvedici Melek" 1962: Film, burjuvazinin meşhur yemek ritüeli ile başlar. Konuk olarak kaldıkları evde uzun süre saçma sapan nedenlerle kapalı kalan burjuvalar, buradan çıkınca kiliseye giderler ve bu kez kilisede kapalı kalırlar. Bir mekanda kapalı kalma durumunu yönetmen hem kurallara hapsolmanın bir temsili olarak hem de insanların sahteliğini ortaya sermek için kullanır. Böylesi bir durumda, burjuvazi birlikte hareket edememekte, yalnızca kavga etmektedir. 1962 yapımı bu filmi, son yıllarda yapılan "Deney", "Küp" gibi filmlere ya da "Big Brother" tarzı programlara dair bir öngörü olarak kabul etmek mümkün.

"Tristana" 1970: Don Lope (Fernando Rey), Tristana'yı çok küçük yaşta evlat edinen bir burjuvadır. Tristana (Catherine Deneuve) biraz büyüdüğünde onunla birlikte olarak, çevreden gizlediği bir birliktelik yaşamaya başlar. Bunuel, Don Lope karakteriyle, burjuvazinin değerlerinin ne kadar sağ gösterip sol vuran cinsten olduğunu ortaya koyar. Tristana büyüyüp, Don Lope'nin baskılarına (evden dışarı tek başına çıkması yasaktır) karşı koymaya başlayınca aldığı yanıt, "Hem babanım hem kocan" olur. Tristana, bir sevgili bulup evden ayrılsa da bir süre sonra intikam duygusuyla geri dönecektir. Bu kez kırılan bacağı kesildiğinden ironik biçimde gerçekten eve mahkumdur. Ancak yıllardır yaşadığı baskının geri dönüşü oldukça yıkıcı olur. Don Lope ile evlenir ancak onunla birlikte olmaz, ardından hastalandığında doktor çağırmayarak ölümünü hızlandırır.

karşı olunan ise 1920'lerin mekanikleşmeye başlayan hayatıdır...

"Burjuvazinin Gizli Çekiciliği" 1972: Bu film de yemek ritüeli etrafında dönen filmlerinden. Yemek düzenlemeyi başaramayan bir grup burjuva, en sonunda çareyi albayın evinde yemek yemekte bulsalar da ne yazık ki albay evde yoktur! Yine tanıdık olduğumuz absürd olaylar nedeniyle bir türlü yemek yiyemezler. "Viridiana" nasıl Katolikler için bir karabasan, kabus ise, bu film de burjuvazi için öyle. Çünkü albayın evinde bir türlü yenemeyen yemeğin aslında tiyatro oyunu olduğu ortaya çıkar, bu da yetmezmiş gibi, davetlilerden birinin gece gördüğü kötü bir düştür yalnızca. Yönetmen tüm filmlerinde yaptığı gibi, "Burjuvazinin Gizli Çekiciliği"nde de bastırılanı geri getirmekte. Bu kabusta rahip katil, diplomat ise kaçakçıdır! Film, "Bir burjuva en çok neden korkar, ne gibi kabuslar görür?" sorusunun mükemmel bir cevabı.

"Özgürlüğün Hayaleti" 1974: Bunuel, dünyada olan herşeyin doğal kanununun raslantısallık olduğuna inanır. Ancak uygarlığın, modernizmin gelişiyle raslantı, yasalar, gelenekler ve insanların koyduğu tüm kurallar tarafından kontrol altına alınmıştır. Bu film, raslantı ile ilgili. Olaylar, raslantısal, ilgisiz biçimde ilerler. "Doğru", "Gerçek" olarak bildiklerimiz yalnızca bize dayatılan ve sorgulanmayan kurallar. Özgürlüğümüze vurulan zincirler. Bunuel, "Özgürlüğün Hayaleti"nde meşhur, gösterişçi burjuva yemeklerine dair son sözünü söyler. Filmde burjuvalar, bir masanın etrafında toplanır ve sandalyeler yerine klozetlere otururlar. Tuvalet ile yemek yer değiştirir. Masada yemekten konuşmak ayıptır, yemek tek başına, kilitli kapı ardında yenir, sırada sabırsızlanan insanlar beklemektedir. İşte ritüeller, Bunuel için, böylesine saçma, içi boş alışkanlıklar. İşlevleri yalnızca hayatı kısıtlamaktan ibaret. Alt üst edilmeleri gerek!

"Arzunun Şu Karanlık Nesnesi" 1977: Bunuel'in son filmidir. Fernando Rey, Mathieu adıyla ancak yine aynı karakterle karşımızda. Conchita adındaki (yönetmenin sürekli yanında olan, en sevdiği kız kardeşinin adı) genç kıza aşıktır. Filmde Conchita'nın görünüş
olarak birbirine zıt iki oyuncu tarafından canlandırılması üzerine pek çok fikir yürütülmüş. Biri oldukça iri, diğeri ince ve zarif olan bu kadınların aynı anda Conchita'yı oynaması tamamen izleyicinin algılarına yönelik bir uyarı. Bunuel'in yapmaya çalıştığı filmin adına çok uygundur. Mathieu, tipik bir Bunuel erkeği olarak sadece sahip olma, hükmetme derdindedir; arzunun şu karanlık nesnesidir onun derdi. Bu nesne tombul olmuş veya zayıf, zarif veya kaba olmuş, onun umurunda değil. Conchita ise aynı Tristana gibi birlikte olmak zorunda kaldığı ve kendisine baskı uygulayan bu adamdan film boyunca intikam almakla uğraşır. Filmin sonunda Bunuel, kadın erkek ilişkilerinin gerek din gerekse ataerkillik nedeniyle girdiği çıkmazdan usandığı için olsa gerek, çifti havaya uçurur.

Kaynakça
Son Nefesim- Luis Bunuel- Afa Sinema-1986
Düşler Ayağa Kalkıyor:Luis Bunuel-Kurtuluş Özyazıcı- Avrupalı Yönetmenler-Kitle-1997
The Altering Eye- Robert Philip Kolker-Oxford University Press-1983

dodijod

SİNEMA TARİHİNİN EN YALNIZ 5 DEDEKTİF/POLİSİ

Dedektif John (James Stewart)- Alfred Hitchcock/Vertigo (1958): 1

Sinema tarihinin gördüğü en iyi birkaç filmden biri olan Vertigo'da, yükseklik korkusuna sahip Dedektif John, beyaz perdenin gördüğü en yalnız dedektiflerdendir. Bir arkadaşı tarafından ona oynanan oyundan habersiz film boyunca gerçek olmayan bir olayın peşinde koşar. O kadar yalnızdır ki, Judy'nin yazdığı itiraf mektubu ile gerçekleri Hitchcock ondan önce seyirciye gösterir.
Unutulmayan Sahne: John'ın ölmüş olarak bildiği Madaline'a olan aşkta saplantının ileri boyutlarına doğru sürüklenerek Judy'yi Madaline'a benzetmeye çalışma sahneleri. Judy'yle dairesinin kapısında ilk yüz yüze karşılaştığı sahnede, Hitchcock ustanın kullandığı yeşil ışık unutulacak gibi değildir.

Dedektif William Somerset (Morgan Freeman) - David Fincher/Se7en (1995) 2

David Fincher'ın kasvetli başyapıtında unutulmaz bir oyunculuk sergileyen Morgan Freeman'ın karakteri, münferit bir dedektiftir. Geçmişte yaşadığı başarısız ilişkiyi unutamayarak yalnızlığın koyu tonlarına bürünen, bilgili, erdemli, soğukkanlı bir dedektif olan Somerset, artık dünyanın ve insanların aldığı yeni şekli anlayamaz hale gelmiştir. Fincher ve Khondji'nin yarattığı karanlık, yağmurlu ve kirli metropolitan atmosferde sükunetiyle unutulmaz bir figürdür. Filmin kapanışında Hemingway'in sözlerine yaptığı yorum keskin ve vurucudur.
Unutulmayan Sahne: Bir metronomun tik tak sesleri eşliğinde sessizlik ve haraketsizlik içinde yatağında yatarken, elindeki topu metronoma attığı sahne.

Harold Angel (Mickey Rourke) - Alan Parker/Angel Heart(1987) 3

Beyaz perdedeki cool, alaycı, canı acımayan, dağınık dedektif karakterlerine örnektir Harold Angel. Alan Parker'ın unutulmaz filminde, eski bir şarkıcının izini sürmekle görevlendiren dedektif, kendini voodoo büyüleri, cinayetler, tavuklar arasında bulur. Yaptığı uzun araştırmalar sonucunda ruhunu şeytana satmış olduğunu öğrenecek olan Harold Angel, filmin başından sonuna kadar hep tek başınadır.
Unutulmayan Sahne: Film boyunca polislerle olan alaylı diyaloglarını saymazsak, finale doğru vazoyu kırarak içinden çıkardığı askerlik künyesinde kendi ismini görmesi.

Dedektif Hanna (Al Pacino)- Michael Mann/The Heat(1995) 4

Daha önce çeşitli polis rollerinde gördüğümüz Al Pacino, bu kez Dedektif Hanna olarak karşımıza çıkıyor. Kendisi bir işkolik. Zeki ama yalnız. Bir çok arkadaşı var ama aslında yok. Karısıyla uzun zamandır beraber olmuyor ve buna dayanamayan karısı tarafından aldatılıyor. Suçlulardan ve televizyonundan başka kimsesi yok onun. Hayatını sokakları De Niro gibi "pisliklerden" arındırmaya adamış. Kızını çok seviyor ama işi yüzünden ilgi gösteremiyor. Tam bir yalnız o. 30 saniyede terk edemeyeceği bir şeyi bile Yok.

En unutulmaz sahne: Karısını başka bir adamla bastıktan sonra, televizyonunu da yanına alarak olay mahallinden uzaklaştıp televizyonunu arabadan atmak suretiyle bir evsize hediye ettiği sahne.

Tom Welles(Nicolas Cage) - Joel Schumacher/8mm (1999) 5

Özel bir dedektif olan Tom Welles (Nicolas Cage), zengin bir kadının kendini kiralaması nedeniyle ikamet ettiği şehirden ve ailesinden uzaklaşmak zorunda kalıyor. Daha dakika birde yalnız kalmaya mahkum ediliyor. Etrafında porno işinde olanlardan başka kimse yok. "Snuff" bir filmde öldürülen genç kız için yapamayacağı şey yok. Los Angeles'ın arka sokaklarında snuff gerçeğiyle karşılaşıyor ve bu yüzden bütün film boyunca o ünlü üzgün bakışı atıyor bizlere. Hüznü, intikam duygusuna dönüşüyor ve hayatı boyunca hapishanede yalnız kalmak pahasına tüm pornoculara savaş açıyor.
En unutulmaz sahne: Yakaladığı snuff işinde olan bir adamı yakarak cezalandırmak için, kızın annesini cepten arayarak izin aldığı sahne.

2002'NİN EN İYİ 50 ALBÜMÜ

Lull kadrosunun oylaması ve kanlı kavgalarıyla seçilmiş 50 albüm.

50) Underworld - A Hundred Days Off
(V2/Topkapı)

Dans müziğinin önemli ismi Underworld, 80'lerin sonunda kurulduğu dönemden beri kitlesel hazcılığın kıyılarında geziniyor. Elektronik tınıları, baştan çıkartıcı looplarla süsledikleri A Hundred Days Off albümünde Underworld bizi girdabın ortasına doğru çekiyor.
Kilit Şarkı: Luetin

49) Tarwater - Dwellers On The Threshold
(Mute)
Alman ikili Tarwater'ın müziği ılık bir elektronika ile post-rock'ın melezi gibi. Bazı kayıtlarda deneysel yüzlerini ön plana çıkardıkları albümde, gitar döngüleri ve primitif elektronik beatleriyle şekillenen özgür-form pop kayıtları barınmakta. Notwist'in downtempo kayıtlarını seviyorsanız, kaçırmamakta fayda var.
Kilit Şarkı: Miracle Of Love

48) Dj Krush - Shinsou
(Sony)

Dj Krush'ın 7. albümü olan Shinsou, Japonca'da "derinlik" ve "gerçeklik" anlamını taşıyor ki bu da bence albümün özeti. Karanlık ve değişken sound'ları içinde barındıran albüm, sample'ların yoğun bir şekilde kullanılmasıyla daha da çekici hale gelmiş. Shinsou'da her şey kusursuz planlanmış.
Kilit Şarkı: The Blackhole

47) Sneaker Pimps - Bloodsport
(Tommie Boy)

Bloodsport, Sneaker Pimps'in ulaştığı en son nokta. Eski vokalistleri Kelli'yi gruptan kovarak, gitarist Chris Corner'i vokale getiren Pimps'in ne kadar iyi yaptığının bir kanıtı Bloodsport. Trip-hop sounduyla dans ve punk müziğinin bir alaşımı. Müzikal olarak iyi denebilecek bir albüm olmasına rağmen sözlerin zayıflığı dikkat çekiyor. Dikkat!
Kilit Şarkı: Grazes

46) Bright Eyes - Lifted Or The Story Is In The Soil..
(Saddle Creek)

Nebraskalı genç şarkı yazarı Connor Obsert'in tek kişilik grubu Bright Eyes'ın son albümü bize Ed Harcourt'un, Ryan Adams'ın sunduklarından çok daha fazlasını sunuyor. Zaman zaman bu light-pop optimizmini terkedip Calexicovari bir hüzne bürünüyor şarkılar. Senenin gerçek bir zarafete sahip ender albümlerinden.
Kilit Şarkı: Method Acting

45) Ballboy - Club Anthems
(SL)
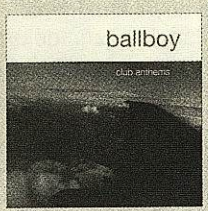

The Go-Betweens ve Belle & Sebastian seven insanlardan oluşan Ballboy grubunun debut albümü Club Anthems, daha önce çıkarttıkları 3 Ep'nin bir araya gelmesinden oluşmuş bir albüm ve fazlasıyla Scottish. Vokalist Gordon McIntyre'in aksanlı, komik ve güçlü vokali Ballboy'un ön plana çıkmasını sağlıyor. Club Anthems, İskoçların elinden çıkmış en iyi elektronik albüm nitelendirilmesiyle, John Peel'in gruba hasta olmasıyla tanınıyor.
Kilit Şarkı: I Hate Scotland

44) Squarepusher - Do You Know Squarepusher
(Warp)

Bilmeyenimiz var mı? Aphex Twin, Autchere, Mouse On Mars gibi elektronik gruplarla aynı janrı paylaşan Squarepusher; aksak davulları, gittikçe gerginleşen beatleri ve klavyeleri ile dikkat çekiyor. Squarepusher tarihinin bir double albümde özetlendiği "Do You Know Squarepusher", grupla henüz tanışma fırsatını bulamamış okurlarımız için biçilmiş kaftan.
Kilit Şarkı : Windscale 2

43) The Coral - The Coral
(Sony)

Neşeli bir şeyler mi istiyorsunuz? Alın size 2002'nin belki en neşeli albümü The Coral. Grupla aynı adı taşıyan bu debut albüm, ska, rock'n'roll ve country türlerinin bir alaşımından oluşuyor. Grup üyelerinin yaşlarının ortalaması neredeyse 19 ve yaptıkları müzik hiç de hafife alınacak türden değil. Beach Boys'dan, Madness'a, the Doors'dan, Beatles'a her şeyi The Coral'da bulmak mümkün.
Kilit Şarkı: Dreaming of You

42) Yo La Tengo - The Sounds Of The Sounds Of Science
(Egon)
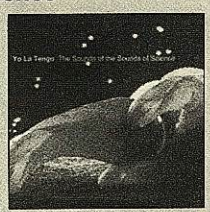

New Jersey'li grup noisy müziğin sınırlarından dream pop'a, alternatif rock'a kadar bir sürü türde gezindi seneler boyu. Şimdi ise enstrümental bir albüm yaptılar. Jean Painleve'nin sualtı belgesellerine(kapağa şaşmamak gerek) ve kısa filmlerine yaptıkları müziklerden oluşan albüm, hayranlar için hem hoş bir sürpriz hem de oldukça etkileyici.
Kilit Şarkı: The Sea Horse

41) Biosphere - Shenzhou
(Touch)
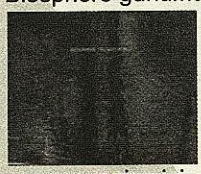
Biosphere günümüzün modern ambient müzisyenleri arasında mühim bir yer teşkil ediyor. Claude Debussy'nin akışkan empresyonizmini daha da ilerilere götürmeye çalışıyor Shenzhou albümü. Bu noktada Fennesz'in Endless Summer'ı gibi şiirsel bir düş alemine akıyor albüm. Tıpkı Hrvatski gibi Biosphere de çok derin bir albüm sundu 2002'de.
Kilit Şarkı: Bose Eisenstein Condensation

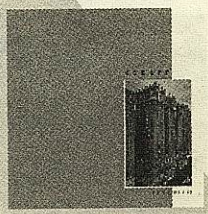

40) Karate - Some Boots
(Southern)

90'ların ortalarında çıkan üçlü, sürekli olarak övgü topladılar ve bunu gerçekten hak ediyorlar. Robert Smith'in vokalini anımsatan Geoff Farina'nın sesi ve heyecan verici gitar tonlarından oluşan albüm, caz sound'unun üzerine eklenince karşımıza Karate çıkıyor. Sonuç her albümlerinde olduğu gibi, rahatlatıcı ve hüzün dolu.
Kilit Şarkı: Airport

39) Idlewild - Remote Part
(EMI)

100 Broken Windows'la kalbimizi çalan İskoç dörtlü Idlewild'ın Ingiltere'de de ciddiye alınmasına sebep olan üçüncü albümü. Sert gitarlarla, çoşkulu bir vokalle süslenen melodiler alkol düzeyi yüksek bir yaz akşamı ya da sıkı bir parti için bire bir.
Kilit Şarkı: Scottish Fiction

38) 24 Hour Party People - OST
(Rhino)

80'lerin Manchester sahnesinin, o dönemin yegane önemli plak şirketi olan Factory Records'un ve Hacienda adlı mekanın konu oldugu 24 Hour Party People filminin soundtrack'inde yer alan bazı gruplar şöyle: Joy Division, New Order, Happy Mondays, Durutti Column, Sex Pistols, The Clash... Fazla söze ne hacet!
Kilit Şarkı: Atmosphere

37) The 90 Day Men - To Everybody
(Southern)

2002'nin en zamansız, en tanımlanamaz, en devrimci albümlerinden biri To Everybody. The 90 Day Men albümdeki kayıtlarıyla eleştirmenlerin kafasını karıştırdı; albümün referansları, müziğin tarzı anlamakta güçlük çekildi. Sesin potansiyellerini yeniden tanımlayan, yenilikçi bir albüm. Üstüne çok çalışılmış bir math rock başyapıtı.
Kilit Şarkı: Saint Theresa in Ecstasy

36) Doves - The Last Broadcast
(Heavenly/EMI)

2000 yılında yayınladıkları melankolik radiorock klasiği Lost Souls'un ardından Doves, The Last Broadcast'le ruhunda barındırdığı hüzünlü havaya büyük oranda veda etmiş. Manchesterli üçlü 90'ların başındaki Brit-Rock janrını devam ettirmeye çalışırken hemşehrileri kadar başarılı olamamışlar. Ancak ada müziğinin sıkı takipçileri için The Last Broadcast arşiv niteliği taşıyor.
Kilit Şarkı: Caught By The River

35) Half Man Half Biscuit - Cammel Laird Social
(Club Probe Plus)

80'lerin ortasında çıkan grubun albümü hala elinizde yoksa edinmeyi ilk iş olarak aklınıza yazın, çünkü en acayip ve en eğlenceli isimlerden biri olma özelliğini taşıyorlar. Bunu da Cammel Laird Social Club'ta mutlaka görürsünüz. Unutulamayacak, harika şarkıları bir arada bulunduran albümü aldığınıza asla pişman olmazsınız.
Kilit Şarkı: Referee's Alphabet

34) Beth Gibbons & Rustin' Man - Out of Season
(Go Beat)

Dünyanın en büyüleyici seslerinden biri hakkında çok şey yazılabilir, Beth Gibbons bunu gerçekten hak ediyor. Portishead'in vokalisti olan Beth Gibbons'ın ilk solo albümü olması niteliğini taşıyan albüm, Portishead hayranlarını kesinlikle hayal kırıklığına uğratmadan Rustin' Man ile hüzün dolu bir serüvene çıkıyor.
Kilit Şarkı: Romance

33) And You Will Know Us By The Trail Of Dead -Source Tags&Codes
(Interscope)

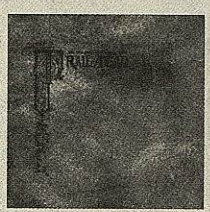

Source Tags&Codes 2002'nin sansasyonel albümlerindendi. Grubun geniş bir spektrumda yansıma bulan indie-rock anlayışı çok farklı yaş kesimlerini tatmin edebilir. Hardcore'dan, old-school'a, sakin melodilere, akıl almaz güzellikte geçişleri barındıran albüm senenin en etkili gitar albümlerinden.
Kilit Şarkı: How Near How Far

32) Faultline - Your Love Means Everything

(Elektra/Asylum) Debut albümlerinin ticari başarısızlığından sonra, müziklerinde ünlü vokalistler (Chris Martin, Michael

Hayal Kırıklığı Yaratan Albüm 5

Richard Ashcroft - Human Conditions
EMI

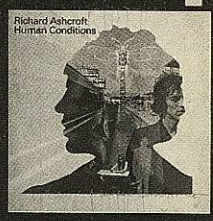

The Verve'den ayrıldıktan sonra kendisinden çok şeyler beklediğimiz Richard Ashcroft bizleri şaşırtmamış ve güzel sayılabilecek **Alone With Everybody** ile karşımıza çıkmıştı. İkinci solo albümünü merakla beklerken, yayınlanan ilk single "Check The Meaning" beraber biraz yüzümüz gülmüştü. Fakat albümün tamamını dinledikten ve önceki albümünü tekrarlamaya çalışan bir Ashcroft ile karşılaştıktan sonra, hayal kırıklığından başka bir şey beklenemezdi.

Suede - A New Morning
Sony

Brett Anderson'un seneler ilerledikçe fiziksel olarak olgunlaştigini gösterme ve bu istegini Suede'in müziğine yansıtma isteği ters teptiği, eski Suede albümlerinde tanık olduğumuz bol efekt kullanımının minimuma indirgendiği, prodüktör Ed Buller'in yerinin doldurulamayışı nedenleriyle A New Morning tam bir hayal kırıklığı oldu.

Nirvana - Nirvana
Interscope

Yeni şarkı ve bu toplama her ne kadar çok etkileyici gibi görünse de, "Verse Chorus Verse"den "Polly"e kadar gerçekten en iyi Nirvana şarkıları arasında olan bazı şarkıların bu toplamanın dışında bırakılması, tüm müzikseverleri hayal kırıklığına uğrattı. Nirvana sevmeyen birisinin seçtiği Nirvana şarkılarının toplanması gibi.

Coldplay - A Rush of Blood To the Head
Capitol

Debut albümleriyle yakaladıkları müzikal başarının yarısını bile yakalayamayan A Rush of Blood To the Head, iki sene önce gelecek vaat eden önemli gruplar arasında gösterilen Coldplay'den iyi bir şeyler bekleyen insanlar için tam bir hayal kırıklığı oldu.

Pearl Jam - Riot Act
Sony

Seattle soundunun yerini New York sounduna bıraktığı dönemlerde, kurtarıcı gözüyle bakılan yeni Pearl Jam albümü Riot Act, Yield albümünden sonra gittikçe kötüye giden bir grubun son ürünü olduğu ve hiç bir yenilik içermediği için hayranlarınca tam bir hayal kırıklığı olarak nitelendirildi.

Stipe) kullanarak başarı elde etmeye çalışmalarının yanında, Your Love Means Everything depresif yönü ağır basan, kimi zaman bizi korkutan, kapak tasarımındaki minimal yaklaşımın müziğe de yansıdığı, elektronik sounda sahip bir albüm.
Kilit Şarkı: Where Is My Boy

31) Saloon - (This Is) What We Call Progress
(Track&Field)

Her ülkenin kendine göre bir rock tarzı var. İngiltere'den çıkan Saloon da İngiliz etkilerini üzerinde taşıyor. Johnny Marr'ımsı gitar tonları, post-punk ritimler, şirin vokal ve her şeyin ötesinde incitmeyen bir sound. Bir debut albüm için oldukça başarılı.
Kilit Şarkı: Girls Are the New Boys

30) Ladytron - Light And Magic
(Telstar)

Light And Magic, 2001'in 604'üne göre çok daha olgun bir çalışma. Melodiler daha kompleks, tatmin edici ve cüretkar. Şarkılarına sızan modern, Kid A'vari eklektik elektro nağmeler onların soundunu çekici kılan öğelerden.
Kilit Şarkı: Midwich Cookoos

29) Archive - You Look All the Same To Me
(Hangman)

Archive'in üçüncü albümü olan You Look All the Same To Me, 2002'nin en duygu yüklü albümlerinden biri. Uzaysı müziklerinin yanı sıra, rüyasal gitarların elektronik enstrümanlarla uyumunun doruk noktasına çıktığı, modunuza uygun şarkı sözlerinin sizi derinlere çektiği, melankoli yüklü bir albüm You Look All the Same To Me.
Kilit Şarkı: Again

28) Saint Etienne - Finisterre
(Beggars)

St. Etienne'in **Sound of Water**'dan sonra geri dönüşü Finisterre ile oldu. Fakat bu geri dönüşten çok bir inzivaya çekiliş gibiydi. Yeni fikirlerle geri dönen bir gruptan ziyade, pop'ta duyarlılığın en çekici örneklerini sergileyen, kendi içlerine doğru kıvrılan bir grubun albümü Finisterre. Cracknell'in olağan gidişatında bile olağanüstü olabilen vokali, St. Etienne'in elektro-eğilimli melankolisiyle birleşince, ortaya her St. Etienne albümü gibi, "bu dinlediğim en iyi pop albümü" dedirten bir sonuç çıkmış.
Kilit Şarkı: Shower Scene

27) Songs:Ohia - Didn't It Rain
(Secretly)

Songs:Ohia önceki albümlerinde de onlara kulak vermiş müzikseverleri tatmin etmişti ancak Didn't It Rain bir bütün olarak Songs:Ohia'nın diskografisi içinde parlıyor. Jason Molina'nın sağlam besteleri albümün soğukluğunda kemikleşiyor. Molina'nın müzik yapmasının nedeni olan tek kişilik efsaneler(Bowie, Waits..) bile bu sene albümler yayınlamışken, siz yine de bu tek kişilik müzikal yoğunluğa kulak verin, pişman olmazsınız.
Kilit Şarkı: Blue Factory Flame

GELECEK VAAT EDEN GRUPLAR

İsim: **The Coral**
Şehir: Liverpool
Hayvan *gibi güzel şarkı*: Dreaming of You
Bitki: Patlıcan
Eşya: The Coral(Sony)
***Etkilendiği* Artist**: Leadbelly, Happy Mondays
Ülke: İngiltere

İsim: **The Music**
Şehir: Leeds
Hayvan *gibi güzel şarkı*: The People
Bitki: Cannabis
Eşya: The Music (EMI)
***Etkilendiği* Artist:** Primal Scream, Stone Roses
Ülke: İngiltere

İsim: **Interpol**
Şehir: New York
Hayvan *gibi güzel şarkı*: Obstacle 1
Bitki: Anason
Eşya: Turn The Bright Lights On (Matador)
***Etkilendiği* Artist:** Joy Division, The Chameleons
Ülke: Amerika

İsim: **Yeah Yeah Yeahs**
Şehir: New York
Hayvan *gibi güzel şarkı*: Bang
Bitki: Arpa
Eşya: Yeah Yeah Yeahs EP, Machine EP (Touch&Go)
***Etkilendiği* Artist:** Bikini Kill, Blondie
Ülke: Amerika

İsim: **Norah Jones**
Şehir: New York
Hayvan *gibi güzel şarkı*: Feelin' the Same Way
Bitki: Adaçayı
Eşya: Come Away With Me (EMI)
***Etkilendiği* Artist:** Billie Holliday, Bill Evans
Ülke: Amerika

26) The Music- The Music
(EMI)

Bir debut albümden beklenecekten fazlası var The Music'de. Dans ritmleriyle bezenmiş fakat rock'n'roll'un gerçeklerinden uzaklaşmamış, bu ikisinin füzyonlamış The Music. Elemanların çok genç olduğu gerçeği, onlardan gelecekte beklentilerimiz olması sonucunu doğuruyor. The Music bu senenin partilerde çalınması en gerekli albümlerinden biri.
Kilit Şarkı: The People

25) Low - Trust
(Kranky)

Slowcore'un güçlü ismi Low'un yedinci stüdyo albümü Trust sessizliği yumuşak bir çığlığa dönüştürme denemelerini içeriyor. Alan Sparkhawk, Mimi Parker ve Zak Sally gecenin bir yarısı, boşluğun ortasında dinlenebilecek albümleri ile depresif yönünüzü köpürtüyorlar. Donuk, saf, derin ve atmosferik bu albüm slowcore severlerin raflarında ön sıralarda bulunmalı.
Kilit Şarkı: In The Drugs

24) Jay Jay Johanson - Antenna
(BMG)
"Kendi tarzını yaratamıyorsan, var olanı kopya et" felsefesini benimsemediği için, beğendiklerini taklit etmek yerine, onlarla çalışmayı tercih etmiş JJJ yeni albümünde. Funkstörung'un albümün genel müzik düzenlemesini yaptığı Antenna, JJJ'nin en iyi albümü olarak öne çıkmayı hak ediyor.
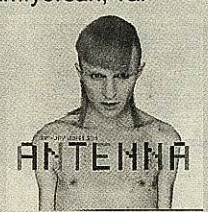

Kilit Şarkı: On The Radio

23) Ron Sexsmith - Cobblestone Runway
(Nettwerk)
Birbirinden başarılı 5 albümden sonra çıkan Cobblestone Runway, tecrübenin verdiği oluşumu apaçık gösteriyor. Büyüleyici melodiler ve düşündürücü liriklerden oluşan albümle Sexsmith istediği noktaya ulaşıyor. Elliot Smith ve Badly Drawn Boyvari vokalin sağlam enstrümantal yapıyla birleşmesinden oluşan albüm tek kelimeyle "unutulmaz".

Kilit Şarkı: Up The Road

22) Fennesz/O'Rourke/Rehberg - The Return of FennO'Berg
(Mego)
2002'de, elektronik müziği doruğa çıkarmış üçlü karşımıza süper bir albümle çıktı. The Return Of The FennO'berg aslında üç yeteneğin birlikte yaptıkları bir keşif ve ortaya çıkan sound kesinlikle eğlencenin ta kendisi. Bir "live" albüm olma niteliğini taşıyan albüm sizi yanınıza çekerek canlılığı içinize dolduruyor.

Kilit Şarkı: Floating My Boat

21) Wilco - Yankee Hotel Foxtrot
(Nonesuch)
Plak şirketleri ile yaşadıkları tüm sorunlara rağmen Wilco için 2002 oldukça başarılı geçti. Wilco'nun, Jim O'Rourke'un prodüktörlüğünde yaptığı, dördüncü albümü çoğunlukla akustik gitar temelinin üstüne kurulmuş. Optimist bir yaklaşımın hissedildiği Yankee Hotel Foxtrot iyi bir yol albümü olarak nitelendirilebilir.

Kilit Şarkı: Pot Kettle Black

20) God Speed You! Black Emperor - Yanqui U.X.O
(Constellation)
Her şarkısı ortalama 15 dakikayı bulan GSY!BE'in, geleneği bozmadığını görüyoruz. Albümün girişindeki rahatsızlık hissi ilerleyen dakikalarda yerini zillerin yoğunlaştığı, hipnotize eden bir müziğe bırakıyor. Herkesin içinde kaybolduğu o büyük çarktan biraz olsun sıyrılmak istiyorsanız, 5 şarkılık Yanqui U.X.O bunun için en iyi ikinci yardımcınız.
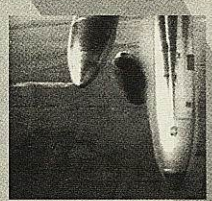
Kilit Şarkı: Rockets Fall on Rocket Falls

19) David Bowie - Heathen
(Sony)
Temmuz ayında "son yirmi yılın en iyi Bowie albümü" olarak nitelendirdiğimiz Heathen'ın prodüktörlüğünü, Bowie'nin *Ziggy* döneminde yardımcı prodüktör olarak çalışan Tony Visconti yapmış. David Bowie'nin son senelerde takındığı deneysel tutumdan uzaklaşarak geçmişe dönük bir Bowie albümü yarattığı gerçeğiyle beraber, elektronik alt yapının da terk edilmediği görülüyor. Çeşitli coverların da bulunduğunu hatırlatalım.

Kilit Şarkı: Sunday

18) Fly Pan Am - Ceux Qui Inventent N'ont Jamais Vécu
(Constellation)
Minimal enstrümantasyonlardan, dağınık boyutlardaki melodi anlayışlarına doğru akan benzersiz bir albüm Ceux Qui Inventent N'ont Jamais Vécu. Eski Chicago post-rock grupları gibi tınladığı anlar ile noisy art-school karmaşasında tınladığı anlar arasında albüm boyunca kurulan orkestral dengenin ustalığı gerçekten hayran olunacak cinsten. Sahip olduğu enerji ile bir çok albümün bize sunamadığı orijinalliği sunuyor.

Kilit Şarkı: Partially Sabotaged Distraction

17) Clinic - Walking With Thee
(Domino Records)
Idlewild ve Sigur Ros gibi onlar da Radiohead'in alt grubu olarak işe başlayıp tecrübe kazandılar. Clinic, yoğun distortion içeren, hareketli baterilere ve sürükleyici vokallere sahip olan bol gürültülü şarkıları ile post Brit-Rock'in öncü temsilcilerinden.

Kilit Şarkı: Walking With Thee

16) Puressence - Planet Helpless
(Universal)
Yeni bir albümle yıllardır içimizde biriken özlemi gideren Puressence'in ismi aklımıza gelince hâlâ yüreklerimiz burkuluyor, fakat Planet Helpless tahmin edilebileceğinden de tempolu bir albüm. Stone Roses gibi cevval tınlayan albümde, gerçekten çok iyi kayıtlar mevcut. James Mudriczski'nin küskün vokalini yine duymak, Puressence'in hâlâ yaşadığını öğrenmek bu iyi albüme ekstradan mutluluk katıyor.
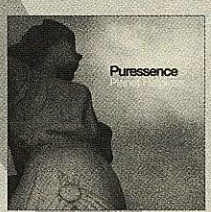

Kilit Şarkı: Prodigal Song

15) Beck - Sea Change
(Geffen)
İlk albümünü 94'te çıkaran Beck 8. albümü Sea Change ile tam anlamıyla mükemmel bir çalışma yapmış. Yılın tartışılmaz en iyi albümlerinden biri olan Sea Change, yumuşak, ılık ve rahatlatıcı sound'uyla, akustik gitar tonları ve uyumlu keyboard'uyla rahatlamanın keyfini yaşatıyor.

Kilit Şarkı: Paper Tiger

NEW YORK'TA NELER OLUYOR?

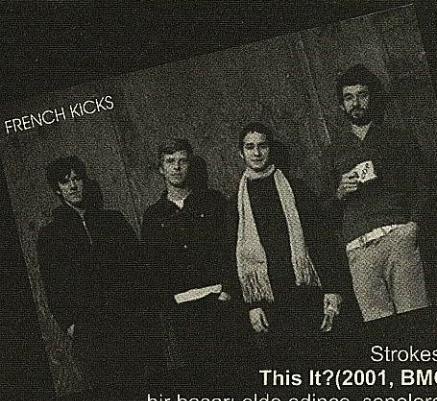

Rock'n'Roll'un enerjik genç gruplar ile hortlamaya çalıştığı ortada. New York bu noktada şüphesiz ki başrolü oynuyor. Amerikan rock müziği, vitrinindeki grunge'ın cesedini temizledikten sonra, vitrinine havalı imaja sahip paspal grupları sıralamaya başladı. Belki de umduğundan bile daha hızlı bir şekilde... Bu kıvılcımları ateşleyen ise geçen senenin hızlı New York efsanesi The Strokes'tu haliyle. Debut albümleri **Is This It?(2001, BMG)** tüm dünyada beklenenden öte bir başarı elde edince, senelerdir canini dişe takmiş çalışan veya bu yeni ortamla iyice gaza gelen üç beş gencin yeni kurdugu garage rock, art-punk grupları keşfedilmeye başladı. Burada mühim olan, plak şirketlerinin birkaç saglam image-maker ile karşımıza bol bol bu gruplardan sunmasından öte, keşfedilmiş veya keşfedilmemiş, albüm yapmış veya yapmamış bir sürü grubun New York'ta boy göstermesi. Sözün özü, New York'ta capcanlı bir *rock scene*'den söz etmek pekala mümkün.

Garaj rock'ın dirilişi ve Strokes'un popülaritesi ile keşfedilen Yeah Yeah Yeahs üçlüsü 2002 yılında adından çok söz ettirdi. Müziklerine Pussy Galore ve Bikini Kill'in kaba yönlerini de eklemleyen art-punk üçlüsü henüz bir LP yayınlamış durumda bile değil, fakat çıkardıkları iki EP ve yıkılan şarkıları "Bang"in popülaritesi ile bu sene çıkaracakları debut albümleri çok uzun süredir merakla bekleniyor. İlk başlarda Strokes ve White Stripes'tan destek alan grup, çok yoğun bir turne programına sahip. Henüz sadece bir EP'si olmasına rağmen isminden çok söz ettiren bir başka grup da The Natural History. Tepper kardeşlerden ve Derek Vockins'ten oluşan üçlü, The Kinks, XTC, Wire gibi gruplardan etkilenerek yeni bir şeyler yapma arayışındayken 3 şarkı kaydeder. Tarzını post-math rock diye nitelendirdikleri bu EP ile gelen hızlı şöhret The Walkmen ve French Kicks'i de kapan Star Time plak şirketinin onlarla hemen kontrat yapmasına neden olur. Natural History, Les Savy Fav ve Blonde Redhead gibi gruplarla aynı sahneyi paylaşma şerefine şimdiden sahip oldu. Yine French Kicks de sıradan bir rock'n'roll grubu olmadıklarını söyleyen gruplardan. Fakat diğerlerinden pek farkları yok gibi, zira müzik tarihinin tozlu sandığından güzel bulduklarını çıkartıp deniyorlar diğer gençler gibi. Ama zaten bu yeni grupların iki ortak özelliği olarak başta hevesli olmaları ve paspal imajları sayılabilir. French Kicks'in müziği mod-pop'tan new wave'den çok şey almış durumda. 2002 yılında çıkardıkları **One Time Bells** albümleri, eğer iyi hissediyorsanız 38 dakikalık güzel bir müzik ziyafeti olabilir. Ex Models ise New York underground rock grupları arasında daha eski sayılabilir, 1998 yılında kurulmuş grup ilk albümünü 2001de yayınladı, müzikleri post-punk ile rock'ın bir füzyonu niteliğinde. Bu ateşli New York ortamını 2002'de en çok sallayan gruplarından başında kesinlikle Liars yer alabilir. 2001'de küçük bir plak şirketinden yayınladıkları debut albümleri keşfedilince 2002'de derhal Mute tarafından tekrar yayınlandı. Müzik dergilerinin övgüyle söz ettikleri albüm yıl sonu listelerinde çok yüksek yerlerde-hatta bir numarada- boy gösterdi. Yazmakta olduğum New York yazısının moduna girebilmek için en çok Liars'ı dinlediğimi itiraf etmem gerek. 70'ler ve erken 80'lerin dans müziğini iyi hazmetmiş İngiliz gruplarını da hatırlatan Liars, Sonic Youth ve Killing Joke'dan da gürültü ve öfkeyi borç almış gibi. İnsanı yerinden kaldıran rock'n'roll tanımını biraz daha farklı yerlere çeken Radio 4 da **Gotham (Gern Blandsten)** albümüyle 2002'ye damgasını vurdu. Aslında Radio4, 2000 yılında çıkardığı albümle de listelerde "New York'lu rock'n'rollcular" diye adından bahsettirmişti ama Gotham çok daha fazla yerin dikkatini çekti. Radio4'un kısaca "dans edilebilir rock'n'roll" diye özetlenecek müziği Gang of Four, Mission of Burma ile Primal Scream arasında bir köprü gibi. Gotham albümünün sözleri de tamamen New York temelli, grup albümün New York dışında hiçbir şey anlatmadığını ve bu sound'un NY'un sesi olduğunu söylüyor. New York'la özdeşleşen bir başka grup da The Rapture. 1980'ler post-punk'ına daha yakın durmaya çalışan grup 1998'ten beri çalışmalar içerisinde fakat isminden adam akıllı bir şekilde 2002'de söz ettirebildi. Geçtiğimiz senenin en iyi albümler listelerinde adına rastlamanın mümkün olduğu The Walkmen ise post-punk'tan ziyade Amerikan underground'uyla ilgileniyor. Pixies, U2, Tom Waits gibi isimlerden esinlenseler de, öfkeli garage sound'unu taşıyorlar. Dergi yazarlarından Devin hanımın da gönlünü çelen albümleri **Everyone Who Pretended to Like Me Is Gone (Star Time, 2002)** enstrümentasyon ve kayıt teknikleri konusunda yenilikçi olduklarını ispatlayabiliyor. Geçen senenin sakin New York destanı ise Interpol'dü. Diğer grupların aksine imajlarıyla bir yere gelmeye çalışmayan grubun müziğine kayıtsız kalmak mümkün değildi. The Chameleons ve Josef K'in müziklerini modernleştiren grup son noktayı koyabilecek, senenin en hüzünlü şehir şarkısını yaptı: "NYC"...

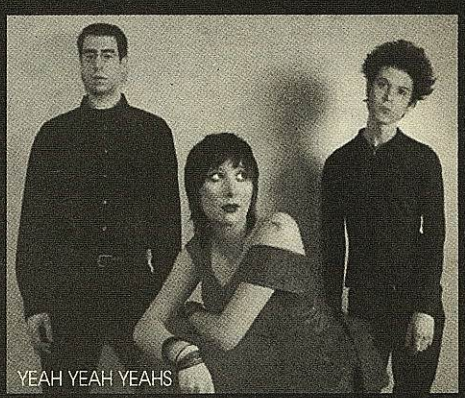

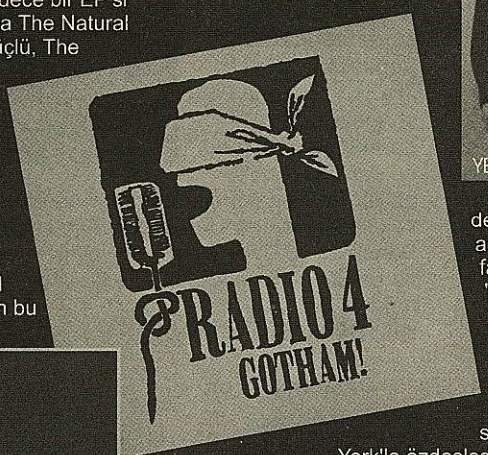

En İyi 20 Reissue ve Best Of Albümü

1. Stone Roses - Very Best Of (Generic)
2. Boards of Canada - Twoism (Warp)
3. Pavement - Slanted and Enchanted (Matador)
4. The Fall - Totally Wired: Rough Trade Anthology (Sanctuary / Castle)
5. David Bowie - Best Of Bowie (Virgin)
6. Beat Happening - Crashing Through (K Records)
7. Jesus & Mary Chain - 21 Singles (Rhino)
8. Pulp - Hits (Universal/Island)
9. Manic Street Preachers - Forever Delayed (Sony)
10. Rolling Stones - 40 Licks (Virgin)
11. The Jam - The Jam At the BBC (Universal Int'l)
12. Bjork - Greatest Hits (Elektra/Asylum)
13. The Microphones - Song Islands (K Records)
14. Pixies - Pixies (Spin Art)
15. Bob Dylan - Bob Dylan Live 1975 (The Bootleg Series Volume 5) (Sony)
16. U2 - The Best Of 1990-2000 (Interscope)
17. Elvis Costello - Blood & Chocolate (Rhino)
18. Flaming Lips - The Day They Shot a Hole in the Jesus Egg (Restless)
19. Ramones - Too Though To Die (Rhino)
20. Blondie - Greatest Hits (Capitol)

14) The Flaming Lips - Yoshimi Battles the Pink Robots
(Warner Brothers)

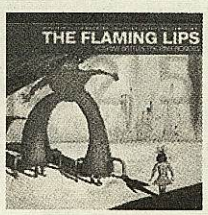

Karşınıza hareketli, canlı ve bir o kadar da yoğun bir albüm koysalar ne yaparsınız? Sanırım cevap basit; yerinizde duramazsınız. **The Soft Bulletin**'den sonra rock soundunda değişiklik yapan Flaming Lips, biraz daha elektroniğe yönelmiş ve hipnotize eden ritmler oluşturmuş. Albümün en güzel yönü ise kaygıdan uzak olması.
Kilit Şarkı: Fight Test

13) Black Heart Procession - Amore del Tropico
(Touch&Go)
Son albümleri **3**'le beraber her seferinde daha iyiye gideceğini düşündüğümüz

Black Heart Procession, Amore del Tropico ile bizleri biraz olsun hayal kırıklığına uğrattı. Melankolilerinden hiç bir şey kaybetmedikleri gözlenen grubun, Amore del Tropico'yla, eski albümlere oranla, duygusallığı ve hüznü azalttığını gözlendi. Sonuçta abüm bir BHP albümü ve kendilerini her seferinde kanıtlamaya ihtiyaçları da yok.
Kilit Şarkı: Did You Wonder

12) Sigur Ros - ( )
(Fat Cat)
Ageatis Bryjun'ın olağanüstü

içeriğinin ardından Sigur Ros, avantgarde yapısını ( ) ile sürdürüyor.Gece yarılarının, karanlık ve dumanlı ortamların vazgeçilmez grubu Sigur Ros bir kez daha yere düşüp paramparça olmamıza sebep oluyor. Tercihan kendinizle baş başa kaldığınız anlarda bünyenize zerkedin.
Kilit Şarkı: Untitled 4

11) Death In Vegas - Scorpio Rising
(Heavenly)

Altyapısında yetenekli bir ismi, Richard Fearless'ı barındıran Death In Vegas'ın üçüncü albümü. Sıradan soundları barındırmayan, farklı ve derin yapısıyla akıllarda iz bırakan bir albüm. Konuk vokaller arasında Liam Gallagher, Hope Sandoval ve Paul Weller gibi isimlere yer veren albüm hiç tereddütsüz, sırasını hak ediyor.
Kilit Şarkı: Scorpio Rising

10) Cinerama - Torino
(Manifesto)

David Gedge'in önderliğinde müzik icra etmeye devam eden Cinerama'nın üçüncü stüdyo albümü Torino. Johny Marrvari gitarların ön plana çıktığı, Gedge'in Weddin Present dönemini aratmayan vokaliyle, seksüel içerikli liriklerle Torino harika bir indie-pop albümü. 2000 tarihli Disco Volante'yle yakalanan soundun kaybolmadığı, benzer niteliklere sahip, yine kendine özgü bir Cinerama albümü olarak listemizde yer aldı Torino.
Kilit Şarkı: Airborne

9) Sonic Youth - Murray Street
(DGC/Interscope)

Jim O'Rourke'un Sonic Youth elemanı olarak yer aldığı ilk albüm olan Murray Street geçmişle bağların kopmadığı ama yeniliklerin sıkça denendiği, Television'ın Marquee Moon'unu andıran bir Sonic Youth albümü. Clean gitarların gürültü patlamalarının yaşandığı anlara kadar ağırlıkta olduğu, taze ama bir o kadar kalıcı bir albüm.
Kilit Şarkı: The Empty Page

8) Mum - Finally We Are No One
(Fat Cat)
Hipnotik klavyeler üzerine kurulu

minimalist bir elektronika çizgisinde, buz gibi bir vokalle şekilleniyor Mum. Müziklerindeki masalsı, adalı hava İzlandalı dostları Sigur Ros'u ve Leaves'i getiriyor akla. Uykudan önce gökyüzünde biraz süzülmek ve rahatlamak için uygun bir albüm.
Kilit Şarkı : Finally We Are No One

7) Dj Shadow - Private Press
(Universal)
Dj Shadow bildiğimiz

Dj Shadow. Private Press ise bildiğimiz Dj Shadow soundundan oluşuyor. "İntelligent hip-hop" tabir edilebilecek müziğini Private Press'de icra etmeye devam ediyor Shadow. Cut-up tekniğine sıkça başvurduğu albümde, modunuza uyduramayacağınız şarkı yok.
Kilit Şarkı: Six Days

6) Primal Scream - Evil Heat

(Sony)

Evil Heat, her ne kadar Primal Scream'in en iyi albümü olmasa da, grubun kariyerinin iki yüzü; **XTRMNTR**'ın gürültüsü ile Madchester psikedelik club sarhoşluğu arasında bir köprü gibi. İstediğinde Stooges kadar garage kokabilen, istediğinde Underworld kadar dans edilebilir olabilen Primal Scream'den, yıkılan single Miss Lucifer ve albümün sürpriz konuğu Kate Moss ile akıllarda kalacak bir albüm.
Kilit Şarkı: Detroit

5) The Streets - Original Pirate Material

(Locked On/679)

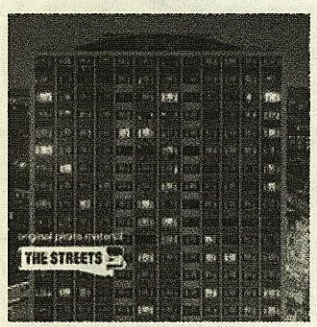

Çoğu İngiliz garage albümünün son zamanlarda içerdiği playstation, fastfood ve ot kültürüne ait gençlik müziğinden çok daha fazlasının olduğu bir garage albümü, Original Pirate Material. İçinde rap tarzı vokallerin görülebildiği albümün prodüktörlüğünü ve MC'liğini üstlenen Mike Skinner'in dehasının bir yansıması Original Pirate Material. Yerinde duramayanlar için.
Kilit Şarkı: Has It Come To This?

4) Spoon - Kill The Moonlight

(Merge)

Listede kaçıncı sırada yer alırsa alsın, hatta yılın en nitelikli albümü olmadığını bile bile, bir gün 2002'de en çok hangi albümü dinlediğimi düşünecek olursam aklıma gelecek ilk ismin Kill The Moonlight olacağı çok net. Spoon'un önceki albümlerinden çok farklı olan albüm, minimal-rock müziğinin en keyif veren eserlerinden. Kill The Moonlight, tüm New York hortlamalarından daha gerçek bir rock'n'roll'a dönüş formu.
Kilit Şarkı The Way We Get By

Yıkıl On 10

1. Kylie Minoque
2. Avril lavigne
3. Tatu
4. Sophie Ellis Bextor
5. Jennifer Lopez
6. Pink
7. Madonna
8. Holly Walance
9. Meg White (White Stripes)
10. Sugababes

2002'nin Sürpriz Albümleri

The Fire Show-Saint The Fire Show

Perishable

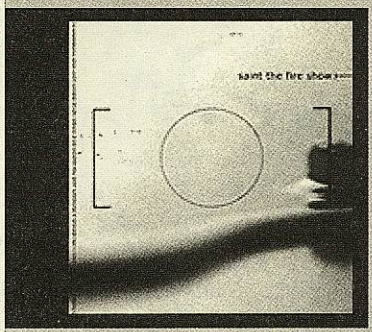

2002'nin en cesur kayıtlarından biri Saint The Fire Show'du kuşkusuz. İlk dinlediğimizden beri bizi şaşırtan albüm, post-punk'ın ritimsel yapısının sınırlarını zorlama konusunda eşsiz nitelikte. Bir Pixies kaydı kadar diri, The Pop Group kadar hokkabaz şarkıları icra etmiş olan grup ne yazık ki dağılmış durumda. Bunun tek suçlusu olarak müzik endüstrisinin mevcut koşullarında orijinal bir şey yaratmanın imkansızlığını gösteriyorlar.

The Books-Thought For Food

Tomlab

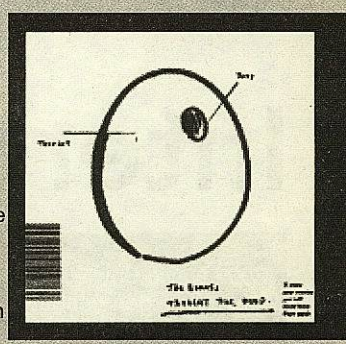

Daha dün hayatlarımızda olmayan Nick Zammuto ve Paul de Jong ikilisinin, son senelerde çıkan hiçbir albüme benzemeyen, hiçbir albümün sound'unun yakınından bile geçmeyen Thought For Food ile karşımıza çıkması, Nihat'ın Real Sociedad'taki şaşkınlık veren performansı kadar etkileyici. Akustik ve folk frekanslardaki bu sonic kolaj, organik bir IDM çalışması gibi.

Komputer - Market Led

Mute

Komputer'in ikinci taşınabilir stüdyo albümü olan Market Led, debut albümlerinde görülen aşırı Kraftwerk etkisinden uzaklaşmaya çalışan, içinde hiç söz bulundurmayan, iki lap-top ve bir sampler kullanılarak yapılmış bir albüm. Albümün ilham kaynağı ise, Londra'da bir plak dükkanında köşeye fırlatılmış iki vinil olmuş. Bu vinillerden alınan samplelar Market Led için programlanan şarkılara cut-up'lanarak ortaya, tekno ağırlıklı, synth-pop modelli bir albüm çıkmış.

Simian - We Are Your Friends

AstralWerks

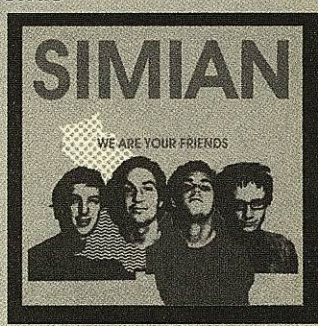

İngiliz dörtlü Simian, 2001'de çıkardıkları **Chemistry Is What We Are**'dan 1 sene sonra **We Are Your Friends**'i çıkararak kendilerine uzun vadeli bir temel attılar. Prince, Brian Eno ve Sparks soundunu yakalayan albüm, eksantrik olmasının yanında başarılı pop ve elektronik tonlardan oluşuyor.

My Computer - Vulnerabilia

13Amp

Piyasaya sürüldüğü gibi, Happy Mondays'in ardından Manchester sahnesinde yapılmış en etkileyici elektronik debut albüm olarak nitelendirildi Vulnerabilia. Uncut Dergisi'nin Aralık sayısında, "son üç ay içinde çıkmış en iyi yeni müzikler" listesine girdi. Andy Chester'in Jeff Buckley'imsi sesi, Dave Luke'un programlama dehasıyla Vulnerabilia, içerdiği orglar, yeri geldiğinde kullanılan barok tarzı piyanolar ve flamenko gitarları; endüstriyel ritimleri, jungle ve synth-pop'un beraber kullanımıyla dinledikçe dinlenesi gelen çarpıcı bir debut albüm olarak karşımızda dikiliyor.

Notwist - Neon Golden

(City Slang)

Geçtiğimiz yıl, kuşkusuz H2000'deki performanslarının da etkisiyle, ülkemizde en çok konuşulan gruplardan biriydi Notwist. **Shrink**'in büyüsünü üzerimizden atamadığımız bir dönemde karşımıza çıkan Neon Golden'da Alman dörtlü, rockla modern jazzı, loopsal elektronik beatlerle harmanlayıp sıradışı bir sound yakalamış. CDlerinizi koyduğunuz raflarda ön sıralarda bulunması gereken bir klasik.

Kilit Şarkı: This Room

3

2

Boards of Canada - Geogaddi

(Warp)

İskoç ikilinin yılın hemen başlarında yayınladığı albümün her dakikasına, BOC'ya özgü o benzersiz duygu sinmiş vaziyette. Geogaddi, ambient'ın, downtempo'nun, electronica'nın sınırlarında, paranoya ve melankoli eşliğinde, bir sample denizinde yüzen dokunaklı bir albüm. Bu başyapıtı, 2002'nin en ilham verici albümlerinden diye nitelemek yanlış olmaz. Tüm bunlara rağmen, bir önceki albümlerinin daha iyi oluşu insanın tüylerini ürpertiyor.

Interpol

Turn On The Bright Lights

(Matador)

1

2002 David Bowie'nin bir "Bowie" albümüyle geri döndüğü, Sonic Youth'un yoğun güzellikteki Murray Street'i çıkardığı, Notwist'in kusursuza yakın Neon Golden ile hafızalara bir kez daha kazındığı, Sigur Ros ve Cinerama'nın yeni albümler yaptığı, Wilco ve The Streets'in sansasyonel başarılara imza attığı bir yıldı. Fakat Interpol, tüm bunlara "Excuse me" diyebilecek kadar büyüleyici ve güçlü bir albüm yaptı. Bir numara olmasının sebebi kısaca, bu güçlü kaydın, ne kadar güçlü olduğu konusunda "güçlü" kelimesinin başına gelebilecek "çok" kelimelerinin sayısı olsa gerek.

Kilit Şarkı: Obstacle1

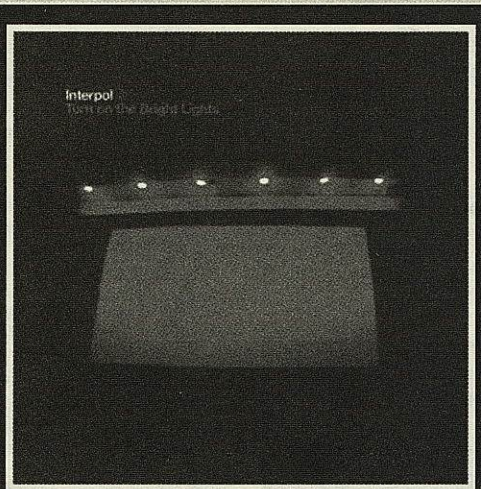

Lull Ekim '02 Ayın Albümü

Ian Curtis'in bariton, olgun vokali ile Strokes'un büyüleyici akıcılıktaki gitarları, Bauhaus ve Television'ın derinlikleri ile Radiohead'in efektörleri, Interpol'ün debut albümü Turn on the Bright Lights'ta buluşmuş. Bir yılı aşkın süredir "saplantı" haline gelen Strokes'un ardından, en az onun kadar baştan çıkarıcı başka bir grupla tanışmak fazlasıyla heyecan verici. Üç yıl içinde geride bıraktıkları 3 Ep'nin ardından, melankolik bir mevsime girdiğimiz bir dönemde, eski sevgilinizi düşünmenizi engelleyecek bu albümle derin bir nefes aldırıyorlar.

Obstacle1'le; Paul Banks'in ürkütücü, ciddi, çığlık çığlığa vokali, Dan Kessler'in marque moon stili gitarı, Sam Fogarino'nun agresif punk baterileri ve Carlos D.'nin ritmik bası ile neşemiz yerine geliyor. "PDA" ve " Stella Was A Driver..." ile Interpol'ün karanlık, hüzünlü, kırıcı labirentlerinde gülümseyerek dolaşmaya devam ediyoruz. Strokes ile başlayan yeni dalga içerisinde fazlasıyla öne fırlayan Interpol, 80'lere eğilimi ile dikkat çekiyor. Kuşkusuz bu yılın en başarılı albümleri arasında yer alan "Turn on the Bright Lights" ile Interpol çok konuşulacağa benziyor. Lull tarihinde 9 alan ilk albüm olduğunu balirtelim.

LULL'ın Gönül Telini Titreten 20 Şarkı

1. The Clash - Rock the Kasbah
2. Madonna - Die Another Day
3. Jay Jay Johanson - On the Radio
4. The 90 Day Men - Last Night A Dj Saved My Life
5. The Notwist - This Room
6. Interpol Leif Erikson
7. Spoon - Stay Don't Go
8. Faultline - Where Is My Boy
9. Dj Shado -6 days
10. Badly Drawn Boy - Silent Sigh
11. The Coral - Dreaming of You
12. Primal Scream-Miss Lucifer
13. David Bowie- I Would Be Your Slave
14. Clinic-Walking With Thee
15. Archive - Again
16. Gusgus-Unnecessary
17. Liars-We Live Ne of Comptom
18. Idlewild - Scottish Fiction
19. Death In Vegas-Scorpio Rising/Hands Around My Throat
20. Felix da House Cat Silver Screen Shower Scene

Oylamaya katılan yazarların ilk 5 albümleri:

Alkan Avcıoğlu
1. Interpol - Turn On The Bright Lights
2. Spoon - Kill the Moonlight
3. Fly Pan Am - Ceux Qui Inventent N'ont Jamais Vecu
4. Sonic Youth - Murray Street
5. Boards of Canada - Geogaddi

Mete Avunduk
1. Interpol - Turn On The Bright Lights
2. Clinic - Walking With Thee
3. Primal Scream - Evil Heat
4. Boards Of Canada - Geogaddi (Warp)
5. The Notwist - Neon Golden

Alper Bahçekapılı
1. Interpol Turn On The Bright Lights
2. The Notwist Neon Golden
3. The Streets - Original Pirate Material
4. Sigur Ros ( )
5. Boards Of Canada Geogaddi

Devin Aylin Komar
1. Interpol- Turn On The Bright Lights
2. Mum- Finally We Are No One
3. Death in Vegas- Scorpio Rising
4. Spoon - Kill the Moonlight
5. Sonic Youth - Murray Street

Bora Şimşek
1. Interpol Turn The Bright Lights
2. The Notwist Neon Golden
3. Sigur Ros ( )
4. Spoon Kill The Moonlight
5. Archive You All Look The Same To Me

Yiğit Atılgan

nefreti farkındalıkla birleştirip hüzne dönüştüren ve bu hüzünle huzur bulan grup

the delgados

Çoğu insan için mutluluk yüce amaçtır. Darbeler ardı ardına ve ne kadar sert gelirse gelsin; bunlar sizi hayatınızın normal akışından uzaklaştıran, bir an önce atlatılması gereken akış-dışı hadiselerdir. Problemlerle boğuşurken, her şeyin yok olduğu, sadece sevdiklerinizle yalnız kaldığınız günler vardır aklınızda; o günler nedense hiç gelmez. Oysa, tersinden bakmak gerekir hayata; marifet umutsuzluk her yeri kaplamışken, kaçırılmış fırsatlar, yitirilmiş sevgiler sizi boğarken huzuru hissedebilmektir. Asla istediğiniz insan olamazsınız, siz bile istediğiniz insan olamazken etrafınızdakilerden ne bekleyebilirsiniz ki? Son kaçınılmazdır: Memnuniyetsizlik ve beraberinde gelen nefret. Hayatın normu hüzündür, onu kucaklamak gerekir, kısa mutluluklar sürpriz misafirlerdir yalnızca. Ölüm anında kimse mutlu olamaz; ölüm anında huzur ise yaşamı nasıl algıladığınıza bağlıdır. The Delgados'u

sevmemin sebebi bütün bunların farkında olmaları ve hayata sahte kahkahalarla yaklaşmayıp acı gülücüklerini esirgememeleri.

The Delgados deyim yerindeyse sancılar içerisinde ortaya çıkan bir grup. Zamanın akışına müzikle direnmeye karar verip grup kurduklarında hiçbiri doğru dürüst bir enstrüman çalamıyormuş, hatta öyle rivayet ediliyor ki kimin ne çalacağına "kısa çöpü çekme" usulüyle karar vermişler. Grubu kurup iş ciddiye bindikten sonra hiçbir plak firmasıyla anlaşamamışlar. En sonunda "Sizinle mi uğraşacağız be!" diyerek kendi label'ları olan Chemikal Underground'u kurmuşlar. Bu olayın en güzel yanı The Delgados üyelerinin en az müzisyenlikleri kadar iyi birer yetenek avcısı olmaları. Yazının burasında bir reklam alıyoruz: Chemikal Underground'un en kayda değer hazineleri Mogwai, Arab Strab ve Bis. Başlangıç için sanatçıların son albümlerinden "Mogwai - **Dial:Revenge**", "Arab Strab - **Long Sea**" ve "Bis - **The End Starts Today**" önerilir. Reklamlar bitti.

1996 yılında Delgados'un ilk albümü geliyor: **Domestiques**. İlk adımları olan bu albüm sonuçta vasatın biraz üstünde; punk-pop denebilecek albüm, sürprizler ve küçük fırça darbeleriyle.

Kariyerlerinin en kolay dinlenebilen, en aydınlık albümü olan Domestiques'ten sonra 1998 tarihli **Peloton** geliyor. İlkine göre daha deneysel olan bu albüm, zaman zaman folka yakın duran, daha depresif, daha karanlık bir albüm; melodi ve sözler açısından da büyük ilerleme var. Ama The Delgados, kendini asıl olarak 2000 tarihli **The Great Eastern** ile gösterdi, soundunu da bu albümle oturttu. Eski albümlerindeki "gitarlar+bas+davul" denkleminin içine piyano, keman, kontrbas ve üflemelileri de dahil eden Delgados, yaptıkları kayıtları The Flaming Lips ve Mercury Rev gibi önlerinde saygıyla eğilesi senfonik pop gruplarıyla çalışan Dave Fridmann'ın ellerine teslim edince, ortaya Mercury Ödülü'ne aday gösterilen bir albüm çıktı.

Grubun son albümü **Hate**'in çıkış noktası çok ilginç. Mart 2001'e kadar şarkılarını Emma Pollock (bayan vokal/gitar) ve Alun Woodward (erkek vokal/gitar) ikilisinin yazdığı şarkıların, Stewart Handeson (bas) ve Paul Savage (davul) tarafından cilalanmasıyla oluşturan grup bu tarihte işbölümünde değişikliklere gitti. Ressam John Coleman'ın ünlü seri katiller (meraklısı bilir: Ted Kassinsky, Oppenheimer, vs.) hakkında yaptığı multivizyon resim gösterisine canlı bir performansla eşlik eden grup bu konserde "hep beraber" yazdıkları yarı doğaçlama parçalar çaldı. Sonuçtan çok memnun kalan grup üyeleri bu şekilde devam etmeye karar verip hep beraber stüdyoya kapandı. Ayrıca bu çalışma esnasında melodiyi geri plana atarak da duygu yoğunluğu yaratabileceklerini fark eden grup, şarkı yazarlığı yeteneklerini de bu yöne kanalize etmeye başladı. Resmi sitelerinde kayıtlar boyunca tuttukları günlüğe bakınca, başta oldukça rahat başlayan kayıtlar zamanla kabusa dönüşmüş ve yaratım süreci oldukça sancılı olmuş. Stüdyoya sokulan ağır orkestral ekipler, korolar, kavgalar, son dakika yaratıcılıkları, kilitlenmeler, memnuniyetsizlikler ve yırtıp yeniden başlamalarla geçen, ağırdan alınan ve aylar süren kayıtlardan sonra Hate ortaya çıkmış. (Emma bunalımdan kafasına kese kağıtları geçirip şarkı söylemeye başlamış.) İskoçya'da başlayan kayıtlar New York'ta Dave Friman'ın stüdyosunda son hallerini alıp dinlenecek kıvama gelmişler.

Mercury Ödülü'ne aday gösterilen diğer gruplar düşünüldüğünde The Delgados'un isminin daha fazla duyulmuş olması beklenebilir. Delgados, kendi plak şirketlerinin maddi imkanlarını kendileri kadar sorumlulukları altındaki gruplarla paylaştığından ve ortalama dinleyiciye değil kenarda kalmış hüzünlülere seslendiğinden yeterince büyüyemedi. Bu sebepten Chemikal Underground'u sadece diğer gruplar için kullanmaya karar verip daha büyük ufuklar açabilecek olan Mantra Recordings'e geçtiler, zaten "Hate" albümü de bu şirketten yayınlandı. Burada bir reklam arası daha vermeyi uygun

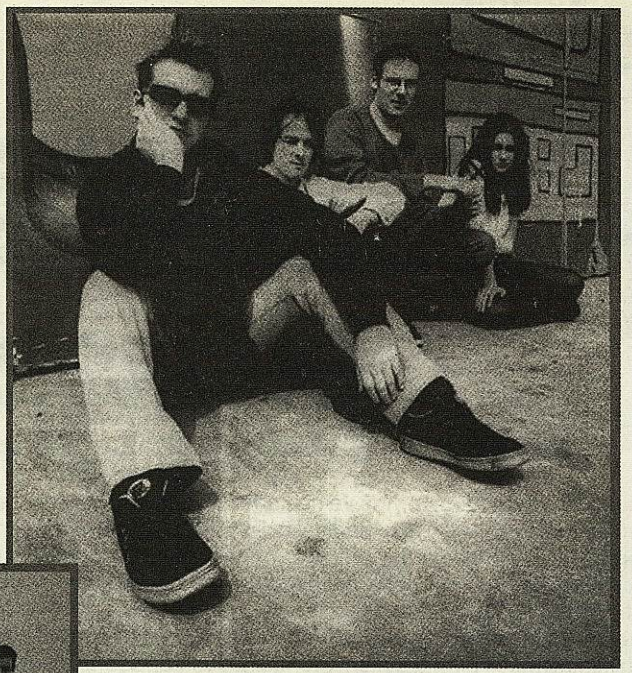

buluyorum. Mantra Recordings (Beggars Banquet'in bir alt kolu) şu anda piyasadaki en hatırı sayılır gruplarından birkaçını barındırıyor. Son dönem örnekler için mini bir tavsiye listesi: "Saint Etienne - **Action**", "Six By Seven - **I.O.U. Love**", "Gorky's Zygotic Mynci **- Can Megan**" ve "Dot Allison - **Strung Out**". Reklamlar bittiğine göre üstüne bir de "Goldfinger - **Open Your Eyes**"ın iyi gideceği kanaatindeyim.

Hate, dikkat etmeden dinlenince umut dolu bir albüm olduğu izlenimini yaratabilir, oysa sözler ve orkestrasyona kulak verip dinlenince çok daha farklı bir portre çıkıyor ortaya. "Nefret" kavramı belli bir olaya ya da kişiye değil, hayatın bu boktan gidişatına ve insanların bu kadar bariz bir gerçeği gözardı etmelerine yöneltilmiş. Her şeyi mutluluktan ibaret zanneden yarım akıllılar için "All You Need Is Hate" diyor Delgados ikinci parçada. Orkestrasyonlardaki huzur havası sözlerle zıt gibi gözükse de birbirlerini bütünlüyorlar. Delgados hayata nefret dolu gözlerle bakmakla yetinen bir grup değil, nefreti farkındalıkla birleştirip hüzne dönüştüren ve bu hüzünle huzur bulan bir grup. Girişte olabildiğince hızlı bir parçayla girmek istemiş grup albüme, "Light Before We Land" değişik enstrümanların şarkının orasından burasından çektiği ve gerilimi tavana vurdurduğu bir şarkı. Üçüncü parça "Woke From Dreaming" hoş bir piyano melodisiyle başlayıp biraz durultuyor denizi, yavaş yavaş bir Alman Weimar sineması filmine yakışır bir kıvama gelen parça, ortasında Emma Pollock'un vokaliyle patlıyor, yaylılar da doruk noktasında bu esnada, daha sonra fırtına sakinleşiyor tekrar. "Coming In From The Cold" Dovesvari çınlayan bir gitarla başlayıp yarı-akustik bir şekilde Brit-pop'a yanaşıyor; en kolay dinlenen, en şirin parça bu albümde. "Everybody's waiting for the big surprise / But no one will notice when it does arrive" sözleri eşliğinde sabah 07:30'da uyanıp 21:47'de yatan, yalnız ve sıkıntıyla dolu bir hayat yaşayan genç bir kadın ve erkeğin paralel yaşamlarını izliyoruz parçanın videosunda. Bu şirinlik "Child Killers" parçasında bir anda yok oluyor ortadan. Coleman'ın gösterisindeki Mary Bell isimli bir çocuk katilinden esinlenerek yapılmış şarkı, fiziksel işkenceyi değil, sevgisizlik kisvesi altındaki duygusal işkenceyi anlatıyor. "Never Look At The Sun" da en az onun kadar karanlık ve kaotik, gitarlar Sonic Youth yetkinliğine işaret ediyor. Kapanıştaki "If This Is A Plan" de giriş gibi güçlü olması amacıyla yapılmış bir parça. Alun'un vokali eşliğinde tekrar Dovesvari gitarlara rastlıyoruz. Davulun hız kattığı parça, yaylıların yarattığı histeriyle son buluyor.

The Delgados henüz fazla popülerleşmemiş bir grup ama yakın gelecekte trendin içine girip yükselen değer sıfatını kazanabilir. Henüz The Flaming Lips kıvamında olmasa bile çok şey vaat eden, sinematik bir melankoli yaratmakta mahir, gözünü yükseğe dikmiş bir grup. Bu sebeplerden gömülü hazineyi erken keşfetmekte fayda var. Hate,Delgados macerası için en makul başlangıç noktası. Albümü en güzel tanımlayan sözler grup elemanları tarafından söylenmiş, son olarak onları dinleyelim: "Hate, eski MGM müzikallerine benziyor ama karanlık olanlarına, sanki içine Edward Scissorhands katılmış bir müzikal". Müzikallerde öyle anlar vardır ki, artık işler o andakinden daha kötü gidemez, hüznün dibine vurulmuştur. Karakterlerin yapacak hiçbir şeyleri kalmamıştır. Şarkı söylemekten başka.

Delgados'un hastası olduğu gelmiş geçmiş en iyi 10 albüm

Prince - Sign O' The Times
The Pixies - Doolittle
Marvin Gaye - What's Going On
De La Soul - 3 Feet High And Rising
Television - Marquee Moon
Sparks - Kimono My House
Pavement - Slanted And Enchanted
Big Audio Dynamite - This Is Big Audio Dynamite
Karen Dalton - It's So Hard to Tell Who's Going to Love You the Best
Teenage Fanclub - A Catholic Education

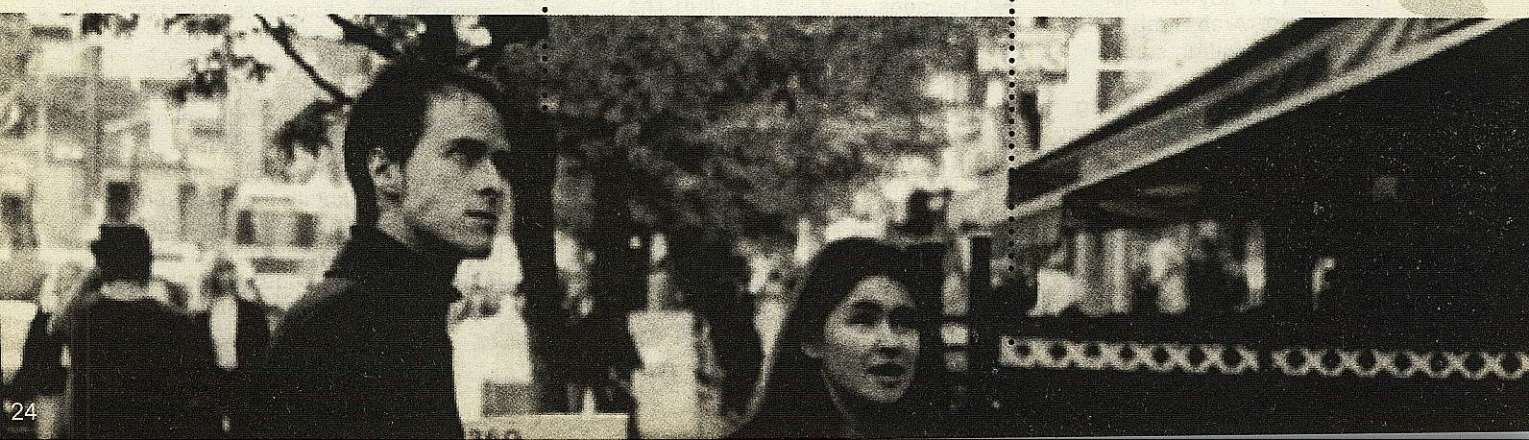

trip v2.0 @HERA

şubat '03

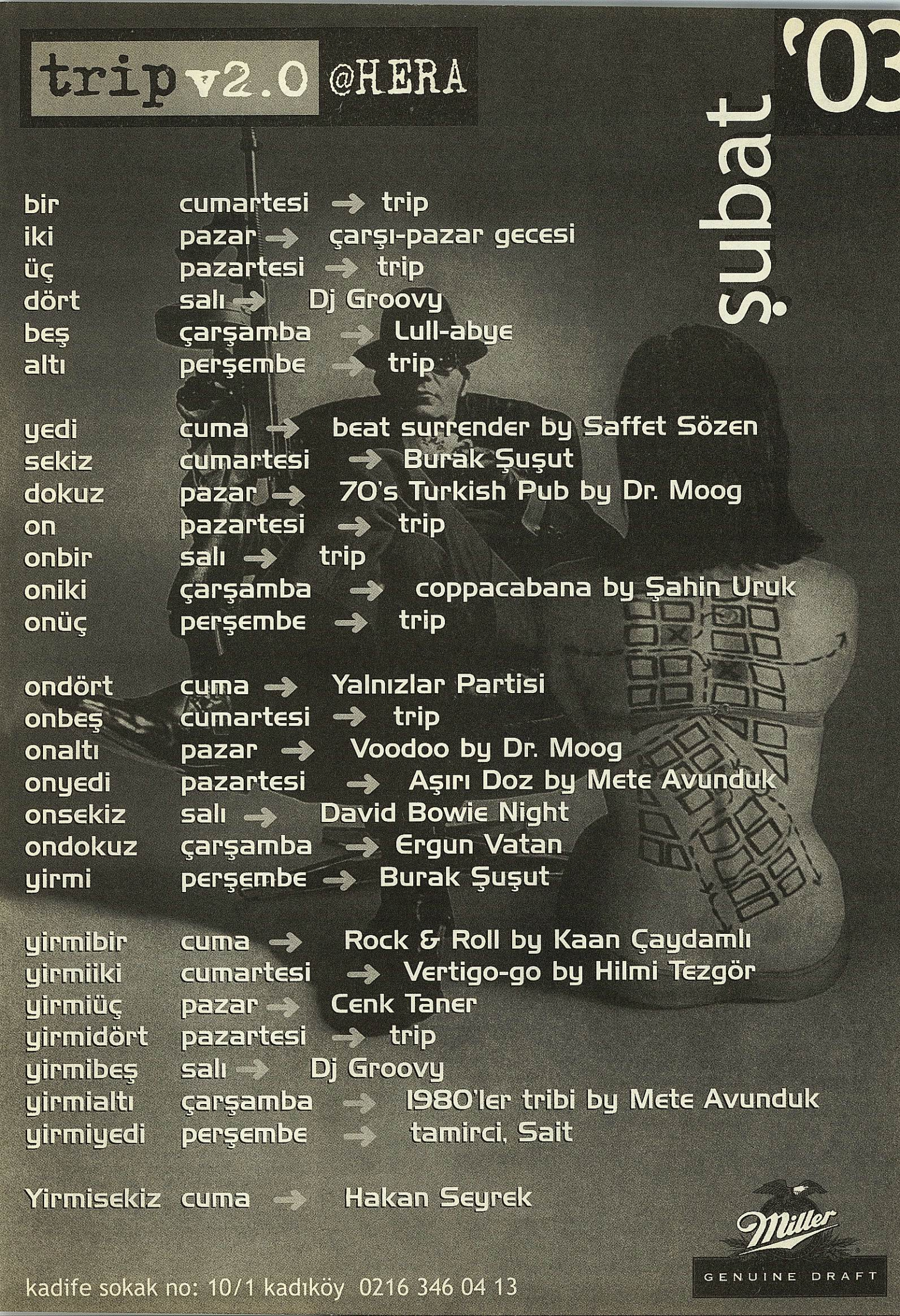

bir cumartesi → trip
iki pazar → çarşı-pazar gecesi
üç pazartesi → trip
dört salı → Dj Groovy
beş çarşamba → Lull-abye
altı perşembe → trip

yedi cuma → beat surrender by Saffet Sözen
sekiz cumartesi → Burak Şuşut
dokuz pazar → 70's Turkish Pub by Dr. Moog
on pazartesi → trip
onbir salı → trip
oniki çarşamba → coppacabana by Şahin Uruk
onüç perşembe → trip

ondört cuma → Yalnızlar Partisi
onbeş cumartesi → trip
onaltı pazar → Voodoo by Dr. Moog
onyedi pazartesi → Aşırı Doz by Mete Avunduk
onsekiz salı → David Bowie Night
ondokuz çarşamba → Ergun Vatan
yirmi perşembe → Burak Şuşut

yirmibir cuma → Rock & Roll by Kaan Çaydamlı
yirmiiki cumartesi → Vertigo-go by Hilmi Tezgör
yirmiüç pazar → Cenk Taner
yirmidört pazartesi → trip
yirmibeş salı → Dj Groovy
yirmialtı çarşamba → 1980'ler tribi by Mete Avunduk
yirmiyedi perşembe → tamirci, Sait

Yirmisekiz cuma → Hakan Seyrek

Miller
GENUINE DRAFT

kadife sokak no: 10/1 kadıköy 0216 346 04 13

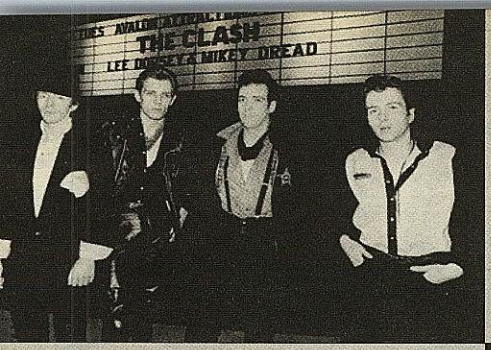

bir ef sa ne

Joe Strummer

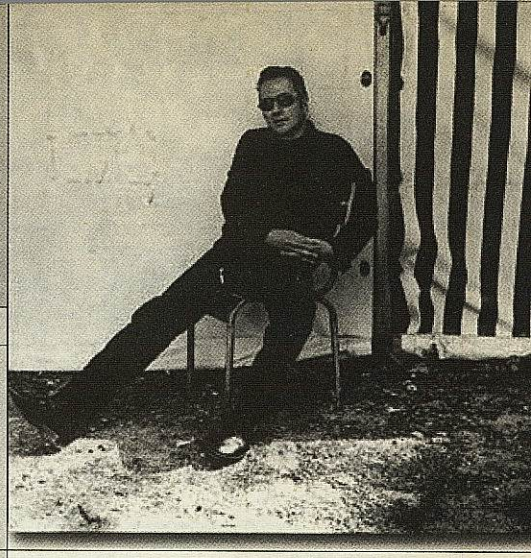

Cahit İnal

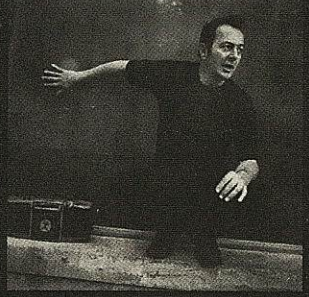

Müzik dünyasından bu sefer kayan yıldız hakikaten büyüktü. Strummer'ın vefatını öğrendiğim gün, bilgisayarımın duvar kağıdında bir Clash posteri vardı. Eğer sık sık değiştirdiğim duvar kağıdını o gün değiştirmiş olsaydım olağan bir durum olurdu bu ama ben bir haftadır Clash ile açıyordum bilgisayarı. Bir süre değiştiremedim de, o yüzden Strummer'ın vedasıyla içim daha feci burkuldu. Sid Vicious ya da Hendrix gibi koluna altın iğneyi vursaydı, o da Rockn Roll'un rahmetli efsanelerinden biri olmuştu ama çok şükür Strummer, yaşayan efsane olmayı seçti. O'nun derdi daha başkaydı. Müziğiyle ve değerleriyle, söylediklerine kulak kabartan herkese, hem dinlemeye hem de öğrenmeye değer şeyler söyledi. Ankaralı Joe Strummer abimiz, hırçın bir punk olarak başladığı politik yaşamını, yaşadığı süre boyunca bilgece bir tavıra dönüştürdü. Belki son yıllarda Strummer'ın adı, Clash döneminde ya da 'Sould I Stay or Should I Go'nun kazara Levis reklamlarında kullanıldığı dönemlerdeki kadar duyulmuyordu ama zaten aklı ün ve paradan çok daha değişik meselelerdeydi. Önem terazisine koyarsak, Strummer'ın önemini şöyle özetleyebiliriz: O, daha Clash'in ilk yıllarında Rock'n Roll'un efsaneleri arasındaki yerini almıştı. Bilmeyenler için kısaca kimdir diye anlatalım.

Strummer 1952'de Ankara'da, İngiliz bir diplomatın oğlu olarak dünyaya geldi ve John Graham Mellor adını aldı. Yatılı okul sıralarında Rock'n Roll'un yanı sıra Raggae, Ska ve bir yığın başka dünya müziğine gönül verdi. 1976'da Mick Jones ve diğerleriyle birlikte punk tarihinin en ilginç ve en politik gruplarından biri olan The Clash'i kurdu. Grup Mick Jones ayrılıncaya dek her yıla bir albüm olmak üzere beş albüm yaptı. 79 albümü **London Calling(Epic)** tam bir hit oldu. Lost in the Supermarket, The Guns of Brixton, Koka Kola, Death or Glory, Revolution Rock gibi şarkılarının adlarından anlaşılacağı üzere, Clash ve Strummer politik konumlarını açıkça ortaya koyuyorlardı.

Fikrin çok olduğu yerde çatışma bazen kaçınılmaz olur, Clash de bu çatışmalardan ve fikir ayrılıklarından dolayı dağılınca Strummer yoluna tek başına devam etti. 1987'de Alex Cox'un filmine yaptığı soundtrack albümünü(**Walker**), 1989'da ise Clash sonrası ilk resmi albümü **Earthquake Weather**'ı (Epic) yayınladı. Strummer'ın Karayib kökenli müzik türlerine olan ilgisi daha Clash döneminde hissediliyordu. Earthquake Weather ile esinlenme alanı iyice genişledi. Aynı dönemde Strummer Alex Cox'un iki filmi, Walker ve Straight to Hell'de, yine 1989 yılında Jim Jarmusch'un Mystery Train'inde rol aldı.

Buraya kadar Strummer'ın hayatı her gün radyolarda ve TVlerde karşımıza çıkan yüzlerce pop müzik starınınkinden farksız gibi görünmüş olabilir ama kazın ayağı hiç öyle değil. Öncelikle Clash, Rock'n Roll'un gidişatını değiştiren en sıra dışı Punk gruplarından biriydi. Ama bence en önemlisi, Strummer'ın kişiliği ve duruşuydu. Politik ve dürüsttü. Günümüzde özellikle bazı Amerikalı müzisyen şahsiyetlerde sık rastlanılan yalancı bir 'politically correct' olma durumu değildi onun inandığı. Clash politik fikirlerini çok açıkça söylüyordu: "Herkes bilsin ki faşizme, ırkçılığa, güce (iktidara) ve cehaletin her türlüsüne karşıyız" diyor, bunu her fırsatta söylüyorlardı. Strummer, düzeni hiç sevmeyen, yanlış gördüğünü çekinmeden dile getiren, namuslu, romantik ve şair ruhlu bir İngiliz solcusuydu.

Henüz Clash döneminde CBS'ten yedikleri kazıktan sonra büyük plak şirketlerine bir daha pabuç bırakmamaya yemin etmişti. CBS ile 'beni yirmi yıl bağladı' diye dile getirdiği mücadelesini gerektiğinde 10 yıl boyunca albüm yapmama pahasına sürdürdü. Romantik olduğunu kendisi de söylüyor. Bu romantizmin politik söylemiyle birleşmesinin en güzel örneklerden biri olan 'I Fought the Law'u hatırlıyorum. Yanılmıyorsam Crass (ya da ben punk'ın en anarşist ruhlu gruplarından olduğu için onlar'a yakıştırdım) zekice bir nazire olarak şarkıyı 'I Fought the Law and Law Won' yerine '.... I Won' olarak değiştirerek söylemişti. Halbuki Strummer'ın yenilgiyi kabul etmesi aklımın köşesinden bile geçmez. Bana daha çok "Onlar güçlüler, bu seferlik kazanmış olabilirler ama ben yine de kavga etmeyi ihmal etmedim" der gibi gelmişti. Onun ağzından çıkanlar da böyle söylüyor: Bir röportajında "Şimdi alana çıkıp çadırlarımızı düreceğiz, son çarpışmayı yitirmiş olabiliriz ama savaş devam ediyor" diyordu. Bu yüzden onunla son yıllarda yapılan söyleşileri tararken ya büyük şirketlere ya da Tony Blair'a dil uzatmadığı tek bir laf etmediğini görmek beni hiç şaşırtmadı. Çünkü o, Punk'ın kırmızı botlar ve mor saçlardan öte bir tavır olduğu konusunda ısrarcıydı, bu anlamda hep punk kaldı. Politik ilgisi de müziği gibi İngiltere'yi aşıp Afrika'ya, Latin Amerika'ya ulaştı. Şarkıları ya da demeçleriyle müzik dünyasında sağduyunun sesi olmayı sürdürürken, arada Tibet'e ya da Mandela'ya destek konserlerine omuz

vermeyi de ihmal etmiyordu. Etkilendiği coğrafyalara borcunu şarkılarıyla ve onların sorunlarına gösterdiği duyarlılıkla ödedi.

Punk'ın Punk olduğu dönemlerden beri, Johnny Rotten ve Jello Biafra ile birlikte bu müziğin en önemli birkaç kişisi arasında sayılan Strummer'ın müziği de kişiliği ve tavrı kadar önemliydi. Punk müziğin ufkunu ve çalınma alanını genişletti. Bu müziğin Raggae ve Ska gibi Karayib kökenli müziklerle evliliğinde nikah memuru olarak onun imzası vardır. Babası Ankara'daki görevine onun doğduğu sıralar değil de, on iki yaşlarındayken atansa müziğe bağlamayla bile başlayabilirdi ama o kolay olsun diye dört telli Hawai gitarı ukalele ile başladığını söylüyor. Bazen Raggae beatleri bazen İrlanda işi kemanlarla bezenmiş müziğinin üstüne oturttuğu vokalleri her zaman güçlü ve karizmatikti. Müziğinin etkileri, punk/ska/raggae'nin etkilerinin Jamaika'dan Japonya'ya tüm dünyayı sarmasıyla eşzamanlı olarak yayıldı. Clash etkilerini herhangi bir İtalyan, Arjantinli ska grubunun müziğinde ya da İspanyol SkaPunk grubu SkaP'nin ajitatif sahne performanslarında görmek çok kolaydır. Manu Chao'ya sorsanız herhalde o da en çok etkilendiği isimler arasında Strummer'ı sayardı. Plak şirketiyle olan

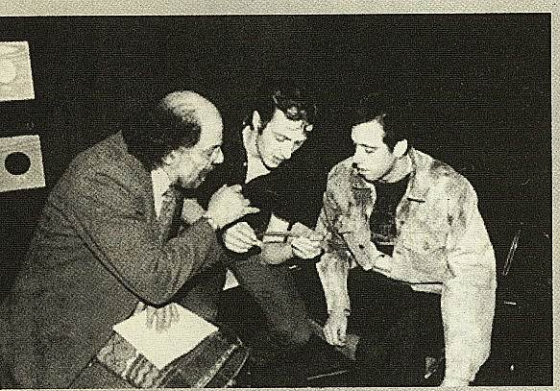

yirmi yıllık kavgasından sonra çıkardığı son iki albümü, Clash döneminde olduğu kadar heyecanla karşılanmadı. Punk döneminin slogancı vokal tarzı yerini dinlemesi heyecan verici bir hikaye anlatıcısına bırakmış gibiydi. Sesi, Tom Waits'te olduğu gibi alkol ve sigara çatlağından çok, az evvel bir mitingde bağırırken çatlamış gibi geliyordu bana. Son grubu, Joe Strummer and the Mescaleros ile yaptığı 2001 tarihli Global A Go Go'dan, örneğin Mondo Bongo şarkısı ve Strummer'ın 'CIA is on the phone' diyen sesi, hâlâ kulaklarımda çınlıyor. Kimileri Punk'tan beri köprünün altından çok sular aktı diyebilir ama Punk'ın çıkışından beri politik durum ne kadar değişti, çok tartışılır. Strummer'a sorarsanız o, Thatcher ile Blair arasında pek fark görmüyor. Tartışılmayacak bir şey var, o da

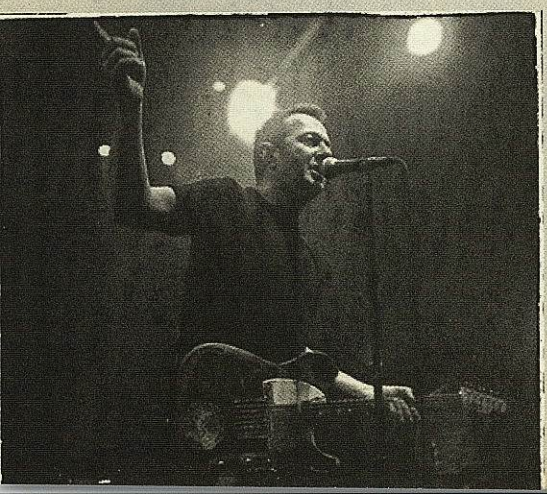

Strummer'ın yaşamını onurlu bir sanatçı olarak noktalamayı çok iyi becerdiği, Punk'a Rock'n Roll'a ve dünya müziğine katkıları.

Ben de bir nazireyle bitireyim. Strummer'ın vefatından hemen sonra Radikal'de yazdığı yazıda Serkan Seymen, onu Go Straight to Heaven Boy diyerek uğurlamıştı. Benim iddiam: Strummer, cennettekilerin keyfi zaten yerinde deyip şarkılarını cehennemde söylemeyi, Sid Vicious ile birlikte oradakileri ayaklandırmayı seçerdi. Çünkü o haksızlığa hiç gelemezdi. Bizi çok üzdün. Go Straight to 'Hell' Boy.

"Bakımevinde oturup prozac yiyerek sessizce ölümümüze gitmeyeceğiz"

Punk ve politika hakkında Jason Gross: Şarkı sözlerinizde politikaya hep ayrı bir yer verdiniz. Bugünlerdeki görüşleriniz nasıl?

Joe Strummer: Anladım, manifestom şu: Cebimden bir oy çıkaracağım (bir dolarlık banknot çıkarır). Cebinde dolar taşıyorsun. Sözlerimi dinleme nezaketini gösteren herkese tek lafım şu. Demokratik oy hakkımız var, hepimiz bu adama (Tony Blair) oy verdik ve olmaması gereken bir yere getirdik. Adamdan bir türlü kurtulamıyoruz, belki daha onbeş yılımız onunla geçecek. Ne yapabiliriz, savaş alanına çıkıp çadırları toplayacağız. Çarpışmayı kaybetmiş olabiliriz ama savaş devam ediyor.

Şimdi benim kafama şu dank etti. Benim oyum geçersiz, koca bir sıfır olduğuna, caddelerde koşuşturup etrafı yıkıp dökemediğime göre (çünkü kıçınızı hemen deliğe sokarlar) ne yapacağım? Bana tek kalan bu dolar banknotu. Söylemek istediğim eğer plak almak istiyorsam köşedeki plakçıya gideceğim, Virgin Megastore'a değil. Giysi alırken de geçerli bu, GAP'ten alışveriş yok artık. Ditsy Louie'nin Atık Elbiseler dükkanına gideceğim. Oyumu böyle kullanıyorum, oyum bu dolar. Fast food zincirlerinde yemeyeceğim, insanların işlettiği gerçek mekanlarda, dükkan sahibinin tezgah arkasında durup dişini karıştırdığı yerde yiyeceğim.

Yeni felsefem bu, oyunuzu kullanın. Paranızı kovayla çokuluslu dev şirketlere akıtmaktan sakının. Bizi mutfak robotu gibi öğütmek, ezmek istiyorlar. Kaldırıma oturup hiçbir şey demeden, ellerine paraları saymamız çok hoşlarına gider. Kokain çekip şampanyalarını içerken dünyayı getirmek istedikleri durum bu. O para senin oyun, böyle bilesin.

Bu yeni müziğin bazı türlerinde Punk'taki politikliğin olmadığını söyleyebilir miyiz?

J S: Hepten terane değil. Bu paradan oy meselesi başka şeyleri de denememe izin veriyor. Ben gençken politik yelpazenin en solunda, en aşırı uçtaydım. Tam bir asiydim. Burada Shaun Ryder'ın (Happy Mondays) şarkı sözlerinden bir alıntı yapmak isterim. O (Hues Corporation) 'Rock the Boat' şarkısında kafa buluyor. Yavrucum diyor tekneyi sallama, siktir et tekneyi. Alabora et gitsin. Bu bana herhangi bir filozoftan fazlasını anlatıyor, pazar ekinde altı sayfa yazacak bir entelektüelin diyeceklerinden de fazlasını. Entelicansiyaya meydan okuyorum, bu vecizeden daha iyisini söyleyebileceklerse duyalım. 20. yüzyılın mesajı buydu. Tekneyi siktir et, çevir gitsin. Ryder haklıydı, ne demek istediğini anlıyorum. Bakımevinde oturup prozac yiyerek sessizce ölümümüze gitmeyeceğiz. Bizim için planladıkları bu, tabii bir şeyler yapmadığımız sürece. Hep bir punk rocker olmak herkesin yapabileceği bir şey, yani bir tavır. TAVIR.

Punk Tavrı nedir?

J S: Punk, çizmeler ya da saç boyası değildir. Onu tanımlamamı o kadar çok istediler ki sonunda oturup bir kaç dakika düşünmek zorunda kaldım. Tavır sahibi olmalısın ve bu tavrı hayatındaki her şeye yansıtmalısın. Şöyle ki, bir yere gittin ve müzik berbat. Herifin ne kadar iri yarı olduğu ya da ruh hali önemli değil. İlk yaptığım gidip değiştir şu müziği demek olur. Çok 'cool' bir biçimde yaparım ama bunu, öyle içeri girip kendimi hasta ederek yirmi dakika oturup çekip gitmem. İçeri direkt dalıp hastalığı teşhis ettikten sonra tedavisini de yapıveririm. Örneğin yeni birkaç çiftle tanışmışız, birisi bir sigara yakar, ben bir kül tablası bulurum ve her şey aynen devam ederken o yerine ulaşır. Başka herkes etrafta küllerini yere saçarak dolaşsa da ben yapmayacağım. Punk tavrı budur, çünkü ben etrafımda olan bitenin farkına varmak isterim. Şiarım futboldan gelir: Gözünü toptan hiç ayırma. Sabahın dördü bile olsa ne olup bittiğinden haberli olmam gerekir. Onun sandalyeye, öbürünün biraya ihtiyacı var. Fazla bekletmek yok çünkü ben her şeyi önceden, herkes meee diye dolaşırken ayarlamışım. Ben öyle dolaşmıyorum, farkındayım olanın bitenin. Punk Rock budur işte.

Aslında Punk, insan kardeşlerine örnek tavırlar sergileyen bir kişi olmaktır. Serseriliği bırakın, sizin gibi kalın kafalıların yaptığı yirmi yıl önceki hikaye. Bana da yeni malum oldu bunlar. Bu tür söyleşiler iyi çünkü insanı düşünmeye teşvik ediyor. Yoksa uyumaya ya da binicilik kupasını izlemeye gidersiniz.

.....

Clash dönemi sanki başka bir hayatmış gibi geliyor mu?

J S: Kesinlikle. Bana bazen geçen hafta bile çok zaman önceymiş gibi gelir. O zamanlar gerçekten o zamandı, çok öncelerde kaldı. O kadar da kötü değil ama sanki bütün bunları başkası yapmış gibi.

Aynı anda da fikir kavramını fazla hor gördüğümü kavradım. Sonuçta fikirler, sizi siz yapan şeylerdir. Yok şu pabuçları sevmedim, yok bunu da hiç sevmem. Düşüncelerimizin de ne kadar boktan olduğunu görmeye başladım. Çünkü benimkiler hep değişir. Bir gün kara lahanayı seversiniz, öbür gün nefret edersiniz. Kavramlara gelince, mesela kim olduğumu düşünmeye başladım. On yıl önce, bal gibi başka şeylere inanıyordum. O zaman şunu diyorum kendime, hepimiz lavabodan akıp giden su gibi değil miyiz. Değişmeyen bir şey değiliz kesinlikle.

Kendimizin kendimiz olduğunu düşünmek hoşumuza gider. Uçurtma uçurmaktan ya da tavşan yetiştirmekten hoşlanan biziz. Ama çömleği çatlatıp sokağın bir köşesine oturursanız bu yine siz, ama farklı bir siz olursunuz. Tuhaf , hakikaten çok garip.

Londra'ya, o kıymetli fikirlerine sıkı sıkıya sarılmış insanlara bakıyorum. (Taklit ederek) Ben eğitimli bir insanım, fikirlerim var benim. Halt etmişsin sen, hepsi terane.

Sizce Clash'ten geriye ne kaldı?

J S: Bir dolu boş saç jölesi kutusu. Bir yığın da mutlu insan. Bazıları hala birbirine bağlı. Daha ne istersin ki. Müzik endüstrisinin umurunda değildi, onlar bu işi sadece öldürmek istiyorlardı. Ama meşruluk sizin elinizde. Daha gidecek yerlerimiz, göreceğimiz insanlar, alacağımız plaklar var.

Plak okuyan lazer ışınını duydunuz mu? Duyduğumda neredeyse sevinçten ağladım çünkü bu plak geri döndü demektir. İneklerin hepsi çok sevinecek. Ben de ineğim, koltuğumun altına bir kasetçalar alıp dolaşmak istiyorum. Ama artık bunun için çok geç. Bir tek player ile hem plak hem de cd çalabileceksiniz. Bleeker Bob'a gidip dükkandaki bütün plakları alabiliriz. Hadi yürüyün. Bomba bu işte. Bunu da yaz, bunu daha geçen hafta duydum.

Sizin geleceğiniz nasıl görünüyor? Neler bekliyorsunuz?

J S: Beklediğim geçen gece olduğu gibi, bütün gece uyanık kalıp şarkı yazmak. Şehirde, yepyeni fikirlerle dolu olarak, deli danalar gibi dolaşıp her şeyin üzerine yazmak, yeni insanlarla tanışmak. Ben enerjimi, fikir düşüncesinden alıyorum. İşte o zaman aşka geliyorum, evde bir yerlerde iyi bir fikir sezince. Tabi sardunya ve domatesli sandviç de yemek istiyorum. Bugün öyle yaptım mesela.

Clash'in birleşmesini isteyenlere ne diyeceksiniz?

J S: En son haber bu, koşun gelin. Bu konuda midemi bulandıranın ne olduğunu buldum. Bir araya gelip tura çıkmamız için, adamın biri beş milyon dolar verecekmiş. Ben o oyunu öyle oynamam. Bu berbat bir şey çünkü dinleyicinin saygısını kaybedersiniz. Dinleyici yoksa müzik de yoktur. Müzik bir iletişim biçimidir, varoluşu kendi içinde değildir. Üç gün önce uyandım, her şey kafama dank etti. Siktir et dedim, eğer bir araya geleceksek bunu, sadece bunu yapacağız, kimseden de beş kuruş kabul etmeyeceğiz. Bu iş olmaz, çantasında beş milyon dolar olan gidip yarış pistinde döküp saçsın onu, çünkü biz almayacağız.

Söyleşi: Jason Gross
CD Now 1999

Müzik vs. Hakkında

Hiç graffiti yaptınız mı?

J S: Evet tabi yaptım. Ama daha ilkinde yakayı ele verdim. Clash ile Camden diye bir yerde çalıyorduk. Kulübün dışındaki bembeyaz duvara Vibrators'tan birisi kocaman Vibrators yazmıştı. Onun üzerine ben kocaman Clash yazmaya başladım, a harfine ulaşamadan işten çıkmış inşaat işçisi ya da futbol taraftarı gibi gözüken iki sivil gelip beni tutukladı.

"...dokuz buçuk senedir albüm yapmamamın sebebi odur, sıkılsınlar istedim.."

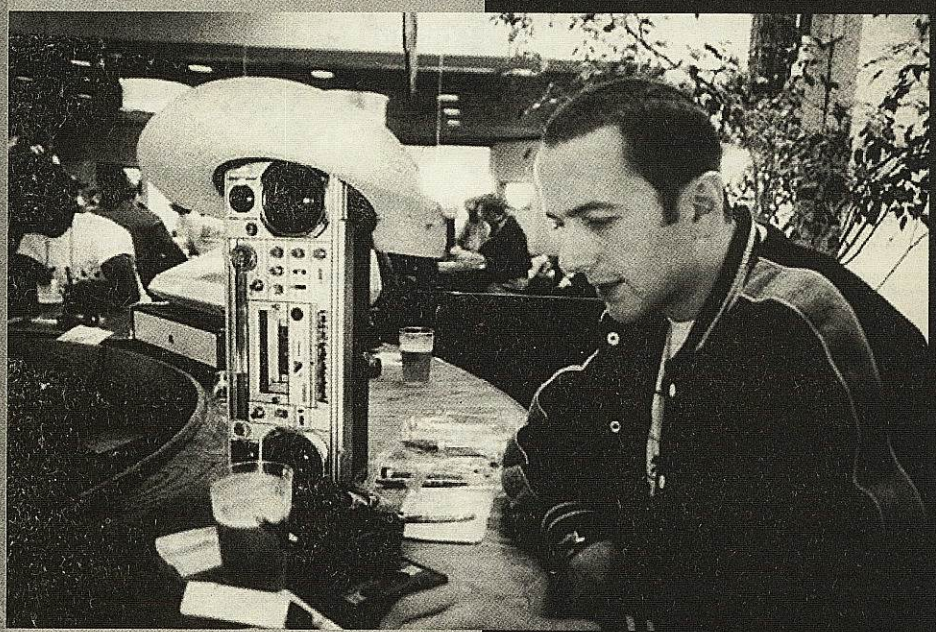

Ne kadar içerde kaldınız?

J S: Şaka gibi gelmişti bana ama kuzeyde otelden yastık çalmak falan gibi başka bir suçtan arandığımı öğrendim. Aslında otobüs çok rahatsızdı, herkes otelden yastık falan ne bulduysa yürüttü. Aynasızlar otobüsü uyuşturucu aramak için durdurunca yastıkları, oda anahtarlarını falan buldular. Tabii birilerini suçlamaları gerekiyordu ve işler iyice sarpa sardı.

Azılı bir suçlu olduğunuz ortaya çıktı yani.

J S: Küçük çaplı bir holigan diyelim.

Gençliğinizi marihuanaya bağladığınızı duydum.

J S: Doğrudur.

İlk çaldığınız alet gitar mı?

J S: Hayır. Dört telli olduğundan ukalele daha kolay olur deyip onunla başladım. Çalmaya çok geç başladım ben. Birçoğu erkenden bir yığın şey öğrenir müzik hakkında, ben öğrenmedim. Ama Rolling şekilde dinledim hep. Ukalele Eric Clapton'ın gitarı kadar karmaşık olamaz diye düşünmüştüm. O zamanlar ortalık gitar cambazı doluydu. Alemin kralı teknikti. Ukalele ne kadar güç olabilir demiştim ama gitardan çok daha karmaşık çıktı. Akor şekli falan çok farklı. Neyse daha sonra gitara geçtim de kurtuldum. Gitar benim çalabildiğim tek alet. Benim için gitarın bir tek teli var. Tuhaf değil mi. Onun için ben ya altı telin hepsini ya da sadece birini çalarım. Sadece akor çalardım da diyebilirsiniz. Böyle çalınır diye düşünüyordum. Charlie Parker tüm ölçülerde tüm tuşları çalmayı öğrenmişti ki sanırım saksafonda bunu yapmak çok zor bir iş. Daha yumuşak bir müzisyen B, F ya da C ölçülerini öğrenmekle yetinirdi, çünkü şarkıların çoğu bunlarla yazılır. Bana göre gitar böyle çalınır, ya bir teli ya da hepsini birden çalarım. Bir de yanlış elle çalarım ben, bu da kafa karışıklığını arttırıyor. Solağım ama sağ elle çalarım, çünkü çalmayı başkalarının gitarlarıyla öğrendim. Kendi gitarımı alınca da değiştirmek gibi bir sıkıntıya girmedim. Elimde bir zarafet eksikliği var. Öbür elinizle de gitarı karmaşık bir tarzda çalamazsınız. Neyi ne zaman çekeceklerini falan iyi biliyorlar, karmaşık işler. Gezinmesi gereken elimi ben öyle oraya koyar, tellerin ya birine ya da hepsine birden asılırım. Bu da çalmayı olduça kısıtlıyor.

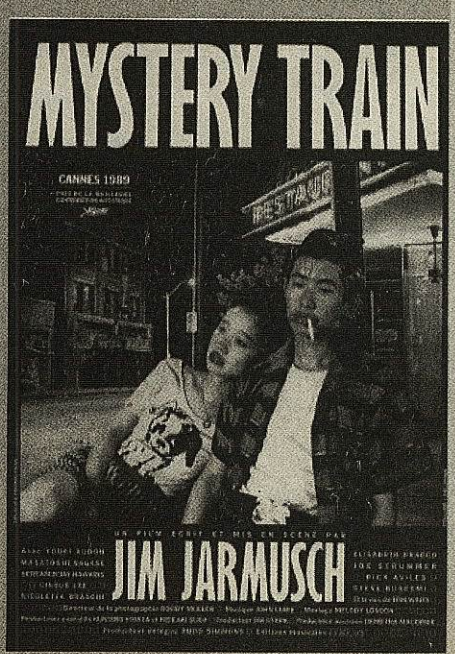

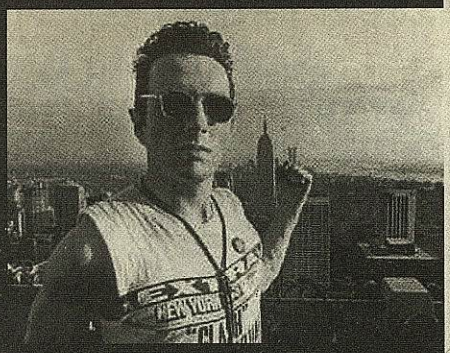

Sizin kendinize has bir tarzınız var yani.

J S: Evet, umarım öyledir. Tek umudum bu.

Gitarı baş aşağı çevirip öyle çalmayı düşündünüz mü hiç?

J S: Yok ama akorları çalmayı sol elimle öğrenmiştim artık, hem de sağ elle çalarmış gibi. Bu yüzden bir daha kafayı takmadım.

Plak koleksiyonunuz geniş mi?

J S: İyi denebilecek bir koleksiyon başlangıcı vardı bende, ama işgal evlerinde yaşamaktan, turlarda, yollarda ve kiralık dairelerde gezinmekten... Bazen yiyecek bir şeyler almak için plakları satardık. Partilerde falan insanlar hep elinizdeki en iyi şeyleri alıp götürürler. Yani bende oradan arta kalanlar var, Herb Albert, Tijuna Brass Band gibi şeyler.

Söyleşi : Sawna Kenney, Ekim 2001
Unpop.com'dan derlenmiştir.

Müzik endüstrisi hakkında

Anlamadığım şu, benim bildiğim kadarıyla Clash'in CBS ile 10 albümlük bir sözleşmesi vardı. Bundan kurtulmayı nasıl becerdiniz? Çünkü o zamana dek solo LPniz dahil yedi albüm yapmıştınız?

Joe Strummer: Paçayı 95'te kurtardım. Kontratı 77 Ocak ayında imzalamıştık.

Ne yaptınız, yalvardınız mı?

J S: Sıkıntıdan vazgeçtiler.

Canlarını mı sıktınız?

J S: Evet, dükkanı kapattım. George Michael ile kontratımız aynıydı. Mahkemede dilim dilim edilmesini izledim. Her iddiası geçerliydi ama yine de adamı harcadılar. İngiltere'de adalet falan yok. Birileri yargıcı bir şekilde ayarlamıştı. O davada epey yüklü bir para söz konusuydu. Kölelikten, plak sözleşmelerinin ne halt olduğundan falan bahsediyordu adam. Sözleşmelerin hepsi yasadışı. Uluslararası insan hakları mahkemelerine taşısak bu sözleşmelerin hiçbiri tutunamazdı. Ama ben yapamadım çünkü param yetmezdi. Ben de dükkanı kapadım, dokuz buçuk senedir albüm yapmamamın sebebi odur, sıkılsınlar istedim.

Şimdi anlaşıldı. XTC'nin de aynı şeyi yaptığını biliyor muydunuz?

J S: Biz sanatçıların tek yapabileceği şey bu. Bunu yaparken cepleri dolduruyor da değildik. Zor zamanlardı. Bir tek kağıt parçasını ofisten çıkartmak on yıl aldı. Sabırlı olmak zorundasınız, canınızı sıkmamak zorundasınız.

Seksenlerde kayboluşun üzerine?..

J S: Paris'e gidip izimi kaybettirdim. O esnada Paris Maratonu'nu koştum, eğlendim, hayatın tadını çıkardım.

Kimse fark etmedi mi? Çok tuhaf, halbuki sizin için adeta sürek avı ilan edildi.

J S: Paris Maratonu'nu koşarken resimlerim de var.

Hatırlıyorum Killing Joke'tan Jaz Coleman ortadan kaybolup İzlanda'ya gitmişti. Onu da kimse bulamadı.

J S: Tabi annemi falan arayıp söyledim. Takma kafanı dedim, rahatlattım yani biraz. Ama o bile nerede olduğumu bilmiyordu. Ama en komiği trene bindim, kız arkadaşımla kompartımana girdik, içeride oturmakta olan adam çantasına uzandı ve bir New Musical Express çıkardı. Adam okumaya başladı, ben "Allahım bu kadar kompartıman varken niye buna girdik?" diyorum. Neyse farkına varmadı, sanırım yazar falandı da.

Başsayfada kalın harflerle STRUMMER KAYIP yazısını görmedi yani. Bu tam bir Hıtchcock sahnesi.

J S: Hakikaten öyle (gülüyor). O sahnede paçayı iyi sıyırdık, hala inanamıyorum.

"..Şiarım futboldan gelir: Gözünü toptan hiç ayırma.."

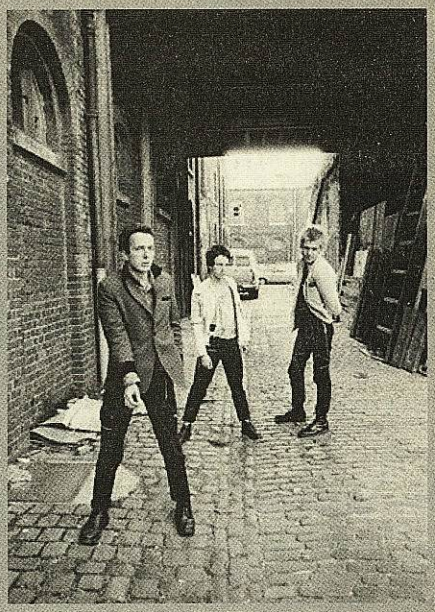

Ben Paris Maratonu'nda da sizi kimsenin tanımamasına inanamıyorum.

J S: Sanırım beni ararken bakacakları bir yer değildi.

The Big Takeover Sayı 44, 1999.
Derleyen: Cahit İnal

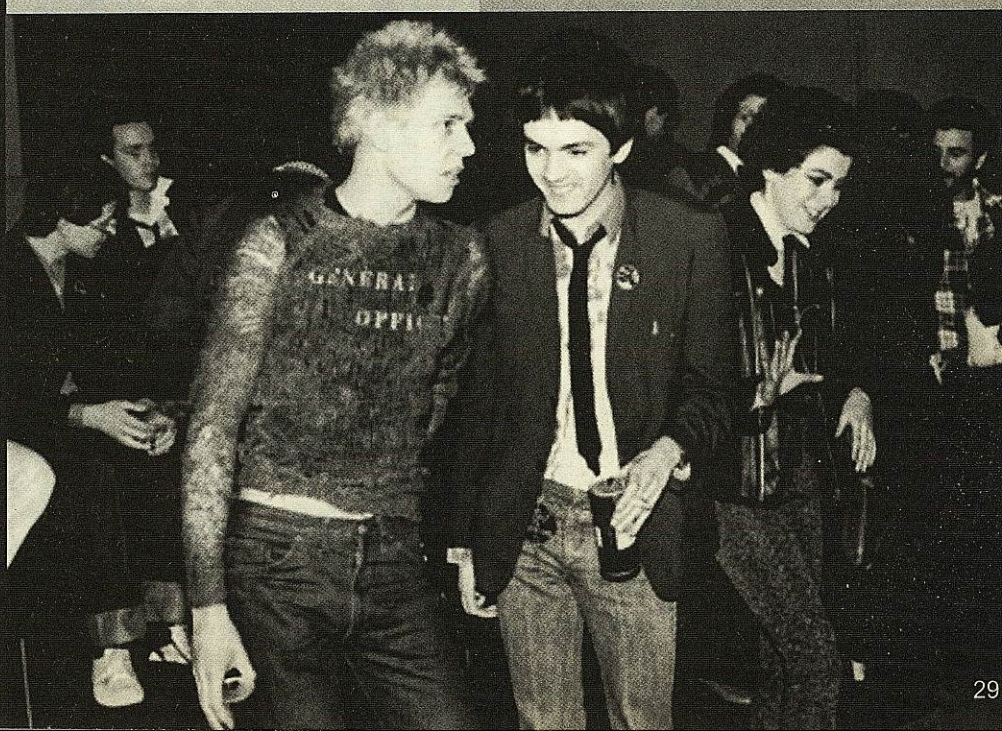

elektro gitardan elektronik muzik

FENNESZ

Alkan Avcıoğlu

Deneysel elektronikanın en önemli isimlerinden Christian Fennesz geçtiğimiz aylarda daha önce albümlerinde yayınlanmamış olan şarkılarını topladığı Field Recordings 1995:2002 (Touch) albümünü yayınladı.

Andre Bazin "Fotoğraf görüntüsünün varlıkbilimi" yazısında fotoğrafın barok'u tamamlayarak plastik sanatları benzerlik tutkusundan azat ettiğini yazmıştı. Picasso bu *gerçeğe benzerlik* amacının dışına çıkarak plastik sanatların varlık koşullarını tartışma yapmıştı. Bu bir anlamda, resmin gerçeği yansıtmak amacından sapmasıydı, fotoğraf bu benzerlik tutkusunu götürecek yeni bir sanat dalıydı. Çok sonraları, 1935'te Salvador Dali "Mae West's face which can be used as a surrealist apartment" adlı eserinde fotoğrafı da resmi de varlık koşulları sınırlarının ötesine sürüklüyordu. Dali, ünlü aktrist Mae West'in yüzünün bir fotoğrafını resme aktararak bu surattan sürreal bir apartman dekoru oluşturmuştu. Üstelik bu resimdeki dekorları gerçek hayatta da üretmeye koyuldu. Burun şeklinde sehpa veya Mae West'in seksi dudaklarının şekline bürünmüş koltuklar...Müzik de sadece Alanis Morissette'in albümlerinden ibaret olan bir eğlence aracı değil elbette; müzik bir sanat olduğuna göre açıkçası Fennesz'in müziğin varlık koşullarını bunalıma sokabilecek cızırtılardan ibaret olan müziği de Dali'nin herhangi bir eserinden, önem açısından farksız. Evet, belki bir çoğumuz Christian Fennesz'in varlığından haberdar değiliz ama o, gerçekten bu kadar önemli bir adam işte...

Solo kariyerinde 3 stüdyo albümüne imza atmış olan laptop dahisi Fennesz, müziği düşünülen amacının dışına sürükleyerek Faust, Throbbing Gristle gibi müzik tarihinin mühim isimlerinin

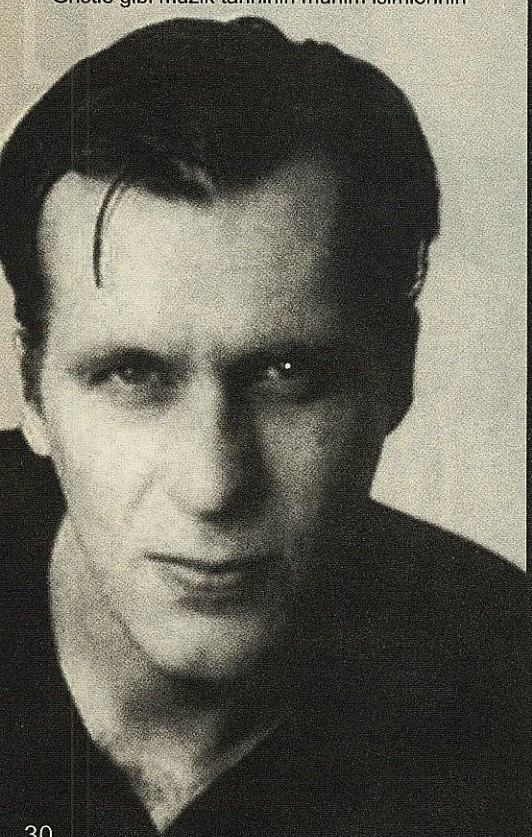

Christian Fennesz'in altı telli cızırtı dünyası, Flying Saucer Attack'ten Experimental Audio Research'e kadar bir sürü ismi etkilemiş olan Seefeel'in müzikal fikirleriyle örtüşüyor. Gitarıyla bu yakın münasebeti Avusturyalı deneysel bir underground rock grubu olan Maische'nin eski üyelerinden oluşuna kadar uzanıyor. Küçük bir efsaneye dönüşecek olan 4 olağanüstü şarkıdan oluşan Instrument EP'si ise Mego tarafından 1996'da yayınlanıyor, böylece Fennesz'in solo kariyeri başlıyor. 1997 yılındaki debut albümü **Hotel Paral.Lel** ile, elektro gitardan elektronik müzik yapan tarzı iyice belirginleşiyor. Endüstriyel müziği başat ilham kaynağı konumuna getiren müziği ve vizyonu, bunun dışında, Autechre'ın cut-up techno'su ve Merzbow'un free noise'una çok şey borçlu. Ancak Fennesz, müzikal kahramanı olarak Brian Wilson'ı gösteriyor. Zaten Endless Summer albümünün ismi de Beach Boys'a bir selam çakma niyetinde. Bu arada, 1998 yılında çıkardığı "Plays" single'ındaki Beach Boys cover'ını unutmamak gerekir. Bu single'da iki rock'n'roll başyapıtını ufalayıp adeta yeniden inşa ediyordu Fennesz. Fennesz bu sıralarda, Jim O'Rourke ve Peter Rehberg ile beraber çalışmalarına devam ediyordu, bu üçlü Fenno'berg adında çalışmalar yayınlayacaktı. Bu çalışmalardan ilkinin yayınlandığı (The Magic Sound of Fenno'berg) 1999 yılının sonunda absürd seslerle donanmış Hotel Paral.Lel'in takipçisi **Plus Forty Seven Degrees 56'37" Minus Sixteen Degrees 51'08"** yayınlandı. Bu ikinci albüm ismini Fennesz'in arka bahçesinin koordinatlarından alıyordu çünkü Fennesz bu albümü arka bahçesinde yapmıştı. Albüm Fennesz'in kendi sözleriyle de belirttiği gibi en kaba ve sert albümü diye niteleniyor. Bunun ardından, 2001 yılında Fennesz tartışmasız bir başyapıtla dikkatleri iyice üstüne çekiyordu: **Endless Summer**. Önceki albümler için düşünsel olarak yoğun denebilirse bu albüm de nihayetinde şiirsel bir çalışma sayılabilir. Analog ile dijital arasında mükemmel bir denge kuran albüm, melankolik ve ılık şarkılarıyla hafızanın derinliklerine bir sürü melodi kazıyordu.

Fennesz'in toplama albümünde Ekkehard Ehlers ve Stephan Mathieu'nun remix'leri de mevcut..

2002'ye geldiğimizde, Fennesz'in saksofonist Peter Van Bergen ve klavyeci Gert-Jan Prins ile olan işbirliğini (Grob etiketiyle yayınlanan **Dawn**) saymazsak, karşımızda iki albüm duruyor:
Birincisi; **The Return of Fenn O'Berg.** Üçlünün "dönüşüm muhteşem olacak" edasındaki albümü kuşkusuz yılın en nitelikli albümlerinden. Ve ikincisi, bir toplama albüm olan **Field Recordings 1995:2002.**
Bu albüm için yazılmış yeni Fennesz güftesi "Good Man" ile açılan albüm Instrument E.P.'sinin 4 şarkısıyla devam ediyor. Bazı toplama albümler ve soundtrack'ler için yapmış olduğu şarkılarla devam eden

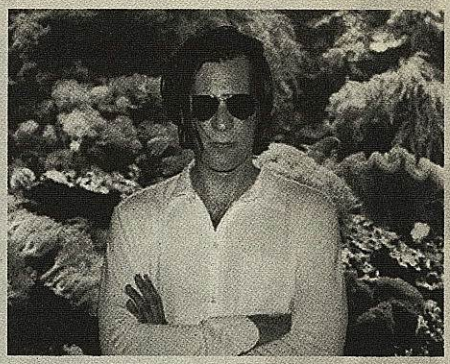

albümün, iyi olduğu kadar kötü noktaları da var. Önceki albümden farkı, parçalarda bu sefer teknonun köklerinden de çok şey hissedilebiliyor. Yine de pop tarihinden, dijital kabuslara doğru uzanan bir yelpazede, Fennesz'in sınırsız hayal gücünden ve yetenekli parmaklarından çıkmış çalışmalar olduğu besbelli. Fennesz'in deforme olmuş gitar cızırtılarına, tekrarlarına, çok katmanlı müziğine bir kez alıştıktan sonra rock müzik anlamsız gelebiliyor.
2000 senesindeki Gezici Avrupa Filmleri Festivali kitapçığı için Andrey Tarkovski'nin Stalker'ı hakkında yazı yazan Zeki Demirkubuz, Stalker'ın hayatında onu en çok etkileyen film olduğunu söylerken bu etki ve beğeninin nedenlerini hiçbir zaman net olarak ifade edemediğinden bahsediyordu. Filmi bir çok kez izlemesine karşın, bunun hep böyle kaldığını itiraf ediyordu. Bu duygular, benim açımdan, Fennesz için aynen geçerli. Bu yüzden Fennesz'in bazılarına çok sıkıcı gelen müziğini/dünyasını ne kadar etkileyici bulduğumu kelimelerle anlatmak oldukça güç. İngiliz müzik dergisi Muzik'in geleceğin rock'n'roll'u diye nitelendirdiği Fennesz'in müziğine yeni başlayacaksanız, bu toplamayı değil, önceki albümlerini tercih edin yine de. Kısacası, yoğun bir ilgiyle ve merakla beklenen Endless Summer'ın takipçisi albüm bu değil; **Field Recordings 1995:2000** sadece bir aperatif. O nedenle, merakla beklemeye devam... L

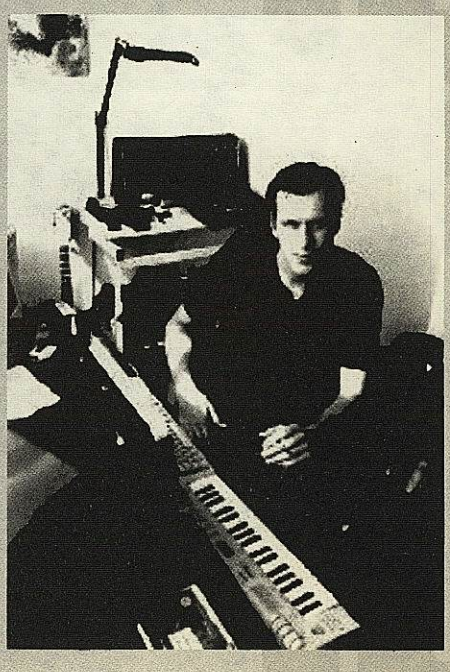

görsel saflığını kaybedenler için

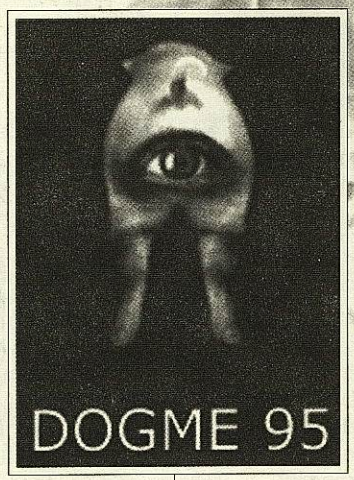

Pür bir sinemadan söz ederek tüm dijital müdahaleleri sinema sanatına tecavüz etmekle bir tutan Lars von Trier'in öncüsü olduğu Dogma manifestosu, sinemanın son yenilikçi, kışkırtıcı ve kaydedeğer söylemiydi. Kopenhag'da 1995'te dillendirilen, kelime anlamına denk düşecek biçimde sorgulanmadan kabul görmeyi talep eden sinema tekniğine dair bu "kör" söylem, bir filmi tür filmi yapmamaktan, jenerikte yönetmenin adının geçmemesinden, bilgisayar oyunlarını andıran tanklı tüfekli, uçuşan kaçışan matrixvari konulardan, fantastik dünyadan, soundtracklerden uzak durulmasından, doğal mekanlarda doğal ışıklarla, doğal oyunculukla, doğal seslerle peliküle yansıyan görüntülerden, el kamerasının doğal takipselliğinden, filtresizlikten, optik oyunsuzluktan dem vuran 10 maddelik bir manifestoydu. Gerçekliği yansıtan fotografik imgenin saflığı, dogmatiklere göre, ancak bu on altın kurala sadık kalacak belgesel ruhu taşıyan karelemeyle mümkündü.

İskandinavya'dan bir yenilik çağrısı şeklinde Thomas Vinterberg, Lars Von Trier, Søren Kragh-Jacobsen ve Kristian Levring bakire bir sinema için altın kurallar içeren "*Kyskhedsløftet*"i (The Vow of Chastity) duyurduklarında yaptıkları, yönetmen gözüne, yaratıcılığına dair dillendirilen yeni "yeni dalga"ydı. Hayatın kendisini filmsel algılardan daha üstün tutan, gündeliği ve sıradanı merceğine alan, burjuvazi bakışlı auteur yönetmen anlayışından uzaklaşıp sade, süssüz, alçak sesli bir dili kullanmaya çağrı yapan bir akımdı. Dolayısıyla bu sinema ticari değildi, kimseye Hollywood masalı sunmuyordu. Gerçekliği teknolojiyle yıkamaya kararlı mainstream sinemaya karşı öfkeyle manifestolarını kaleme alan Avrupa sinemasının genç isyankarları, Bazin'in sinemasal gerçekliğini, Truffaut'un yeni gerçekçi söylemini miras almış görünüyorlardı ve bu gidişe son vermek için de teknik tabularını sıralıyorlardı.

Sinema bir illüzyon değildir
Dogma 95

Gerçekçiliğe çağrıda bulunan Dogma 95, bakir bir sinema için taraftı, sadeliğin, gündeliğin ve mümkünse hiçbir anlatısal abartının kullanılmamasından yana olmaktı. Işıltının, magazinin, göz boyamanın, hile hurdayla tansiyonlu bir dünya yaratmanın karşı kıyısıydı. Dogmatikler, sinemanın kozmetik kullanmasını sakıncalı buluyorlardı, çünkü doğruydu, biraz yakından bakınca fondöten fazla kaçmış, pudra tenin doğallığını saklamış,
rimel akmış, dudak kalemi sınırları pek de iyi tutmamıştı. Yönetmenin film üzerindeki teknik manipülasyonu, onlara göre sinemayı bir eğlencelik haline getiriyordu. Hayatın özü merceğin önünden kaçıyor, flulaşıyor, kendine imaj edinme ihtiyacı içindeki pek çok izleyene, referans hayatlar, masallar sunan bir illüzyona dönüşüyordu. Tematik, formal ve ideolojik düzeyde bu illüzyonu yıkmak ise dogma konseptini oluşturuyordu.

Annesi ve babası ateist olan Trier, yetişkinken seçtiği Katolikliğini başkalarını şaşırtmak üzere çektiği, işçi sınıfını her daim merceğine almaya gönüllü filmlerine yansıtırken aynı dönemde bu Katolik auradan nasibini alan dogma manifestosunun altına imza attı. Tıpkı Dogma 95 ile sinemanın içinde bulunduğu duruma karşı çıktığı gibi yeni donandığı inancıyla da toplumsal ahlaka eleştiri getiriyordu Trier kamerası. Katolik tonlamalı bu manifesto, yoldan çıkmış sinemacıları askeri bir üslupla, yapılması gerekenlere dair göreve çağırıyordu. Bu görev, postmodern zamanlar için neomuhafazakar bir sinemasal dili yaşatabilmekti. Neomuhafazakarlık, içinden çıktığı zamanın yeniyetme gençliğinin dönüşüme uğrattığı farklı bir kavramdı, aşırılıklara ve izleyenleri tedirgin ederek sarsmaya, lafın özü,

DOGMA

"ey izleyen uyan ve saf görüntü izle" demeye varan kimi zaman ironik, kimi zaman fazlasıyla ideolojik bir tavırdı.

Statüko karşıtı dogma filmlerinde idoller yoktu, ne peri masalları, ne fantastik dünyalar, ne cinayetler, ne olmadık hayatlar, ne de baştan çıkarıcı kadınlar ve erkekler vardı. Aslında dogma, temelde olumsuz bir kültürel değişime sinemanın araç olmamasına çağrı yapıyordu. Bugünün sineması kayıp görüntülerden oluşuyordu, dogma konsepti ise kaybedenler için bakir görüntüler diyarını vaadediyordu. Dogma alt-orta sınıf için bir halkla ilişkiler yöntemiydi, herkes için film yapmayı öngörüyordu. Kimilerince bu akım fazla elitist olduğu konusunda eleştirildi, kimilerince de bu bir sterotipdi, negatif bir elektrikti, sembolizminden dolayı yaratıcılığı öldürüyordu. Hatta Roman Polanski, altı yaşındaki kızının bile el kamerasıyla bir dogma filmi çekebileceğini söyleyerek bu amatör akıma karşı tavrını koyuyordu. İlk dogmatik film olan, aile yaşamına dair yalanları ve gizleri anlatan *Festen*'in *(The Celebration,* Şölen, 1997) yönetmeni, manifestonun yaratıcılarından Thomas Vinterberg'in dediği gibi dogma, ilk baştaki sinema üzerine arı üslup geliştirme amacını doğru kullanmayı başaramamış bir akım olma tehlikesiyle yüz yüze kaldı ve daha sonra ticari şansı yakalayamamış birçok film için de günahları yüklenen bir etikete dönüştü. Yine de Danimarka'da doğan dogma konsepti, ulusal bir akımdan fazlası oldu. Ardından sayıları yüzleri bulmasa da bir çok ülkeden küçük, ucuz ama akıllıca perdeye yansıtılan dogmatik yapımlar çıktı. İsim babası Lars von Trier'in *Idioterne*'i (Idiots, Geri Zekalılar, 1998) yarattığı şok etkisiyle hem dogmanın hem de jenerikte adı geçmeyen yönetmeninin sade ve sessiz bir sanatsal hareket yaratma amacını oldukça aşmıştı. Geri zekalı taklidi yaparak yaşayan bir gruba yakın plan çalışan Trier kamerası, perdeye çok fazla sayıda çıplak insan görüntüsü ve cinsel organ taşıdığından hayli eleştirildi. Oysa ki doğal olmayı hedefleyen bir akım, insanın en yalın halini, akıldan ve giysiden soyutlanmış varoluş durumunu yansıtıyordu. Üstelik Trier, oyuncularının doğaçlamasına kolaylık sağlamak üzere sette kendi de çıplaklığını giyinmiş bir yönetmendi; oyuncularından, izleyenlerine kendilerini teşhir etmelerini isteyen bir dogma yönetmeni de oyuncularına kendini teşhir etmeliydi. Üçüncü dogma filmi olan Søren Kragh-Jacobsen'in *Mifunes sidste sang*'i (The last song of Mifune, 1999) Amerika'nın "big boy"larına alternatif gibiydi, sessiz ve derinden, basit mi basit Danimarkalı bir aşk öyküsü... Dördüncü dogma filmi *The King Is Alive* (2000) Kristian Levring tarafından ilk İngilizce dogmatik film olarak sinema tarihine yazıldı. Ardından gelen dogmanın kankardeşi filmler, bu devrimci Danimarkalı avangart etiketi kendi ülkelerinin isimleriyle yan yana koymayı sürdürdüler. Bir film çekilmeden önce dogmatik olmasına karar veriliyor ve çekimlerden sonra da dogmanın bekaret kurallarına uyup uymadığı test ediliyordu. İlk başlarda dogmatik filmler birer dogma sertifikası ile ödüllendirilip akıma bağlılığı kanıtlanmış olurken, daha sonra yönetmenlerin dogmaya ne denli uyduklarına dair kontrol mekanizması ortadan kalktı ve bu yönetmenin vicdanına kaldı. Kimi dogma etiketli filmler ise eleştirmenlerce primitifliğinden dolayı sinemayı öldürdüğünden dolayı yargılanıyordu. Yine de dogmanın adımları ilk başlardaki gibi büyük olamamıştı. Bu dogmanın cazibesini yitirmesinden değildi, yeni bir sinemasal dil üzerine yoğunlaşmakta güçlük çeken sinema izleyicisinin varoluşuyla ilgili görünmekteydi. Nihayet, yeni bir dogma filmi olan *Italiensk for Begyndere (Yeni Başlayanlar İçin İtalyanca)* Berlin Film Festivali'nde Gümüş Ayı ile ödüllendirildikten sonra Amerika'da 99 salonda gösterildi, Almanya'da 500 bin izleyiciye ulaştı. Türkiye'de de, geçtiğimiz yıl İstanbul Film Festivali'nde izleyiciler tarafından en sevilen filmlerden biri oldu, daha sonra dağıtımcısını bularak vizyona da çıkmayı başardı.

Festen

Idiots

Dogma # 12 Italian for Beginners
Kaybedenler için Aşk

Bir banliyöyü kendine mekan seçen on ikinci dogmatik film, minimize estetik kurallarına uygun çekilen, aşk, evlilik, arkadaşlık ve yalnızlık üzerine romantik bir komediydi. Sloganlardan kaçınan bir akımın son temsilcisi olan *Yeni Başlayanlar İçin İtalyanca*, başarısızlığa mahkum olduğunu düşünenlere seslenerek "*Kaybedenler için Aşk*" diyerek vizyona çıktı. Hayli romantik ve mutlu bir son içeren film, şüphesiz bu akımın ilk kadın yönetmeni Lone Scherfig'in gözünden çıkmanın ayrıcalığı ile diğerlerinden ayrılıyordu. En azından Trier'in nihilist, dogmanın da iğneleyici, isyankar, eleştirel evreninden epey uzağa düşüyordu, hatta bu nedenle "light" bir dogma olarak etiketlendirildi.

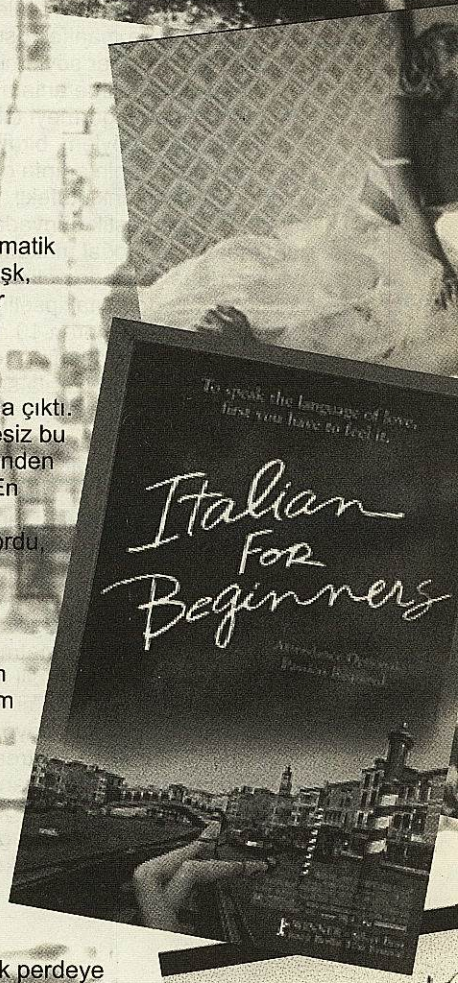

Hiçbir erkeğin Brad Pitt'e, hiçbir kadının Meg Ryan'a benzemediği, otuzlu yaşlardaki altı kişinin kırık dökük, kayıp hikayelerinin kesişmesi olan film oldukça düşük bütçeliydi. Evliliği bir kursa gitmenin alternatifi saymak zorunda kalan, organları ile barışık olmayan, kaslarının kendisine küstüğünü, saçlarının biçimsiz olduğunu, kahrolası bir sarsaklığın üzerine yapışıp kaldığını düşünen kayıp ruhlarla, hayatla kavgasını insanlarla itişerek gideren bir başka kaybedeni, kısacası hepimizin gün içinde orada burada yaşadıklarımızı, dinlediklerimizi, tanık olduklarımızı bize gösterebilen bir film olarak perdeye yansıdı *Yeni Başlayanlar için İtalyanca*. Yaşanan tüm o sözden ırak ilişkilerin burjuvasal romantizme bulanmadığı, hayatın önceliklerinin insanları yalnızlığa sıkı sıkıya bağladığı ama bunun drama dönüştürülmediği, kazanılmış olanların kaybedilmeye mahkum olduğu köhne hayatlarda, kayıp ruhların en sonunda birbirlerini aramadan bulabilecekleri umuduyla sonlanan bir öyküydü izlediğimiz.

Otel görevlisi, kadınlarla birlikte olamamaktan muzdarip Jorgen Mortensen; eski futbolcu, yeni İtalyanca hocası, Juventus'a bağlılığı yüzünden İtalyancayı öğrenen, hayata ve insanlara kızgın

Halvfinn; koyu Katolik İtalyan garson Giulia; daha çok bir canavarı çağrıştıran babasıyla yaşayan, beceriksiz yalnız Olympia; alkol bağımlısı annesini hastanede acı çekmemesi için fazla ağrı kesici vererek öldürmek zorunda kalan mutsuz kuaför Karen ve karısını kaybetmiş peder adayı Andreas... Bu altı kişinin öyküsü organize olmaktan uzak bir İtalyanca kursuna katılmaları ile başlayarak İtalyanca öğretmenlerinin meçhule yolcu olmasından sonra dahi inatla boş sınıfa gelip bekledikleri, aslında herkesin bir nebze de olsa yalnızlığından çalıp birileriyle bir şeyleri paylaşmak üzere çaba gösterdiği bir rotada ilerliyor. Kiliseye rahip adayı olarak gelen Pastor Andreas'ın, insanların yalnız kaldıkça Tanrı'dan uzaklaştıklarını düşünmesi, inancın ruhuna biraz olsun eş bulamamış insanoğlunun Tanrı'yı kendine yoldaş edinme anlayışını da ifade etmekte hayli güçlü. Çok sevdiği karısını yitirdikten sonra buna isyan edip, insanlarla öfkeli bir iletişim içine giren, hatta yanlış notaları yüzünden kilise orgcusunu balkondan atan kilisenin papazıyla Andreas'ın yaptığı tartışma ise, Tanrı'nın yoldaşlığından vazgeçip geçmemek üzere kurulu insani bir kaygıyı dile getiriyor. İskandinavların puslu, sıcaklıktan uzak yaşam tarzlarına bir can simidi gibi uzatılan İtalyan kültürü ve dilinin tercihi, cömert konuşmaktan uzak bir kültüre yapılan bir eleştiri gibi de algılanabilir. Filmdeki her yalnızın, İtalyanca konuşmak üzere gösterdiği çabanın yanı sıra peder adayı Andreas'ın İtalyan arabası Maserati'si bile bunun bir göstergesi sayılabilir. Sonuçta bu altı kişinin tüm tutukluklarını ve arazlarını, henüz Venedik'e ayak basar basmaz üzerlerinden sıyırıp atıvermeleri de coğrafyanın insan kişiliğine yansımasının derinliğine vurgu yapıyor. Yine de yönetmen, Hollywood çalıntısı bir kareyle filmini sonlandırıyor, tüm kursiyerlerin fotoğraflandığı an... Ama yine de bu kare, yaşlı fotoğrafçının göz bozukluğundan dolayı tamamlanmamış bir kareye dönüşüyor, bunu da Hollywood'a bir taşlama olarak görmek hoş geliyor.

Dogma dekaloglarına uygun olarak çekilen filmde, Kopenhag yakınlarındaki bir spor kompleksindeki kuaför dükkanının, bir kilisenin, bir pastanenin ve bir İtalyan restoranının birbirlerine yakınlık veren mekansal bütünlüğü, öyküyü izleyenlerle sinema perdesi arasındaki mesafenin daralmakta olduğu hissini de veriyor. Diğer taraftan dogmanın kuralı gereği gerçek mekanlarda, gerçekliklere dayanarak setin hazırlanması, ister istemez hikayenin sıcaklığını ve samimiyetini artıran bir unsur olarak filmin yüzeyine damgasını vuruyor.

Teknolojinin kozmetik efektlerinden soyutlanarak peliküle yansıyan filmde, karakterlerin duygularına yakın çekim bakan kamera, oyuncuların doğaçlamalarından, duyguları yansıtan detay planlarından hayli yararlanmış görünüyor. Zaten dogma filmlerinin olmazsa olmazlarından biri oyunculara senaryo üzerinde istedikleri gibi yorumlama yetkisinin sağlanması. Scherfig'in yapımında da grup portresi çizilirken, oyuncular kamerayı değil, kamera oyuncuları takip ediyor. Böylece dogmanın, doğaçlamanın doğallığı perdeye taşıdığı yolundaki kuralı da bir kez daha başarıya ulaşmış oluyor.

Thomas Vinternberg, dogmayı bir yönetmenin kendi kendine engeller yaratarak, bu engelleri ilham kaynağına dönüştürmesi olarak yorumluyor. Yönetmenin kabiliyetsizliklerini maskeleyecek tüm süslü unsurlardan sıyrılmasını öngören dogmatik bir filmin hakkını veren Scherfig, başarısının ardında gündelik karakterlerin olduğunu söylüyor. Karakterlerin standartlaşmadığı, sosyal statüleriyle öne çıkmadığı, gerçek, sıradan, orta sınıf insanların perdeye yansıdığı *Yeni Başlayanlar için İtalyanca*, el, göz ve kafa işçiliğiyle bir zanaatı temsil eden, kaynağı olan dogma etiketini taşımayı hak etmiş bir film olarak dogmatikler listesine giriyor. Yönetmeninin dediği gibi *"kalplere iyi gelen, efervesan tablet tadında"* incelikli ve sade bir film çıkıyor ortaya... ■

Kaynakça

Şölen ve Dogma 95, Geoffrey Macnab, Çev. Gülşen Sayın Teker, 25. Kare Sinema Dergisi, Sayı:28, Temmuz-Eylül 99

Bizi Şok Eden Filmler, Richard Falcon, Çev. Ayşegül Bahçıvan, 25. Kare Sinema Dergisi, Sayı.29,Ekim-Aralık 99

Linkler

http://www.zentropa-film.com/content/zenmenu.html#

Http://www.Dogma95.dk/

Http://www.italienskforbegyndere.dk/italiensk/

Http://www.birfilm.com/index_italyanca.htmJulien Donkey-Boy

Dogma Filmleri

Dogma # 1 *Festen (The celebration),* Thomas Vinterberg, Danimarka
Dogma # 2 *The idiots,* Lars von Trier, Danimarka
Dogma # 3 *Mifune,* Søren Kragh-Jacobsen, Danimarka
Dogma # 4 *The King Is Alive* Kristian Levring, Danimarka
Dogma # 5 *Lovers,* Jean-Marc Barr, Fransa
Dogma # 6 *Julien Donkey-Boy,* Harmony Korine, Amerika
Dogma # 7 *Interview,* Daniel H. Byun, Kore
Dogma # 8 *Fuckland,* Jose Luis Marques, Arjantin
Dogma # 9 *Babylon,* Vladan Zdravkovic, İsveç
Dogma # 10 *Chetzemoka's Curse,* Morgan Schmidt-Feng, Amerika
Dogma # 11 *Diapason,* Antonio Domenici, İtalya
Dogma # 12 *Italian for Beginners,* Lone Scherfig, Danimarka
Dogma # 13 *Amerikana,*James Merendino, Amerika
Dogma # 14 *Joy Ride,* Martin Rengel, İsviçre
Dogma # 15 *Camera,* Rich Martini, Amerika
Dogma # 16 *Bad Actors,* Shaun Monson, Amerika
Dogma # 17 *Reunion,* Leif Tilden, Amerika
Dogma # 18 *Truly Human,* Åke Sandgren, Danimarka
Dogma # 19 *Cabin,* Fever Mona J. Hoel, Norveç
Dogma # 20 *Strass,* Vincent Lannoo, Belçika
Dogma # 21 *Kira's Reason,* Ole Christian Madsen, Danimarka
Dogma # 22 *Erase otra vez,* Juan Pinzás, İspanya
Dogma # 23 *Resin,* Vladimir Gyorski, Amerika
Dogma # 24 *Security, Colorado,* Andrew Gillis, Amerika
Dogma # 25 *Converging With Angels,* Michael Sorenson, Amerika

1999'daki "Ageatis Bryjun" (Bad Taste) albümlerinin ardından çok fazla konuşulan Sigur Ros, üç yıllık aranın ardından tekrar karşımızda. İsim koymadıkları, basit bir şekilde () diye andıkları son albümleri ve müzikal anlayışları üzerine, İzlanda'nın kıyılarında geçen bir yazı sunuyoruz.

Sigur Ros,

Alper Bahçekapılı

İstediğin her şeyi hayal edebilirsin...Hiçbir şeyin söylenmediği, sadece enstrümanların olduğu zamanlarda, hiçliğin düşlerle kesiştiği büyülü anlarda istediğin her yerde olabilirsin. Gerçekliğin renklerinin kaybolduğu, kimliklerden sıyrılınan vakitlerde imgeleri istediğin gibi boyayabilirsin. Play tuşuna bastıktan sonra, sırtını geriye yaslayıp, hiçbir şey olmamış gibi gözlerini tekrar yumman, bu masalsı dünyaya adım atman için yeterli...

İsmi, grubun kurulduğu yıl 1994'te doğan, vokalist Jonsi Thor Birgisson'un kız kardeşi ile aynı olan İzlandalı grup Sigur Ros; isimsiz bir albüm ( ), isimsiz şarkılar (untitled), "hopelandic" dilinde (Jonsi Thor Birgisson'un kendi yarattığı, sözlerin anlamı olmayan bir dil) yazılmış sözler ile yeniden karşımızda. İzlanda'lı dörtlü, Ageatis Bryjun'un (1999, Bad Taste) büyük başarısının ardından (Amerika'da bile 40,000 satmayı becerdiler), üç yıl sonra yayınladıkları bu üçüncü albümde bir öncekine göre daha ham bir çalışma yapmış. Bu hamlık Sigur Ros'u daha derin ve atmosferik yapmış. Ageatis Bryjun'a göre daha zor adapte olunan albümdeki şarkıların bir çoğu zaten Ageatis Bryjun'un turnesindeki konserlerde çalınmış. Sigur Ros, albümü dörder parçalık iki bölüme ayırmış. İlk bölüm huzur verici ve rahatlatıcı parçalardan oluşuyor. Everything In Its Right Place'tekine çok yakın bir klavye tonu ile son derece yavaş bir şekilde açılan albüm, birkaç saniye sonra aynı sakinlikteki, albümün ilk bölümünde sıkça rastlanan piyano notaları ile buluşuyor. Sigur Ros'un alışıldık yavaş akor değişimleri, kabaran gitarları, ağıt yakan bas tonları, Jonsi'nin ağlayan vokali ikinci parçada kendilerini fazlasıyla hissettiriyorlar. Albümdeki en dikkat çekici parçalardan biri olan Untitled-4, huzurun ve optimistliğin doruğa vardığı bir noktaya taşıyor bizi. Müzik kutularındaki melodileri andıran bir tabanla, çocuk sesini andıran geri vokallerle, dolgun baterilerle, kayıp giden gitarlarla ve buz gibi bir gülümsemeyle mutluluğa doğru süzülüyoruz. Andre Breton'un, "*Gözyaşlarıyla ıslanan bir parmağımla huzura dokunmak istiyorum ben.*" derken tarif ettiği hüzün ve mutluluk karışımı duyguyu yakaladığınızı hissediyorsunuz bir anda. İkinci bölüme geçmeden önce, şarkının sonunda 36 saniyelik bir ara veriyor Sigur Ros. Albümün geri kalanı ilk bölüme göre daha zor. Atmosferin birden kasvetli bir yapıya bürünmesi neticesinde, o 36 saniyelik arada zaten dinleyiciyi buna hazırlıyor, fiziksel anlamda iyice yavaşlayıp olduğumuz yerde yığılı kalıyoruz.

Mogwai'ı anımsatan post-rock tınılarının, Mum'la özdeşleşen elektronik beatlerle harmanlandığı bu afyonlu, Godspeed You Black Emperor!'ımsı ortamda, düşlerle beslenirken bir yandan onlara donukabildiğimizi hissediyoruz. Sigur Ros'un bu olağanüstü kaydı ilerledikçe, bulutların üstünde yuvarlanmaya başlıyoruz, ardından yeryüzüne damlıyoruz. Ölümcül bir süratle düşerken duygusal saplantılarımızın girdabında nefes almaya çalışıyoruz. Albümün son parçası Untitled-8 olağanüstü patlamalarla kapanışa hazırlanırken, kan dolaşımımız hızlanıyor. Herşey bittiğinde sonsuz bir boşluk sarıyor etrafı, en sonunda sadece sessizlik kalıyor. Ve o sessizlikle birlikte "Ayaklarım yere basıyor mu?" diye düşünmeye başlıyoruz...

Jonsi'nin kadınsı, zaman zaman Bjork'ü anımsatan vokalinin bir enstrüman vasfı göstermesi sebebi ile Sigur Ros; içselleştirilmeye, kişiselleştirilmeye yatkın bir topluluk. Sözcüklerin herhangi birşeyi anlatmaması, şarkı sözlerinin evrensel kısıtlayıcılığının önüne geçilmesini sağlıyor. Bir çeşit dinamiklik sağlanmış oluyor. Bu açıdan bakıldığında, Sigur Ros'un izdüşümleri herkesin üzerinde farklı koşullarda şekilleniyor. Herkesin kendi hikayesini dile getiriyor Sigur Ros. Albüm kitapçığına transparan, boş sayfalar koyarak adeta kendi sözlerinizi kendiniz yazın diyorlar. Basist Georg Holm, "Bir önceki albümüzde, insanlar bize gelip İzlandaca sözleri anlamadıkları halde şarkıyı tamamıyla anladıklarını söylüyorlardı. Yeni albümde yaptığımız bunu bir adım öteye taşımak oldu. Artık herkes yaratıcı sürecin içinde yer alabiliyor." diyor.

İzlanda'da müzik topluluklarının hep birlikte yaşadıklarından bahsediyor Jonsi. Gus Gus, Bjork, Mum, Trabant, Quarashi gibi topluluklar sürekli olarak birbirleriyle iletişim içerisinde fikir paylaşıyorlar. 1980'in sonlarında Bjork'ün Külk'deki punk dönemelerinde Sugarcubes'le başlayan bu müzikal devrim son yıllarda artık kendi janrını oluşturmuş durumda. Bu yeni, avant-garde dalga içinde Sigur Ros tüm imaj ve kimlik kaygılarından bütünüyle soyutlanmış biçimde varlığını sürdürüyor. Albüm kitapçığında sadece iki yerde Sigur Ros ismi geçiyor. Onlar grupla ilgili olarak konuşulması gereken tek şeyin müzikleri olduğuna işaret ediyolar. Son dönemde grupların müzikleri dışında herşeylerinin konuşulduğunun farkındalar elbette. Ken Thomas'ın yapımcılığını üstlendiği ( ), 2002'in en iyi albümleri sıralamasında bir hayli üst basamaklarda yer aldı. Böylesine düşsü bir albümü sözcüklerle daha fazla sınırlamanın anlamı yok, bırakalım gerisini müziğin büyülü varlığı dile getirsin... L

Vaat edilen romanlar diyarına hoş geldiniz!

Artemis

Artemis'te her kitap bir macera

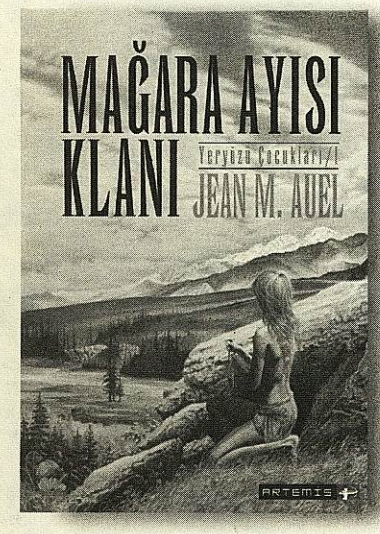

Dünyada 35 milyondan fazla satan Yeryüzü Çocukları Serisi nin bu kitabı, insanoğlunun başlangıcına dönüp olağanüstü bir dişi kahramanın harika dünyasında dolaştırır bizi. Doğal bir felaket küçük Ayla'yı tek başına bırakır. Tanımadığı topraklarda kendi kendine hayatta kalmaya çalışan küçük kız, bir gün kadın ve erkekleri kendi insanlarından çok daha farklı olan Mağara Ayısı Klanı tarafından bulunur. Uzun boylu, mavi gözlü, sarışın Ayla, Klan halkına esrarengiz bir şekilde yabancıdır. Başlangıçta ona güvenmeyen ve dışlayan Klan, zamanla ona tapacak hale gelir. Çünkü insanoğlunun geleceği onun kanında dolaşmaktadır.

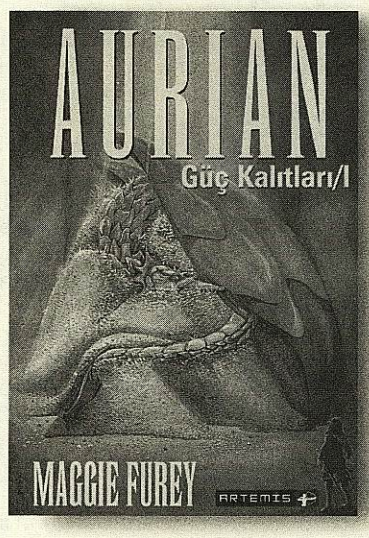

Büyücü-halkın, beyaz kulelerinden Ölümlülere hükmettiği Nexis şehrine genç bir Büyücü-kız gelir: Aurian. Annesinden Toprak-büyüsü, babasından ise Ateş-büyüsünün gücünü almıştır. Aurian'ın içindeki henüz uyandırılmamış büyü güçleri, sadece Nexis'e değil, bütün dünyaya egemen olmak isteyen Başbüyücünün ilgisini çeker ve genç kızı kontrolü altına almaya başlar. Cesur bir savaşçı olan Aurian, gerçek yüzünü gördükten sonra Başbüyücüye kolay kolay boyun eğmez. Onun kötülükleriyle savaşması için Aurian'ın uzun zamandır kayıp olan güç kalıtlarını elde etmesi gerekmektedir. Güç Kalıtları Serisinin birinci kitabı.

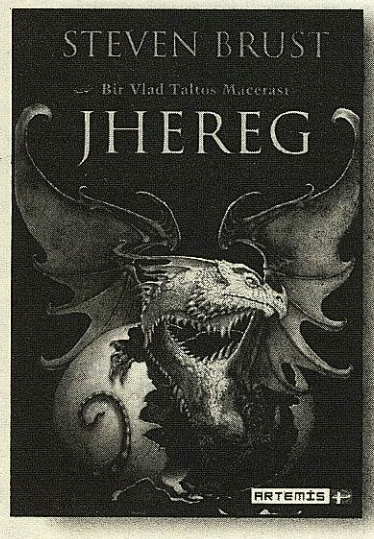

Dragaera İmparatorluğu, on sekiz ailenin sırayla hükümdarlık yapmasını sağlayan bir Döngü'ye sahiptir. Döngü'nün dışarıdan üye kabul eden tek ailesi Jhereg'in en yetenekli katili de kahramanımız Vladimir Taltos'tur. Vladimir ve dostu küçük Jhereg Loiosh, bir yandan Jheregleri dolandırıp kaçan Mellar'ın işini bitirmeye, bir yandan Ejderhalar ile Jheregler arasında çıkması olası bir savaşı önlemeye, bir yandan da canını ve itibarını kurtarmaya uğraşıyor.
Bir fantastik kurguda olabilecek her şeyin daha fazlasını istiyorsanız Vlad Taltos serisi sizin için yazıldı.

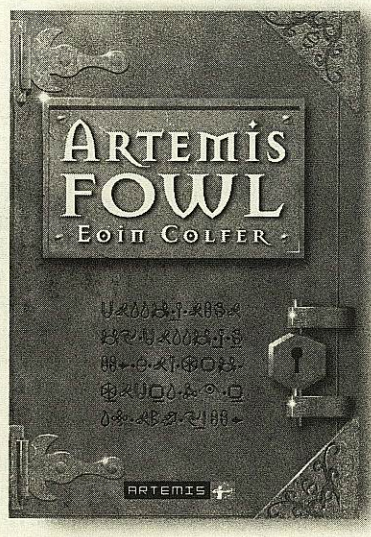

Artemis Fowl. Dünyanın gelmiş geçmiş en genç suç dehası. Henüz on iki yaşında. Yanında devasa Kâhya. Artemis'in koruması ve hizmetkârı. Artemis, ailesinin servetini ve itibarını geri kazanmak uğruna Peri Halkının hazinesine göz dikerse ne olur? Tabii ki Peri Halkını karşısına alır. Artemis'in karşısında kimler mi var? Sıkı durun! Peri Halkının tek kadın subayı, yetenekli bir elf, Yüzbaşı Holly. Asabi, otoriter ve pancar suratlı kumandan Yarbay Root. Periler Diyarı teknolojisinin beyni sentor Foaly. Ve efsanevi hırsız cüce Mulch. Artemis Fowl sizi on iki yaşında bir anti kahramanın maceralarla dolu dünyasına davet ediyor.

Çatalçeşme Sk. No: 52/2 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 0 212 513 34 20-21 Fax: 0 212 512 33 76
www.artemisyayinlari.com • e-mail: info@artemisyayinlari.com

ARTEMIS

AYNALAR BERRAK, GÖLGELER GEÇMİŞ VE BAŞIBOŞ BİR KALP, SONUNDA EVSİZDİR...

Üner Altay

LEONARD COHEN

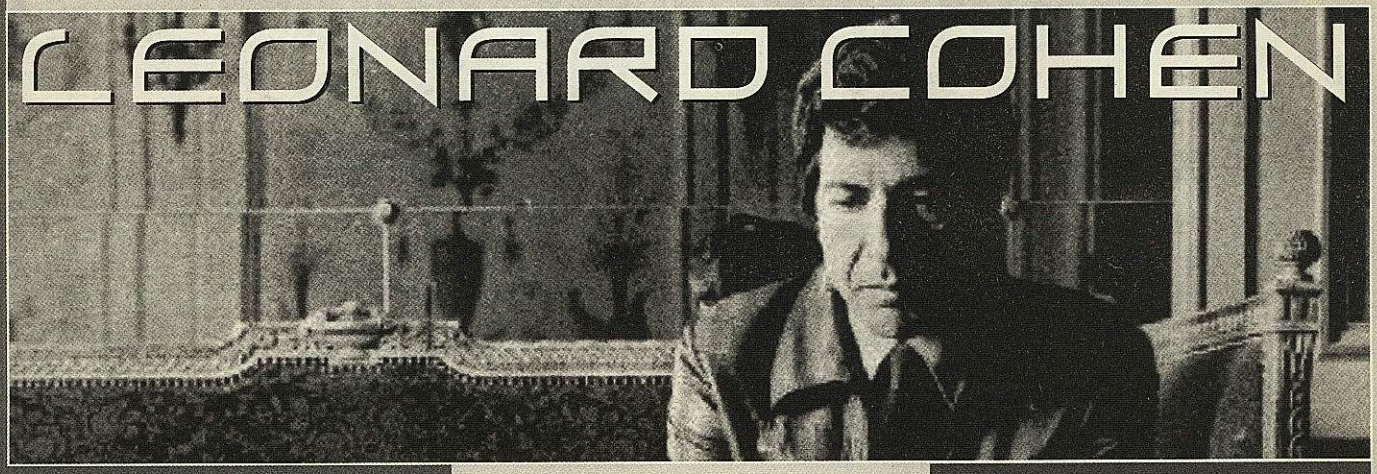

2001'de "Ten New Songs" albümüyle on yıllık suskunluğuna son vermeden önce uzun yıllar California'da, Baldy Dağı'ndaki bir budist manastırında yaşayan Cohen'in hayatı boyunca yaptığı her şeyin tek bir amacı vardı: Mutluluğu yakalamak. Cohen o kadar hüzünlü şarkılar yazıyordu ki yetmişlerde yabancı müzik basınında "Cohen albümlerinin yanında bir adet de jilet verilmeli" ifadesinin kullanıldığını görüyoruz. Bu "mutlu olma" konusuna yazının sonlarında geri dönmek üzere bir ara verelim ve adı şarkıcı/besteci nitelemesiyle birlikte anılan Leonard Cohen'in kısa süre önce piyasaya çıkan best of'u "The Essential Leonard Cohen"e, bu çiftli seti oluşturan şarkıların alındıkları albümlere, şarkılara ve şarkıların sahibine kısaca değinelim.

1934'de Kanada'nın Montreal kentinde Yahudi bir ailenin çocuğu olarak doğan Leonard Cohen, şarkıları yayınlanmadan önce (ilk albümü "Songs Of Leonard Cohen" sanatçı 34 yaşındayken çıkmıştır) edebiyatla oldukça haşır neşir olmuştu. Küçük yaşlarda başlayan sanata ilgisi ailesi tarafından desteklenen Cohen'in 13 yaşındayken bir gitarı oldu ve yerel barlarda kendi şarkılarını çalıp söylemeye başladı. Yirmi yaşlarına geldiğinde McGill Üniversitesi'nin İngilizce bölümünde okuyordu ve ilk şiir kitabı "Let Us Compare Mythologies" çıkmıştı, henüz 21 yaşındaydı. Bunun dışında yazdığı yazılar ve şiirler sayesinde burslar ve ödüller kazanmıştı ve genç yaşına rağmen Kanada'nın tanınmış yazarları arasında yer alıyordu. Cohen denildiğinde aklıma ilk gelen şey sarfettiği "I'm blackening pages all the time/Sürekli sayfaları karalıyorum" lafı oluyor. Hayatı boyunca yanında taşıdığı küçük defterlere bir şeyler karalayan ve albüm yapmaya otuzlu yaşlarının ortasında başlayan Cohen'in şarkı sözleri bakımından malzeme sıkıntısı yaşaması söz konusu değildi. Onunla özdeşleşen laflar arasında "Feleğin çemberinden geçmiş"i de unutmamak gerekiyor tabii. Birlikte olduğu pek çok kadın, sınır zorlayıcı uyuşturucu denemeleri, dünyayı gezme tutkusu... Ayrıca centilmenliği ve "salon adamı" karizması da onu özel kılan etkenler. Tabii ki müzik dünyasının gelmiş geçmiş en ilginç şahsiyetlerden birini bu şekilde özetlemeye çalışmak acımasızlık. Bu yüzden her Best Of'ta olduğu gibi, şarkı seçimi esnasında yaratıcısının bazı çocuklarına biraz olsun acımasızca davranılan "The Essential Leonard Cohen"in içeriği hakkındaki yorumlarımıza geçelim.

Songs of Leonard Cohen (1967)

Yazının başında bahsettiğimiz gibi, Cohen delikanlılık yıllarından bu yana kendi şarkılarını yazıp söylüyor fakat ilk albümünü ancak 34 yaşındayken çıkarıyor. Bunun sebeplerinden biri o zamana kadar kendisi için öncelikli uğraşın edebiyatın olması. Yirmili yaşlarının başlarından itibaren yazdığı kitaplardan kazandığı parayla geçinebiliyor zaten, bu yüzden başka bir işe pek ihtiyacı olmuyor. 'Suzanne' isimli şarkısı ilk olarak altmışlarda Judy Collins isimli folk şarkıcısı tarafından söylendiğinde büyük ilgi topluyor ve belki bu Cohen'in birkaç yıl sonra şarkılarını bir araya getirip "Songs of Leonard Cohen"i yayınlamasına vesile oluyor. Bu albüm müzik tarihinin en başarılı çıkış albümleri arasında.

Cohen'in bu ilk albümü best of'da beş şarkıyla temsil ediliyor. Oğlunun annesi için yazdığı 'Suzanne', 'The Stranger Song', 'Sisters of Mercy' (ki daha sonra Cohen'in hayatından esinlenilerek yazılacak bir tiyatro oyunun ismi de bu olacaktır), 'Hey That's No Way to Say Goodbye' ve bence 'Hallelujah' ve 'Who By Fire' ile birlikte en güzel Cohen şarkılarından biri olan 'So Long Marianne'.

Songs From a Room (1968)

Bu albüm çıktığında ilk albümden daha da hüzünlü ve karanlık olduğu yorumlarına neden oluyor. Toplamanın ilginç bir yönü 'The Story of Isaac' ve 'Lady Midnight'ın bu albümdeki en iyi şarkılar olduğu genel kanısına rağmen best of'da yer almamaları. Nedense bu albümün hitlerinden 'Bird on a Wire'ın yanında 'The Partisan' düşünülmüş.

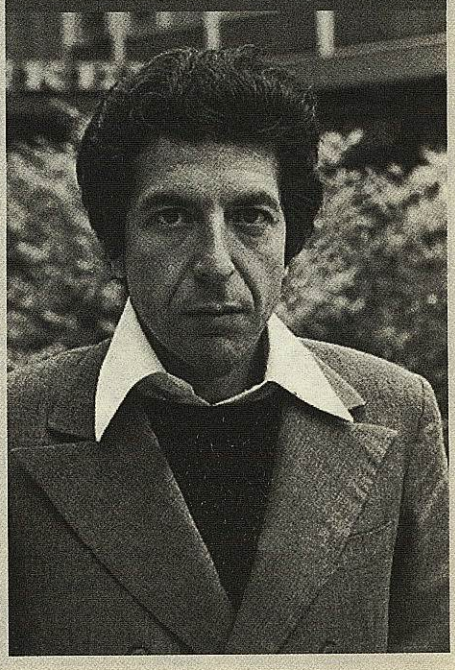

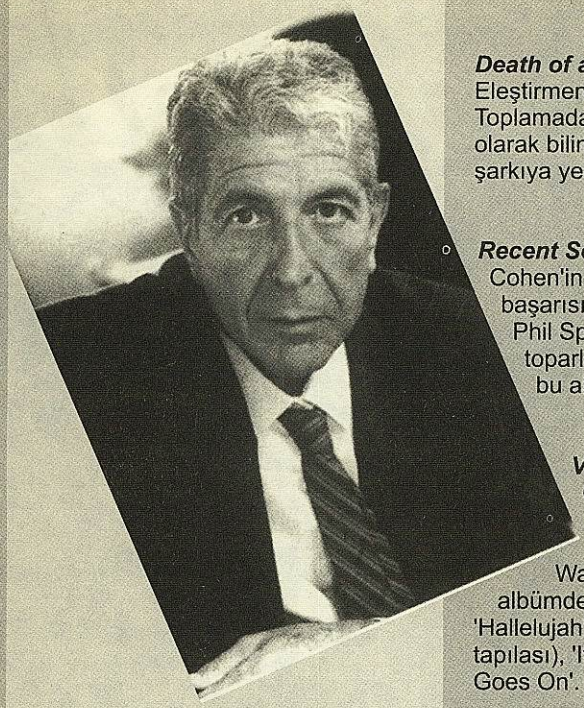

Songs of Love and Hate (1971)
'Famous Blue Raincoat'a hiç laf yok ama sanki best of'a alınmayan 'Joan of Arc'ın gözü yaşlı kalmış.

New Skin for the Old Ceremony (1974)
'Chelsea Hotel#2', 'Take This Longing' ve muhteşem 'Who by Fire'. Söz konusu Chelsea Hotel New York'ta bulunuyor ve her dönemin ünlü rock müzisyenlerini ağırlamasıyla ünlü. New York'la ilgili başka bir güzel ayrıntı ise, Cohen'in henüz şarkıcı olarak pek ünlü olmadığı zamanlarda New York'da bir barda takılırken Lou Reed tarafından tanınması; "Sen Görkemli Kaybedenler'i yazan adam değil misin?"

Death of a Ladie's Man (1977)
Eleştirmenlerin üvey çocuğu. Toplamada en kötü Cohen albümü olarak bilinen bu albümden hiçbir şarkıya yer verilmemiş.

Recent Songs (1979)
Cohen'in bir önceki albümünün başarısızlığının ardından prodüktör Phil Spector'un ellerinden kurtulup toparlandığı albüm. 'The Guests' bu albümden seçilen şarkı.

Various Positions (1985)
Cohen'in albüm yapmaya verdiği ilk uzun aranın ardından vokalist Jennifer Warnes ile birlikte kaydettiği bu albümden seçilenler efsanevi 'Hallelujah' (Jeff Buckley versiyonu da tapılası), 'If It Be Your Will' ve 'Night Goes On'.

I'm Your Man (1988)
Cohen'in yetmişlerdeki soundundan iyice sıyrılmaya başladığı bu albüm tam altı adet best of'luk şarkı barındırıyor demişler. Doğrudur. Bence bu albüm Cohen'in müziği açısından yeni bir dönemi başlatıyor.

The Future (1992)
2001'in Ekim'inde çıkan Ten New Songs'a kadar tam on yıllık bir ara veriyor Cohen. Hatta kendisi Ten New Songs çıktığı gün canoe.ca isimli sitede online olacak ve önceden gönderilen soruları, ağzından çıkanları anında tuşlayan bir asistan vasıtasıyla cevaplayacaktı. Hemen birkaç soru yazıp gönderdik. Ne yazık ki hiçbiri cevaplanmadı ama sorulardan biri hala aklımda; "The Future'da çözülmekte olan bir gelecekten bahsediyordunuz. 11 Eylül'den sonra bu konudaki fikirleriniz daha da güçlendi mi?" Şarkılar: 'The Future', 'Democracy', 'Waiting for the Miracle', 'Closing Time' ve 'Anthem'.

Cohen Live (1993)
'Dance Me to the End of Love'. Toplamadaki tek canlı kayıt. Hoş bir ayrıntı.

Ten New Songs (2001)
'In My Secret Life', 'Alexandra Leaving', 'A Thousand Kisses Deep' ve 'Love Itself'. Baldy Dağı'ndaki budist manastırında geçen yılların ardından Cohen'e kalanlar ve Sharon Robinson'un ona eşlik eden vokali: "Nasıl oldu da bu gece beni aradın? Nasıl oldu da kalbim için rahatını bozdun? Beni zarafet içerisinde kaldırıp, düşmem gereken bir yere koyuyorsun." Bu albümde Cohen'in altmış yıldan fazla süren hüznünün büyük ölçüde yok olduğu söylendi ve kendisi de söyleşilerde buna katıldı. Bu best of'un en çok hoşuma giden tarafı ise kitapçığının son sayfasında altında "Nihayet Mutlu" yazan bir Cohen çizimi olması.

Her best of yazısında olduğu gibi bu yazıda da toplamanın içeriyor olması gereken şarkılardan bahsedildi ama bu, toplamanın Cohen'i iyi bir biçimde özetliyor oluşu gerçeğini değiştirmiyor. Bu arada bu çiftli setlerin bu sıralar pek çok sanatçı (mesela Santana ve Janis Joplin) için yayınlanacağını da belirtelim.

Not: Yukarıda sıralanan albümler arasında bulunan "Cohen Live" dışındakiler sanatçının stüdyo albümleridir.

Aşırı uyuşturucu tüketiminden dolayı Happy Mondays albüm çalışmalarına başlayamıyordu. Bu yüzden The Factory Records'u da kandırarak esrarın bulunmadığı bir adaya albüm çalışması için gitmişlerdi. Yalnız bir gerçek vardı ki, o da o adada gerçekten esrar yoktu ama haddinden fazla kokain vardı. Tony Wilson'ın kayıtlar için gönderdiği tüm parayı kokaine yatırmışlardı. Aylarca böyle devam ettikten sonra vokalist Shaun Ryder elinde bir kayıtla gelmişti; fakat içinde vokalin olmadığı bilmeyen Tony Wilson'a son parasıyla kaydı satmışlardı... Güzel günlerdi...

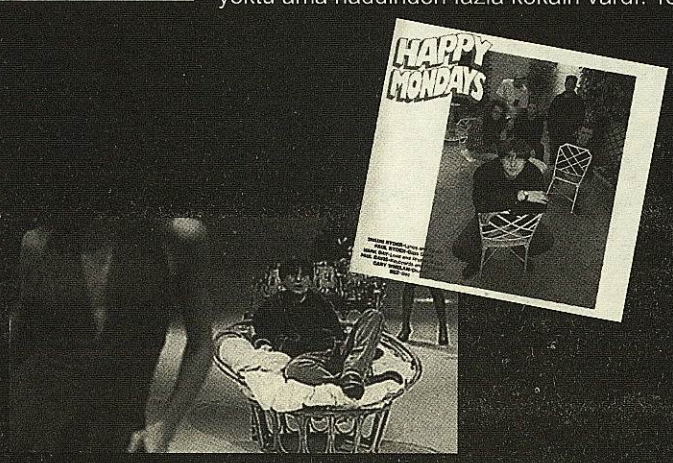

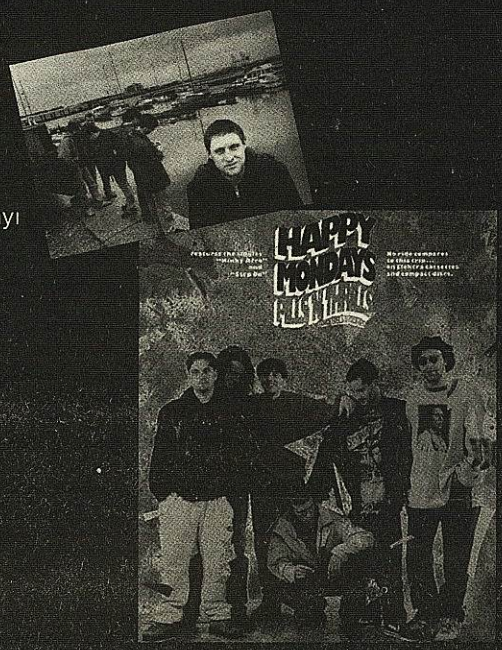

1 adam, 1 kadın ve dişi bir robotun aşk üçgeni

LADYTRON

Alp Gökalp

Yeni albümleri Light & Magic'le müziklerinden giysilerine, kendi deyimleriyle bir konsept yaratan Ladytron, diğer elektro-pop gruplarından ayrı bir yere konmayı gerçekten hak ediyor.

Farklı kültürlere ve farklı müzik anlayışlarına sahip dört genç '98 yazında, garip bir tesadüf eseri Liverpool'da bir araya gelirler. Halihazırda Ladytron adı altında vokalsiz bir elektronika grubu kurup Japonya'da çeşitli DJ'lik denemeleri yaptıktan sonra ülkesine dönen Daniel Hunt; DJ'lik yaparken tanışıp yarenlik ettiği Reuben Wu; interraille Avrupa'yı gezerken İngiltere'de tahmin ettiğinden fazla oyalanan Bulgar asıllı Mira Aroyo ve interrail arkadaşı İsviçreli Helena Marnie, hayatın kendilerine hazırladığı sürprizden habersiz Liverpool'daki bir kulüpte dans ederken, Daniel'ın vokalsiz olarak kaydettiği *He Took Her To A Movie* çalmaya başlar.

Parçadan çok etkilenip sahibi ile tanışma isteği duyan Mira, kısa bir süre sonra kendisini yine aynı parça için söz yazarken bulur. Artık olan olmuştur ve aslında çok da büyük bir özveride bulunmadan (50 pound karşılığında) ilk Ladytron single'ı kaydedilir. O zamana kadar çıkan bütün elektro-pop parçalarından farklı olan *He Took Her To A Movie*, eleştirmenlerden tam not alır, hatta "eğer Britney Spears bir eroin bağımlısı olsaydı böyle bir müzik yapardı" tarzında ilginç yorumlar bile yapılır Ladytron'un müziği için. Bir anda üzerlerine çullanan bu ilgiden rahatsız olan dörtlü, apar topar bir turne programı hazırlayarak kendilerini yola vururlar ve sırf bu yüzden grubun tarzından hoşlananların kayıtlı materyal elde etmeleri bir yıl gecikir.

2000 yılının sonbaharında ilk EP'leri Commodore Rock'ı çıkardıklarında "trendsetter"lar çoktan 80'lere dönüş akımını başlatmış ve bazıları retro adı altında bir şeyleri tekrar ısıtıp bundan para kazanmaya başlamıştır. Bu durumda hayata bakış açılarından giydikleri giysilere, hatta saç kesimlerine kadar orijinal olmaya çalışan bir grubun "Kraftwerk'in yeni milenyum'daki hali" şeklinde lanse edilmesi heves kırıcı gibi görünmektedir. Ama bu Ladyton'u durdurmaz. EP ile Amerika kıtasına kadar ulaştıktan tam bir yıl sonra ilk albümleri 604'ü piyasaya sürerler.

Tabii ilk başarının üzerinden uzun zaman geçtiği için eleştiriler biraz acımasız olur. Tahmin edildiği gibi, kendileriyle ilgili yazılan her yazıda Kraftwerk, New Order, The Passions, Human League tarzında isimlerin kullanılmasının önüne geçemezler. Ama rock perspektifinden sundukları melankolik dans müziği sayesinde türdaşlarından farklı bir kefeye konmayı başarabilirler. Hatta tanınmış elektronik müzik adamı Felix da Housecat, 604 için son beş yıldır dinlediği en iyi albüm yorumunu yapar. Japon-pop müzik dinleyenlerin nadiren kabullendikleri yabancı isimler arasına girmeyi bile başaran dörtlü yazdıkları Bulgarca sözlere, hatta albüme "CSKA Sofia" adında bir parça bile koymuş olmalarına rağmen Mira'nın ülkesinde bekledikleri başarıyı elde edemezler.

604'ten *The Way I Found You, Playgirl* ve *Another Breakfast With You* adları altında üç single daha çıkardıktan sonra ara vermeden yeni albüm için çalışmaya başlayan Ladytron bir yandan da kendilerini unutturmamak için kısa bir Avrupa turnesine çıkarlar. Uzaktan bakıldıklarında çok soğuk tipler olarak görülen, hatta her türlü röportaj teklifine kapılarını kapayan dörtlüden Danny, bir yandan albüm hazırlıkları sürerken bir yandan sürekli konser telaşı içinde olmalarını "Ben bu grubu dünyayı gezebilmek ve yeni insanlarla tanışmak için kurdum" şeklinde yorumlar. Hazır yakalanmışken bir anda soru yağmuruna tutulan grup üyelerinden Reuben yaptıkları müziğin, bir anda tüm dünyayı ele geçiren nostalji rüzgarından çok daha ayrı bir yerde olduğunu söylerken, Mira da grubun isminin bir vibratör markası olduğu savını yalanlar. İlham aldıkları isimler sorulduğunda cevap olarak Chicks on Speed, Add N To (X), Stereolab ve Lamb verilir.

Tarihler Kasım 2002'yi gösterdiğinde yeni Ladytron albümü *Light & Magic*, raflardaki yerini almıştır. Pop tarihinin en fütüristik yılı olarak kabul eilen 1981'de hazırlanmış havası veren albümde kahramanlarımız, Avrupa'nın soğuk havası ile *tekno-noir*'ı bir kez daha başarıyla harmanlamayı becebilirler. En basit şekliyle punk müzik enstrümanları ve hüzünlü sözlerle donatılmış pop müziği şeklinde tanımlayabileceğimiz Light & Magic için Los Angeles'tan Berlin'e sayısız stüdyoyu gezen dörtlü, jetlag; oteller; ucuz modeller; yangınlar; şehir sınırları gibi birbirinden tamamıyla farklı konuları seçerler kendilerine tema olarak.

90'ların tanınmış grubu the Grid'in kurucusu ve the Droids, God Made Me Hardcore gibi elektro-punk grupların yaratıcısı Richard Norris'in remikslerini hazırladığı albüm, Soulwax'in hünerli ellerine teslim edilerek daha alternatif bir hava verilir. Grup tarafından "bir adam, bir kadın ve dişi bir robotun aşk üçgeni" şeklinde değerlendirilen *Light & Magic*, yine grup elemanları tarafından aktarıldığına göre, bir konsept albümüdür. İlk single *Seventeen*'de kullanılan aksesuarlardan, grup elemanlarının kendi yarattıkları "siyah plastik" tarza kadar, Ladytron sadece bir indie grup değil, bir markadır artık.

Yine Felix da Housecat tarfından övgülerle karşılanan, hatta *Enjoy The Silence*'tan sonra yapılan en başarılı çalışma olarak değerlendirilen *Light & Magic*'in başarısı Danny'ye göre hazırlık aşamasında bol bol dinlenen Techno and the Teardrop Explodes, My Bloody Valentine ve Shangri-Las plaklarına bağlanır. Bu sefer eleştiriler daha yücelticidir. Time Out albümü "şimdiye kadar yapılan en seksi elektro-pop" olarak değerlendirirken, Mixmag "Bu albümü dinlerken Ladytron'un gerçekten sevebileceğiniz tek grup olduğunu keşfediyorsunuz" der. Ama retro yaftası ortadan kalkmadığı için grubun resmi sitesinde bile albüm "80'lerin elektronikasıyla en saf haliyle pop'un karışımı" olarak değerlendirilir. Sonuçta gökten dört elma düşer ve bunlar, kimliğini reddetmeyen ve farklılıkları ile kendilerine diğerlerinden ayrı bir yer edinmeyi başarabilmiş Ladytron elemanlarına verilir. L

u z a y d a n d ü n y a y a . . .

PULSEPROGRAMMING

Ekin Üzeltüzenci

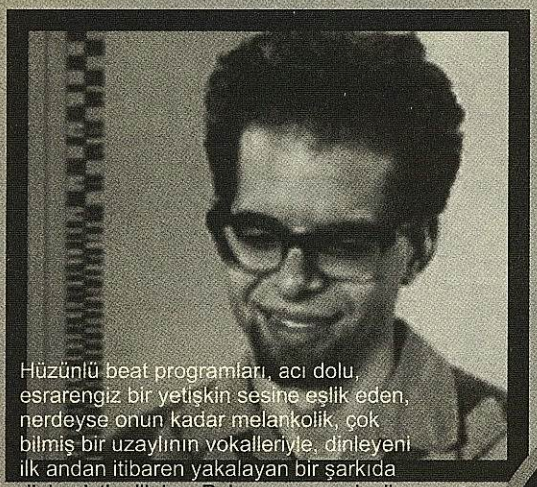

Hüzünlü beat programları, acı dolu, esrarengiz bir yetişkin sesine eşlik eden, nerdeyse onun kadar melankolik, çok bilmiş bir uzaylının vokalleriyle, dinleyeni ilk andan itibaren yakalayan bir şarkıda dinlemiştim ilk kez Pulseprogramming'i. Wire toplamasında yer alan bu şarkı ('To the Expert Eye Alone') beni hemen akabinde o dönemdeki ilk ve tek albümlerini edinmeye teşvik etmişti. Bu albüm, 1999 senesinde kaydedilmişti ve de Aesthetics etiketiyle piyasaya sürülmüştü. Ambient tınılarında gezinen çalışma, bana kalırsa, her an beyin Jimnastiği yaptırabilecek kuvvette olduğu için, bir süre sonra görmeye alışmadığınız rüyalara sürükleyen, son şarkıya kadar türlü türlü hayallerle meşgul edip sonunu sizin yazdığınız bir hikaye gibiydi. Dinlediğim şarkının sahipleri beni yanıltmamıştı, o şarkının öncesi ancak bu kadar karanlık olabilirdi.

Joel Kriske ve Marc Hellner'in Portland'da oluşturup Chicago'da şekillendirdikleri projeye, en başından beri bir sanatçı ordusu eşlik ediyor desek yalancı olmayız. Zira yönetmeninden tutun da şairine, grafikerine kadar birçok yaratıcı beyin, son albümlerinde Pulseprogramming'e yine katılmış. Öyle ki ocak ayında piyasaya çıkmış olan "Tulsa for One Second"ın cd basımındaki karton kapağı, sık bir hediye misali, el becerinizle ev haline getirebilme fırsatını size sağlamışlar, cd'nin içine bir de bilgisayarda izleme olanağınız olan "Tulsa" videosu eklemişler. Bol hediyeli albümün müzikleri nasıl peki diye soracak olursanız, öncekiler gibi değil derim ama hepsi bu da değil...

"Tulsa for One Second" benim için bütün o şatafatlı, forslu kapağı ve cool videosu dışında çok hüzünlü olması itibariyle, geçen ay epey dinlediğim bir albüm oldu. Ama bu hüzün önceki albümde olduğu gibi ağlatan, kahreden değil aksine gülümseten ve belki biraz rahatlatan bir havada. Uzun süren mağara yaşamına şimdilik son vermiş, gün ışığına ve dışarıdaki karmaşıklığa ayak uydurmaya çalışan birinin ya da tüm kötü alışkanlıklara, huylara paydos diyen bir insanın hayatına ilk başladığı an misali şaşkın ve de mutlu bir albüm. Son dönemlerde revaçta olan vokalli-hüzünlü elektronik müzik akımına iyi bir örnek teşkil ediyor aslında.

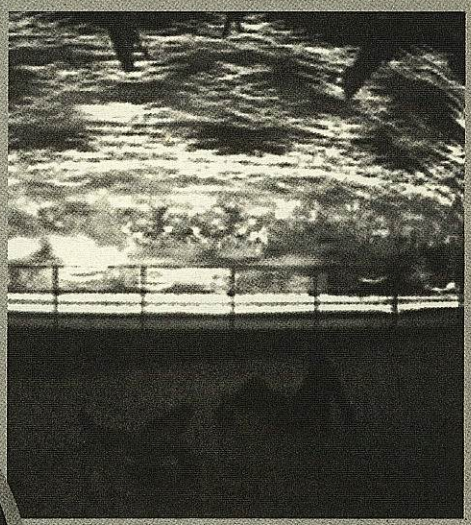

Zira yönetmeninden tutun da şairine, grafikerine kadar birçok yaratan beyin, son albümlerinde Pulseprogramming'e yine katılmış

Pulseprogramming'i ilk albümlerinden itibaren bilip, sevip, bekleyen biri için ise, bu albüm hayal kırıklığı olabilir; çünkü "Tulsa.."da bir önceki kayda göre daha bir hareket var, çok dikkat çeken başka bir şey ise, vokal var. Hem de onları ilk dinlediğim to the expert alone'daki gibi kendilerine has, ayırt edilebilir tekniklerle oluşturdukları, aşk dolu sözlerle bezenmiş, karizmatik vokaller. Müzikler önceki albüme kıyasla programlanmış davullar eşliğinde tempo sahibi. Baştan sona dek belli bir içeriğe göre oluşturulmuş, son dönemlerde çıkmış, yabana atılmaması gereken ama başka birilerinin elinden çıkmışçasına farklı bir atmosfere bürünmüş, eski albüme göre oldukça modern ve eminim çok daha para kazandırabilecek bir çalışma!. Hatta daha da ileri gidip, size tulsa for one second eşliğinde dans bile edebileceğinizi söyleyebilirim. Çünkü yine son senelerde popüler olan başka bir müzik akımı, minimal house etkileri de var bazı şarkılarda. İlk albümde çok kişisel, popüler olmayı bırakın dinlemesi dahi çok güç kayıtlar yaptıktan sonra; bu kadar hareketlilik ve açıklık karşısında, her albümle kafalarında yarattıkları ve sunmak isteyecekleri, hem göze hem de kulağa hitap edecek işler yapmak amacıyla oluşturacakları sürpriz eserler beklemek kalıyor.

Son albüm sonrası Pulseprogramming için haberler iyi gözüküyor. Zira şimdiye kadar Mum, Lali Puna, Mouse On Mars gibi elektronik müzik gruplarından beraber çalışma daveti aldılar, İngiliz indie (son zamanlarda elektronik-indie) topluluklarından Hood'la bir Amerika turnesi planı eşiğindeler. Yakın bir tarihte yayınlanacak olan Aesthetics remix albümü için hazırlık yapıyorlar. Aynı zamanda projenin asıl adamlarından Mark Hellner'in yan projesi L'altra yı da post rock severlerin dikkatine sunuyor ve de Pulseprogramming ismini daha sık duyacağınızı tahmin ediyoruz, eğer isterseniz elbete. Dediğimiz gibi, albümü grubun kısa tarihinden bağımsız bir şekilde ele alacaksak başarılı; ama eğer bir Pulseprogramming hayranı olacaksanız kendileri hikayeyi her seferinde farklı bir üslupla anlatıyor, şimdiden hazır olun..

Dolaysız ve içten müziğine, en büyük iddiasını

iddiasızlığından alan tavırlarına gönül verdiğimiz, bizim camianın favorilerinden olan

bu mütevazı İngilizi bir küçük 'değinmeyle' selamlıyoruz.

LLOYD COLE

80'li yıllar gitarlı İngiliz Pop'unun şahane gruplarından biri de 'Lloyd Cole and the Commotions'dır. 'Rattlesnakes' albümleri, dönemin başyapıtlarından biri olarak başköşede duruyor yıllardır. Topluluğun, 84-87 yılları arası 'Polydor Records'dan, folk-rock melodileri üzerine süper-entellektüel liriklerle bezeli üç adet albümü yayınlanmıştı. Bunların içinde yer alan 'lost weekend', 'jeniffer she said', 'forest fire' gibi şarkılar, kişisel tarihimizin son on yılına ışık tutan şarkılar arasında. 90'lar Lloyd Cole'un solo yıllarıydı. Amerika'ya gitti ve orada yeni bir ekiple çalıştı uzun süre. Son Lloyd Cole projesi 'Lloyd Cole and The Negatives' in, 2000 yılında 'Indigo Records'dan 'Negatives' adlı bir albümü yayınlandı.

Lloyd Cole, sınıfta yanında oturmak isteyeceğiniz tipte bir adamdır. Dalgalı uzun saçları yıllardır hiç değişmedi. Sessiz görünüşünü ve sıkılgan tavırlarını da hiç bozmadı. Kesinlikle 'cool' değildir. Yaptığı müziğin çok çok önemli olduğunu iddia etmeyeceğim. Ama müzikte yetersiz olduğu noktalarda, devreye içtenliği ve hayat karşısındaki duruş sağlamlığı girer ki bu da bazen müziğin kendisi kadar önemli olabiliyor. Bir albümünün iç kapağında, her tarafı delik deşik olmuş ama orta nokta hiç tutturulamamış bir hedef tahtası yer alır. Ortalama bir üçüncü dünya ülkesi vatandaşı olarak, mazlum insanların yanında olmamamız zaten düşünülemez bile.

Lloyd Cole, yersiz yurtsuz geçen uzun yılların ardından, şimdilerde ailesiyle birlikte Paris'e yerleşmiş durumda. Mana arama çabaları, yerini kök salma arzusuna bırakmış olmalı. O artık her sabah kızını elinden tutup okula bırakan, dönüşte de Seine Nehri kıyısında uzun yürüyüşler yapan mutlu bir adam.

İki yıl önce yollarımız kesişti kendisiyle. Uzak bir şehrin, bilmediğim bir lisanda yayınlanan haftalık etkinlik dergisi, küçük bir ilanla son sayfalarda yer vermişti konserine. Biletlerin bitmiş olması ve kapıdaki bodyguard'ın uzlaşmaz tutumu da bizi yıldıramamıştı; tişörtümüzü gösterdik, uzaklardan geliyoruz dedik. Yağmur altında uzun süren bir bekleyişin ardından beklenen mucize, insan görünümünde bir melek olduğunu tahmin ettiğim genç bir hanımefendinin, konserin başlamasına bir dakika kala elindeki bileti satmasıyla gerçekleşmiş oldu. O gece, bir şişe kırmızı şarap eşliğinde hep birlikte söyledik o güzelim parçaları; o içti biz sarhoş olduk. Listede, favori isimleri Cohen ve Cave de vardı. Gecenin en büyük sürprizi ise 'Savaş üzerine yazmayı asla beceremem ama bu adam bu işi çok iyi biliyor' diyerek, bir Bob Dylan parçası değildi neyse ki, 'a pair of brown eyes'ı söylemesi oldu. Parça yıkılmış, biz de altında kalmıştık. Şarkı bittiğinde tam 'Siz şimdi bunu bilmeyebilirsiniz ama bu...' derken yazarınız bütün cesaretini toplayarak araya girmiş ve o geceki bütün teknik puanları kazanmıştı, zaten salondaki en güzel tişört de onunkiydi. Melek görünümlü hanımefendinin elinde tek bilet olmasıysa büyük bir talihsizlikti.

Kasım 1985 (7")
Polydor COLE5

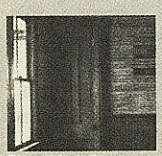

Ekim 1984 (LP)
Polydor LCLP1

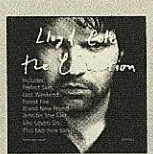

Kasım 1998 (LP)
Mercury 538104

Şubat 1990 (LP)
Polydor 841 907-1

Kasım 1985 Polydor
(LP) LCLP2

Konser sonu, kalabalık dağıldıktan sonra salonda birkaç kişi kalmıştık. Yanımıza geldi. Birlikte fotoğraf çektirdik. 'Nasılsınız? Neler yapıyorsunuz ?'diye sordu. Biz de eşini ve çocuğunu sorduk. Yeni albümünden bahsetti. 'İyi bir albüm oldu. Umarım seversiniz' dedi, 'sonra görüşürüz' diyerek sessizce ayrıldı aramızdan. Hayatının bir döneminde, haftasonunun gelişini odasında 'lost weekend' dinleyip dansederek kutlayan biri için bunun ne demek olduğunu anlatamam. Yıllarca, biraz da içgüdüsel olarak, doğru insanların yanında, kendince doğru müziklerin içinde olmanın bir karşılığıydı sanki.

Bu müzikler, üniversite yılları müzikleridir; sonra zamanla siyah müziklere ve caza kaymalar başlar denir. Fırsat varsa dinleyiniz derim. Temiz bir "Rattlesnakes" plağı iyi bir başlangıç olabilir. Ayrıca CD formatta, memlekette de bulunabilecek, Lloyd Cole'un bütün dönemlerini içeren iyi bir toplama albüm mevcut.

hera
şarapevi

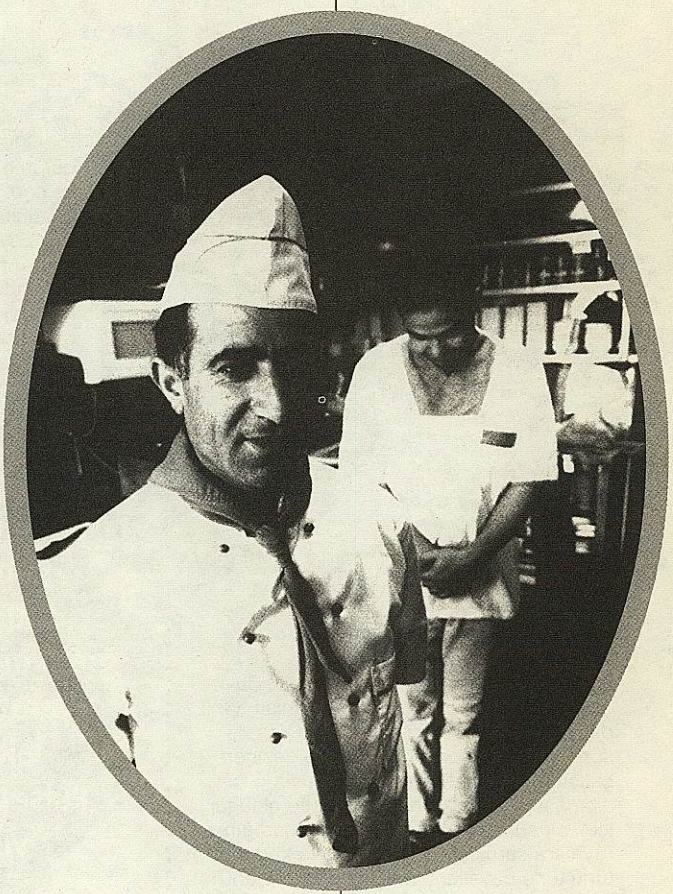

HERA BALIK

Malzemeler:
150 gr Levrek balığı

25 gr krema, 25 gr mantar
25 gr çekirdeksiz zeytin, 25 gr tereyağ

25 gr soya filizi, 1 adet domates
1 adet diş sarımsak, 1 adet defne yaprağı

1 adet sivri biber, 1 çay kaşığı hint safranı

1 çay kaşığı soğan çeşni, 1 çay kaşığı karabiber
1 çay kaşığı tuz

Hazırlanışı:
Jelatin kağıdını 30 cm açıp julyen şeklinde doğranmış balığın üzerine bütün malzemeleri ekledikten sonra kağıdı kapatıp yirmi-yirmi beş dakika ı zgarada pişirin. Haşlanmış patatesle servise sunun.
Afiyet olsun. Boğazınıza düşkünseniz aşçınızla iyi geçinin.

Aşçıbaşı
Yavuz Usta

Kadife Sokak No.10 KADIKÖY Tel : 0216 330 80 05

PUNK ROCK İLAHLARINDAN ORTADOĞU MİSTİKLERİNE,

EDDIE VEDDER'IN

MÜZİKAL KAHRAMANLARI KENDİSİ KADAR DUYGU YÜKLÜ VE ZORLU

"Doğduğumu da öleceğimi de biliyorum, arası benim." Pearl Jam'in yedinci albümü Riot Act'ta Eddie Vedder böyle diyor. Genç Michael Jackson'ın dinamik sesinden, sonsuz yaşındaki Tom Waits'in dünyadan bezmiş mırıldanan sesine kadar; Eddie Vedder'in "arası" ilk günlerinden beri müzikle dolu olmuştur ve bir şekilde, Vedder'in hayat boyu süren tutkusu onu bugün bulunduğu yere getirmiştir. Vedder rüzgarlı bir sonbahar gününde, New York'taki bir otelin çatı katındaki odasında durmadan sigara içerek, onu en çok etkileyen albümlerin hayatının gidişatını nasıl etkilediğine bir göz atıyor.

Kafasını ellerinin arasına alıp, bir haftadır hazırladığı listeye şüpheyle bakarken, siyah bir kompozisyon kitabının sayfalarını tamamlıyor. "Bu konuda tereddütlerim var, çünkü her şeyin gizemini bozabilir," diyor. "Etkilendiğimiz insanlar kim olduğumuzla doğrudan alakalı. Her şeyin sadece görüntüden ibaret olması çok az rastlanır bir durumdur; Daniel Johnston bile kulağa Beatles gibi gelir. Bana sürekli haklarında soru sorulan gruplar, yani Seattle soundunun belirleyici grupları ile ilgili sorun da bu. Etkileşimlerine yeterince su katamadılar."

Vedder'in sesi hüzünlü gelmiyor kulağa ama listesinden açıkça anlaşılabileceği gibi, Vedder'ın nerd-core öncüsü David Byrne'dan, deneysel indie ustası Jim O'Rourke'a, trendler ve modaya pek aldırış etmeyerek kendi özgün müziklerini yapan müzisyenlere karşı zaafı olduğu anlaşılıyor.
Yerinde ısrarla durma, Riot Act albümünde sıklıkla tekrar edilen bir tema. "Love Boat Captain"da, 2000 Danimarka Rock Festivali'nde Pearl Jam sahnedeyken çıkan izdihamda ölen insanlara (hiçbir zaman tanıyamayacağımız 9 dost) tutulan yas, şarkıyı hüzünlü ve tahrik edici yapıyor. Şarkı, bu trajediyi evrenselleştiren bir rock duygusuyla, Vedder'in kendi kendine , "tek ihtiyacımız olan sevgi" diye tekrarlamasıyla bitiyor. Sevdiği müzisyenler gibi, Vedder zor konuları ele almayı bırakmıyor. Hiç deneme zahmetinde bulunmayanları, özellikle baş komutanımızı* küçümsemesini "Bushleaguer" şarkısında, "Ayın üçünde doğmuş, kendini üç misli büyük sanıyor" cümlesiyle, hırlayarak gösteriyor.

Vedder'i anlamak , onun en sevdiği müziği anlamaktır. Pearl Jam'i tam olarak algılamak için grup arkadaşlarının listelerinin de eklenmesi gerektiğini söyleyerek, kendi listesine dönüyor: "Eğer bunları bir bütün oluşturacak şekilde eritebilseydiniz, bizim müziğimizi elde ederdiniz."

Jackson 5, Third Album (Motown, 10,970)
" Müzikle ilgili belleğimde kalan ilk anı, budur. Erkek çocukların kaldığı bir evde, Evenston- Illinois'in yanlış tarafında yaşıyordum. Elimizde bu Jackson 5 albümü vardı. Seslerine gerçekten ilgi duydum-benim yaşlarımdaydılar ve işte yapıyorlardı. Sanırım şöyleydi: 'Ayağa kalk, otur. Sana neler yapabileceğimi göstereyim!' Ve anında siz de dediğini yapıyor olurdunuz. Sen ne dersen o olur Michael."

The Beatles, " The White Album"
(Apple, 1968)
"Bu 1964 yılında doğan biri için bir ders kitabı gibiydi. 'Revolver White Album' adında bir albümüm vardı. Yıllar boyunca bunların farklı albümler olduğunu anlamadım. The White Album'da 'Ob-La-Di, Ob-La-Da' gibi çocuk şarkıları vardı. Ama iyice içine girerseniz, 'Revolution 9'ı dinliyor bulursunuz kendinizi. Bunlar zihninizi açar. Zor dinlenebilir şeylerle ilgili ilk rahat tecrübenizdir."

The Who, Tommy (MCA,1969)
"Sanırım, bir bebek bakıcısı Tommy'yi eve getirdi. Zaten The White Album'ü sevdiğim için, iki saatlik albümlere alışmıştım. Tommy'nin teatralliği beni çok etkiledi. Bir uvertürü, bir teması vardı. Belli bir istikameti olan çizgisel temasına bayıldım. Üç dakikalık bir şarkının çok ötesindeydi. Erken yaşlarda böyle şeyler dinlerseniz müzik hakkında hissettikleriniz değişiyor; farklı olan şeyleri kabullenmeye başlıyorsunuz."

Ramones, Road To Ruin (Sire, 1978)
"Punk müziği hiçbir zaman tam olarak idrak edemedim, zaten 22 yaşıma kadar ilk Mohawk'ımı edinemedim ama yumurtayı çatlatan

bu albüm oldu. Her nasılsa korkutucuydu. Belki bir çete gibi gözüktüklerindendir. 13 yaşımda ilk gitarımı aldığımda, Ted Nugent şarkılarını, sololarını atamadan çalabiliyordum. Ramones şarkılarınınsa tamamını çalabiliyordum."

Talking Heads, More Songs About Buildings and Food (Warner Bros., 1978)
"Ramones'tan sonra, new wave punk daha çok ilgimi çekmeye başladı. Hangi albümde olduğunu hatırlamıyorum ama bir şarkının 'daha fazla bencil ol' diyen sözleri vardı. Annem ve babam bu sıralarda ayrılıyorlardı ve ben nasıl oluyor da herkesin ailesi gayet güzel geçinip gidiyorlar da benimkiler ayrılıyor diye düşünüyordum. O sözler tam bana göreydi ve bu düşüncemden uzaklaşmamı sağlıyordu.

Music and Rhythm (PVC, 1982)
"Bu derleme dünya müziği albümünü Peter Gabriel çıkarmıştı. İçinde Pete Townshend'in 'Ascension Two' adlı parçası var diye almıştım. Albümde aynı zamanda Drummers From Burundi, Balice bir maymun nağmesi ve Nusret Fateh Ali Khan vardı. Bu albüm müzikal bakış açılarımı genişletti. Yıllar sonra, bir grupta Khan'la (Natural Born Killers soundtrack) beraber çalma fırsatını yakaladım. İnanılmaz bir tecrübeydi."

Sonic Youth, Daydream Nation (Enigma, 1988)
"R.E.M'in Murmur veya Chronic Town gibi birkaç albümü atlıyor olabilirim. Zira o yıllar fazlaca ot içiyordum, belleğimde bazı şeylerin eksik olması doğal. Ama albümün (Daydream Nation) ilk parçası 'Teen Age Riot'ı dinlediğimi hatırlıyorum. Steve Shelley'ın davulunun çok sıkı bir hareket ritmi, momentumu ve gitara değişik yaklaşımları vardı; daha önce onlar gibi ses ve ritm dalgaları yaratabilene hiç rastlamamıştım. Şarkı sözleri sanki bir serüven gibiydi. Hem bazı şeyler kendi özüme dair, çok tanıdık geliyordu hem de henüz hiç rastlamamış olduğum yeni bir şeyle karşı karşıyaydım. Ramones'in etkisiyle aynı yani. New York bana göre böyledir. New York hep gözümü korkutmuş ve beni çok etkilemiştir. Hâlâ da böyle."

Jim O'Rourke , Insignificance (Drag City, 2001)
"İlk şarkı güzel düzenlemeleri, melodisi ve Jim'in 'dünyadaki insanların kontrolü ele geçirmesi gerektiği, aksi takdirde dünyanın sonunun geleceğiyle' ilgili sözleriyle, neredeyse bir nağme gibiydi. Taraf tutuyor olabilirim çünkü Jim'i tanıyorum. Ressam olan, çok iyi tanıdığınızı düşündüğünüz bir arkadaşınız varmış da, bir gün bir resmini gördüğünüz zaman 'Aman Tanrım, kafasının içinde düşündüğümden çok daha fazla şey varmış' hissi veren insanlar vardır. İşte Jim'in albümleri bir bakıma böyledir."

Fugazi, 13 Songs (Dischord, 1989)
"Albümlerini satın almadan önce konserlerine gitmiştim. Olimpia-Washington'daki Capitol Theather'daydı. Sanırım, International Pop Underground Festivalleri'nin ilklerindendi. L7 şovu açıyordu, onlarla arkadaş olduğum için gitmiştim. Fugazi, insanüstü bir performansla çaldı. Ertesi gün gidip albümlerini aldım."

Soundgarden, Screaming Life/FOPP (Sub Pop, 1987) Mudhoney, Mudhoney (Sub Pop EP, 1989)
"Sub Pop, o firmadan çıkan grupların albümlerini aldığım zaman, iyi çıkacaklarını bildiğim ilk müzik firmasıydı. O zamanlar San Diego'da beraber çaldığım grup, Mudhoney ve Lemonheads için kurulmuştu. Seattle'la bir alakam olacağının farkında değildim."

Tom Waits, Nighthawks at the Diner (Elektra, Asylum, 1975)
"Bu müziği herhangi bir kategoriye sokamayışımızı seviyorum. Tom Waits'le ilgili Tom Waitsvari bir satır söylemek istiyorum: 'Hiçkimse için Tom Waits' *[güler]*. Bir keresinde çok iyi arka plan müziği yaptığı için kendisiyle gurur duyduğunu söylemişti. Müziğini parçalara ayırmaya hatta hatta şarkılarına eşlik etmeye çalışırsanız, bir türlü düzgün çalınamayan bir sürü *perde* değişikliği olduğunu fark edersiniz. Sonuç, elden geçmeye ihtiyacı olan eski bir arabanın sesi gibidir. Ritm yaratan bütün bu seslerle kalakalırsınız ve bu, ses için kusursuz bir yataktır."

Pixies, Surfer Rosa (4AD, 1988)
"Pixies benim için çok önemliydi. Frank Black'in veya Black Francis'in, o zaman kendine her ne diyorsa, salıverdiği bir sesi vardı. Onu bazen yırtardı ve tuhaf şeyler olurdu. O kadar da asi görünmezdi, ama 'ay ay ay!' diye özgürce bağırışı bile mesajı karşı tarafa ulaştırırdı. Kendini sesiyle özgürleştiriyordu. David Byrne de aynı şekilde. Ben bunu asla yapamadım. Yani, bazen yapmış olabilirim ama onlar gibi değil."

*Lull notu: Başkomutan diye tabir edilen kişi, Amerika'da bu konuda pek çok alaya konu olan, cumhurbaşkanı Bush'tur.

Spin, Ocak 2003
Çeviri : Cem Kurşun

antonin art-aud

Susan Sontag

Modern yazarların, gayrlresmileşme çabaları, ahlakî açıdan topluma örnek olmama arzuları ve kendilerini sosyal eleştirmen olarak değil de birer kâhin, ruhani maceracı ve toplumdışı kimseler olarak gösterme eğilimleri iyi bilinir. Tüm erken-modern edebiyat eserleri, kişisel olmayan, kendi kendine yeten ve özgür duruşa sahip bir kazanım olarak ortaya çıkan klasik yazın kavramlarının evrimleşmiş biçimleridir. Modern edebiyat ise oldukça farklı bir fikir ortaya atar; tek bir karakterin kahramanca kendini ortaya koyduğu bir araç şeklinde tezahür eden romantik yazın anlayışı. Sanat kişisel farkındalığın, sanatçı ile toplumun özü arasındaki uyumsuzluğu önceden belirleyen bir farkındalığın, ifadesidir. Bütünüyle kendine maletmekten başka bir şey amaçlamayan kahraman bilinç modelinden ayrı olarak edebiyat, "bütüncül kitap"ı amaçlar. Giriş, gelişme, sonuç standartı hiçbir şekilde etkili değildir. Tüm yazın türlerini dışlamayı yücelten tamamlanmamışlık ilkesi sanat ve düşüncenin hakim üslubu haline gelir.

Edebî modernizm sürecinin son önemli şahsiyetlerinden biri olan Antonin Artaud'nun kariyeri, tüm bu devrimleri bütün çıplaklığıyla gözler önüne serer. Hem çalışma hayatında hem de özel hayatında başarısız olmuştur.

Artaud'nun, zihinsel acılarını anlatmak için kullandığı mecazlar, aklı, hem insanın net bir şekilde isimlendiremeyeceği bir nesne hem de uzlaşmaz, kısa ömürlü, dengesiz ve değişken bir fiziksel madde olarak ele alır.

Artaud'nun kullandığı dil son derece aykırıdır. Yaptığı söz sanatları maddeye dayalıdır; aklı bir nesne ya da obje olarak algılar. Bir süreç olması dışında bilincin varlığını reddeder. "Gerçek acı," der Artaud, "insanın kendi içindeki değişimi hissetmesidir." Artaud'nun kendi düşünce tutkusunu anlattığı yazılarını okumak bile neredeyse acı vericidir. Kendi duygulanımlarını karman çorman eder; panik, zihin karışıklığı, öfke, korku...

Yazmakla acı çekmek arasındaki köprü Artaud'nun en önemli temalarından biridir; insan konuşma hakkını acı çekerek elde eder, fakat dili kullanma gerekliliği acı çekmek için en iyi fırsattır. Kendi dilinin düşünceyle olan ilişkisi sırasında ortaya çıkan sersemletici kargaşa tarafından yağmalandığını düşünür. Artaud, önemsiz ya da işlenmemiş oldukları için sezgilerin dışlanmasını reddeder. Ona göre, sanat için her yer uygundur.

İnsan bilincinin niteliği Artaud'nun standart olarak ulaştığı son noktadır. Artaud'nun bilincine ait, dindirilmesi mümkün olmayan acı, onun, aklı bedenden ayrı algılamayı reddedişinin bir kanıtıdır. Artaud'nun çalışmaları sanat ile düşünce, şiir ile gerçek arasında herhangi bir fark olduğunu inkâr eder. Yazdığı her şey bir dizi tartışmayı beraberinde getirir. Daima didaktiktir. Aşağılamaktan, şikâyet etmekten, teşvik etmekten ya da alenen suçlamaktan asla kaçınmaz. Yaptığı işler hem sanat hem de sanat üzerine yansımalardır. Sanatı, bilincin işlevini gerçekleştirmesi adına yapılan bir mecaz olarak algılar.

Bu, onun Gerçeküstücülük hareketine katılmasının temelini oluşturur. Daha kurnaz, daha yaratıcı ve daha asi bir bilinci savunan Gerçeküstücülük doğal olarak onu kendi içine sürükler. Fakat kısa bir süre içinde Gerçeküstücü formülleri farklı bir tutsaklık olarak görmeye başlar. Gerçeküstücüyü, kendi zihnine ulaşmaktan umudunu kesmiş biri olarak görür. Gerçeküstücülerin bedensel ihtiras ve romantik aşkı aşırı coşkuyla anlatmalarına karşın, Artaud, erotizmi tehlikeli, şeytansı bir şey olarak görür. Artaud'nun, Gerçeküstücülüğe şiddetle karşı çıkmasına rağmen gerçeküstü bir tarzı vardı -ve hep öyle kalmıştır.

Artaud Gerçeküstücülükten kendisini uzun süreli bir ruhsal bunalım içine sokan bir bakış açısı elde eder. Gerçeküstücüler gibi, o da, sanatı bilincin işlevi olarak görür. Artaud'nun şiirlerinde sanat ve düşünce bir eylem, en uçtaki duygularla yüklü, acı veren bir deneyimdir. Şiir, denediği pek çok sanat dalının arasında kronolojik olarak ilk sırada yer alır. Fakat kısa bir süre içinde bunu da sanat bakımından önemsiz görmeye başlar. Şiir çok sınırlıdır, oysa ki sanat bütüncül olarak geniş ve çok sesli ortaya konan bir oluşum olmalıdır, sadece lirik bir nesne değil.

1922 ile 1924 yılları arasında Charles Dullin tarafından yönetilen filmlerde rol alır. Kendi filmlerini yönetmek için küçük bir fırsat elde edebilme ümidiyle1935 yılına kadar aktörlüğe devam eder.

1926'da Artaud'nun sanat arayışları tiyatro üzerine yoğunlaşır. Tek bir malzeme (kelimeler) kullanan şiirden farklı olarak tiyatro pek çok malzemeden oluşan bir çoğunluğu kullanır; kelimeler, ışık, müzik, bedenler, dekorlar, kostümler... Sadece dilin araçlarını (imgeler, kelimeler, müzik) kullanan sinemadan farklı olarak tiyatro şehvet doludur, bedenseldir.

Artaud'nun tiyatrosu zihnin kavrama gücünü, içinde tutkuları da barındıran, bütünüyle "maddi" olaylara dönüştürmeye yarayan güçlü bir makinedir. Onun oyunlarının ölçütü, duyusal büyülenme değil, duyusal şiddete dayanır.

Platon gibi Artaud da sanata ahlak bilimcilerin bakış açısıyla yaklaşır. Gerçekte tiyatrodan hoşlanmaz. Onun tiyatrosunun "anlamsız, yapay bir eğlence" sağlamakla alakası yoktur. Artaud, tiyatroyu "ruh"un gizli yüzlerinin "gerçek, maddesel bir izdüşüm" içinde ortaya konduğu bir yer olarak tanımlar. Artaud için doğru tiyatro tehlikeli ve insanı korkutan bir deneyimdir; durağan duyguları, neşeyi, dostluklara güvenmeyi reddeden...

Gerçeküstücülüğü bir kenara bıraktıktan sonra Artaud yeniden sanat, özellikle tiyatro üzerine düşünmeye başlar. Artaud'nun tiyatroya yüklediği işlev, dil ile beden arasındaki çatışmayı ortadan kaldırmaktır. Tiyatro üzerine yazdığı yazılar akıl ve bedeni yeniden bir bütün haline getirmek için psikolojik bir rehber olabilir.

1920'lerin ortasından itibaren Artaud'nun çalışmaları kültürün kökten değişimine dair bir fikirle yeniden canlanır. Yaptığı söz sanatlarında, tarihi olmaktan çok tıbbî bir bakış açısı sezilir. Artaud aradığı modelleri Batıya ait olmayan ilahi ya da esrarengiz tiyatrolarda bulur. Artaud'nun kültürel devrim çağrısı kahramanca ortaya konan bir ilkellik planını önerir.

1935 yılından sonra ideal sanat biçimiyle olan tüm alakasını keser. Kendine özgü bir yapısı olan ilahi

Carl Drayer'ın *The Passion of Joan of Arc* filmindeki keşiş Massieu rolünde (1928)

POLAROID ANDROID

duyarlılığın Gnostik labirentlerinde amaçsızca dolanmaya başlar. Gnostisizm'in en önemli enerjileri doğaüstü kaygılardan ve şiddetli psikolojik bunalımlardan oluşur: Terkedilmişlik hissi, yabancılaşma, tanrısallıkla kuşatılmış evrenin içindeki insan ruhunun üzerine çöken şeytani güçlerin etkisi altında olma. Gnostisizm tüm ikilikleri (akıl-beden, ruh-cisim, iyi-kötü, aydınlık-karanlık) ortadan kaldırmayı vaat eder. Artaud'nun en önemli eğretilemeleri oldukça klasik bir biçimde Gnostiktir. Beden aklın cisimleşmiş biçimidir. Artaud'nun, sanatın faaliyetlerini ruhsal bağımsızlık için bir araç olarak kullanma ümidini asla yitirmemiş olması da Gnostiktir. Gnostik tasarısı bir çeşit bilgelik arayışıdır. Fakat bu, anlaşılmazlık, gevezelik ve sessizlik içinde kendini yok eden bir bilgeliktir.

Son dönemlerinde yazdığı yazılarda parçalanmış bilincinden gelen çığlıklar ve ermişlik mertebesine ulaşmış bedeni insanüstü bir güç ve öfke düzeyine ulaşır. Kim ne derse desin Artaud en sonunda delirir, zaten bütün hayatı boyunca delidir. Hayatının hiçbir döneminde deliliğin kırbacından bütünüyle kendini kurtaramamıştır. Artaud delilik kavramının baskıcı işlevine karşı son derece duyarlıydı. Delileri düşünce kahramanları olark görüyordu. Artaud'nun çalışmalarında delinin çift kişiliği vardır; mükemmel bir kurban ve yıkıcı zihin taşıyıcısı.

Artaud okumak çetin bir sınavdan başka bir şey değildir. Artaud'nun arkasında bıraktığı, kendilerini yok eden çalışmalar, düşünceden çok daha fazlasını öne süren düşünceler, uygulanamayacak tavsiyelerdir. On yıl önce küçük bir hayran kitlesi dışında tanınmayan Artaud şimdi bir klasiktir. Artaud okuyan biri için o, daima ulaşılamayan bir ses ve varlık olarak kalacaktır.

Susan Sontag

*Susan Sontag'ın, aynı zamanda editörlüğünü de yaptığı *'ANTONIN ARTOUD, Selected Writings'* kitabı için kaleme aldığı giriş yazısını temel alarak, ilgisine maruz kalan her sanat dalında, zihnin işlevlerini kullanarak sürekli devrim yaratan Antonin Artaud'un edebî ve sanatsal yaşamı hakkında özet-çeviri şeklinde bir derleme oluşturmaya çalıştım.

Sontag'ın ardına kadar açmadığı kapıları sadece biraz daha aralamakla yetiniyorum. İmgelemi yadsıma/malı/!.

Banu Irmak

Aşağıda Artoud ile sinema üzerine yapılan bir ankete verdiği cevaplardan oluşan bir yazı ve CINEMONDE için yapılan bir röpartaj bulacaksınız.

•Ne tür filmleri seversiniz?
•Ne tür filmlerin yapıldığını görmek istersiniz?

•*Sinema*yı seviyorum.
Her türden filmi severim.
Ama tüm film türleri yaratılmış değil henüz.
Sinemanın sadece belirli film türlerini kabul edebildiğine inanıyorum: Sinema tümüyle tensel, duyusal etki yaratan türleri kullanır.

Sinema, tüm karşıt değerleri; optik, perspektif ve mantıkta eksiksiz bir devrimi kapsar. Fosfordan daha heyecen verici, aşktan daha büyüleyicidir. Hiç kimse, gerçekten tiyatroya ait olup da sinemanın etkilerini ortadan kaldıran konuları kullanarak sinemanın tahrik edici gücünü defalarca yok etme yoluna gidemez.

•Bu nedenle talebim, rüyada olduğu gibi bir seri tutarsız hayali yansıtan filmler yapılması yönünde: Sahicilik içinde şiirsel, felsefik anlamda psişik filmler; ne psikolojiyi, ne aşkı, ne de her türlü insani duygunun teşhirini dışarıda bırakmayan filmler.

Ama öyle filmler ki içinde, onlara *henüz bulunamamış* o sinematografik niteliği verebilecek, akla ve kalbe ait şeylerin ezilip toz haline geldiği, tekrar bir araya toplandığı filmler.

Sinema abartılı konulara ve detaylı bir psikolojiye gerek duyar. Hız ister. Ama onun da ötesinde sinemada; tekrar, ısrarcılık ve özet olmalıdır. İnsan ruhu her yönüyle gösterilmelidir. Sinemada hepimiz * __ ve acımasız oluruz. Sinemanın ritmi, hızı, gerçek yaşamdan uzak olma niteliği ve hayal dünyasını yansıtan yönü, yakın gösterimi ve tüm unsurların elekten geçirilmesini gerektirir. Bu da sinema sanatının üstünlüğünü ve güçlü yasasını oluşturur. İşte sinemanın sıradışı konulara, aklın en uç, en kritik durumlarına ve düşsel bir ortama gerek duymasının nedeni budur. Sinema olağanüstü bir uyarıcıdır. Direkt olarak beynin gri maddesini etkiler. Sanatın lezzeti, uygun oranda psişik içeriği oluşturan maddelerle harmanlandığında tiyatronun çok ötesine geçecek ve bundan sonra tiyatroyu da hatıralarımızla birlikte tavan arasına kaldıracaktır. Bu, tiyatronun doğal olarak, kendi doğası nedeniyle uğradığı bir ihanettir. Tiyatroya gitmemizin nedeni oyundan çok aktörleri izlemektir, bizi etkileyen oyunculardır aslında. Sinemada ise aktör sadece yaşayan bir izdir. Aktör, konunun geçtiği yer ve ortamı, yazarın anlatmak istediğini ve olayların sırasını tek başına verir. Bu nedenle film izlerken aktör üzerinde fazla düşünmeyiz. Chaplin Chaplin'i, Pickford Pickford'u, Fairbanks Fairbanks'i oynar. Film, aktörlerdir. Onlar olmadan filmi kavrayamazsınız.

Aktörler, hiçkimsenin yolunu kesmeden ön planda yer alırlar. Varolmamalarının nedeni de budur. Böylelikle yapılan çalışmayla aramıza hiçbir şey giremez. Bütün bunlardan başka, sinema zararsız ve direkt bir zehirin, deri altına zerkedilen morfinin gücüne sahiptir. Bu nedenle de filmin konusu, filmin etkisine kıyasla ikinci derecede kalamaz -ve bu nedenle filmde bir büyü unsuru bulunmak zorundadır.

1920'ler. 24 yaşında

Kızkardeşi Marie-Ange ile beraber, beş yaşında

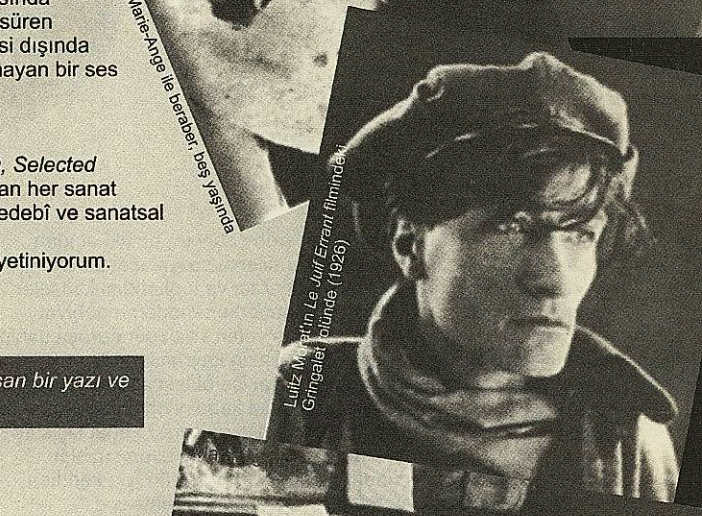
Luitz Morat'ın *Le Juif Errant* filminden, Gringalet rolünde (1926)

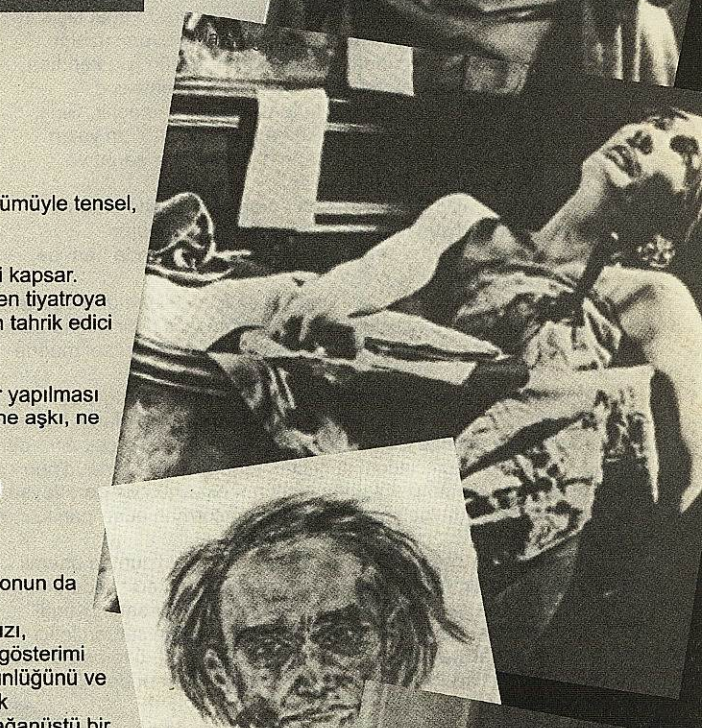

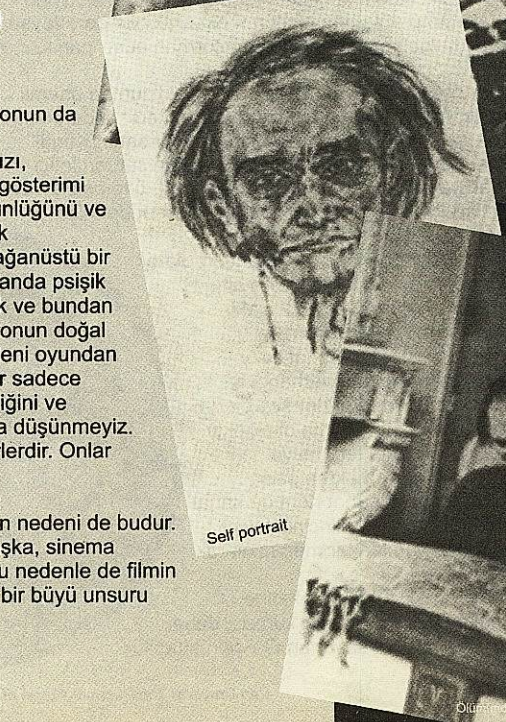
Self portrait

Ölümden kısa bir süre önce odasında

POLAROID ANDROID

CINEMONDE İÇİN RÖPORTAJ

Cinemonde'nin editörleri beni Antonin Artaud ile röportaj yapmak için görevlendirdiklerinde hemen onu aramaya başladım. Bu kolay değildi, Antonin Artaud bulunamıyordu. Onu nerede sorarsam sorayım, bana onun uzun zamandır ortalıklarda görülmediği söyleniyordu. Ama şundan emindim ki Tarakanova'daki rolünü oynadıktan sonra Antonin Artaud, Paris'e dönmüştü. Bir gün, Place Clichy'nin yanındaki bir barda, onunla tanışma ümidimi neredeyse yitirdiğim sırada, arkadan tanıdık bir ses geldi. Döndüm. Antonin Artaud. Ne kadar sevindiğimi tahmin edersiniz.

"Sen! İnanamıyorum!"diye bağırıverdim, çok şaşırmıştım. "Sevgili dostum, benimsin ve seninle röportaj yapmadan gitmene izin vermeyeceğim."

Antonin Artaud gülümsedi.

"Siz gazeteciler! Asla vazgeçmiyorsunuz. Ama gerçekten de söyleyeceklerimin okuyucuların ilgisini çekeceğine inanıyor musun?"

"Tabi ki. Yoksa senin peşine düşmezdim."

Sonunda Antonin Artaud ikna oldu.

*"*Sinema geçmişim,*"diyerek söze başladı, "*öncelikle Faits Divers' de bir genç rolü - Ursulines'de gösterilen ve bir ağır çekim boğazlama sahnesi nedeniyle o günlerin icadı sayılan avant-garde bir film. *Surcouf, Le Juif Errant, Graziella* gibi çeşitli filmlerde birkaç küçük bölüm. Son olarak Marat'yı oynadığım Abel Gance'in Napoleon'u. Sinemada kendimi doğal hissedebildiğim; sadece gerçek olmayı deneme fırsatını elde etmekle kalmayıp bir şahsiyetle; doğanın bir gücünün vücut bulduğu, tutkularının gücü dışındaki her şeye karşı ilgisiz ve kayıtsız bir karakterle ilgili kendi düşünce ve kavrayışımı ifade edebildiğim ilk roldü bu."

"Marat'dan sonra, Carl Dreyer'in Joan of Arc'ındaki keşiş Massieu'yu oynadım. Bu defa, hırsını kaybetmiş, ani patlamalarla dolu, sürekli olarak kendisiyle savaşan ama buna karşın sakin bir aziz rolündeydim."

"Bu filmin ve filmdeki rolümün bir takım reklam amaçlı yorumlarda nasıl değerlendirildiğine karışmak istemiyorum. Şunu biliyorum ki Dreyer'le yaptığım bu çalışmaya dair unutulmaz anılarım var. Bu defa beni doğruluğa, güzelliğe, insanın insan kavramına duyduğu merak ve ilgiye inandırmayı başaran bir adamla çalışıyordum. Sinemaya, şiire ve yaşama dair fikirlerim her ne olursa olsun, bir defalığına şunu anladım ki artık estetikle, önyargıyla uğraşmak yerine, bir sanat eseriyle, varolan en ıstırap verici sorunlardan birini açıklamakta, aydınlatmakta kararlı bir adamla uğraşıyordum. Dreyer, Joan of Arc'ı en acı verici çarpıklıklardan birinin kurbanı olarak göstermeye kararlıydı: Devlet, kilise ya da adını siz koyun, insanların beyinlerine işlenen o kutsal ilkelerdeki, kurumlardaki çarpıklık."

"Tarzı ve saf çalışma tekniği büyüleyiciydi. Dreyer'in ısrarcı biri olduğunu düşünmeme karşın onun içinde bulduğum, bir yönetmen değil,son derece duyarlı, çok duygusal ve insancıl bir adamdı. Dreyer, rolün gerektirdiği ruha sadık kalmak şartıyla, sürekli olarak aktörden isteklerde bulunur, aktörü zorlar, aktöre sahnenin ruhunu aşılar ve sonra da aktörün ruhu yönetip ona kişisel eğilimlerini katabilmesi için gerekli olan serbestliği tanırdı. Joan'ın dini inançları yüzünden, ahlak dersi olsun diye cezalandırıldığı final sahnesinde, idamdan evvelki komünyondan önce, keşiş Masseiu Joan'a kendisinin cennetten gönderildiğine hala inanıp inanmadığını sorduğu zaman, Dreyer, Massieu'ya Joan'dan, içinde bulunulan durumdan ve sahneden geçecek, iletilecek olan coşkunun kaçınılmaz türden olduğunu biliyordu ama bu durum olaylardaki, gerçeklerdeki güçlü duyguyla dikte edilmişti ve o bunu engellemeyi düşünmeyecekti."

"Carl Dreyer'in filmiyle ilgili söyleyebileceğim daha pek çok önemli şeyler var. Sadece şundan memnunum ki kesintisiz versiyonun gösterimi bu büyük film hakkındaki genel kanıyı değiştirdi."

"Joan of Arc'dan sonra Leon Poirier'in Verdun, Visions d'Histoire'sinde Entelektüel'i; Marcel L'Herbier'in L'Argent'inde Mazaud'yu ve Raymond Bernard'ın yönetmenliğinde yeni biten Tarakanova'da bohem aşıktan bir bölüm oynadım."

"Her ne kadar bu son filmlerimde Napoleon ve Joan of Arc'da olduğu gibi güçlü karakterler yaratma fırsatını yakalayamadıysam da şundan eminim ki pek çok yönetmenle görüşüyorum ve sonunda tam bir karakter yaratmak için fırsatım olacak."

"Sinema berbat bir iştir. Kendinizi ifade ederken ya da bir tasarıyı gerçekleştirirken çok fazla engelle karşılaşırsınız. Ticari ve finansal olayların engellediği yönetmenler tanıyorum. Bir kişi çok fazla insanı, çok fazla şeyi, çok fazla amaçsız gereksinimleri savunur. Bu nedenle sinema, bana kendimi kısıtlı ve sakat hissettiren, beni kendimden, ne düşündüğümden ve ne hissettiğimden koparan bir rol verildiği taktirde kesinlikle vazgeçeceğim bir iş."

"Aman dostum, pek çoğunun yaptığı gibi beni Conrad Veidt'la karşılaştırma. Onun sarsılmaya, çırpınmaya, katılmaya, aşırılığa özel bir eğilimi var ki bu benim sürekli olarak kaçındığım bir şey."

"Aktörlük üzerine son bir söz. Her gün, profesyonel aktörler aleyhinde konuşan, Finish Terrae'deki aktör gibi profesyonel olmayan aktörleri göklere çıkaran, mesela gerçek yaşama benzer bir sahneyi profesyonel olmayanların profesyonel aktörlerden daha iyi oynayacaklarını savunan gerçek dramatik anlamda yetersiz yönetmenler duyuyorum."

"Tartışma bir yanlış anlamaya dayanıyor ve karışıklık buradan kaynaklanıyor ."

"Profesyonel olmayan bir aktörün sinemada yaptığı gerçek yaşamda yaptığının aynıdır ve birazcık sabırla rol yapmasını sağlayabilirsiniz. Ama profesyonel film aktörü, demek istediğim iyi aktör, gerçek aktör, yapay bir alemin, sanat veya şiir aleminin içine konulsa da direkt olarak, içten gelen doğal bir şekilde, rol yapmadan hisseder ve düşünür; bu aktör başka hiç kimsenin yapamayacağı, normal durumda kendisinin bile yapmayacağı bir şey yapar."

"Bütün mesele bu dostum. Eğer makalende, oynadığım rollerden çok şu bahsettiğim düşüncelere yer verirsen müteşekkir olurum. Öncekiler okuyucuların için sonrakilerden daha ilgi çekici."

"Ama neden Artaud ? Bunun için bir neden yok."

Ve bu notun üstüne bu mükemmel aktörden ayrıldım. Geç olmuştu ama umursamadım. Sonunda röportajımı yapmıştım.

*Orjinal metin burada kesintiye uğruyor.

zero
electronic
hip hop
trance
drum'n'base
acid jazz
dance
alternative
modern jazz
caferağa mah. Kadife sk. no.8 kadıköy / istanbul tel : 347 27 37
'dur
modern müzik

"Bunlar hep Beckett'in imgeleri": Cronenberg'in son filmi

Spider

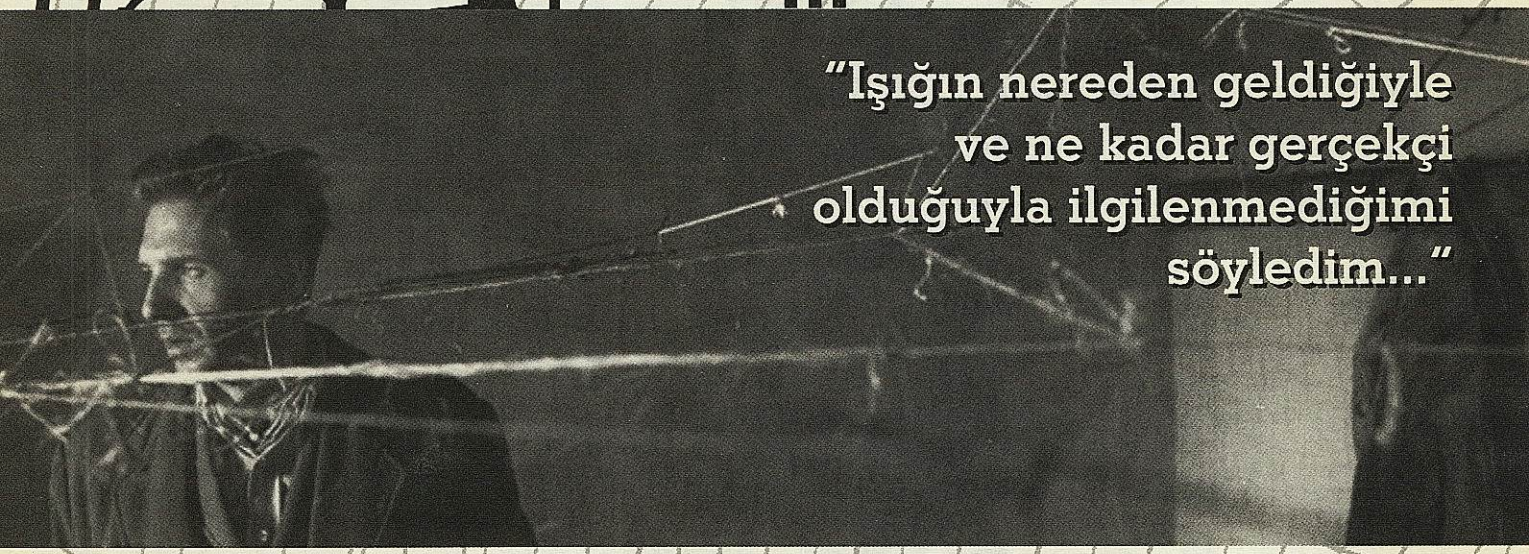

"Işığın nereden geldiğiyle ve ne kadar gerçekçi olduğuyla ilgilenmediğimi söyledim..."

Gözlerinizi kapatın, şöyle derin bir nefes alın ve David Cronenberg filmlerinin tipik atmosferini canlandırmaya çalışın. Dürüst olmak gerekirse akla ilk gelen görüntü, lime lime doğranmış talihsiz bir canlının vücut boşluğundan fışkıran vişne çürüğü rengi kan ve yerdeki irin birikintileri oluyor. Şimdi bu önyargıyı bir kenara bırakarak yeniden düşünün. Bu kez canlanan şey büyük ihtimalle metal, cam ve ten gibi yüzeyleri hassasiyetle okşayan tehlike habercisi ışık ve yüksek kontrastlı görüntüler olacaktır. Ortaya çıkan bu zarafet yönetmenin hem hayranları hem de kendisinden pek hazzetmeyenler için imza niteliğinde.

Cronenberg'in yeni filmi Örümcek ilk bakışta bu alışılageldik tarzdan hem görsel anlatım hem de içerik açısından köklü bir şekilde ayrılıyor. Patrick McGrath'in aynı adlı romanından uyarlanan Örümcek, Kanadalı yönetmenin bakir kalmış bu mevzu hakkındaki ilk denemesi. Bu kez Crash'da olduğu gibi Kuzey Amerika'lara taşınıp durmak yok. Ralph Fiennes tarafından canlandırılan Örümcek, akıl hastanesinden yeni çıkmış, içine kapanık ama saldırgan biridir. Sonrasında Londra'nın East End bölgesinde Mrs. Wilkinson diye bir kadının (Lynn Redgrave) sahip olduğu kırık dökük bir eve yerleştirilir. Örümcek, yalnızlık, gece yarısı düşleri ve sessiz yürüyüşler sırasında akıl hastanesine kapatılmasına sebep olacak çocukluk tecrübelerini yeniden yaşamaya başlar. Bu tecrübelerin arasında pub düşkünü babası Bill Cleg (Gabriel Bryne), iyi kalpli annesi Mrs. Cleg ve onun yerini alacak olan Yvonne ile ilgili anılar da yardır.

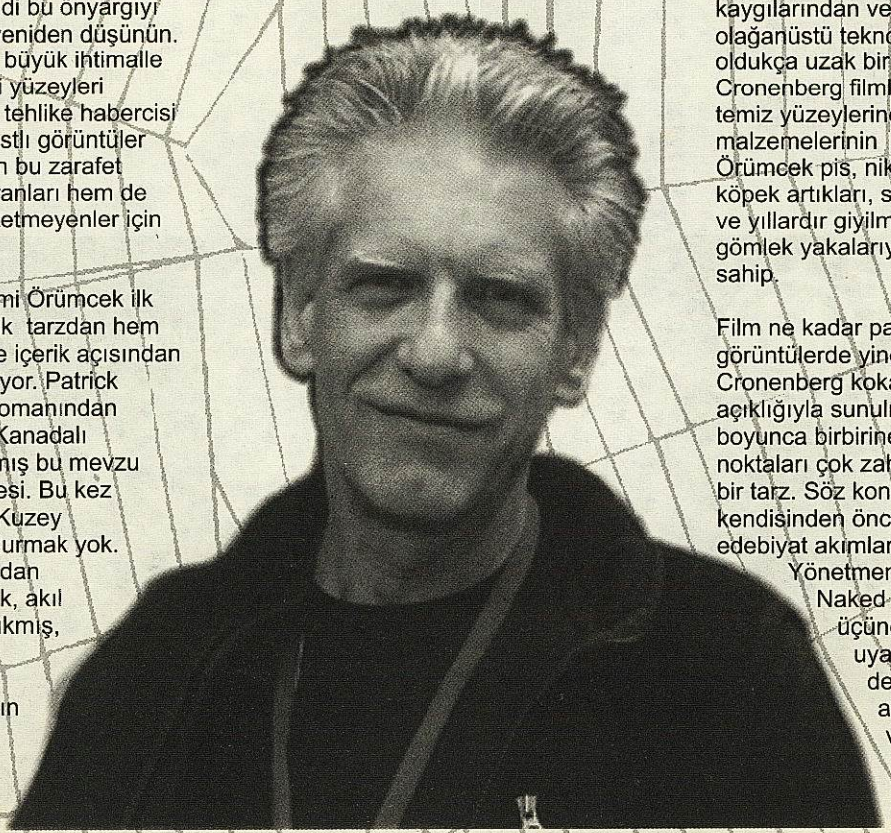

Örümcek, Crash 'in (1996) uyuşuk burjuvazisinden, Dead Ringers (1988) ve M. Butterfly 'ın (1993) profesyonellik kaygılarından ve eXistenZ'in (1999) olağanüstü tekno-maceralarından oldukça uzak bir çalışma. Öteki Cronenberg filmleri arabaların kaygan, temiz yüzeylerinde ve barok jinekoloji malzemelerinin içinde geçerken, Örümcek pis, nikotin lekeli parmaklar, köpek artıkları, sararan duvar kağıtları ve yıllardır giyilmekten kararmış gömlek yakalarıyla dolu bir atmosfere sahip.

Film ne kadar paspal olsa da, bütün bu görüntülerde yine de çok fazla Cronenberg kokan bir yön var. Bütün açıklığıyla sunulmuş ayrıntıların film boyunca birbirine bağlanması uç noktaları çok zahmetsizce birleştiren bir tarz. Söz konusu teknik, köklerini kendisinden önceki sinema ve edebiyat akımlarında buluyor. Yönetmenin Crash'i ve The Naked Lunch'ı izleyen üçüncü edebiyat uyarlaması olan Örümcek de yer yer yirminci yüzyıl absürdizmi ve varoluşçuluğuyla

özdeşleştirilen yazarları anımsatıyor. Filmin tarzı Harold Pinter'ın yine bir tavan arasında geçen ve akıl hastanesinden yeni çıkmış bir adamın hikayesini anlatan The Caretaker'dan pek farklı sayılmaz.

"The Caretaker'ı görmüştüm ve çok sevmiştim ama açıkçası filmi yaparken aklımda daha çok Samuel Beckett'in Molloy ve Malone Dies romanları vardı- hatta Beckett'in kendi yüzü. Tabii ki elmacık kemiklerini pek benzetemedik ama saç kesimi, el kol hareketleri, hatta Paris sokaklarında ellerinde notlarıyla yürümesi...Bunlar hep Beckett'in imgeleri."

"Kafka ve Dostoyevski de aklımdaydı ama çekim aşamasında birden fark ettim ki film cinayet ve çarpıtılmış hafızayla ilgili gibi görünse de aslında sanat ve sanatçı olmakla ilgili. Örümcek de bir çeşit sanatçı. Romanda Örümcek bir roman yazıyor, günlüğü onun romanı, yani çok edebi bir yönü var. Senaryonun ilk halinde Patrick McGrath Örümcek'i iyi bir İngilizceyle yazıyor gibi gösterdi, bilindik bir numarayla romanı alıp dış ses olarak okutmayı planlıyordu. Bu numarayı aşmak istedim. Patrick'e romandaki ve filmdeki Örümcek'lerin iki ayrı karakter olduğunu söyledim. Filmdeki Örümcek yazılan o şeyleri okuyamazdı. Farklı bir benliğe sahipti."

"O noktada günlük fikrini de bir kenara atabilirdim, ama Örümcek'in saplantısını, düşüncelerini ve anılarını düzene sokmak için gösterdiği çabayı yansıtmak için yapacak fiziksel bir işi olmasını istedim. Bu yüzden günlüğün kendi dilinde olmasını önerdim, bir çeşit hiyeroglif yani ve Ralph Fiennes'dan kendisini yazarken rahat hissedebileceği bir şifre geliştirmesini istedim. Montaj aşamasına kadar bunun bir sanatçının arketipi olduğunu fark etmedim, kendisinden başka kimsenin anlayamayacağı bir dilde tutkuyla ve ayrıntılara saplantılı bir şekilde yazan sanatçının sokaklarda kendi kendine söylenerek dolaşması kabusu..."

"Çekimleri İngiltere'de yapmak beni çok heyecanlandırdı. Bir Kanadalı olarak İngiliz düşkünlüğümü kontrol altına almam gerekiyordu. 1930 ve 40'ların İngiliz filmlerine bayılıyorum, mesela Carol Reed'in Odd Man Out'una. O yılları sinema aracılığıyla yaşadım diyebilirim. O dönemle özdeşleşebilmek gerçek bir heyecandı. Kuzey Amerika'ya geri dönmenin lafı bile edilmedi."

"Filmde yakalamak istediğim başka bir nokta da zamansızlık öğesiydi. Romandakinden farklı bir zaman dilimi seçtik. Romanda olaylar savaşa daha yakın bir tarihte geçiyor. Filmde ise tarihe dair bulabileceğiniz tek ipucu arka arkaya sıralanmış mahalleler yerine ancak 1960'larda görülebilecek binalar oldu. Tasarımcım Carol Spier filmin çekimleri esnasında Prag'da Blade II setinde görevli olduğu için bir başkasıyla çalışmam gerekti. Neyse ki çok geçmeden hem İngiliz olan, hem de o dönemleri iyi bilen Andrew Sanders'la tanıştım."

1998 yapımı Dead Ringers'dan beri Cronenberg üst üste altıncı kez sinematograf Peter Suschitzky ile çalışarak oldukça verimli bir iş ilişkisi tutturmayı başardı. İlk tanışmaları yönetmen henüz liseden mezun olmamışken, İngiliz yapımı bir filmi çeken en genç kameraman olan Suschitzky de 22 yaşındayken, How It Happened Here adlı kitabın 1963'te Kevin Brownlow tarafından sinemaya uyarlanması sırasında oldu.

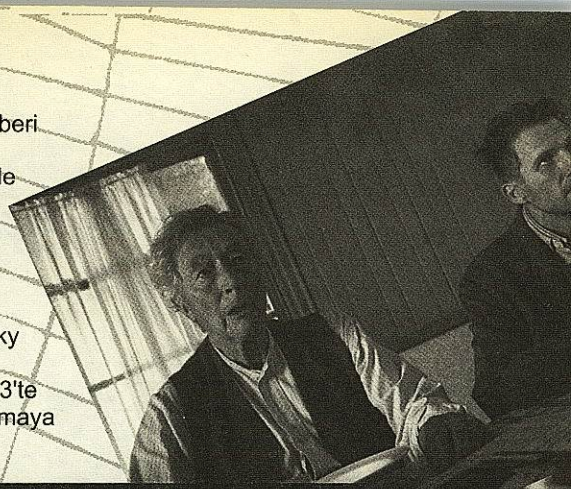

Londra hiç bu kadar ıssız olmamıştı

"Sonra öteki çalışmalarını da takip etmeye başladım. Tek doğru düzgün görünen film olduğunu düşündüğüm Star Wars-The Empire Strikes Back'i de o çekmişti. İlkiyle karşılaştırıldığında ışıklandırma açısından neredeyse bir sanat filmi kalitesinde. Başka filmlerini de izleyince bu tarz ışıklandırma anlayışı sevdiğimi fark ettim. Sonra tanıştık ve epey farklı insanlar olmamıza rağmen çok iyi anlaşıyoruz."

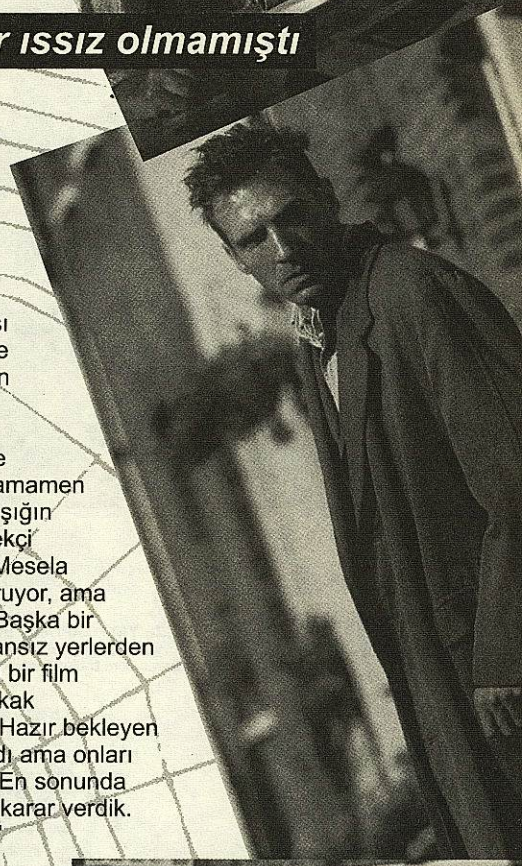

"Hala birbirimizi zorluyoruz. Bu filmde Peter'a kameramanlık içgüdülerine tamamen ters bir şey yapması için ısrar ettim. Işığın nereden geldiğiyle ve ne kadar gerçekçi olduğuyla ilgilenmediğimi söyledim. Mesela Örümcek'in başucunda bir lamba duruyor, ama filmde onu hiç açık görmüyorsunuz. Başka bir sahnede de ışık kaynağı olması imkansız yerlerden ışık geliyor. Bir noktada dışavurumcu bir film çekmekte olduğumuzu fark ettim. Sokak koreografisine de yansıdı bu durum. Hazır bekleyen bir sürü arabamız ve figüranımız vardı ama onları kullanınca film garip bir hal alıyordu. En sonunda Örümcek'i sokakta yalnız bırakmaya karar verdik. Londra hiç bu kadar ıssız olmamıştı."

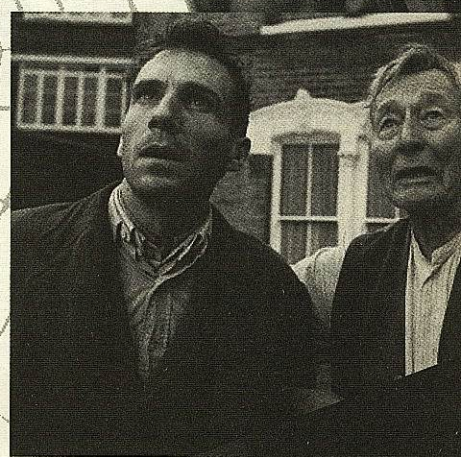

Cronenberg karakteristik konularından uzak bir projeyi üstlenmesinin nedenlerini sıralarken öncelikle yapım koşullarının kendisini cezbettiğini belirtiyor. Ralph Fiennes senaryoyu okuduktan sonra altına özellikle oynamayı istediğini belirten bir not düşmüş. Yönetmen, esas olarak filmin hafıza üzerinde oynanan oyunlar temasına ilgi duymuş. Daha büyük bir etken ise McGrath'in romanının huzursuz rüyalara hitap ediyor olması olmuş.

"Örümcek benim. Kendimi hiç zorlanmadan onun yerine koyabiliyorum. Tıbbi, parasal ya da travmatik bir olay sonucu bir anda Örümcek'e dönüşebilirim. Söz konusu duygu soyut bir şey değil. Kendimi sokakta benden başka kimsenin anlayamadığı laflar mırıldanarak yürürken hayal edebiliyorum. Bunu insanlara söylediğinde ciddi olduğuna inanmıyorlar, şirin görünmek istediğini düşünüyorlar. Geçenlerde bir Fransız gazeteciye "Ben Örümcek'im" dedim. "Hangimiz değiliz ki?" diye cevap verdi.

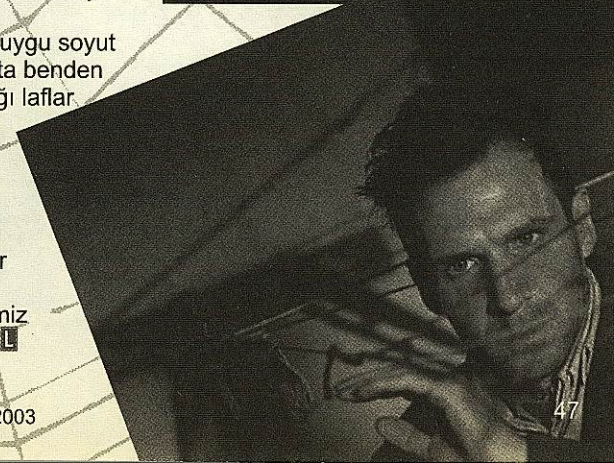

Çeviren: Selin Ever
Kaynak: Sight and Sound, Ocak 2003

Göz ziyafeti, akıl jimnastiği

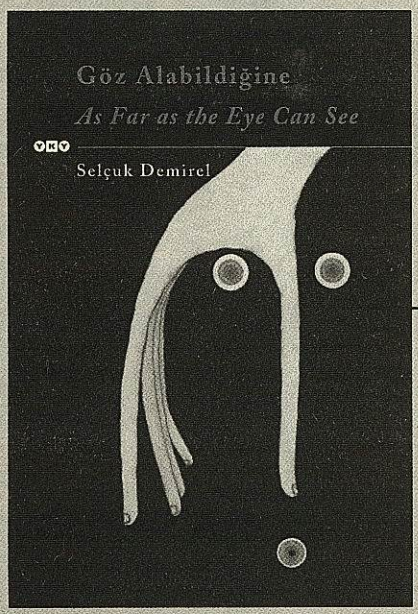

Göz Alabildiğine
As Far as the Eye Can See
Selçuk Demirel
176 s.

"Selçuk Demirel çarpıcı çizimleriyle ahmaklığın maskesini düşürür.
Tarihin tuzakları büyük bir iştahla dünyanın kaynaklarını soğurur, imha eder. Selçuk Demirel, insanlığın yolunu tıkayan bu tuzakları yıkmak için sorular sorar."

John Berger

Selçuk Demirel'den 200'ü aşkın desen, resim, çizim. John Berger'ın önsözüyle...

YKY Yapı Kredi Yayınları

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • **Internet satış: www.estore.com.tr/bulvar/yky** •
www.teleweb.com.tr bilgi hattı: 0 212 473 0 444 • YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK

Paris'ten Ankara'ya mimarca bir yürüyüş

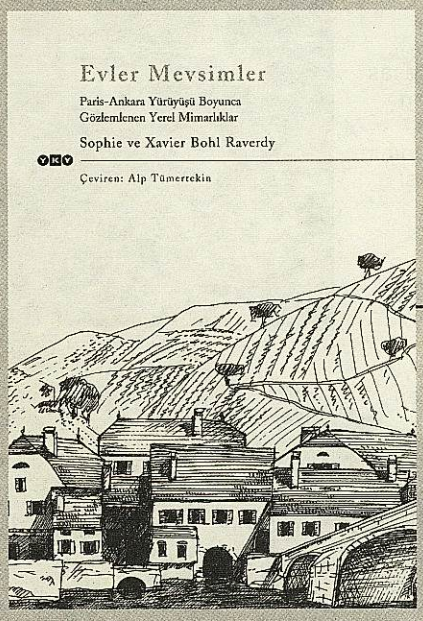

Raverdy çifti, 20'li yaşlarının ortalarında Paris'te başlayıp Ankara'da bitecek yaya bir yolculuk tasarlıyorlar. Yürüyorlar çünkü "evlerle mevsimlerin ortak yanı uçak ya da otomobille yolculuk edenlerin farkına varamadığı inceden inceye bir değişim yaşamalarıdır" diyorlar. Çift, yolculukları boyunca yerel mimarlık ürünlerinin çevreyle ilişkisini kendi yaptıkları 500'e yakın çizim eşliğinde inceliyorlar.

Evler Mevsimler
Paris-Ankara Yürüyüşü
Boyunca Gözlemlenen Yerel Mimarlıklar
Sophie ve Xavier Bohl Raverdy
Çeviren: Alp Tümertekin
240 s.

HEAVY METAL DE ARŞİV KONTROLÜ

Hilmi Tezgör

Bugün "Heavy Metal öldü mü?" diye soracak olsak, "evet" yanıtını alacağımız kadar büyük bir kitle de "hayır" yanıtını verecektir. Kuşkusuz Heavy Metal, artık 80'li yıllarda olduğu gibi olmasa da yaşıyor, çok sayıda özgün ve yeni ürünler veremese de varlığını sürdürüyor. Bir de Metal kelimesinin altına o kadar çok alt tür eklemlendi ki, bunların bir listesini dahi çıkarmak çok zor.

Türkiye'de ise öteden beri Heavy Metal ve Metalciler'e olumsuz gözle bakılmıştı. Hâlâ bazılarımız Engin Ardıç'ın yazısını hatırlar. Metalciler için esrarkeş dendi, satanist dendi, serseri dendi, eşcinsel dendi ama dünyada HM'in en çok eleştiri aldığı ve tepki topladığı konu ırkçılık ise ülkemizde pek söz konusu edilmedi (Eh, bu da 2000 Türkiyesinde pek şaşırtıcı olmasa gerek...). Her müzik türünde olduğu gibi HM'de de ırkçı topluluklar var maalesef. 17 Ağustos depremi sonrasındaysa "çok fazla sayıda uzun saçlı genç" yardım için seferber olunca önyargılar biraz kırıldı, ama sonrasında, satanizmle ilgili üzücü olaylar Metalciler'in toplum genelindeki imajını, galiba, yine bozdu.

Hard rock'tan progressive rock'a, punk'a uzanan köklerinden el alan Heavy Metal İngiltere'de doğmuştu, Punk'ın çıkışıyla aynı nedenlerden. Önlerinde karanlık bir gelecekten başka bir şey göremeyen İngiliz gençleri, içlerindeki duyguları şiddet ve tepki içeren içeren yüksek sesli, sert müziklere dönüştürdüler. Konuyla ilgilenenler Metal'in ataları olarak (ve biraz da popüler isimler olduklarından) Black Sabbath'ı ve Led Zeppelin'i gösterirler çoğunlukla. Haklılar tabii. Zeppelin ve Sabbath'ın gitar riff'leri ve Sabbath'ın seçtiği karanlık konular, sonraları HM yapacak birçok müzisyeni derinden etkilemiştir. Dinleyicileri de tabii... (Daha da geçmişte kalan ve sert ve gürültülü müzikte dünyanın belki de en eskisi olan Blue Cheer'i ve tabii MC5'ı unutmak ne mümkün.) Bu ataları ikinci isimleriyle anmak şaşırtmaz HM severleri. '80 başlarında, punk'ın enerjisini ve tavrını, heavy rock'ın virtüözitesini ve melodikliğini ödünç alan NWOBHM (New Wave of British Heavy Metal) gruplarının da hemen hepsi ikinci isimleriyle anılırlardı çünkü. (Priest gibi, Maiden gibi...)

İlk gerçek Metal grubu kim miydi? Bizce Diamond Head... Peki 90'lı yıllara bu yazıda hiç girmezsek ve 70'leri de bir sonraki yazıya bırakırsak, bu türün altın çağında, yani 80'lerdeki HM albümlerinden, olmazsa olmaz dedirtecekler hangileriydi? İşte size onluk (ve tabii kişisel) bir liste:

DIAMOND HEAD / Lightning to the nations (1980):
İlk gerçek HM albümü, Türkiye'de pek bilinmese de... Metallica kimlere neyi borçlu olduğunu gayet iyi biliyor aslında: "Am I evil?.. Yes, I am."

JUDAS PRIEST / British Steel (1980):
Gerçekten de çelik gibi bir gruptu Judas Priest. Belki de "Screaming for vengeance"ı seçmek lazımdı, ama bunun çıkış tarihi daha eski. Ölümcül "Breaking the law"ı dinlememiş olan yoktur herhalde. Yoksa?...

IRON MAIDEN / Iron Maiden (1980):
Artık işin suyunu çıkardılar desek Maidencılar kızar. Ama ilk bir-iki albüm gibisi gelmedi bir daha. Iron Maiden sonraki kuşakları en çok etkileyen HM grubu belki de...

MOTÖRHEAD / Ace of Spades (1980):

Önceki albümleri değil ama bu. Punk'ın Metal'e yaklaştığı zamanlar. Tabii, Lemmy Kilmister'in sesini sevenler için. Maço, seksist ve pis.

VENOM / Black Metal (1982):
Venom elemanları sonradan, bu albümü yaparken alet çalmayı bilmediklerini itiraf etmişlerdi. Kimin umurunda!.. Black Metal diye bir türü doğurdu onlar ve arkası da 'fena halde' geldi!

METALLICA / Kill'em all (1983):
Evet ilk albümleri, ama Megadethçi Dave Mustaine'in bu tarakta bezi olduğunu da unutmamak gerekir. Yıl 1983 ve Metal Amerika'da boy gösteriyor. Çiğ ve sert; ama hızlı da. "Motorbreath" gibi. "Master of Puppets" da diyebilirdik ama o kadar sarkmasın.

MERCYFUL FATE / Melissa (1983):
Kesinlikle unutulmamalı! Danimarka'dan karanlık konular, tüyler ürpertici sesler, şeytan işleri. Sonradan büyüyecek İskandinav Metali'nin King Diamond'lı öncüsü.

EXODUS / Bonded by blood (1985):
Thrash Metal'in en iyi örneklerinden. Kim ne derse desin, tam bir klasik. Piyasaya bir sene gecikmeyle çıkarıldığını da hesaba katın. Her plakta buradaki kadar iyi "headbang" yapılmaz .

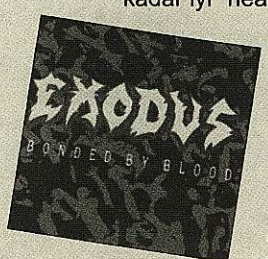

SLAYER / Reign in blood (1986):
Türünü temsilen, kesinlikle dünyanın en iyi albümleri arasında yer alır. Taş gibi bir albüm mü demek lazım, zımba gibi mi?.. Üç dakikayı geçmeyen parçalar...Her şeyden nefret ve öfke!... HM bu yüzden de eleştirildi. Fena mı işte... Her şeyden nefret ve öfke!

QUEENSRYCHE / Operation: Mindcrime (1988):

Solcu bir HM topluluğu. Seattle'dan Queensryche, Iron Maiden'ın belki en başarılı öğrencisi. Ama "concept" albüm olarak bu plak bir Progressive Metal klasiği.

U2

Bora Şimşek

en iyi 2. perdeyi açtı

Eylül 1979'dan beri müzik dünyasının içinde olan U2, müzik tarihinde pek az grubun yakalayabildiği hem ticari hem eleştirisel başarıyı yakalayabilmiş bir grup olarak günümüze kadar gelmiştir. Müzik endüstrisini kendilerine hem araç hem amaç olarak belirlemiş, bu piyasada sanatsal başarılarıyla olduğu kadar siyasal yaklaşımları ve yardımseverlikleriyle de ön planda olmuşlardır. Sadece müzik dünyasıyla sınırlı kalmayan siyasal tavırlarını, sosyo-politik platformlarda her an açıklayarak kendilerini dünya barışını sağlamaya adamışlardır. Grubun vokalisti Paul Hewson (Bono), bu sayede herkesin gözünde Tanrı'nın yedinci katına şimdiden yükselmiş, dünya çapında saygı gören ve hayranları ancak milyonlarla ifade edilebilen bir rock star olmuştur. U2 ise günümüzde, bir rock grubunun yapabileceklerinin sınırlı olmadığını gösteren canlı bir efsaneye dönüşmüştür.

1967'de Dublin, İrlanda'da, 14 yaşındaki Larry Mullen'ın okul panosuna bir grup kurmak için astığı ilanla oluştu U2. O zamanki isimleri "Feedback"di. Daha ilk gününden değişmez kadrosuna ulaşabilen kaç grup vardır bilmiyorum ama U2 bunu başarabilmiş ender gruplardandır. Bateride Larry Mullen (31 Ekim 1961), basta Adam Clayton (13 Mart 1960), vokalde daha sonra adını "Bono Vox" olarak değiştiren, şimdi ise sadece "Bono"yu kullanan Paul Hewson (10 Mayıs 1960) ve gitarda adını daha sonra "The Edge" olarak değiştiren Dave Evans (8 Ağustos 1961). Bir ara gruba katılan Dave'in kardeşi kısa süre eşlik ettiği Feedback'i, Dublinli başka bir grup için bırakmıştı.

İlk singleları olan "U2:3"yi 1979'da sadece İrlanda'da yayınladılar ve bu singlela birçok İngiliz plak şirketinin dikkatlerini çektiler. 1980'de Island Records ile yaptıkları anlaşma sonucunda ilk albümleri **Boy**'u piyasaya sürdüler. O günden 1991 yılında çıkardıkları **Achtung Baby** albümüne kadar (ikisi konser albümü olmak üzere) tam 8 albüm yaptılar ve bunlardan seçme şarkıları geçtiğimiz senelerde **The Best Of 1980-1990** adı altında topladılar.

1987 yılından sonra çıkardıkları ilk albüm 1991 çıkışlı **Achtung Baby** oldu. Joshua Tree'den sonra Nisan 1987'den başlayarak neredeyse 3 sene süren bir turneye çıktılar. Turne bittiğinde 1990 Kasım'ında stüdyoya kapanmak için Berlin'e döndüler. Ne şanstır ki, o zamanlar Doğu ve Batı Almanya olarak ikiye ayrılmış olan Almanya, Berlin Duvarı'nı yıkmak üzereydi ve U2'nun içinde olduğu uçak, Almanya birleşmeden Berlin'e inen son uluslararası uçak olacaktı. Bir süre bu sürpriz olaydan ilham alan grup, pek geçmeden birbirlerini boğazlayacak duruma geldi. Bono ile prodüktör Daniel Lanois'nun arası açıldı. Kimse birbiriyle anlaşamıyordu. Bu süre içinde tamamlanan tek bir şarkı vardı, "Zoo Station". Bu şarkıya Zoo Station ismi, soğuk savaş döneminde batının doğuya olan tek geçiş imkanı olan "Zoo Bahnhof" isimli tren istasyonundan esinlenilerek koyulmuştu. Grup ayrılma çizgisine geldiğinde onları birleştiren kişi Brian Eno oldu. Dizginleri eline alan Eno, U2'nun 18 Kasım'da kayıtları bitirmesini sağladı, böylece ortaya **Achtung Baby** çıkmış oldu.

Şubat 1992'de tarihin en görkemli turnelerinden birine çıktı U2. Florida'da başlayan ZOO TV turnesi, 1993 yılbaşından hemen önce Tokyo'da sona eren 157 şovluk bir turne oldu. Turne sırasında verilen 6 aylık bir ara, bütün grup elemanlarının Dublin'e dönüp dinlenmeleri için bir fırsat oldu. Fakat o günlerde karısından ayrılan The Edge, diğerleri eğlenirken kendini stüdyoya kapatarak pek çok demo çalışması yaptı. **Achtung Baby** için hazırlanan fakat tam olarak bitirilemeyen "Down All The Days"i bitirme uğraşı içinde olan Edge, daha önce hiç yapmadığı bir şey yaparak, şarkının vokallerini seslendirdi. Grup elemanları tarafından çok beğenilen şarkıya Eno'nun birtakım klavye efektleri katması ve Bono'nun yeni keşfettiği "şişman kadın" vokalini şarkının bazı yerlerinde kullanmasıyla mükemmel bir çalışma ortaya çıkmış oldu. Burdan gazı alan grup, hızlı bir stüdyo dönemi sonrası beklenmeyen albümleri **Zooropa**'yı 1993 Temmuz ayında piyasaya sürdü.

Zoo TV turnesinden sonra kısa bir ara daha veren grup, bu arada çeşitli projelere imza attı. Batman Forever ve Mission: Impossible için birer soundtrack çalışması yapıldı. 1995'de tekrar Brian Eno'yla bir araya gelen U2, **Passengers**'ı yaptı ve **Original Soundtracks 1** adıyla deneysel bir albüme imza attı. Bu albüm Sarayevo'da yaşanan savaşın yaralarını sarmak amacıyla yapılmıştı ve içinde Luciano Pavorotti'nin eşlik ettiği "Miss Sarajevo" şarkısı bulunuyordu. Fakat bu albüm eleştirmenlerce reddedilmesinin yanı sıra beklenen ticari başarıyı da kazanamadı.

Zooropa'dan sonra çıkarılması

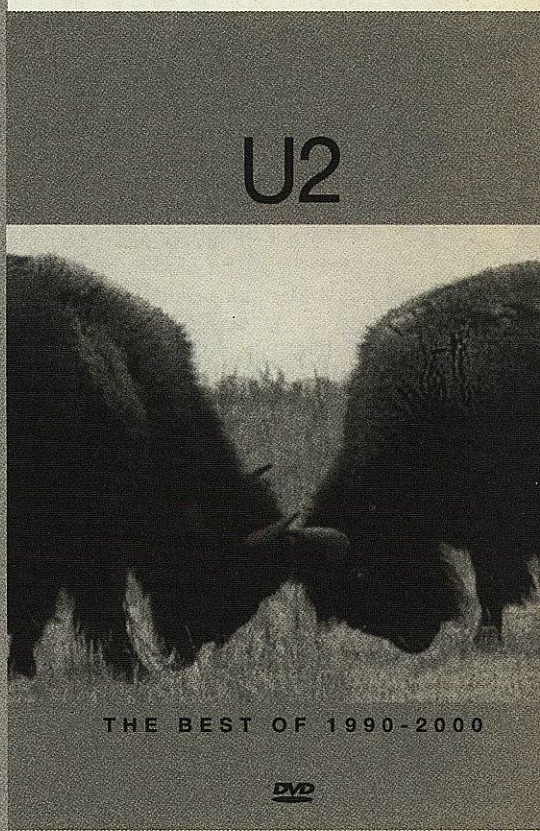

düşünülen albümün daha çok bir rock'n'roll albümü olması planlanmıştı ama işler beklendiği gibi gelişmedi. Grup, Dublin'de "The Kitchen" adında bir club satın aldı. Burada çalan dj'ler yeni akım elektronik müziği olan jungle, tekno ve ambient'ın pek fazla içindeydiler. Her gece bir iki bira içmeye "The Kitchen"a giden dükkan sahiplerinden Bono, burada yapılan müzikten etkilenmekten kurtulamadı. Diğerleri de kendilerini bir anda ara sıra dinledikleri bu müziğin içinde buluverdiler. 10 senedir çalıştıkları Brian Eno yeni albüm çalışmalarında yer almadı fakat bir iki elektronik müzik prodüktörünü işe alan U2, yeni albümlerini elektronik esanslı yapmak için kolları sıvadı.

Pop albümünün hazırlıkları sırasında, Larry Mullen'ın senelerdir süregelen

bel ağrıları şiddetlendi ve Larry Mullen bu çalışmalar sırasında grupla birlikte olamadı. U2, gerçek bir bateristle çalışmak yerine prodüktörlerinden Flood ve Howie B'nin techno ve trip-hop ritmlerini kullandılar. Ne zaman ki Mullen, çalışmalara katılabildi, işte o zaman **Pop**'un tarzı oturmuş oldu. Funk ve dans ritmleriyle bezenmiş rock'n'roll.

Eylül ayında çıkması planlanan albüm devamlı ertelemelere maruz kaldı ve ister inanın ister inanmayın, belirlenen *deadline*'ın bitmesine 12 saat kala 4 şarkı mix'lendi ve 3'üne de vokal yapıldı. Bütün bu olumsuzluklara ve albümün gereken zamanda tamamlanamamış olmasına rağmen **Pop** (1997) albüm U2'nun en çarpıcı ve farklı albümlerinden biri olmuştu ve ilk single "Discotheque" ile patlamaya hazırdı.

Pop'la beraber konserler vermeye tekrar başlayan U2, kendini PopMart turnesine hazırlıyordu. Tarihin şahit olduğu en büyük ekranlardan birini her bir turne ayağında kuran U2, hayranlarının sevgisini bir kez daha kazanmayı başardı.

U2, 1998 yılında ilk toplama albümleri olan **The Best Of 1980-1990**'ı piyasaya sürdü. Albüm seçme şarkıların dışında, **Joshua Tree**'nin b-side'ında yer alan, 1998 yılına damgasını vuracak olan "The Sweetest Thing" adlı şarkının yeniden düzenlemiş halini de içeriyordu.

1999 yılında tekrar stüdyoya kapanan U2, **Achtung Baby**'den sonra ilk defa Brian Eno ve Daniel Lanois ile beraber çalıştı. Bono'nun bir öyküsüne dayandırılarak senaryosu yazılan The Million Dollar Hotel filmi için bir soundtrack hazırlandı. "The Ground Beneath Her Feet" şarkısının sözleri ve şarkının ismi için Salman Rushdie'nin bir romanından esinlenilmişti.

Ardından gelen çeşitli hayır işleri ve politik organizasyonlara katılımlar ve Papa'yla görüşme sonrasında Bono, yeni albümde köklerine döneceklerini ilan etti. Bir süredir U2 soundundan uzaklaşma ihtiyacı duyan grup artık özüne dönmeye hazırdı. **All That You Can't Leave Behind** piyasaya sürüldüğünde, 22 ülkede listelere 1 numaradan girdi. "Beautiful Day" şarkısı, U2'ya Grammy ödülünü getirdi. Albümde hissedilen Eno - Lanois etkisi U2'nun işine yaramıştı. Larry Mullen bir söyleşisinde Beautiful Day için, "Bu şarkının böyle olacağını hiçbirimiz bilmiyorduk. İki farklı şarkının birleşiminden ortaya çıktı Beautiful Day. Ama nasıl olduysa klasik bir U2 şarkısı gibi sonuç verdi bu birleşim."

2001 yılında çıkılan The Elevation Turnesi'yle beraber, U2 Kuzey Amerika'da Rolling Stones'dan sonra elde edilen en büyük kârı (110 milyon dolar) elde etti.

U2, bildiğimiz "seks, uyuşturucu ve rock'n'roll" ideolojisine sahip bir rock grubu değil. Onlar farklılar. Hayırsever ve barışçıllar. AIDS'e, açlığa, savaşa, kansere, kısacası dünya üzerindeki kötü oluğunu düşündükleri tüm şeylere karşı savaşıyorlar. Bu hayatlarının dışında sıradan bir insan olmaya çalışıyorlar. Bono, evli ve 4 çocuk babası, The Edge ise birkaç yıl önce karısından boşandıktan sonra geçirdiği kötü bir dönem sonrası şu sıralar Morleigh Steinburgh adında bir dansözle beraber. Larry Mullen ise uzun süredir Anne adında bir hatunla beraber ve 7 yaşında bir çocukları var. Maalesef grup elemanlarından en bahtsızı Adam. Uzun süre beraber olduğu, hatta nişanlandığı Naomi Campell'ın Zoo TV turnesi öncesi Robert De Niro ile takıldığı haberlerinden sonra çok içti ve bu yüzden Zoo TV turnesinde yer almadı. Şu sıralar hayatında biri yok.

Geçtiğimiz aylarda U2 ikinci toplama albümünü piyasaya sürdü. 1990'dan beri yaptıkları önemli çalışmaların toplandığı bu Best Of albümde, bazı şarkıların orijinal kayıtlarının kullanılmasının dışında bazılarının da yeni mixlenmiş halleri kullanıldı. Ayrıca iki yeni single da olduğunu ekleyelim. Bunlar "Electrical Storm"un William Orbit mixiyle, Martin Scorsese'nin Gangs Of New York filminin soundtrackinden "The Hands that Built America". Albümde yer alan diğer mixlenmiş şarkılar şöyle: "Gone", "Discotheque", "Staring At the Sun", "Numb". U2'nun The **Best Of 1990-2000** albümünde yer alan diğer şarkılar ise, "Even Better Than the Real Thing", "Mysterious Was", "Beautiful Day", "One", Passengers soundtrackinden "Miss Sarajevo", "Stay", "Stuck In A Moment You Can't Get Out Of", "Until The End Of The World", Batman filminin soundtrackinden "Hold Me, Thrill Me, Kiss Me, Kill Me", "The First Time". Albümde yer alması gerektiğini düşündüğüm fakat albümü elime aldığında isimlerini göremediğim bazı şarkılar ise şöyle: "The Fly", "Who's Gonna Ride Your Wild Horses", "Zooropa", "Lemon", "Mofo", "Last Night on Earth", "Walk On", "Elevation", "Peace on Earth". Gördüğünüz gibi, albümün bir double cd olarak çıkmasını beklerdim. Yine de tüm bu eksik şarkılara rağmen, U2 bize 80'lere vurduğu damganın aynısını 90'lara da vurduğunu göstermek isteyen bir albüm sunuyor. L

FANTAZİ İLE GERÇEĞİN BULUŞTUĞU YER

Fantastik edebiyatın yeniden keşfedildiği şu günlerde 1960'larda literatüre girmesine rağmen çoğumuzun gözünden kaçan bir tür var. Popüler kültür sahalarında sıklıkla rastladığımız ama adlandırma gereği duymadığımız bu tür, "büyülü gerçekçilik/magic realism" diye anılıyor. Büyülü gerçekçilik Latin Amerika kökenli bir tür olarak görülüyor ama Avrupa'daki yankıları da en az Latin Amerika'da olduğu kadar ses getiriyor. Kabaca gerçekçi bir çerçeve ve kurgu içine serpiştirilmiş fantastik, mitolojik ve folklorik ögelerle tanımını bulan bu türü gözünde canlandırmakta güçlük çekenler için en iyi örnek, Gabriel Garcia Marquez'in Yüzyıllık Yalnızlık adlı eseri. Büyülü gerçekçilik Hollywood sanayiinin de çok geçmeden ilgisini çekmiş. İsabel Allende'nin romanından uyarlanan ve geçtiğimiz yıllarda ülkemizde de gösterime giren, başrollerini Jeremy Irons ve Meryl Streep'in paylaştığı "The House of Spirits (Ruhlar Evi)" adlı filmde Meryl Streep'in canlandırdığı, kocasını cezalandırmak için kendisini sessizliğe gömen doğaüstü güçlere sahip karakter bu tür hakkında az da olsa bir fikir sahibi olmak için yeterlidir.

Britanya edebiyat camiası ise 70'ler ve 80'lerde bu türün en iyi örneklerini veren yazarlardan biriyle çalkalandı: Angela Carter. Latin Amerikalı erkek yazarların köşebaşlarını tuttuğu bu sahada Carter, kadın olmanın avantajlarını da kullanarak kendine has bir üslup geliştirdi. Fantazinin renkli dünyasına adım atarken feminist söylemi de kullanan Carter'in ikinci romanı *Büyülü Oyuncakçı Dükkanı(The Magic Toyshop)* Everest Yayınları tarafından yayınlandı. Carter'ın ikinci romanı ilerde izleyeceği yola dair ipucu veren en iyi örneklerden. Romanın ana kahramanı Melanie, 16 yaşında kadınlığa henüz uyanmaya başlamış ergenlik çağında bir kızdır. Akademisyen babası, annesi ve iki kardeşi ile kocaman bir malikanede rahat bir hayat yaşayan ve en büyük zevki aynanın karşısında kadınlığa adım atışının izlerini seyretmek olan Melanie, anne ve babasını uçak kazasında kaybedince iki kardeşi ile birlikte Londra varoşlarında bir oyuncakçı dükkanı sahibi olan Philip Dayı ile birlikte yaşamak zorunda kalır. Henüz Philip Dayı ile birlikte yaşamanın ne denli korkunç bir tecrübe olacağından habersizdir. Çünkü rahatsız edici korkunç kuklalar ve oyuncaklar yapan Philip Dayı, dilsiz karısı, karısının kardeşleri Frankie ve Finn dahil hayatına giren herkese cehennem azabı çektiren bir despottur. Günümüze yakın bir zamanda geçmesine rağmen belirgin bir gotik atmosfer taşıyan romanın Carter'ın ilk eserleri içinde özel bir yeri vardır. Çünkü sonradan ona şöhret kazandıracak tüm özellikleri bu kitapta kendini belli eder. Philip Dayı'nın şeytani yönü, grotesk kuklalar, karakterizasyonda çabuk ve güçlü fırça darbeleri ve Melanie'nin erkeklere bakışının ardına ustaca gizlenmiş, göze batmayan ama aşinalığı sağlayan güçlü bir feminizm.

Sanem Öge

Büyülü Oyuncakçı Dükkânı, Angela Carter, Everest Yayınları, İstanbul 2002

kitapsız

Kemikleşmiş gözbebekleriyle baktı.

Yukardaki cümlenin yazıyla ilgisi yok. Doğrusunu söylemek gerekirse cümle sadece tayfadan 'hadi abi' sesleri yükselmeye başladığında *kitapsız*'ı yazmaya oturmamla, yazının başlayabilmesi için de herhangi bir cümleye ihtiyaç duymamla ilgili.

Bir de gerçekten 'kemikleşmiş gözleriyle' bakmasıyla.

Neyse...

Kimse böylesi güzel bir derginin, onu heyecan ve merakla bekleyen değerli okuyucularıyla buluşmasını geçiktirmek istemez tabi ki. Bir buçuk yaşında bakir bir dişi kediyle, özellikle mart ayına bu kadar yaklaşmışken, yaşıyor olmama rağmen, takdir edersiniz ki ben de istemem.

Bu ay hiç kitap okumadım, sinamaya gitmek de kısmet olmadı. Zaten bir süredir terk edilme olasılığımda yok. Bu durumda zaten anlatacak çok bir şey de yok...

Havaların iyice soğuması, Kadıköydeki neredeyse tüm barlarda şömine olması ve erken kararan günün şöminenin parklığını ortaya çıkaracak kadar loşlaşmasıyla eş zamanlı olarak, şömine başında globaleşmeye başlayan çiftlerin ya da ateşin içine çekilmişcesine sabit gözler, kadehi gevşekçe kavramış parmaklar ve hiç bitmeyen sigaralarıyla kederli bir yalnızlığı simgeleyerek oturan erkeklerin çokluğu, yerel değerleri savunmayı gittikçe zorlaştırıyor, sanırım. En azından ben öyle hissediyorum...da...ne...

Neyse...

Hangisi daha doğru bilmiyorum, bütünüyle içinde olmak mı yoksa göremiyecek kadar uzağında olmak mı? Dünyanın pek düzgün olmasa da bir küre olması bunu mümkün kılıyor, neyse ki. Çünkü o kadar imkansız ki bazen içinde olmak. Gerçi bu küre meselesi gitmeyi imkansızlaştırıyor bir taraftan, düzgün olmasa da kürenin üzerinde alınan yol hep uzaklaşmaya çalıştığın şeye yaklaştırıyor, kaçınılmaz olarak. Giden her şey geri döse de, giden her şey geri döner diye düşünmek iyimserlik olur sanırım. Geometri bile sevimsiz olabiliyor bazen....de...ne....

Neyse..

Bir de Pasifikle, Atlantiği ayıran çizgi var, hemen önünde oturup çizginin ufukta kaybolduğu noktaya uzun uzun bakabilirsiniz, sigara içebilirsiniz, ayağınızı sokup bir okyanustan diğerine geçirebilirsiniz... De...ne...

Neyse....

Çok emin değilim ama giden o değilmiş gibi gelmesiyle, gelen o değilmiş gibi gelmesi arasında bir yere sıkışmış olabilirim bugünler de....

Her neyse.....

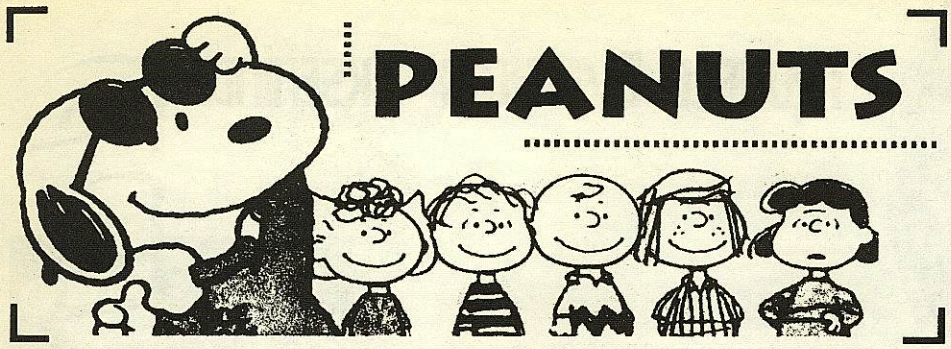

PEANUTS

"Bu senin ilk öpücüğün Charlie Brown"

Küçük Kırmızı Saçlı Kız Efsanesi

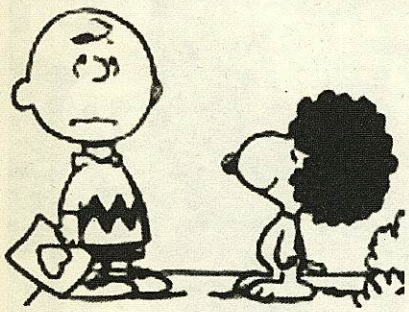

Özellikle bir dişi ile yürümek ne türden ve tipten olursa olsun bir özgüven kaynağıdır bir adam için. Her an gol koklayan bir santrafor gibidir adam, göğsü dik, gözleri sinsi. İşte tam o andır ki dişi bir tanıdığına rastlar, adamınsa hiç tanımadığı; bazen işte bu da şudur budur diye tanıştırılır adam zorla, asık yüzle. O an, o bekleme anı, az evvelki güven sulara gömülür, naber nasılsın dinlemek eziyet olur, santrafor kendi kalesine gol atar. Santraforluktan çıkmıştır bile. En fazla köşedeki korner bayrağı gibi hissedebilir kendini; şanslıysa, yeni bir dişi ise karşılaşılan belki San Siro'nun ama daha kötüsü öyle sivilceli gözlüklü bir okul arkadaşı ise Bayrampaşa Stadyumu'nun korner bayrağı, tek işi rüzgarda dalgalanmak. Yanından korner atacak karizmatik ortacıya çeyrek daire koşular yaptırmak... Her ne olursa olsun futbol zevklidir, dişilerse zorlu. Charlie Brown, Küçük Kırmızı Saçlı Kızı usundan edemezken bir yaz kampında karşılaştığı doğal dalgalı kırmızı saçlı tatlı kız Peggy Jean ile tanıştığında düştüğü bu tarz bir ikilem heyecanından dolayı, kendisini "Brownie Charles" olarak tanıtır. Adını şaşırmıştır safoğlan.

Küçük Kırmızı Saçlı Kız, 1960'larda girmiştir Charlie Brown'un futbol topu kafasına, bir mit olarak. Ona ulaşması, ona bir günaydın demesi, belki derste silgisini isteyebilmesi bile mucizevi büyülü olacakken Charlie Brown için, gözlerini ona doğru tutamamaktadır bile utangaçlıktan. Aklında hiçbir başka kıza yer bırakmaz Küçük Kırmızı Saçlı Kız. O en güzel, en yetenekli, en sevimli, asla ulaşılamayacaktır. Bir gün ulaşılsa bu büyü kalmayacak belki, bu asla bilinmez, hiçbirimiz bilmeyiz. Herkesin bir Küçük Kırmızı Saçlısı olmuştur çünkü. Sokakta gördüğümüzde kalp çarpıntısından yolumuzu değiştirdiğimiz, rüyamızda küçücük öpüştüğümüz. Zaten ilişkiler denen saçma matematik fonksiyonları bu mükemmele ulaşma merakına şekillenir. Matematik bile sonsuzu modelleyemezken, fizik her şeyi ihmal ederken, pozitif olmayan bilimler genellerken, insan kendi içinde bu safkerizz umudu yok etmeye kıyamaz. Ömrün anlamsızlığını bu kadar büyük bir korku olarak tutup, kaçamamak Charlie Brown'ın uzak durabileceği bir şey değildir. Her yatağına yatışında cevap veremeyeceği sorularla didişen bu oğlan, aşkın insanı mutlu etmesi gerektiğini sanmaya devam etmek istemektedir aslında. Beyzbol takımıyla maç esnasında tam en kuvvetli atışını yapmaya hazırlanırken, seyirciler arasında Küçük Kırmızı Saçlı Kızı görünce, vurucunun hızla geri şandellediği topu görmemesi, topu kafasına yemesi, havada üç takla atıp yere patırdaması, bunları hiç hatırlamaması, Kırmızı Saçlı Kız ile göz göze gelmeyi başarmasındandır. Lucy dalga geçer: "İyi atıştı aptal aşık." İflah olmaz platonik Peppermint Patty teselli eder: "Aşıklar gerçek insanlar değildir, Chuck!". Charlie Brown tarih yazar: "Aşk insana garip şeyler yaptırıyor."

Charles Schulz'un gerçek hayatından bir alıntı Küçük Kırmızı Saçlı Kız, Sanat Akademisi'nden bir arkadaşı; hatta ismini vermekten bile çekinmeyelim: Donna Mae Johnson, maalesef ki şimdiki ismi Donna Wold. Çünkü yıllar evvel C.Schulz'u reddetmiş kendisi, hala hayatta, saçları artık beyaz olsa da. "Bana teklifi yaptığı günlerde Charles sıkça şu açık renkli, zig zag çizgili gömleğini giyerdi" diyor. Üstad Schulz da Hank Williams'ın "I Can't Help It" şarkısının, içindeki Küçük Kırmızı Saçlı Kız ilhamını hep diri tuttuğunu söylemiş bir röportajda, bulmak dinlemek size düşer... Her gün çizdiği Peanuts karton dizisine kendi hayatından alıntılar, esintiler katmaması beklenemez zaten, değil mi?

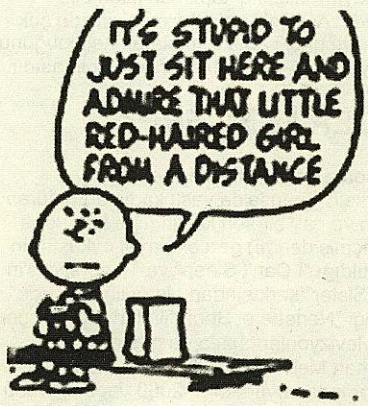

Karton dizi boyunca hiç gözükmemiştir Kırmızı Saçlı Kız, sürekli adı geçmesine rağmen. Fakat TV için hazırlanan çizgi film serisinde birçok kez görülür. Hatta Charlie Brown bir küçük öpücük bile almıştır çizgi filmde. Charles Schulz'un fikirleri dışında birçok şeyi içerir zaten çizgi film. Bir bölümde Lucy'nin tuttuğu topa vurmayı bile başarmıştır Charlie Brown. C.Schulz bunları reddeder, çizgi filmi ayrı bir tat olarak görmek gerektiğini söyler. Çizgi film, Bill Melendez tarafından yıllarla birikmiş Peanuts mirası üzerine yapılmış ayrı bir olaydır, sevimlidir de, hatta Türkiye'de daha çok çizgi film bilinir. Gerçek Peanuts takipçileri karton dizilerin içinde kaybolmayı yeğ tutmalıdır, Schulz'un da salık verdiği üzere. Dünyayı kurtaran köpek Snoopy de mesela bir sirk finosu olan Fifi'ye aşık olunca evden kaçıp sirke katılmıştı. "Harika Hugo" adını almıştı sirkte hatta, tabii kovulup eski dost, yuvarlak kafalı çocuğun yanına dönmesi fazla sürmemişti. İleriki sayılarda çizgi dizideki küçük leziz tatları ele almaya devam edeceğiz, mesela akıllarda çakılı kalan birkaç enfes bölümü tamamen aktarmayı düşünüyorum.

Başta dediğim Peggy Jean'e dönüverelim, kendisi bizim Brownie Charles'ın, ilk ve tek kız arkadaşıdır: 40 yıldan sonra 1990'lar başında hayatına girmiştir Charlie Brown'un, pek de güzel idare etmiştir bizim safoğlanı. Linus ve Sally, Lucy ve Schroeder, Snoopy ve Marcie(cidden, Snoopy Marcie'yi Küçük bir Fransız Lady sanıyordu), efendime söyleyeyim Patty ile Marcie ve Charlie Brown tek taraflı platonik ilişkileri arasında tek muvaffak, mesut ilişki Peggy Jean ve Brownie Charles'ınki olmuştur.. İşte bu "sarcasm!"...

[fati]

Trouble Everyday Ekseninde Claire Denis

ÇIRAKLIK DÖNEMİ

Fransız Yeni Dalga akımının en önde gelen kadın yönetmenlerinden Claire Denis Paris'te doğdu. Henüz iki aylıkken ailesi Afrika'ya taşındı. Çocukluk yıllarında kıtanın çeşitli ülkelerinde dolaşıp durdu (Filmlerinin ana temalarından biri, merhum Morrison Baba'nın da belirttiği gibi; "İnsanlar tuhaftır sen yabancıyken"). Ne derler bilirsiniz: Seyyahın geçtiği yerden soğuk bir rüzgar eser. Filmlerinde, yabancılık sadece gurbet ellerde olmak anlamında işlenmez. Birinin kendini hayatında yabancı hissetmesi, bir çocuğun yetişkinler dünyasında kendini yabancı hissetmesi ve bunların doğurduğu her türlü aitlik sorunsalları filmlerinde derinden hissedilir.
13 yaşında Fransa'ya dönüp sinema eğitimi aldı. Çektiği bir sürü belgeselden sonra Robert Enrico'nun "The Secret"ında bir iş kaptı. Denis'in çıraklık yılları bir hayli yoğun geçti. Dusan Makavejev, Jaques Rivette, Eduardo de Gregorio, Jacques Rouffio ve Constantin Costa Gavras'ın setlerinde, ne iş olursa yaptı. "Paris, Texas" filminin setinde, Wim Wenders'in köpüklü kahvesini pişirmek için karbonat ararken, gözleri Güney Amerika'nın uçsuz bucaksız manzarasına takıldığında ilk filmi "Chocolat"nın vahyi indi. Çocukluğunun anıları canlanmıştı. 1950'lerde koloni Afrikasındaki ırksal gerilimi anlatacağı yarı otobiyografi niteliğinde bir hikaye düşündü. Bu arada, olan güzelim kahveye olmuştu. Borcunu ödemek için Wim Wenders'in "Wings Of Desire" filminde de kahve ocağına bakmak zorunda kaldı. Jim Jarmusch'un "Down By Law" filminin setinde de çıraklık serüvenini sürdürdü.
1988'de tamamen kendine ait olan ilk filmini çekti: "Chocolat". Film, İtalya Film Festivali'nde ödül aldı, Cannes Film Festivali'nde epey övgü topladı. Filmi çekerken tanıştığı Kamerunlu müzik grubu "Les Têtes Brulées"'in ilk Fransa turnesinin konser filmini çekti. 1990 yılında, yasadışı horoz dövüşleri için horoz yetiştiren iki Afrika göçmenini konu alan "No Fear, No Die" filmiyle yönetmenlik serüvenine devam etti.

SENARYOYA BAKIŞ

Bu filmde, bir kadının erkek dünyasında hissettiği "yabancılık" ve "şaşkınlık" duygusu giderek kendini göstermeye başladı. Ama bu duyguları senaryolarından veya metaforlarından anlamak imkansızdır. Denis, senaryoyu şöyle tanımlar:
"Senaryonun, içinde oyuncuları yönetmem gereken bir kafes olduğu fikrinden pek hoşlanmıyorum. Benim için senaryo bir kalkış pistidir ve filmin en güzel anları aktörlerin uçtuklarını gördüğüm anlardır. Birbirlerine çarpmadıkları sürece benim için sorun yoktur. Eğer her şeyi kontrol etmem gerekseydi çoktan kendimi vurmuş olurdum. Zaten çerçeveleri, renkleri, kostümleri, setleri ve daha bir sürü şeyi kontrol ediyorsunuz. Bunlar klaket inmeden önce kontrol edilir. Sonrasında müdahale etmeye gerek yoktur."
Sizin de bir izleyici olarak, filmlerinden havalanmanız gerektiğini bilmeniz gerekir. Claire Denis anlatmaz. Konu ve karakter, birbirini tutmayan ve mantıksızmış hissi veren anlarla ifşa edilirken; önemli olaylar sahneler arasında olur. Edebiyattaki "satır aralarını okumak" deyimi, Claire Denis'in filmlerini anlamak için "sahne aralarını görmek" şeklinde sinema diline çevrilebilir . Zira film bittiğinde, "filmde önemli bir şeyler olduğunu hissediyorum ama ben kaçırmış olmalıyım" hissine kapılmak işten bile değildir. Asıl ilginç olan, filmin içinizde çok güzel ve güçlü ama tam olarak ne olduğunu anlayamadığınız bir his bırakmış olmasıdır.

Edebiyattaki "satır aralarını okumak" deyimi, Claire Denis'in filmlerini anlamak için "sahne aralarını görmek" şeklinde sinema diline çevrilebilir

DİĞER FİLMLERİ

Bu horoz dövüşü filmini "Keep It To Yourself", Fransa'da yaşlı kadınları öldüren siyah ve gay bir seri katilin (işte ben buna özgeçmiş derim!) gerçek hayat öyküsünün anlatıldığı "I Can't Sleep" ve Tindersticks'in "My Sister" şarkısından aldığı ilhamla çektiği "Nenette et Boni" filmleri izler. Geçen ay televizyonlarımızda da gösterilen; Herman Melville'in "Billy Budd the Sailor" romanından uyarladığı, 2000 yapımı "Beau Travail" Venedik, Cenova ve Montreal film festivallerinde tam bir ödül yağmuruna tutulur.
Almış olduğu tüm övgülere ve ödüllere rağmen; eleştirmenler, Claire Denis'e sürekli "Hikaye anlatma konusunda neden izleyicilerinizin işini zorlaştırıyorsunuz?" sorusunu sorar dururlar. Şu "önemli sahneleri kaçırma" meselesi bir hayli canlarını sıkıyordur. Claire Denis bir sonraki

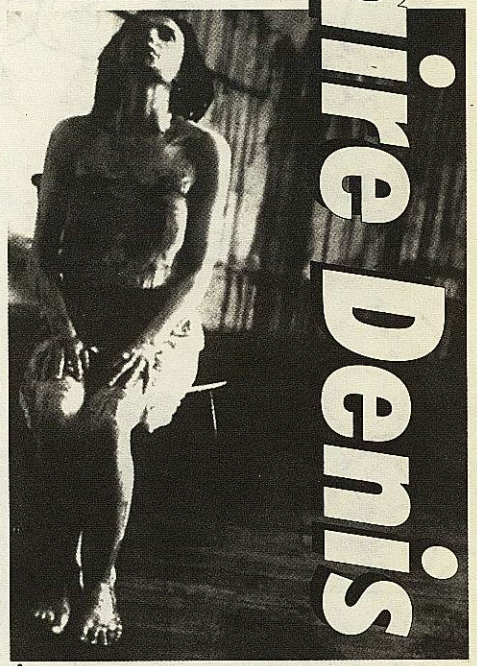

filminde, önemli sahneleri izleyicilerin beynine bol miktarda kan banyosuyla kazıması gerektiğini anlamıştır. İzleyenler, izledikleri sahnelerin hangilerinin önemli olduğunu bir daha asla unutamayacaklardır.

"TROUBLE EVERYDAY"

HERGÜN BİR BAŞKA DERT VAR
(film müziğinin açılış teması)
Gözlerimin içine bak
Her gün bir başka dert göreceksin
İçerisi güneşli
Sakın anlamaya çalışma
Senin taa içlerine gireceğim
Küçücük bir çatlakla
Her şeyi paramparça edebilirsin
Ben kim olduğumu biliyorum

Gözlerimin içine bak
Söyleyemediğim kelimeleri duy
İçimde saklı sesleri bul
Ve tüm gücünle haykır
Senin taa içlerine gireceğim
Küçücük bir şeyle
Tüylerinin bir tekinin havaya kalkışıyla
Her şeyi dalgalandırabilirsin...

"Trouble Everyday" binlerce kilometre uzaklıkta yaşayan, cinsel iştahlarını etkileyen aynı ölümcül beyinsel maraza sahip bir adam ve bir kadın hakkında postmodern bir korku ve aşk hikayesidir. Sağır edercesine sessiz bir filmdir. Kelimeler yerine içli imgeler, yüreğinizi deler geçer. Neye uğradığınızı şaşırırsınız. İnsanoğlunun, sevebilme yetisi üzerine bir

filmdir. Ne yaparsa yapsın sevdiği kadına aşık olamamasının, bir erkeğin yüreğini kanatması üzerine bir filmdir. Daha çok mal satmak için libido üzerinde oyunlar oynayan eczacılık endüstrisinin ürettiği haplar hakkında bir filmdir. Aşka duyulan ve içinde kelimelere dökülemeyecek kadar uçlarda bir şiddet barındıran, özleme dair bir filmdir. Bir erkeğin, intiharvari ve yamyamlaştıran aşkı yaşadıktan sonra, kendisine geri dönerken, sadece huzura ve şefkate duyduğu çıldırtan ihtiyaç üzerine bir filmdir.

HİKAYE ANLATIM DİLİ

Claire Denis, bilinçli bir şekilde hikayesini anlatmaktan kaçınır. Kendi deyimiyle, bir hikayenin ne olabileceğine dair izlenimlerin serbest akışına bırakır hikayesini. Resim sanatında, empresyonistlere (izlenimcilere) ait bildiğim en güzel tanım Degas'nın şu sözleridir: "Bir görüntüyü uzun uzun seyredip gözlerimi kapattığımda içime doğan izlenimi çiziyorum." Denis'in sinema dili bu izlenimci üsluba çok benzer. Yönetmenin kendi sözleriyle: "Sinema, psikolojik bir anlatım sunmak için yapılmaz. Benim için sinema, sahnelerin nerede biteceğini belirlemek, daha sonra onları düzenlemek ve montajlamaktır. İmge taslakları veya duyguyu bir başka imge taslağı veya duyguyla buluşturmak ve aralarına *anlatım* koymak bana göre sıkıcı. Bir izleyici olarak bir film seyrettiğim zaman, bir imge taslağı beni bir diğer içsel duyguya götürür, bana göre sinema budur. Bu bir çarpışmadır. Sinema, edebiyatla pek çok sosyal açıdan benzerlikler taşır. Beyinlerimiz edebiyatla dolu. Aynı zamanda içimizde bir de hayal alemimiz var. Beynimiz, imgeler ve şarkılarla da dolu. Benim için film yapmak tüm bu anlatım kalıplarından kurtulmaktır. Ben filmlerimde anlatımdan kurtularak anlatıma ulaşırım."

Film, temanın ta kendisi olan bir öpüşmeyle başlar. İnce ince dokunmuş Tindersticks nağmeleri varlıklarını çok da sezdirmeden filmin tüm karelerine eşlik eder. Ustası Wim Wenders'in "Wings Of Desire"ı, Nick Cave ve meleğimiz sokakta avare avare dolanıp gurbet üzerine içsel şiir doğaçlamaları yaparken, arkadan duyulan sımsıcak "Karlı Kayın Ormanı" ezgisi olmadan düşünülemez. Jim Jarmusch filmleri, Tom Waits'in alışana kadar hiçbir şeye benzemeyen, alışınca da bağımlılık yapan sesiyle bütünleşmiştir. "Trouble Everyday" filmi de Tindersticks'in müziğiyle ayrılmaz bir bütünlük içindedir. Filmde her şey birbiriyle bağlantılıdır. Hatta isim babası Frank Zappa'nın "Trouble Everyday" şarkısının vurguladığı; medyanın, idealleri ve renkleri ne olursa olsun, kitleleri ***kana susamış*** yağmacılara dönüştürmesi ve kaos bile filmin bir parçasıdır.

Tarantino filmlerinin aksine "Trouble Everyday"de müziği duyamazsınız. Sahnelerinde hopidik gupidik oynayamazsınız. Ama siz fark etmeden her notası içinize işler. Claire Denis'in kendi sözleriyle: "Müzik benim için öz kaynaktır, boş ve özgür bir alan yaratır ve ben buna güvenirim. Bir sahne, sessizse veya müziksiz bir diyalogtan ibaret olsa bile, müzik tarafından yaratılmış veya ilham alınmış olabilir. Bir görüntü ve onun renkleri gibi. Benim filmlerimde müzik, soundtrack'in bir başka parçası değildir. Bir karaktere yaklaşmayı, onu daha iyi anlamayı, imajını öngörmeyi sağlar. Film yapma ve izleme sürecinin bir parçasıdır." Mesela: Shane'nin (Vincent Gallo), karısı (Trisia Vessey) banyo yaparken kasıklarındaki tüylerin suda hafifçe salınışını seyretmesi, Tindersticks'in "Seaweed" parçasının ilham verdiği bir sahnedir. Shane'in ruhunun derinliklerini "Trouble Everyday" soundtrackinin

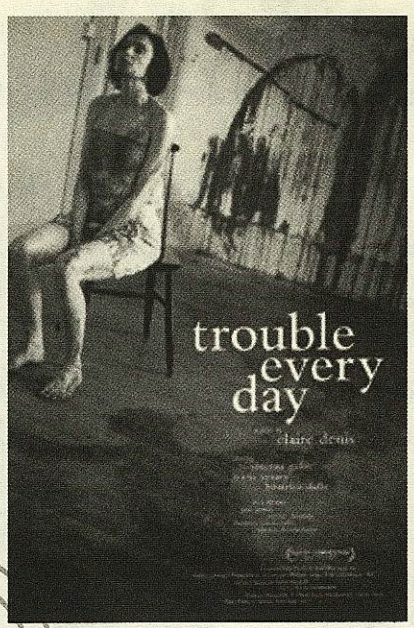

melankolik notalarından ve şarkı sözlerinden görebiliriz. Tam olarak neye benzediğini anlamlandırmaya çalışmadan; kendi içimize doğru çıktığımız yolculukta, karanlık bir tünelde, hız ve belirsizlik duygularının yarattığı bulantıyla beraber iyiden iyiye gözden kaybolabiliriz.

Her Gün Bir Başka Dert Var
(kapanış teması)
Seni geri istersem
Kaçıp kurtulabilirim
Güneş ışığı gözlerini terk etmeden
Günler geceye dönmeden
Yıllar ışığa dönmeden
Sana nasıl şükredeceğimi bulmam lazım
Her gün bir başka dert var...
.....Geri vokaller başlar...
Şimdi yeniden sevdiğimi biliyorum
Bırak her şey en baştan başlasın
Her zaman söylemek zorunda
olmayacağım
Kelimeleri duyacağını biliyorum
Bu sefer ayrılığı hiç görmeden
Yaşayacağımızı biliyorum

SON FİLMİ: "VENDREDI SOIR"

Claire Denis, şu sıralar Emmanuèle Bernheim'ın (kadın bakış açısıyla erotizmi anlatan, hatta feminist olduğu söylenen ve ergenlik dönemlerimizdeki ıslak düşlerinin kraliçesi Sylvia Kristel'le tanışmamızı sağlayan yazar Emmanuelle Argan değil) aynı adlı romanından birebir adapte ettiği, başrollerini Vincent Lindon ve Valérie Lemercier'in paylaştığı "Vendredi Soir" isimli filmini bitirmek üzere. Film, sinemanın tüm hikaye psikolojikleştirmelerine karşı bir anlatımla beyaz perdeye aktarılmış. Filmde çok az diyalog varmış. Denis, diyaloğu gürültüye benzetir. Kitapta koku, çok iyi bir anlatım aracı olarak kullanılmıştır. Koku, filmde bedenleri bir anlatım aracı olarak kullanarak ifade edilmeye çalışılmış. Tutkuların en saf haliyle, cüretkar ama alçakgönüllü bir sinema diliyle anlatıldığı söyleniyor. Dört gözle bekliyoruz.

SON TAVSİYELER

"Trouble Everyday" filminin iki-üç sahnesi gerçekten çok fazla şiddet içeriyor. Bu yüzden, yeni sevgilinizle ilk buluşmanızda bu filme gitmeniz kanımca pek de akıllıca olmaz. Ama bu şiddet, içinizde açacağı ve ancak farkına vararak kapatabileceğiniz yaralar için kesinlikle gerekli. Eğer Charles Bukowski'nin "Women" kitabında, komşunun kapısından içeri baktığında söylediği "Ok you bastard, now i am gonna show you how to ***eat*** your wife's ***pussy***" lafı hoşunuza gittiyse bu filmi seyretmeniz kelime dağarcığınızı ve cinselliğe dair erkek jargonlarına bakış açınızı yeniden gözden geçirmenize neden olabilir.

Bu filmden önce Wim Wenders'ın "Wings Of Desire" ve onun devam filmi olan "Far Away, So Close"unu seyretmeniz yeni başladığınız ilişkinizi sağlamlaştırabilir. Claire Denis'in filmlerinin sessiz ilham perileriyle buluşmanız için Tindersticks'in ilk üç albümü ve "Trouble Everyday" soundtracki, Lambchop'un tüm albümleri (özellikle 2002 yapımı "Is A Woman") ve Nick Cave'in "No More Shall We Part" albümlerini tavsiye ederim.

Vinil Düşkünleri

Mete Avunduk

"İyi bir vinil düşkünü olmak için iyi bir düşkün olmak gerekir mi" diye sordu. "Has..tir ordan dedim." 1980'li yılların en kayda değer plakları üzerine çalışıyordum. Albert Soufre'yi (1992, Bruno Nuytten, 105 dakika) televizyonda göreli 10, Jeffrey Lee Pierce öleli 7 yıl kadar olmuştu. Arada çok sinemalar geldi geçti şehirden, radyo günlerinin Gümüşsuyu 2 - Fulya 7 yenilgileri, Kay's Pasta'lar... "Artık sana güvenmiyorum bile" dedi, bir sabah. Eşyalarımı topladım ve çıktım.

Kendimi aynada gördüğümden daha iyi hissediyordum çünkü peşine düşmem gereken bazı plaklar vardı.

Lull, Mart sayısında 1980'li yıllara yönelik oldukça geniş bir liste çalışması yer alacak. Bir anlamda yetişkin bir erkeğin evinde bulunması gerekenler listesi. Bu sayfada bulacaklarınız ise yeni başlayanlar için bir maket liste. Bunları kadınlarla paylaşmayın. Evinizde bulundurmak, onları paylaşacağınız anlamına gelmez ve kadınlar paylaşacağınız şeyler tükendiğinde hep giderler.

7

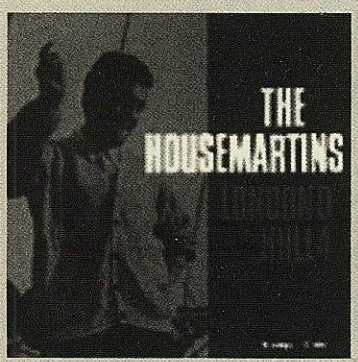

The Housemartins
London 0 Hull 4
(1986, Go Discs)

Bugün Beautiful South ile bildiğimiz Paul Heaton ve Norman "Fatboy Slim" Cook'un 1980'ler rüyası The Housemartins idi. Sadece 5 pound'a bir tane edinebilmeniz halen mümkün.

Pixies
Doolittle
(1989, 4AD)

"*If the men if 5, then the Devil is 6 and if the Devil is 6, then the God is 7...*" Bir karanlık film müziği.

The Jam
Sound Affects
(Polydor, 1982)

Hangi The Jam albümü daha iyi tartışmaları, Weller, "*Wake up on 6 AM and think about your holiday*" dediğinde benim için bitmişti. Sonraki yıllar, Adalar'da hiç kimse böyle şarkılar yazamadı.

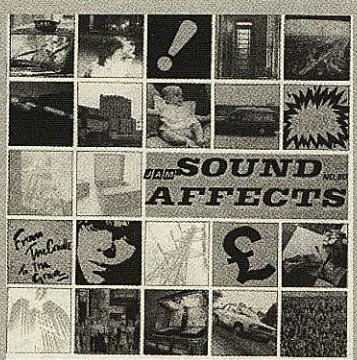

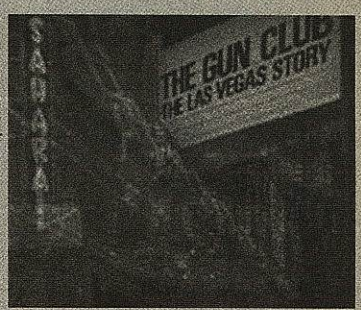

The Gun Club
The Las Vegas Story
(1984, Animal APE 6006)

Sadece 80'li yılların değil, tüm zamanların en iyileri arasında. Bazı öykülerin gerçekten yaşamış insanlar tarafından yazılmış olduğuna inanmak zor. **Vegas Hikayesi** onlardan biri.

Cocteau Twins
Garlands
(1985, 4AD)

"*Stars in my eyes, stars at my feet, womb in the belly, capital place..*" Yıkıl!

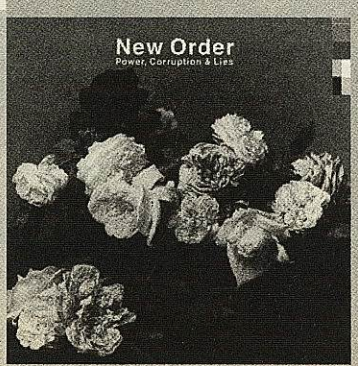

New Order
Power, Corruption & Lies
(1983, Factory)

Bundan 20 yıl kadar önce de mutsuz ve yalnız romantikler vardı. Bu plak onların sesi oldu.

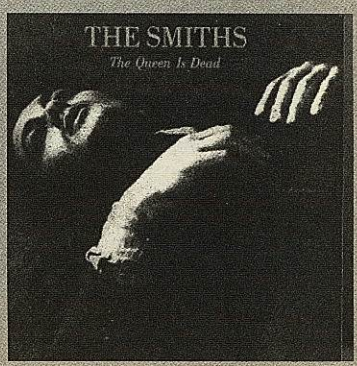

The Smiths
The Queen Is Dead
(1986, Rough Trade)

Önemli olan neden ve nasıl mı? Yoksa kimin yanında öldüğünüz mü? Tabi eninde sonunda öleceksiniz, siz de.

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları-4
Mussorgsky-Tomita:Pictures at an Exhibition (RCA,1975)

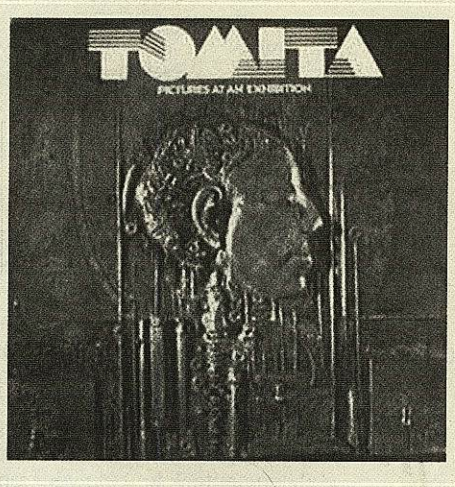

Alper Maral

Uzun zamandır herkesin dilinde dolaşan, böylelikle işlevselliğinin çok ötesinde bir noktada ikonlaşan, kültleşen çalgılar olarak **Moog** synthesizerları, 1970'lerden günümüze fonksiyonu, kullanım alanları, atfedilen değerleri ve benimsenen söylemleri değişerek fakat belirli bir kitle için popülerliğini koruyarak gelmeyi başarmış; dönemi için olağanüstü, tarihsel süreçte bir dönüm noktası sunan, günümüz içinse hâlâ imkanları tüketilmemiş, yeniden değerlendirilebilecek cihazlar olarak teknoloji - estetik koşutluğuna / ilişkisine hizmet etmeye hazır bir zenginlik alanı olmayı sürdürüyor.

Elektronik müziğin gelişimi sürecinde teknolojinin laboratuarlardan stüdyolara, hatta sahnelere ve evlere ulaşabilmesi; son derece girift ve kullanımı zor, iktisaden ulaşılması da bir o kadar imkansız. Böylelikle birkaç radyo evi ve üniversitenin tekeli / güdümü / ideolojisi / estetiğine maruz ve mahkûm olan cihazların daha özgür bir müzik bilinciyle buluşması da büyük ölçüde bu isim önderliğinde gerçekleşiyor: Enstrümanlarına adını veren istisnaî kimlik **Robert Moog**, çocukluğundan beri uğraştığı elektronikteki başarısını, öncesinde koskoca bir merkezi / odayı gerektirecek cihazları ilkin bir 'yarım duvar' / kütüphane boyutlarında, daha sonra da koltuk altında taşınabilir bir format kompaktlığında toparlayıp son derece makul fiyatlarda sektöre kazandırarak taçlandırırken, müzik teknolojisi ve estetiğinde bir devrimi başlatmış oluyordu.

Klasik stüdyo tekniklerinden aşina olunan sonoritelere fikren açık, zihnen aç ve ruhen dünden razı olan pop ve rock podyumları, deneyselliklerin tepeye vurduğu ve norm olduğu 60'larda Moog synthesizerlarının sağladığı imkanlarla buluşunca yepyeni atılımlar gerçekleştirdi, gelişimlerini ivmelendirdi. Her ne kadar bu oluşum altmışların sonunda birbirinden bağımsız geliştirilen birkaç farklı cihazın yöneldiği, tek odaya / stüdyoya sığdırılabilir ya da daha kompakt modüler sistemlerin (burada Buchla, EMS, Arp, Serge gibi synthesizerları anmamız gerekir) paylaştığı bir hareket idiyse de Moog synthesizerların diğerlerine nazaran kolay kullanılabilirliği, açık mantığı ve modüler sistemlerin en önemli artısı olarak son derece farklı biçimlerde şekillendirilebilir / bütünlenebilir / eklemlenebilir ve geliştirilebilir olması, gördüğü rağbetin dengelediği fiyatıyla yaygınlaşmasını sağladı. (100 - 150 bin dolarlar seviyesinden birkaç binlere ya da onbinlere inilmesi sadece stüdyoları değil, sahneleri de Moog'landırdı; alışıldığın dışında bir tınının o dönemlerindeki rayicine kıyasla aşırı makûldü bu rakamlar.)

Modülerliği de kısaca açıklamak gerekirse, ses kaynağı olarak bir osilatör, modifiye edici olarak bir filtre devresi ve işlenen voltajları duyulur hale getirecek bir ampli ile ilk adımı atılabilecek, bir ayakkabı kutusuna sığabilir (böylelikle her yere taşınabilir!) bir Moog paketi, arkasından sarkan bağırsakları ve önünden bağlantılara elverir santralsi girişleriyle akla gelmedik matrislerle büyüyebilecek, karmaşıklaşacak organik bir yaratık gibi düşünülebilir. Hâttâ böylesi bir yapı oluşturmanın herhangi bir müzisyen için gözardı edilemeyecek zorlukları hesaba katılarak fabrikada hazırlanan Minimoog'lardaki tuş takımı ve kolay kullanım iç-bağlantılarıyla dünyanın en önemli synthesizerı ünvanını haketmesi ve herkesin eline geçmesi de şaşırtıcı değil.

Moog synthesizerları giderek büyüyen kitlelerin keşfine / beğenisine sunuldukça, en azından ilk tanışmalarda son derece etkili olabilecek albüm tasarımları / izansızlıkları gündeme gelmeye başladı. Her biri köşemizde ele alınabilecek *"extremde"*, istisnaîlikte ve tabiî izansızlıkta olan bu prodüksiyonların en ünlülerinden bazıları (ele aldığı repertuara yönelik 'düğme kurcalamayı' konsept edinen) *Switched on Bach* (Walter Carlos!), *Switched on Classics, Everything You Always Wanted to Hear on the Moog* (en sulu klasikler), *Switched on España* (matadorsu Moog tavırlarıyla...), *Moog and Sitar* (Moog altyapı üzerine hint sitarı!) ve hatta *Switched on Nashville* (yanlış okumadınız; malesef Moog'la *Country!*) ilk aklımıza gelenler...

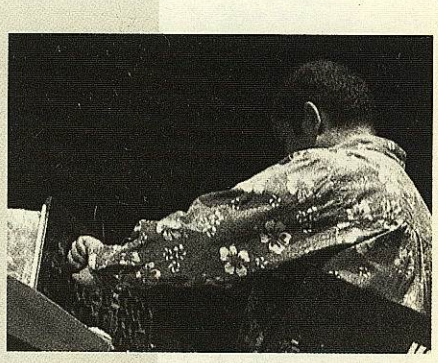

İstisnaî Elektronik Müzik Kayıtları-4
Mussorgsky-Tomita: Pictures at an Exhibition (RCA, 1975)

Son derece ciddi ve iyi bir müzisyen olduğunu kanıtlayan Japon synthesizer üstadı İsao Tomita ise, bu bağlamda ele alınacak en nitelikli ve istisnaî yapıtlara imza atmış. Çoğu daha çok birer parodiyi andıran, taze ve mesafeli kitlelerin bayıldığı 'garip' sıfatından geçinen; 'uzay müziği' dedirtmeyi başardığında ise samimiyetsiz bir ilgiye, yüzeyden bir kulak vermeye konu olabilen sentetik tınılarla yeniden ele alınan klasik yapıtlar, geleneksel müziksever kitlelerinin "soğuk" bulunsa da elektronik müzik adına benimseyebilecekleri, dahası tahammül edebilecekleri nadir örnekleri üretirken, bunun çok ötesinde, dışında, hatta karşısında durabilecek son derece ciddi ve nitelikli; 'yorum' olgusunu en olumlu anlamda örnekleyip taçlandıran, en azından bunu kayıtsız kalınamayacak bir tartışma alanına taşıyan çalışmalarıyla elektronik müzik tarihinde yerini alan Tomita'nın Stravinski, Debussy, Strauss ve Wagner yorumladığı plaklarından daha fazla anılagelen, Modest Mussorgsky'nin *"Bir Sergiden Tablolar"* adlı müthiş eserini elektronik ortamda yorumladığı ***"Mussorgsky - Tomita: Pictures at an Exhibition - RCA, 1975"*** künyeli plağı, bu sayıda masaya yatıracağımız eser.

Masif bir Moog *traité'si* olarak da dinlenebilecek bu plakta, Rus bestecinin, arkadaşı mimar ve sanatçı Victor Hartmann'ın eserlerinin yeraldığı serginin ilhamıyla 1874' te, üç hafta gibi bir sürede (solo) piyano literatürüne hediye ettiği 11 bölümlük, sıradışı ilginçlikte, adı geçen tabloların müzikal tasviri / yorumu olarak ele alınabilecek bu önemli eseri, soyutlamaların daha da derinleştirilip katlanabileceği elektronik ortamla buluşturulmuş. Gerçi bu fikir öyle aşırı ilginç değil, aslında: Eserin otuzu aşkın farklı formatta "düzenlenmişliği" (çoğunda da 'bozulmuşluğu'!) var: Solo gitardan kilise orguna, korodan orkestraya, her biri de defalarca örneklenmiş birçok versiyon denemesi; hâttâ çoğunluğun "esası" olarak bildiği, M. Ravel'in meşhur büyük orkestra için ele alışı, ne kadar zenginliğe yönelmiş görünse de asıl formatın; solo piyanonun sonoritesine yönelik kompozisyonu lâyıkınca temsil ediyor olabilmekten uzak. Bunun temel sebebi, son derece zengin melodik çizgiler ve cazip armoniler ele alınırken, yapıtın derinliklerinde gizli unsurların gözardı edilmişliği, kendilerine varılamamışlığı olabilir.

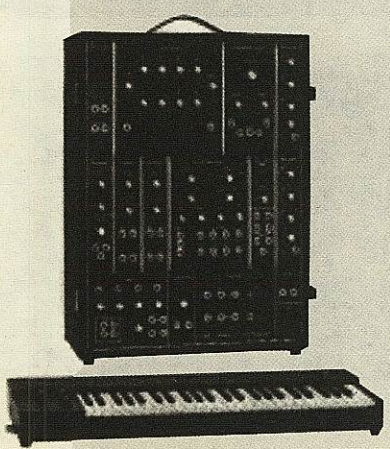

Tam da bu noktada bildik tüm referansların dışından hareketle, sentetik seslerin soyutluğa komşulukları değerlendirilerek özenle biçimlendirilmiş elektronik versiyon, hem genişleyen tasvir olanakları, hem de bambaşka bir farkındalık ve espriyle altı çizilen dramatik unsurlarıyla Mussorgsky'nin yapıtına kayda değer bir yorum kazandırmış: Yukarıda anılanların aksine eseri eksiltmemiş, elektronik formatın beklenmedik tavır ve duruşuyla 'arttırmış'; *"yazılı - çizili"* tabir ettiğimiz ve böylelikle ancak bir yorum ve yorumcu(su)yla hayat bulabilecek geleneksel Batı Müzik Kültürü (ürünü) normlarına hizmet edebilecek konumda değer kazanmış bir çalışma.

Kullanılan cihazların, başta modüler bir Moog sistemi olmak üzere, kapasiteleri ve zorlukları, sağladıkları imkanlarla dengelenmiş, elektronik sesler ve pasajlar, genel tabirle; orkestralanırcasına koordine edilmiş. 11 bölümlük yapıtta, hayal gücünü zorlar tasvirlerin sonik soyutlamaları arasında yer bulan, bunları birbirine bağlar nitelikte homojen yapılar sunan *Promenade* bölümleriyle eser bütünlüğü sağlanmış. Hiç beklenmedik gerçeklikte ve anlatım gücündeki ses yakıştırmaları ve tasarımları kadar oldukça efektif kullanılan *spatial* unsurlar, özellikle dinamik panoramalar, uygun röprodüksiyon olanaklarında olağanüstü imgelem katmanlarına ulaşan psikoakustik tetikleyiciler olarak değer kazanmış. O günün şartlarında gerçekten son derece zor ve büyük emek isteyen kurgular, hem yapıta hem de elektroakustik müzik söylemine, bir kez daha altını çizmek istediğim "yorum" ve "yorumcu" unsurunun kritikliğini katarak, imlâya ve kimyaya; stüdyoya ve müzisyenine teknisyen veya besteciden, kompozisyon ve prodüksiyondan farklı bir nosyon alanı daha eklemiş.

OOo

Oldukça sükse yapmış ve çok baskısı olan plağımızın istenip de bulunamaması halinde 'tehlike anında camı kırınız' misali ulaşılabileceğini belirtmekte fayda gördüğüm bir de CD versiyonu var - ya da vardı: **1984** tarihi bu sektörde artık arkaik sayılabildiğinden **RCA PD80838** künyeli diski de sahaflardan aramaya başlayabilirsiniz. Bir iyi haber de, bendeki "n'olur - n'olmaz" CD kopyası örneğinde olduğu gibi, Türkiye'de satılan / satılmış bir firmadan çıkmış olması. Plak ya da CD, birinden birine denk gelmeniz dileğiyle... Özellikle piyanistlere hararetle tavsiye olunur.

Kadir Kıvılcımlı

a sosyolog

dönekler antolojisi: 1

DİLMÜRDE BİR AŞIK

Cemkaraca.8m.com, anadolurock.cjb.net, cemkaraca.250x.com, geocities.com/anadolu-rock.1968 gibi web sitelerinde anlatılan öykü hep aynı: 1977 sonundan 1987'ye dek Almanya'da gönüllü sürgün olan Cem Karaca, Türkiye'ye döner. Fakat "Özal'ın elini öptüğü iddiaları" yüzünden döneklikle suçlanır.

Altan sülalesinden İsmet Özel'e, döneklik suçlamalarının bozuk para gibi harcandığı bir dönemdi. Döner dönmez verdiği bir "halk konserinde", "Ceviz Ağacı"nı söylerken dinleyicilerin cim-bom tezahüratı yapmaları kimin kime sırtını döndüğü konusunda soru işaretleri uyandırmıyordu değil, yine de, öykünün başına dönelim.

İddiaya göre, henüz lise öğrencisi iken, Nesrin adında bir kıza aşık olur Karaca. Kızı etkileyebilmek için gitarla serenad yapmayı dener, seçtiği parça da "Johny Guitar"dır- eski kimliğine ihanet etmesiyle ünlü kovboyun baladı; yazgının bir alayı demekten başka şey gelmiyor elimden. Nesrin kız bu gösteriden hoşlanmış değildir, aslında öykünün burası biraz karanlık. Nedir, anne Toto Karaca pek beğenir oğlunun şarkı söyleme üslubunu: Toy bir delikanlının Elvis özentisi şarkı çığırışında bir cevher keşfetmiştir demek.

Diğer bir iddiaya göre, baba Mehmet Karaca oğlunun şarkıcı değil hariciyeci olmasını arzuladığı için paralı yuhalayıcılar tutar, oğlunu topluyaşam içinde rezil etmeye çalışır. Gel gör ki, Karaca içindeki şarkıcının ayırdına varmıştır artık, yolundan geri dönmez.

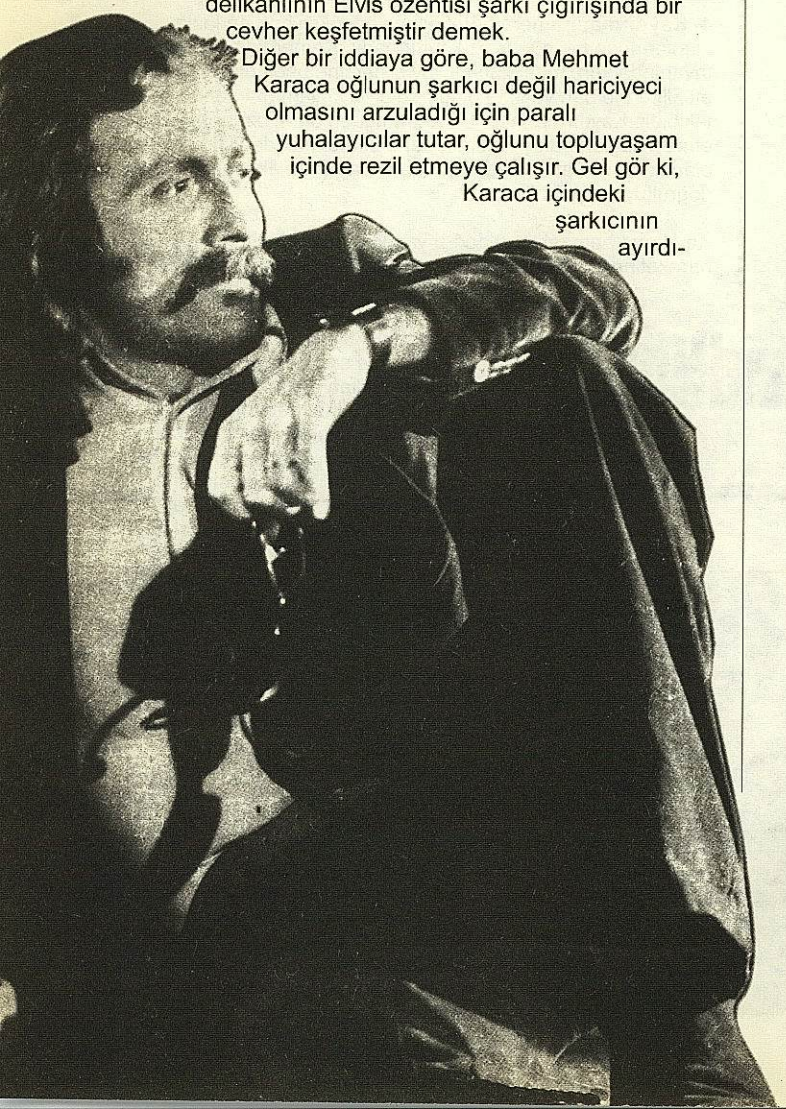

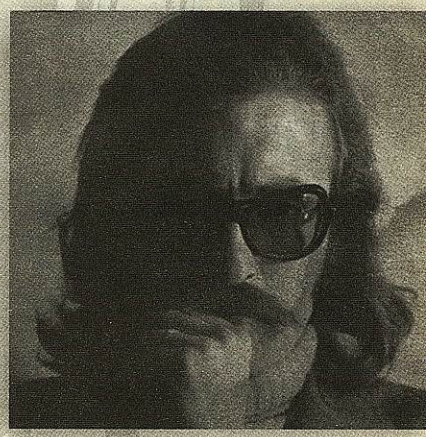

Bu öykülerde gerçek payı vardır elbette; her söylencenin çekirdeğinde, ufak bile olsa, bir gerçek bulunur. Nedir, Cem Karaca söylencesinin çekirdeğindeki gerçek, bu romantik kırılma anı öyküleri değildir sanırım. "Askerliğimi yaparken tanıdığım Anadolu'nun ilkokul kitaplarında anlatılanlara hiç benzemediğini görünce toplumcu müziğe yöneldim" iddiası gibi, sonradan yazılmış bir kişisel resmi tarihe uydurulmuş kırılma anlarıdır bu öyküler.

Alın bir iddia daha: cemkaraca.8m.com adlı web sitesinde, "Cem Karaca'nın 1969'da Kardaşlar'la Anadolu Rock'u yarattığı ve bu kimliğe sahip çıkan tek grup olduğu" söyleniyor. Tülay German ve diğer türkü yorumlayan eskileri bir köşeye itsek de Moğollar'a ayıp olmuyor mu? Geçelim.

Karaca'nın kurduğu, sonra dağıttığı grupları bir anımsayalım: Apaşlar, Kardaşlar, bir dönem Moğollar'la ortaklık, Dervişan, Edirdahan... Tüm bu ortaklıklarda, en az bir kişi ile kavgalıdır Karaca. Bu kavgaya gösterilen neden hep aynıdır: Politik görüş ile müziği örtüştürmekte yetersiz kalmak. Karaca birlikte yola çıktığı arkadaşlarını kötü müzik yaptıkları için değil, düşünsel anlamda yanlış müzik yaptıkları için terk ettiğini söyler.

Bu kez iddia değil, gerçek bir görüntü: Bosna'da iç savaşın alevlendiği, müslümanlara uygulanan etnik temizliğin gündemde olduğu günler. Tutucu bir TV kanalının düzenlediği, Bosna'ya yardım amaçlı bir eğlence. Eski tür düğün salonundan bozma, mefruşatın zenginliğine rağmen ucuz pavyon estetiğinden sıyrılamamış bir mekan. Koyu renk takım elbiseli, taşra burjuvazisi temsilcileri ve pardösülü, türbanlı eşleri. Salonda servis yapanlar dışında tek genç yok anımsadığımca, belki de ortamın anakronikliğinden gençler bile tarifsiz yaşlı. Bu iklimin içinde fötr şapkalı, uzun saçlı bir adam şarkı söylüyor. Üstelik şarkı aralarında, gerçek rock müziğin etnik temizliğe böyle karşıduracağına ilişkin küçük söylevler veriyor. O şarkıcı, Cem Karaca'dır.

Özal'ın elini öpmek değildir döneklik. Sabah sabah TV'ye çıkıp Allah'a yakaran ezgiler okumak hiç değildir. Yıllar boyunca oluşturulan bir kişisel resmi tarih adına yoldaşlarıyla kavga etmek, birlikte yargılandığı Selda Bağcan ve Melike Demirağ'a küsmek de değildir. Söylencesinin çekirdeğini çatlatmak uğruna, babasının ölümünde sürgünde kalmayı yeğleyip annesini darıltmak da değildir, olmayabilir.

Bunlar Cem Karaca'nın ilerlediği yolda yaptığı seçimlerdir. Gerçek döneklik, tüm bunları yaptıktan sonra, adını koymaktan utandığım bir etkinlikte rol alıp gerçek rock müzik yaptığını iddia edebilmektir.

Karaca kişisel resmi tarihine değil, müziğine ihanet ettiği için dönektir.

sinema dersleri

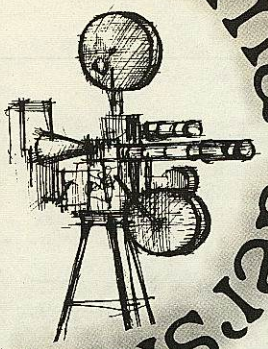

"Sinemada kamera çoğu zaman izleyenin, bazı durumlarda da filmde yer alan kahramanın gözü konumundadır. Dolayısıyla kamera ile yapılan her hareket, bu görüşün niteliğini değiştirir, izleyenin sahneyi nasıl görmesi, algılaması gerektiğini doğrudan belirler."

Pınar Tınaz Gürmen

Çevremizi algılarken kullandığımız en önemli duyu organımızdır gözümüz... Buna bağlı olarak sinemada da algılamayı birinci derecede yönlendiren unsurun kamera kullanımı olduğunu söyleyebiliriz. Kamera için seçtiğimiz açı ve ona verdiğimiz hareket, seyircinin sahneyi algılayışını doğrudan etkiler. Yönetmen, kameranın yerini her değiştirişinde, kendi seçimlerine bağlı olarak, seyircinin perdede gerçekleşen olayı algılayış biçimini de değiştirir. Eğer kamera hareket edecekse, bu mutlaka anlatıma hizmet etmeli, filmin dramatik yapısı içinde bir rol oynamalıdır. Yerinde kullanılmayan kamera hareketleri, seyirciyi anlatılan hikayeden koparabilir ve dramatik yapıya zarar verebilir.

Kamera ile gerçekleştirilebilecek başlıca hareketleri, bunların kullanım yerlerini ve yarattıkları etkileri, örnekler vererek incelemeye çalışalım.

1-Pan: Kameranın genellikle soldan sağa, bazı durumlarda ise tersi yöne, gövdesi sabit kalacak şekilde hareket ettirilmesine 'pan' adını veriyoruz. Önce pan hareketini neden soldan sağa yapmayı tercih ettiğimizi açıklayalım. Belirlenen yön, gözün okuma alışkanlığı dolayısıyla en kolay kabul edebileceği hareket yönüdür. (Elbette bu durum Latin alfabesi kullanan ülkeler için böyledir. Arap filmlerini incelerseniz, ters yöndeki pan hareketlerine daha fazla yer verildiğini gözleyebilirsiniz.)

Panın en sık kullanıldığı durum, çerçeve içindeki oyuncunun veya bir nesnenin hareketinin takibidir. Bu tür pan hareketine hemen her filmde rastlamak mümkündür. Oyuncu pencereye yürür ve kameramız da onunla beraber döner... Bazı yönetmenler ikili konuşmalarda plan kesmekten kaçınarak, özneler arasında sürekli gidip gelen bir panı tercih ederler. Woody Allen filmlerinde sıkça rastlayabileceğimiz bu türdeki hareketler, seyircide bir karmaşa hissinin yaratılmasına yardımcı olur. Genel olarak tercih edilmese de, Allen sineması gibi, kişiler arasındaki karışık ilişkilerin ön plana çıktığı durumlarda, gidip gelen bu pan hareketi anlatıma destek veren bir unsura dönüşebilir.

Panın ikinci yaygın kullanım alanı ise, alan taramadır. Genel planda görülen mekanı seyirciye tanıtmak için kamera pan hareketi yapar. Genellikle sahne başlangıçlarında yer alan bu örneklere hemen her filmde rastlamak mümkündür.

'Yıldırım pan' adını verdiğimiz, görüntünün belirsizleşmesini sağlayan çok hızlı pan hareketlerinin, sahneden sahneye geçişi sağlayan bir örtücü olarak kullanılmasına da sıkça rastlarız. Ayrıca yıldırım panlar, seyirciye 'Şuraya bak, ama çabuk ol' mesajı veren bir hareket olarak da anlatıma katkıda bulunurlar. Martin Scorsese imzalı 'Yaşamın Kıyısında' filmindeki hastane sahneleri, bu konuda verilecek en güzel örnekleri içerir. Scorsese, yıldırım panların kullanımı ile hem olayların hızlı gelişimini, hem de hastanede yaşanan karmaşa ve heyecanı ustalıkla anlatmıştır.

Kameranın kendi ekseni etrafında dönmesi ile oluşturulan 'sürekli panlar' ise, genellikle zaman aşımı duygusu vermek veya öznenin psikolojik durumunu aktarmak için kullanılırlar. Yine Scorsese'den bir örnek verelim; 'Masumiyet Yaşı'nda kamera oda içinde kendi ekseni etrafında dönerek sürekli bir pan yaparken, odanın dekorasyonu yılların geçtiğini anlatırcasına, sürekli değişir...

2- Tilt: Kameranın, gövdesi sabit kalarak, yukarıdan aşağıya veya tersi yönde yaptığı hareketlere tilt adını veriyoruz. Tilt hareketi de, tıpkı pan gibi en çok oyuncuyu takip etme amacıyla kullanılır ve örneklerine hemen her filmde rastlamak mümkündür. Oyuncu oturduğu yerden kalkar ve kamera da onunla beraber hareket eder..

Tilt hareketi pan gibi tarama işlevi de görür. Ancak daha çok mekanı değil, özneyi tanıtan planlarda tercih edilir. Ayakta duran veya oturan özne, genellikle aşağıdan yukarıya doğru yapılan bir tilt hareketi ile taranır. Filmde ilk kez görünen güzel bir kadın oyuncuyu tilt hareketi ile tarayarak göstermek çok rastlanan bir yöntemdir. Bunun yanı sıra, şaşılacak kadar uzun veya iri yarı bir insanı tararken de tilt hareketi devreye girer. Film için dramatik önemi olan yüksek binalar, dağlar vs.de tilt ile taranarak tanıtılırlar. Tilt de, pan gibi normalden hızlı olarak kullanılabilir. Özellikle aşağı doğru yapılan hızlı tilt hareketi düşme hissi yaratır.

3- Swing: Pan ve tiltin birlikte kullanıldığı bir harekettir. Yine en çok oyuncu takibinde kullanılır. Oyuncu yerinden doğrulur ve kapıya gider. Böyle bir hareketin takibi için hem pana, hem de tilte ihtiyaç olduğundan, bu kombine hareketin kullanılması tercih edilir.

4- Kaydırma: Kamera hareketlerinin fonksiyonu en fazla olanlarından biri şüphesiz kaydırmadır. Kamera, yerde veya stüdyo tavanında kurulmuş olan bir ray sistemine bağlı olarak hareket ettirilir. Yine pan ve tiltte olduğu gibi ilk kullanım amacı, oyuncu takibidir. Kaydırma, pan, tilt ve swingden daha özgür olarak takip etmeyi sağlar, bakış açısının daha seri olarak değiştirilmesine olanak tanır. Hatta kaydırma sırasında çekim ekseni de başka bir doğrultuya taşınabilir.

Kaydırma hareketi öne doğru yapıldığında, gözümüzün odaklanma hareketine denk düştüğünden, yaklaşma hissi uyandırır. Hareketin hızı ile bağlantılı olarak da etkiyi farklılaştırmak mümkündür. Örneğin Hitchcock, "Vertigo" adlı filminin açılış sahnesinde son derece etkili bir kaydırma hareketi kullanmıştır. Kamera hem öne doğru kaymakta, hem de optik bir hareket ile oyuncuya yaklaşmaktadır. Ortaya çıkan hareket, yükseklikten korkan kahramanın psikolojisini mükemmel şekilde yansıtır. Bazen ray üzerinde olan kamera değil, oyuncudur. Güçlü bir şok etkisi yaratan bu gibi çekimlere örnek olarak Spielberg'in "Jaws"ını verebiliriz. Brody'nin sahilde köpekbalığını ilk görüşünü anlatan sahnede olduğu gibi... Kaydırmanın geriye doğru yapılması ise uzaklaşma hissine yol açar.

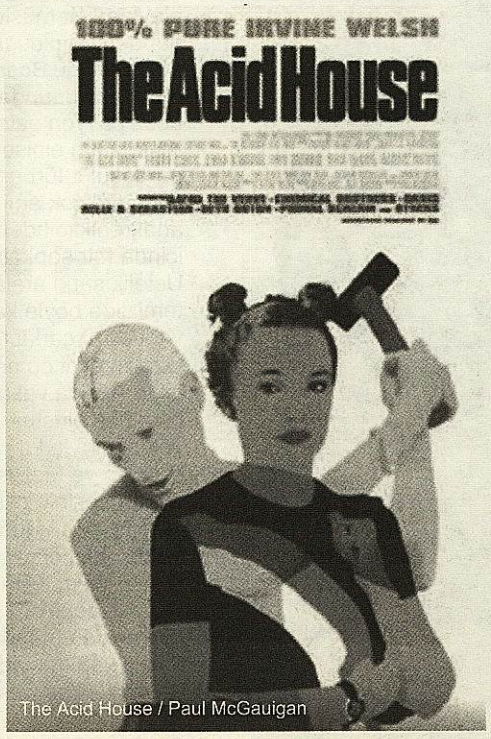

The Acid House / Paul McGauigan

5- Yavaşlatılmış veya hızlandırılmış çekimler: Kameranın saniyede kaydettiği görüntü sayısı ile orantılı olarak çok yavaş veya çok hızlı çekim yapmak mümkündür. Hızlandırılmış çekimler genellikle komedi unsuru olarak kullanılırlar. Ama ender olarak, farklı anlamlar içerdikleri sahneler de vardır. Örneğin F.F.Coppola 'Siyam Balığı' filminde zaman aşımını vermek için sabit kamera ile çektiği uzun gökyüzü ve şehir görüntülerini hızlandırarak kullanmıştır...

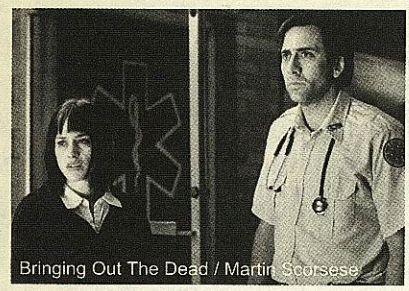

Bringing Out The Dead / Martin Scorsese

Yavaşlatılmış çekimlerse daha dramatik etkiler yaratırlar. Çekimi yavaşlatmaktaki amaç, temel olarak söz konusu sahne için filmsel zamanı uzatmaktır. Normal olarak akıp giden zaman içinde öyle anlar vardır ki, bitmek bilmez. Seyirciye verilmek istenen duygu tam olarak budur. Örnek olarak Alan Parker'ın 'Birdy' filmindeki Birdy'nin kuş kıyafeti ile damdan atladığı sahne verilebilir. Düşüş 7 farklı açıdan çekilmiş ve planlar yavaşlatılmıştır. Bu 7 çekim parçalanarak, 13 plan halinde, Al'ın merdivenlerden indiği ve normal hızda olan 4 planı ile paralel olarak kurgulanmıştır. Normal şartlar altında 2 saniyede olup bitecek olan bu düşüşü, 1 dakikalık bir süreye yaymak, hem filmsel zaman yaratımı, hem de yavaşlatılmış çekimlerin dramatik yapıya katkıları adına güzel bir örnek oluşturur.

Yavaşlatılmış çekimler yerinde kullanılmadığı takdirde, beklenen etkiyi yaratamayacakları gibi, varolan dramatik oluşumu da zedeleyebilirler. Seyirci, görüntü yavaşladığında, etki altına alınmak istendiğini bilir ve önemli bir olay olacağını anlar. Örneğin, Yavuz Turgul'un 'Eşkıya' filminde Cumali'nin vurulduğu sahnede yaptığı gibi, görüntü zamanından önce yavaşlarsa, az sonra işlenecek cinayetin sürpriz bir tarafı kalmaz. Oysa Peter Weir'ın 'Ölü Ozanlar Derneği' filminde Neil'in intiharı ve babanın yatağından kalkarak sesin geldiği çalışma odasına gidişi normal çekimde verilmişken, babanın odadaki barut kokusunu algılaması ve masanın altından yükselen dumanı fark etmesi ile yavaş çekime geçilmiştir. Bu an, babanın oğlunun öldüğünü anladığı andır...

6- Elde veya Steadicam ile yapılan çekimler: Bu tür çekimlerde genellikle kamera seyircinin gözü olmaktan çıkar, bir oyuncunun bakış açısına dönüşür. Bir başka değişle, kamera nesnel değil, özneldir. Bazı durumlarda kamera seyircinin gözü olma özelliğini korur. Ancak yaptığı hareketin getirdiği hisle, seyirciyi filme dahil eder. Bütün bu özelliklerinden dolayı bu tür çekimlere genellikle gerilim ve korku türündeki filmlerde sıkça rastlarız. Görüntünün hareketli oluşu, sık sık biçim bozukluklarına uğraması, bakış açısının sürekli değişmesi ve hareket yönünün, seyirci tarafından tahmin edilemeyişi heyecan ve gerilim duygusunu da beraberinde getirir. Steadycam, ilk kez Stanley Kubrick tarafından 'Shining'de kullanılmıştır. Devasa büyüklükteki otelin boş koridorlarında dolaşan kameranın hareketi oldukça ürkütücü bir atmosfer yaratılmasını sağlar. Aynı durum bahçedeki labirent sahnelerinde de geçerlidir...

7-Objektifin özelliği ile sağlanan optik hareketler: Bu konuda ilk akla gelen zoom objektiflerdir. Zoom yardımıyla istenen noktaya yaklaşmak veya uzaklaşmak mümkündür. Bazı yönetmenler doğallığı zedeleyeceğini düşünerek, zoom yerine kaydırma hareketini tercih ederler. Ancak iki hareketin işlevleri benzer görünse de aynı değildir. Zoom, kaydırmaya oranla çok daha hızlı bir yaklaşma veya uzaklaşma hareketi sağlayabilir. Arka plandaki görüntüde optik değişim nedeniyle perspektif de deforme olacağından, elde edilen etki daha farklı olacaktır. Ayrıca ray kurulamayacak mekanlar ve uzaklıklar da söz konusudur. Bu konuda en iyi örneklerden birine Metin Erksan'ın 'Sazlık' filminde rastlayabiliriz. Dalyan direğinde duran Ali Reis'ten başlayarak hızla geri çekilen zoom hareketi, seyircide güçlü bir uzaklaşma hissi yaratmakta ve Ali Reis'in yalnızlığını ifade etmektedir.

Bunun yanı sıra çok geniş veya dar açılı objektiflerle alınmış görüntüler de kendi içlerinde farklı hareket duyguları yaratabilirler. Çok geniş açılı objektiflerle kaydedilen, deforme olmuş görüntüler genellikle, öznenin psikolojik durumunu yansıtmak amacı ile kullanılırlar. Örneğin Paul McGuigan 'Asit Evi'nin son bölümünde, uyuşturucu almış oyuncusunun sokaklarda yaptığı çılgınlıkları, pek çok efekt ile birlikte genellikle geniş açı kullanarak çekmiş, öznenin içinde bulunduğu ruhsal durumu bu sayede aktarmıştır.

Çok dar açılı tele objektifler, daha çok portre çekimlerinde tercih edilirler. Tele objektiflerin hiperfokal alanları oldukça dardır. Özne net iken, çerçeveye giren diğer ayrıntılar flu olurlar. Bu da oyuncunun mekandan kolayca soyutlanmasını sağlar. Bunu yanı sıra tele objektifler, uzaktaki bir olayın gözlemlendiği hissini de yaratırlar. Uzaktaki bir nesneyi, küçük ve net bir alan içinde görmek, dürbün etkisi yaratmakta, bu tür çekimlere daha çok polisiye filmlerde rastlanmaktadır.

Sahne geçişlerinde ve genellikle öznenin psikolojik durumunu ifade eden anlatımlarda başvurulan bulanık çekimler de objektifin sağladığı hareketlerden biri olarak düşünülebilir. Örneğin Jennifer Lynch' in 'Boxing Helena' filminde, hastane odasında uyanan Helena, ilk anda ortamı bulanık görür. Bu hem onun baygınlıktan çıkışını, hem de filmin o ana kadar anlatılan bölümünün rüya olma ihtimalini ifade eder.

Celebrity / Woody Allen

Elbette ki, kameranın hareketlerini kullanarak yaratılabilecek etkiler, bu sayfada bahsettiklerimizle sınırlı değildir. Yönetmenin kamerasını kullanarak yapabileceklerinin, sadece kendi hayal gücüyle sınırlı olduğunu unutmamak gerekir...

Gelecek ayki dersimizde sinemada hareketi oluşturan diğer etkenler üzerinde kısaca duracağız. Oyuncunun, sesin ve sessizliğin, müziğin, ışığın ve diğer plastik öğelerin yarattığı hareket hissini örneklerle açıklamaya çalışacağız.

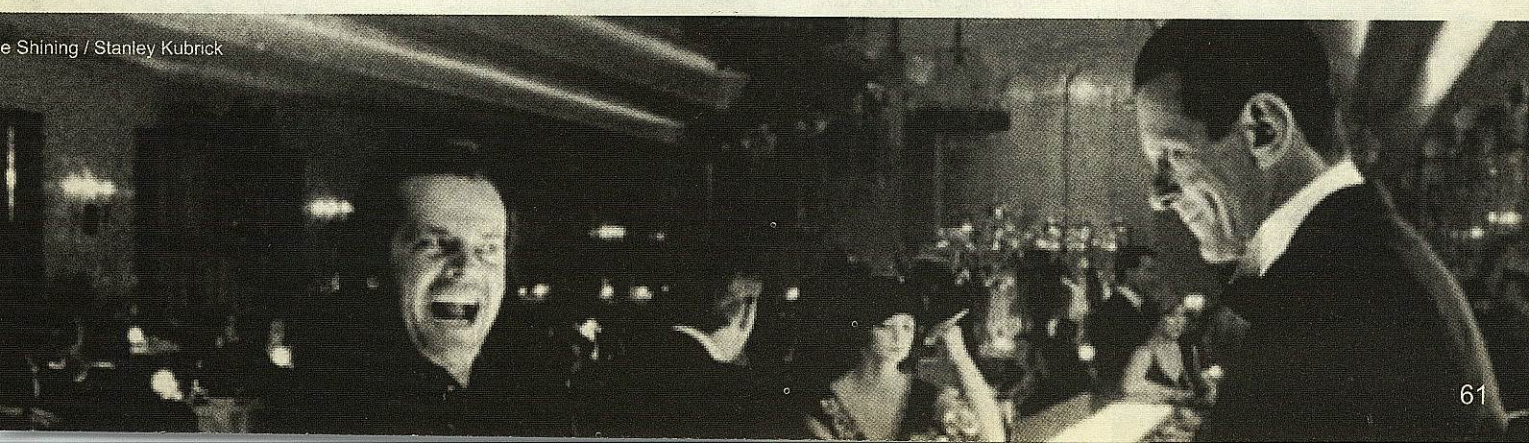

e Shining / Stanley Kubrick

arıza

"ince bilek" CHRIS

Cüneyt Kaşeler

1994 Dünya Kupası, Firavunun Laneti gibi çökmüştür Kraliçe'nin topraklarına.

İngiltere yarı final'i penaltı vuruşları sonunda kaybetmeseydi muhtemelen Mattheus yerine Robson kaldırıyor olacaktı altın kupayı, final günü.

O yarı final günü penaltı atışını kaçırdığında; kora kor Ada Futbolu maçlarında, zarif bilek hareketleri ile rakiplerinin bağırsaklarını düğümlemeyi sanat haline getirip, mahallemizin kahramanları mertebesine ulaşmış Chris Waddle, hem kendini hem de bizi çok üzmüştü.

Newcastle formasıyla tanıdığımız, Tottenham ve özellikle Marseille yıllarında keyifle izlediğimiz Waddle ile Daily Telepgraph gazetesi tarafından 2001 yılında yapılmış bu röportajı okurken sahip olduğu üstün meziyetlerin yanı sıra bir bıçkın delikanlı kişiliği olduğunu da hissedeceksiniz sanırım.

Chris Waddle 6 yaşında başladığı topla birlikte koşusunu 34 yıldır sürdürüyor, bunca uzun süren macera içerisinde taraftarlarını mest eden rakiplerini ise uykusuz bırakan çalımlarını; Newcastle, Tottenham, Marseille, Sheffield Wednesday gibi birinci sınıf kulüplerde atan Waddle, bu günlerde Unibond Ligi'nde mahallesinin takımı Worksop Town'da atıyor.

62 kez milli olmuş, Avrupa'da yılın futbolcusu seçilmiş, Meksika 1986'da Maradona ile karsı karsıya oynamış, 1989 yılında Tottenham'dan Marseille'ya 4,5 milyon pound'a transfer olarak dünyanın en pahalı ucuncu futbolcusu ünvanını almış bu yaşlı tilki, tören geçidini şimdi Spennymoor, Runcorn gibi takımlara karşı sürdürüyor. Doğuştan romantik olan Waddle "*son seyirci beni terk edene kadar oynamaya devam*" diyor ve ekliyor "*Biliyorum ki sonsuza kadar değil ama sanırım 50 yaşıma kadar top oynarım, futbolu seviyorum. Gectiğimiz yıl Sheffield Local Pub Ligi'nde oynadıktan sonra bu sene Worksop'ta oynamak bile büyük bir adım benim için.*"

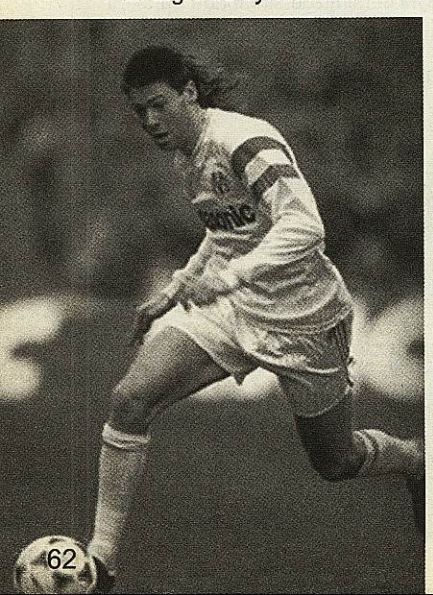

Waddale, futbolla ilk tanıştığı yıllara geri gidiyor: "*Mahalle maçları yapardık, kimimizin üstünde Man U., kimimizde Barcelona, kimimizin üstünde Fenerbahçe forması olurdu. Kiminle aynı takımdan olduğunu anlayana kadar en kolay yol, topu ayağına aldığında kaleye kadar karşına çıkan herkesi çalımlamaktı. Bence müthiş bir eğitimdi.*"

Waddle, futbol antrenörlerini anlamakta zorluk çekiyor: "*7 yaşındaki çocuklara antreman yaptıranlar beni güldürüyor, çünkü o yaşta bir çocuğa antrenörlük yapamazsın. Ben o yaştayken beni kimse eğitmedi, iddiaya girerim kimse John Barnes ya da Gascoigne'e de koçluk yapmadı.*"

Burnley'de kısa bir süre menajerlik yapmış olmasına rağmen Waddle, antrenörlük diploması sahibi değil ve böyle bir isteği de yok...

"*Bence antrenörlük kurslarına giden eski futbolcuların ellerini vicdanına koyup, bu kursların ne kadar saçma olduğunu itiraf etmeleri gerekir. Tamam, iyi futbolcu olman iyi bir menajer olacağı anlamına gelmez ama John Barnes' ın sahip olduğu tecrübeyi de hiç bir kitapta bulamazsınız. Fransızlar Jean Tigana'ya sertifikayı hiç bir kursa gitmeden verdiler çünkü onu, oyunun içinde istiyorlardı.*"

Profesyonel olduğu dönemde kendisi hakkında çıkan milli takıma lüks olduğu söylentilerine sinirlenmiş Waddle;

"*Marseille'de oynarken ilahtım. Kızılyıldız'a karşı Şampiyon Kulüpler Kupası finalinde oynadım ama Graham Taylor beni milli takıma savunma için uygun görmedi. Oysa ben Marseille'da da savunma yapmazdım tek görevim Papin'e gol pası vermek ve taraftara hoş vakit geçirtmekti. O dönemde Platini, eğer ben ve Hoddle Fransız olsaydık kesin Fransa milli takımında yer bulacağımızı açıklamıştı ki bu da bana yeter. Son günlerde beni en çok kızdıran olay da Ginola'nın kazma Aston Villa'da forma sanşı bulamaması; bu çok üzücü çünkü böyle yetenekler kolay yetişmiyor ve yedek kulübesinde oturup kaybolmasını görmek cinayete seyirci olmak gibi. Geçen akşam televizyonda Newcastle Villa maçını seyrediyordum, kız arkadaşım sana çay getireyim mi? Diye sordu, ben de kalkar kendim alırım, nasılsa kaçacak birşey yok dedim.*"

3 kez Fransa şampiyonluğu yaşamış, Şampiyon Kulüpler Kupası finalini bir ve FA Cup finalini iki kez oynamış, kaybetmiş olan Waddle, futbol hayatı boyunca unutamadığı anlardan birinin 1986 Meksika'da başına geldiğini anlatıyor:

"*Arjantin maçında oyundan çıkmıştım ve kenardan maçı izliyordum. Maradona topu aldı ve orta sahadan itibaren bizim tüm takımı mercimeğe yollayıp ikinci golü ağlara bıraktı. O an John Barnes ve ben ağzımız açık sahaya bakıyorduk ki Ray Wilkins ayağa kalktı ve "arkadaşlar bundan daha güzel gol göremezsiniz." Dedi. Alkışlamak istedim, yapamadım ama gerçekten alkışlamak istedim.*"

30 yıldan sonra Waddle Worksop'tada hala insanlar tarafından topla inanılmazı gerçekleştiren olarak görülüyor.

"UniBond Ligi'nde ilk maçta Runcorn'a karşı oynuyoruz, bizim kale arkasında arabaları bıraktığımız park yeri var ve rakip takımın attığı şutların 15-20 tanesi oraya kaçtı. Devre oldu kaleleri değiştik, iki kişiyi paketledikten sonra 30 metreden bir şu attım, top direğe çarpıp dışarı gitti. Maçtan sonra bizim liberonun arabasının camını kırılmış bulduk ve bana "bunu sen yaptın Chris" dedi. Ben de "kardeşim top otuz kere buraya kaçtı nasıl oluyorda benim topum yaptı, üstünde adım mı yazıyor" dedim."

Waddle kırmamışsa bir araba camının ne hikayesi olabilirdi?

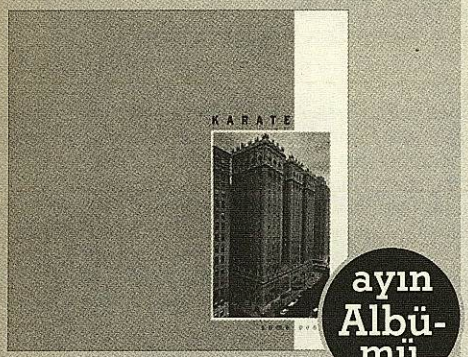

ayın Albümü

KARATE
SOME BOOTS

Birayı yudumlarken bir yandan rock, jazz ve blues birleşiminden oluşan bir müziğin verdiği keyfi sonuna kadar yaşatan Karate, tüm albümlerinde yaşadığımız o özgürlük duygusu ve rahatlama hissini "Some Boots"da da yaşatıyor. Son sekiz yılda 5 albümle karşımıza çıkan grup hala tazeliğini koruyor, bunun yanı sıra soundlarındaki ilerlemenin ayırt ediciliğini anlamamızı sağlıyor. Bu üç tarzın bir arada bulunmasıyla ortaya çıkan kombinasyon eşsiz bir niteliğe bürünüyor. Bu da grubun şarkı içinde bir moddan başka bir moda geçmesiyle daha netleşiyor. Örneğin; "In Hundreds"ta kullanılan belirsiz gitar tonları, rastgele çıkan bas ve davul tonlarının şarkının bir noktasından sonra yerini daha ılık ve temiz sound'a bırakmasıyla, farklı iki şarkı havasını vermesi albümün en can alıcı ve orijinal yönlerinden biri. Son zamanlarda çıkan rock ve punk akımının sıkıcılığını üzerinizden atmak istiyorsanız, biraz farklı şeylere yönelmenin vakti gelmiş demektir. Farklı grupların aynı melodiler üzerine yoğunlaştığı bu dönemde Some Boots size ilaç gibi gelecek...
8.5/10
Devin Aylin Komar

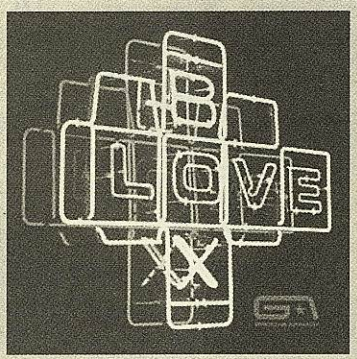

Groove Armada
Lovebox
(Kasım 2002, Jive/EMI)

Öncekilere oranla daha ağdalı, Chicago House sosunda daha bi yatmış, temposu yukarıda ve bana kalırsa daha bir iddialı bu yeni albüm. Prodüksiyon mükemmele kaçmış durumda, kayıtları tek tek ele aldığınızda kimileri için Madder bunlardan biri- stüdyo yaratıcılığının dışında sebepler arıyorsunuz, bu, yarısından çoğu breakbeat'le örülmüş bir albüm için çok organik bir arayış demek oluyor. Bu durumda **Lovebox**, *clubber*'ların pek de alışık olmadığı türden bir ev yemeği olmalı, üstelik marjinal lezzet katsayısı da oldukça yüksek.
7,6/10
Mete Avunduk.

Adam Synder
Across The Pond
HTI

Adams Syndr Mercury Rev'in eski klavyecisi ve ilk solo albümü olan Across The Pond geçtiğimiz aylarda yayınladı. Grubun Israil'de bulunduğu sırada kaldıkları otel odasında havluyu atmış yere, tam da Mercury Rev'in **Deserter's Songs**'u patlamak üzereyken. Londra Soho'da kaldığı 3 ay içinde tamamladığı Acress The Pond, kendine özgü bir albüm. Bir kaç istisna dışında, bunlar da Grasshopper ve The Poises'dan Ken Stringfellow'un katkı payları olan şarkılar. "Two Moons" ve "Daddy Song", Rev'in müziğine mızıka, banjo ve Synder'in Neil Young vari vokalinin eklendiği şarkılar. Adam Synder'in geçmişinde baktığımızda country'den etkilendiği gerçeğiyle karşılaşıyoruz ve buna solo albümünde de kıvamı tutturulmuş country etkileriyle tanık oluyoruz. Sonuç olarak, solo albüm fursayına katılan, Mercury Rev sonrası ayakta kalmaya çalışan biri var karşımızda ve yaptığı müzik hiç de hafife alınacak cinsten değil. Saygı gösterin!
6/10
Bora Şimşek

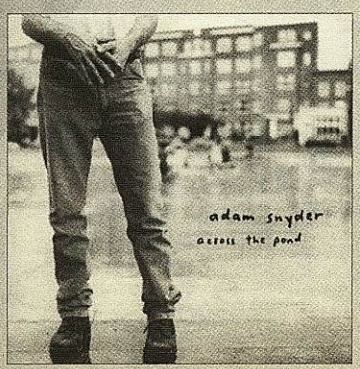

demo

Elektrolit
Sus

Yeni başladığımız demo köşemizde ülkemizde hakettikleri ilgiyi pek göremeyen, çoğunlukla müzik marketlerin raflarında tozlanmaya yüz tutan, alt-kültürlere ait demolar yer alacak. Elektrolit, müzikal anlamda 90'ların başındaki havasını fazlasıyla yitiren Bursa'dan çıkan bir grup. Murat Akyol (vokal), Özgür Özen (gitar), Tezcan Tekin (bas) ve Mustafa Zümrüt'ten (davul) oluşan Elektrolit'in sahip olduğu atmosfer ve yakaladığı dolgunluk bir hayli heyecanlanmanıza sebep oluyor. Smiths, Pixies, Cure, Radiohead gibi referans noktaları olan bu dörtlü, şehrin karmaşısının ve yalnızlığın ortasında kendilerine, izole, merkezinde müziğin olduğu bir dünya yaratmışlar. Zamanlarının çoğunun evlerinde, müzik ekipmanlarının karşısında geçirerek oluşturup, beğenimize sundukları "Sus", yayınladıkları ilk demo. (Aslında etrafa dağıtmadıkları iki demo daha var.) 27 dakika süren 7 şarkılık demo, geçenlerde Radyo D'de de denk geldiğim Sus ile açılıyor. Radiohead'in Pablo Honey dönemlerini hatırlatan bu parça ile gruba ilk dakika da kanınız ısınıyor. İkinci parça "Son Veda" albümün en fazla parıldayan parçalarından biri. (Girişi biraz uzun tutulmuş ama grup düzenlemeyi yeniden yapmayı düşnüyor.) Akıcı akorlar, çoşkun davul ritmi, kulağa yapışan vokali ile "Son Veda", discman'in repeat tuşuna basmanıza sebep oluyor. Bir sonraki parça "Sihirli Şeyler"'in bir hayli başarılı girişi ile "bu çocuklar bir kaç sene sonra ne yapacaklar acaba?" diye düşünmeye başlıyorsunuz. Grubun Nirvana eğilimi olduğunun da farkına varmanıza sebep olan "Kül Kedisi" ise eğlenceli ve çoşkulu bir parça. Albümün kayıtlarını, ve mixingini evlerinde kendi çabaları ile yapmış olmalarına rağmen oldukça başarılı olmuşlar. Enstrümanların yerleri ve düzenleme bir demodan beklenemeyecek kadar iyi. Ada müziği etkilenimleri etrafında şekillenen müzikal yapıları, yukarı da saydığım referans noktaları ile ilgilenen insanların beğenisini rahatlıkla toplayabilecek nitelikte. Şimdilik Akmar'da Zihni'de, Aznavur'da Köstebek'de bulabileceğiniz demoyu bir bira parasına alabilirsiniz. Tabi bir bira daha az içmek ve onun yerine gelecek vaadeden, ilgi çekici bir grup dinlemek size uyarsa.
Grupla iletişim : t_tekin@yahoo.com
Alper Bahçekapılı

Badly Drawn Boy
Have You Fed The Fish
(BMG)

Twisted Nerve'den yayınladığı 3 Ep'nin ardından Badly Drawn Boy (aka. Daman Gough) The Hour Of Bewilderbeast debutu ile eleştirmenlerden tam not almıştı. Ardından Nick Hornby'nin bestseller romanından uyarlanan About A Boy filmi için bir soundtrack hazılardı. Ve şimdi ikinci stüdyo albümü Have You Fed The Fish ile yeniden Indie sahnesinde boy gösteriyor. İlgiltere'nin yeni dönem brit-rock dalgası içinde yer alan Daman Gough, niteliğini kaybeden bu kavramı yeniden anlamlandırmaya çalışıyor. Yapısal olarak debut albümü andıran bu çalışma 15 parçadan oluşuyor. I Was Wrong, 40 Days 40 Fights albümün ilk dinlenişte dikkat çeken parçalarından. Sonuç olarak Daman Gough müziğini bir kaç adım öteye taşımış. Badly Drawn Boy hayranlarının yanında, henüz onunla tanışmış olanların da sahip olması gereken oldukça başarılı bir albüm.
7,5/10
(Alper Bahçekapılı)

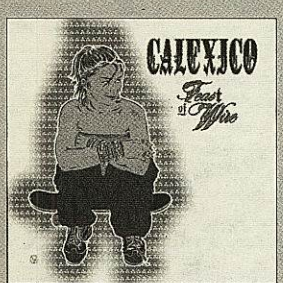

Galexico
Feast of Wire
(2003, City Slang/EMI)

İyi bir albüm var elimde. Filtresiz sigaralı, zift kahveli bir *diner* ziyareti filminin müzikleri kayıtlı içinde. Birkaç yıl önce rastladığımız, elinden her türlü sanat işi gelen romantik Joey Burns; Tucson, Arizona'da, proje arkadaşı John Convertino ve kendilerine eşlik eden yol işçileri konuk sanatçılar demesem de olur değil mi?- ile birlikte yapmışlar bu kaydı.

Feast of Wire; Eskiciden heyecanla satın aldığınız neredeyse *mint* bir taş plak gibi tınlıyor. Burns, akordiyon, organ, mandolin çalıyor, vokalleri Meksika mahallelerinin Jonathan Danohue'u gibi. "*Sunken Waltz*" ile açılan albüm, bir daha kapanmıyor.
7,75/10
Mete Avunduk.

DAVID HOLMES
PRESENTS THE FREE ASSOCIATION
(13 Amp)

David Holmes'ın The Free Association ile bir grup üslubunda karşımıza çıkması herhalde 2002'nin son önemli olaylarından biriydi. İrlanda doğumlu David Holmes'un kariyerine baktığımızda istediği bir çok şeyi gerçekleştirdiğini düşünürüz ki sıra bir gruba; The Free Association'a gelmiş olsun. Holmes'un bu grubu oluşturmasındaki bir neden de canlı performans sergileyebilmekti(Hoş, şu an konser üstüne konser veriyorlar). Mike Patterson, Sean Reveron, ve Billie Holliday ile Beth Gibbons arasında bir yerlerde dolaşan vokalist Petra Jean Phillipson ile beraber yola çıkan David Holmes, yine bir çok durakta durmuş. Big beat'ten, funk'a, '70lerin soul'una, deforme edilmiş hip-hop durakları öne çıkınca, Holmes'un önceki sinematik müziklerinden biraz uzaklaştığı göze çarpıyor. Holmes'un mix'lerinden ziyade son dönemde çıkan Telepopmusik ve FC Kahuna albümlerine daha yakın duruyor The Free Association şarkıları. Reveron'un parmağının dokunduğu belirgin olan şarkılardan ürkünç atmosferiyle "Le Baggage" ve Phillipson'ın katkılarının öne çıktığı şarkılardan "I Wish I Had a Wooden Heart" albümde sivriliyor. "Boş yok" tabirinin kullanılabileceği albümlerden.
7/10
(Alkan Avcıoğlu)

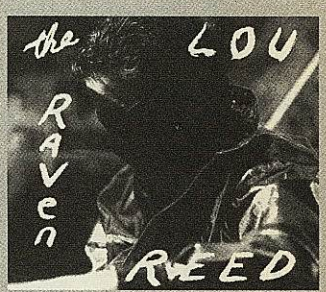

Lou Reed
The Raven
Warner Brothers

Lou Reed The Raven için "akıl zorlayıcı bir film" tanımlaması yapıyor. Edgar Allan Poe'nun yazılarının üzerine oturtulmuş bu albüm için yerinde bir tanımlama. The Raven'da Poe'nun saplantılarını bulmak mümkün, kaybetme hissi, suçluluk duyma, şiddet, kendini yok etme isteği. Aslında bütün bunlar Reed'in de müzik yaşantısı boyunca hissettiği şeyler. The Raven sanatsal bir evliliğin sonucunda cennete doğan bir meleğin şeytansal güç taşıyabileceğinin kanıtı. Lou Reed. Poe'nun eserlerine kendi yorumunu katıyor Albümde ünlü oyuncular da yer alıyor sesleriyle, Willem Dafoe, Elizabeth Ashley ve Amanda Plummer gibi. Albümde Reed'in klasik şarkıları da bulunuyor, "Percfect Day" ve "The Bed". Albüm'de Velvet Underground'dan da bir şeyler bulmak mümkün. Sound olarak Reed'in o dönemlere yakınlaştığı belli bazı şarkılarda. Edgar Allan Poe'yla şereflendirilen Reed'in yeni albümü The Raven, karanlıkta kaybettiğimiz yolumuzu bulmamızı engelleyeceğe benziyor.

Pearl Jam
Riot Act (Sony)

Pearl Jam'in yedinci albümü Riot Act de grubun çok ama çok büyük bir rock grubu olduğu nosyonunu devam ettiriyor. Pratikte diğer rock gruplarından veya grunge kalıntılarından daha iyi veya farklı olduklarını söylemek imkansız, ancak plak şirket statüleri bu derece majör oldukça, diğer gruplardan hep daha yukarıda tınlayacaklar. Yine de büyük plak şirketiyle çalışmanın, Mtv pezevenkliği ile eş anlamda olmadığını gösteriyorlar. Bu açıdan övgüleri hak eden grup, bir bu kadar da yergileri, sound'larını geliştirmeyi hiç düşünmedikleri için alabilir. Son albümde de açılış parçası "Can't Keep"ten, "Save You"ya, "Ghost"a kadar Riot Act, hep aynı formülü uyguluyor. Şarkı sözlerinin de tam bir felaket olması çok acı. Pearl Jam hakkında yazılabilecek bir cümle onlar için hem pozitif hem negatif bir eleştiri olabiliyor: " Pearl Jam iyi bir rock grubundan fazlası değil". Aslında farklı bir şey söylemiyorum "Yaşasın Pearl Jam" modundaki yazılardan. Onlar da grubun iyi bir rock grubu olduğundan bahsediyor, ben de. Ama şu köşedeki barda da iyi bir rock grubu yok mu zaten?
Riot Act, geleneksel rock riff'lerine bel bağladıkça, Pearl Jam homojen bar-grubu kavramına o kadar yaklaşıyor. Kötü anlamda eleştirdiğim albümler genelde denedikleri şeyi başaramamış albümler olur ama Riot Act'de grup istediği her şeyi başarıyor. Zaten sorun da bu ya, Pearl Jam ne yazık ki kendi kapasitesinin son vitesinde.
5/10
Alkan Avcıoğlu

SYSTEM OF A DOWN
STEAL THIS ALBUM

Başarılı metal sound'larıyla pek çok gruba ilham vermiş olan System Of A Down, **Toxicity**'den sonra "şizofreni"nin daha çok hakim olduğu bir albümle karşımızda. Bu albüm, B-side'lardan oluşma özelliği taşımakla birlikte eski tatlarını hala üzerinde bulunduramamanın hüznünü de yaşatıyor. Önceki albümlerinde liriklerine yansıyan sosyal açıklamalarını bu albümde de devam ettiren grup bütün şarkılarını aynı konu üzerine yoğunlaştırmış, her şey aynı. "F**k The System"da kullanılan metal tonları monotonlaşarak sıkıcı bir hal alırken, "Chic 'N' Stu" sürekli olarak aynı lirikler arasında dolanıyor. Bunun yan sıra Metallica melodilerine özlem duyan insanların bu özlemini biraz olsun giderecek olan şarkı "Streamline", Metallicamsı gitar tonları ve dikkat çekici sonuyla albümün iyi şarkılarından biri. Eğer gerçek bir System Of A Down fanıysanız bu albüm sizi biraz hayal kırıklığına uğratabilir...
5.5/10
Devin Aylin Komar

Tozlanmayan Albümler

No: 04
Joy Division Unknown Pleasures (1979)

Greil Marcus, Ruj Lekesi isimli başyapıtında; "1977'nin başlarında pop müziğin o güne kadar hiç sahip olmadığı tonlamalarla, pop müziğinin o güne kadar hiç iletmemiş olduğu talepler dile getiriliyordu." diyor. Tam bu dönemlerde Manchester'da kırk kişilik bir kitlenin önünde Sex Pistols, Buzzcoks'un alt grubu olarak ilk konserini veriyordu. Tarihin bir nesnesi olarak yaşamak yerine öznesi olarak yaşamak talep ediliyordu bu konserde. Ait olunan toplumun gerek manevi gerek kamusal değerleri reddediliyordu. Joy Division punkın uyanıp patladığı bu yılda, Manchester'ın kasvetli arka sokaklarında kuruluyordu. Başlardaki ham hallleri bir punk grubunu andırmalarına sebep olsa da, sonradan şarkılarına ekledikleri sintisayzırlar, -ki 70'lerin düşük teknolojili, punksal dünyasında bu aşılması güç bir tabuydu- akıldan çıkmayan melodileri, Ian Curtis'in izole vokali ve işkencesel lirikleri ile isimlerine ironik bir şekilde (Joy Division; toplama kamplarında Nazilerin kendi seçtikleri "arı" ırktan kadınlarla zevk için yatması anlamına geliyor.) melankolinin derin sularına doğru yol almaya başladılar. Dönemin aynı anda birden fazla yerde bulunan üstün ismi Tony Wilson'ın, Joy Division'ın menajerliğini üstlenmesi ve onları plak şirketi Factory'nin bünyesine katması ile Unknown Pleasures'ın çalışmalarına başlandı. Sıradışı düşüncelere sahip olan, "deha" olarak nitelendirilen (zaman zaman da "kaçık") prodüktör Martin Hannett'la birlikte çalışan Joy Division, debut albümünün kayıtlarını 1979'da bitirdi. Disorder, She's Lost Control gibi günümüze kadar özgünlüğünü, huzursuzluğunu koruyan ve yankısı hala duyulan kaotik Joy Division klasiklerinin yer aldığı Unknown Pleasures, punktaki öfkenin yerine gerginliği koyarak post-punk'ın temelini attı. Tony Wilson'ın plak şirketi ile aynı isim taşıyan -70 sonu ve 80 başı Manchester'ının müzikal rönesans yaşamasına sebep olan- mekanı Factory'de de sahne alan Joy Division, Ian Curtis'in -Micheal Winterbottum'un 24 Hour Party People'ında da görüldüğü üzere- hipnotize edici dansı ile insanları baştan çıkarıyordu. Epilepsi hastası olan Ian Curtis, bazen tam bu şovlarından birinin ortasında aniden krize yakalanıp yüzükoyun yere düşüyordu. Müzikal anlamda birçok şeyin yolunda gittiği ve Joy Division'ın ilk Amerika turnesine çıkacağı 20 Mayıs 1980'den iki gün önce, Ian Curtis evinde tavana asılı bir ipin ucunda sallanıyordu. Hayatını sürdürmek konusunda yetersizlik düşüncelerine teslim olmuştu Ian Curtis ve trajik bir biçimde İngiliz müzik tarihinin en önemli gruplarından birinin de dağılmasına sebep olmuştu. Joy Division 77-80 yılları arasında yıkıcı ve sonraki nesilleri derinden etkileyen iki albüm (Unknown Pleasures, Closer) yaptı. Özellikle Unknown Pleasures her daim başucunuzda durması gereken, hayatınızı değiştirebilecek nitelikte olağanüstü bir yapıt.
(Alper Bahçekapılı)

Albüm : Unknown Pleasures
Grup : Joy Division
Tarih : 1979
Prodüktör : Martin Hannett
Plak Şirketi : FactoryNo: 04

İNGİLTERE

İngiltere Indie Singles

1.JAIMESON FT ANGEL BLU - TRUE
2.PANJABI MC - MUNDIAN TO BACH KE
3.LAYO & BUSHWACKA - LOVE STORY (VS FINALLY)
4.ELECTRIC SIX - DANGER HIGH VOLTAGE
5.FEEDER - JUST THE WAY I'M FEELING
6.LIBERTINES - TIME FOR HEROES
7.ERASURE - SOLSBURY HILL
8.BOB SINCLAIR - THE BEAT GOES ON
9.AUDIOBULLYS - WE DON'T CARE
10.BADLY DRAWN BOY - BORN AGAIN

İngiltere Dans Albüm

1.ROYKSOPP - MELODY AM
2.STREETS - ORIGINAL PIRATE MATERIAL
3.LEMON JELLY - LOST HORIZONS
4.MOBY - PLAY
5.DANIEL BEDINGFIELD - GOTTA GET THRU THIS
6.SUGABABES - ANGELS WITH DIRTY FACES
7.DJ ZINC - FREENOTE EP
8.TATU - 200 KH/M IN THE WRONG LANE
9.KOSHEEN - RESIST
10.LADYTRON - LIGHT & MAGIC

İngiltere Box Office

1.8 Mile
2.Lord of the Rings : The Two Towers
3.Chicago
4.Gangs of New York
5.The Tuxedo
6.Harry Potter and the Chamber of Secrets
7.Star Trek: Nemesis
8.Die Another Day
9.The Transporter
10.Sweet Home Alabama

trip / Kadıköy

1. Hands Around My Throat - Death In Vegas
2. Starman - David Bowie
3. Autobann 66 - Primal Scream
4. Ride My Bike - Dauer Fisch

Her eve lazım 3 şarkı

1.The Buzzcocks - Ever Fallen In Love?
2.Happy Mondays - Loose Fit
3.808 State - Pacific State

İngiltere Indie Albüm

1.ROYKSOPP - MELODY AM
2.FEEDER - COMFORT IN SOUND
3.BADLY DRAWN BOY - HAVE YOU FED THE FISH
4.LIBERTY X - THINKING IT OVER
5.LEMON JELLY - LOST HORIZONS
6.MOBY - PLAY
7.LIBERTINES - UP THE BRACKET
8.MOBY - 18
9.HIVES - YOUR NEW FAVOURITE BAND
10.STONE ROSES - THE VERY BEST OF

Lullapolooza

1.OST - Donnie Darko
2.Cocteau Twins - Head over heels
3.Boards of Canada-Twoism
4.Spoon - Kill the Moonlight
5.Bowery Electric - Beat
6.The Fall - Middle Class Revolt
7.The Music - The Music
8.Archive - You Look All the Same To Me
9.The Strokes - Is This It?
10.Komputer - Market Led

Loser Top 5

1. Sigur Ros- Untitled #8
2. Cinerama- Hard,Fast,Beautiful
3. Winona Riders -Get into my limo baby
4. Notwist - Shrink
5. Aykut - Kaybedenlerin sarkisi

Hayatında her şey kontrol altındaysa, üstelik değişikliklere yer varsa ne iyi. Eğer yolda da kontrol seninse, daha da iyi. Ford Focus, çok noktadan bağlantılı arka süspansiyonuyla mükemmel bir yol tutuşa sahip. İşte bu yüzden hayatındaki öncelikleri değiştirsen bile, Ford Focus kontrolü elinde tutmanı sağlar. Ayrıntılı bilgi için, Ford**Direkt** Hattı 0212 473 3673 ya da www.ford.com.tr

Ford**Focus**

Tasarımı yaşamdan,
güveni teknolojiden.

Ford

Koç

Samet Ağaoğlu 38 yıl sonra yeniden okurla buluşuyor

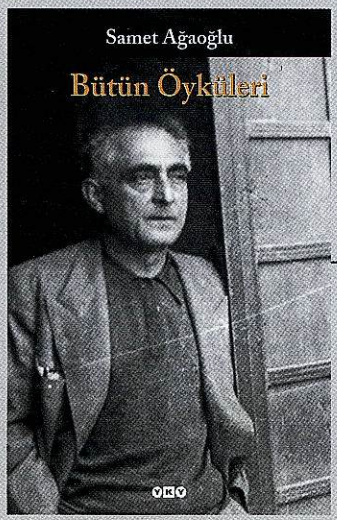

Bütün Öyküleri
Samet Ağaoğlu
544 s.

Türk öykücülüğünün unutulmuş bir ustası yeniden okurla buluşuyor. Önemli bir devlet adamı olan Ağaoğlu, siyasetle aktif olarak ilgilendiği yıllarda yayımladığı öykülerle edebiyat dünyasında da ses getirdi. Anlattığı tiplerin çoğunu marazi, kuruntulu, dengesiz ve dramatik tipler arasından seçti. Öyküleri ölüm, cinayet, intihar, paranoya konularıyla kaplıysa da, incelikli üslubuyla "güzel bir karanlık" kurdu. 544 sayfalık bu toplam Samet Ağaoğlu'nun 1944-65 yılları arasında yayımladığı 6 öykü kitabını bir araya topluyor.

YKY
Yapı Kredi Yayınları

YAPI KREDİ YAYINLARI KİTABEVLERİ: İSTANBUL: 212-293 08 24 / 502 • İZMİR: 232-463 82 90 • ANKARA: 312-435 85 94
E-posta: ykkultur@ykykultur.com.tr • Web Sitesi:www.yapikrediyayinlari.com • **Internet satış: www.estore.com.tr/bulvar/yky** •
www.teleweb.com.tr bilgi hattı: 0 212 473 0 444 • YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK TİC. VE SAN. A.Ş. 212-293 08 24, 252 47 00

YAPI KREDİ KÜLTÜR SANAT YAYINCILIK

Nobel ödüllü Singer'ın bütün öyküleri Türkçe'de

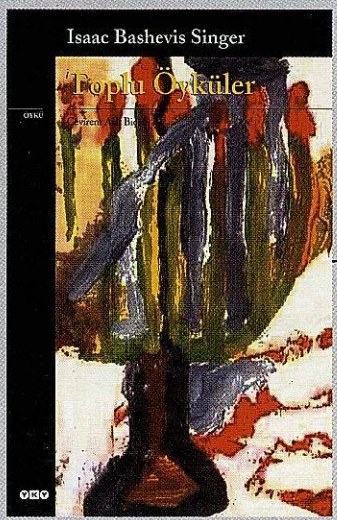

Toplu Öyküler
Isaac Bashevis Singer
Çeviren: Aslı Biçen
735 s.

Yirminci yüzyılın en önemli öykü yazarlarından biri, Nobel Ödüllü Isaac Bashevis Singer, kendi seçtiği 47 öyküsünden oluşan geniş bir derlemeyle YKY kitaplığında...
Konularını, çoğunlukla, Yahudi kültüründen, geleneklerinden ve yaşam biçiminden seçip bulan Singer'ın öyküleri,
hep hayata dair, hayatımıza dair.